

Doba covidová

/ VÝZKUMNÁ ZPRÁVA /

ZPRACOVALI:

Ing. Jan Červenka, Mgr. Monika Kyselá

TISKOVÉ ZPRÁVY VYPRACOVALI:

*Mgr. Naděžda Čadová, Mgr. Radka Hanzlová, Mgr. Matouš Pilnáček,
Mgr. Martin Spurný, Doc. Mgr. Milan Tuček, CSc.*

Sociologický ústav
Akademie věd ČR

Centrum
pro výzkum
veřejného
mínění

Doba covidová

/výzkumná zpráva/

Zpracovali:

Ing. Jan Červenka, Mgr. Monika Kyselá

Tiskové zprávy vypracovali:

Mgr. Naděžda Čadová, Mgr. Radka Hanzlová,

Mgr. Matouš Pilnáček, Mgr. Martin Spurný,

Doc. Mgr. Milan Tuček, CSc.

LEDEN 2023

Obsah

0	Úvod	4
1	Názory a obavy ohledně Covidu obecně	5
1.1	Zájem o téma pandemie, sledování	6
1.2	Obavy o zdraví své a blízkých	15
2	Očekávání dalšího vývoje v České republice, v Evropě a ve světě	25
3	Postoje k očkování a protiepidemickému systému (PES)	31
3.1	Hodnocení protiepidemického systému PES	32
3.2	Časové srovnání opakovaných otázek týkajících se očkování proti COVID-19	33
3.3	Názory na jednotlivá opatření aplikovaná v průběhu pandemického období	37
3.3.1	Dodržování opatření	37
3.3.2	Názory na uzavírání škol kvůli epidemiologické situaci	40
4	Pandemie, finance a pracovní činnost	43
4.1	Finanční bilance domácností	45
4.2	Dopady pandemie na pracovní činnost	47
5	Hodnocení přístupu státu a jeho institucí k pandemii COVID-19	53
5.1	Hodnocení práce jednotlivých institucí, podrobné třídění	71
6	Faktorová analýza hodnocení práce institucí	93
7	Volby v době covidové	97
8	Závěr	105
Seznam tiskových zpráv vydaných k jednotlivým tématům:		
	2020	107
	2021	108
	2022	110
Přehled realizovaných výzkumů:		
	2020	110
	2021	111
	2022	111

Úvod

> V PRŮBĚHU PŘEDCHOZÍCH DVOU LET I NÁSLEDNĚ NA NÁS VŠECHNY TĚŽCE DOLÉHALA PANDEMIE ONEMOCNĚNÍ COVID-19 VYVOLANÉHO NOVÝM TYPEM KORONAVIRU OZNAČOVANÝM JAKO SARS-COV-2. JEDNOU Z OBLASTÍ, KDE SE PROJEVOVALA ZCELA MIMOŘÁDNÝM ZPŮSOBEM, BYLY I VÝZKUMY VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ, DO KTERÝCH SE PROMÍTALA NEJENOM OBSAHOVĚ, JAK BY SE DALO PŘEDPOKLÁDAT, ALE I Z HLEDISKA MOŽNOSTI A ZPŮSOBŮ JEJICH FYZICKÉ REALIZACE V PODMÍNKÁCH ZHORŠENÉ EPIDEMIOLOGICKÉ SITUACE A ZAVEDENÝCH PROTIEPIDEMICKÝCH OPATŘENÍ. PLÁN PRAVIDELNÝCH KONTINUÁLNÍCH VÝZKUMŮ, JEŽ BYLY DŘÍVE STANDARDNĚ REALIZOVÁNY METODOU FACE-TO-FACE ROZHOVORŮ TAZATELŮ S RESPONDENTY, SE ZA DANÝCH OKOLNOSTÍ ZCELA ROZPADL. V ROCE 2020 SE PO PRVNÍCH TŘECH VÝZKUMECH Z LEDNA, ÚNORA A ZAČÁTKU BŘEZNA PODAŘILO ZREALIZOVAT UŽ JEN TŘI DALŠÍ ŠETŘENÍ BĚHEM LETNÍCH MĚSÍCŮ NAMÍSTO PLÁNOVANÝCH SEDMI, PŘIČEMŽ PO POSLEDNÍM Z NICH ZE ZÁŘÍ 2020 NÁSLEDOVALA VYNUCENÁ PAUZA AŽ DO ČERVNA 2021 A I DÁLE BYLY S PROVÁDĚNÍM ŠETŘENÍ SPOJENY VELKÉ PROBLÉMY, A TO PŘI SAMOTNÉM SBĚRU DAT V TERÉNU, KTERÝ POZNAMENÁVALA EXTRÉMNĚ NÍZKÁ NÁVRATNOST DOTAZNÍKŮ A S TÍM SPOJENÉ VYNUCENÉ PRODLUŽOVÁNÍ DOBY PRO SBĚR DAT.

PŘESTO SE ALE PODAŘILO I V TOM NEJKRITICKĚJŠÍM OBDOBÍ NĚJAKÁ DATA ZÍSKAT. JEŠTĚ NA JAŘE 2020, V KVĚTNU A ZAČÁTKEM ČERVNA, SE USKUTEČNILY VE SPOLUPRÁCI S VÝZKUMNOU AGENTUROU MEDIAN DVA SPECIÁLNÍ VÝZKUMY REALIZOVANÉ METODOU CAWI NA VÝBĚRU RESPONDENTŮ Z PANELU MEDIANU V KOMBINACI S TELEFONICKÝM DOTAZOVÁNÍM

METODOU CATI, KTERÁ MĚLA DOPLŇOVAT ZÁKLADNÍ METODU VÝBĚRU A POSILOVAT JEHO REPREZENTATIVNOST PŘIDÁNÍM RESPONDENTŮ ZE SKUPIN, JEŽ BYLY V PANELU MÉNĚ ZASTOUPENY. STEJNÝM ZPŮSOBEM BYLY USKUTEČNĚNY JEŠTĚ I ČTYŘI DALŠÍ SPECIÁLNÍ VÝZKUMY, PO JEDNOM V LISTOPADU A V PROSINCI ROKU 2020 A DALŠÍ DVA BĚHEM PRVNÍ POLOVINY ROKU 2021, KONKRÉTNĚ V ÚNORU A V DUBNU.

NÁSLEDUJÍCÍ TEXT PŘEDSTAVUJE PRŮŘEZOVÝ SOUHRN VÝSLEDKŮ REALIZOVANÝCH ŠETŘENÍ, KTERÉ BYLY PRŮBĚŽNĚ PUBLIKOVÁNY V LETECH 2020 A 2021 V TISKOVÝCH ZPRÁVÁCH CENTRA PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ SOÚ AV ČR. TEXT JE ROZDĚLEN DO TEMATICKÝCH OKRUHŮ ZAHRNÚJÍCÍCH NÁZORY A OBAVY SOUVISEJÍCÍ S COVID-19 OBECNĚ, VČETNĚ ZÁJMU A SLEDOVÁNÍ INFORMACÍ, VÝVOJE OČEKÁVÁNÍ OHLEDNĚ DALŠÍHO PRŮBĚHU PANDEMIE V ČR, V EVROPĚ A VE SVĚTĚ, VÝVOJE POSTOJŮ K TOMU, JAK STÁT REAGOVAL NA PANDEMII A JEJÍ DOPADY, POSTOJE K OČKOVÁNÍ A PROTIEPIDEMICKÉMU SYSTÉMU (PES), POSTOJE K NOŠENÍ ROUŠEK A JINÝM OPATŘENÍM A JEJICH DODRŽOVÁNÍ, VČETNĚ VLASTNÍHO CHOVÁNÍ A AKTIVIT DOTÁZANÝCH, EKONOMICKÝCH A SOCIÁLNÍCH DOPADŮ EPIDEMIE A PROTIEPIDEMICKÝCH OPATŘENÍ A VLIVU PANDEMIE A S NÍ SPOJENÝCH OMEZENÍ NA VOLBY, VOLEBNÍ ROZHODOVÁNÍ A VOLEBNÍ ÚČAST.

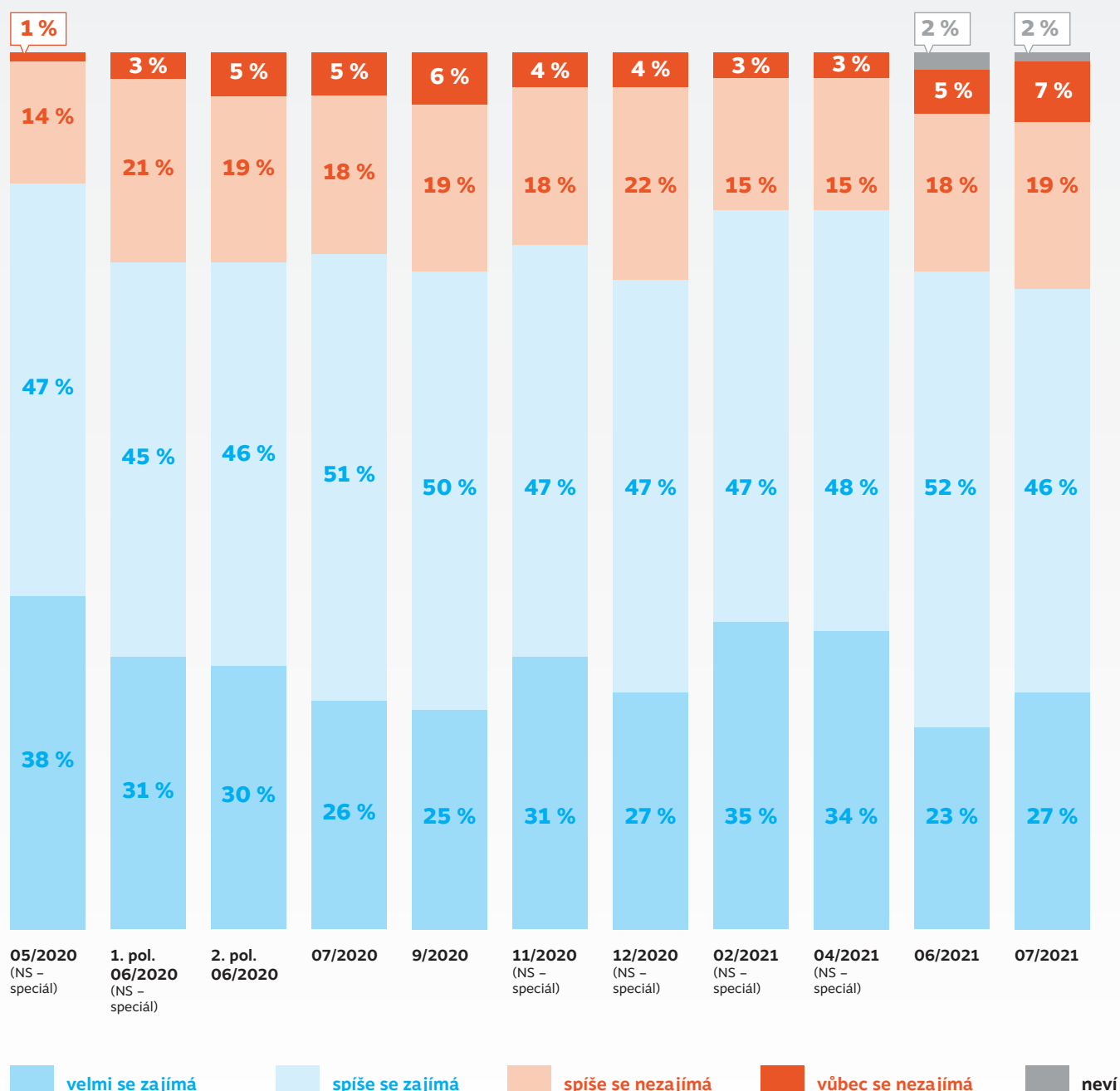
/1/

Názory a obavy ohledně Covidu obecně

Zájem o téma pandemie, sledování

GRAF 1: Zájem o vývoj situace okolo šíření koronaviru, který způsobuje onemocnění COVID-19 (%)¹

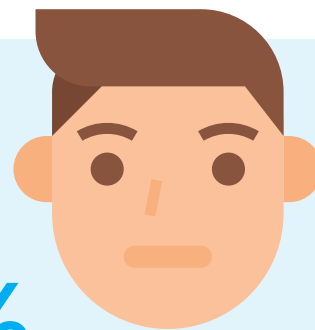
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

¹ Znění otázky: „Zajímáte se, nebo se nezajímáte o vývoj situace okolo šíření koronaviru SARS-CoV-2, který způsobuje onemocnění COVID-19?“
 Možnosti odpovědí NS – speciál květen a červen: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne / Možnosti odpovědí Naše společnost a NS – speciál listopad: velmi se zajímáte, spíše se zajímáte, spíše se nezajímáte, vůbec se nezajímáte.

Zájem o vývoj situace okolo šíření koronaviru byl po celé sledované období poměrně vysoký a v součtu podílů odpovědí „velmi se zajímá“ a „spíše se zajímá“ nikdy významně neklesl pod úroveň tří čtvrtin (*minimum 74 % bylo zaznamenáno v prosinci 2020 a v červenci 2021 pak další minimum 73 %*). Přesto se v průběhu roku 2020 od prvního šetření z května, kdy byl deklarovaný zájem nejvyšší, projevovala tendence k určitému opadávání zájmu, což se promítlo hlavně ve snížení podílu rozhodného zájmu z 38 % v květnu až na 25 % v září 2020. Podzimní „druhá vlna“ epidemie zájem znovu mírně navýšila, jak ukázalo listopadové speciální šetření, a po stagnaci či dokonce mírném poklesu na konci roku následoval výraznější vzestup v únoru 2021 potvrzený ještě i dubnovým šetřením, což zřejmě souviselo s dalším zhoršením epidemické situace provázené také vysokými počty zemřelých. Po odeznění jarní vlny pandemie se zájem o vývoj situace okolo šíření koronaviru způsobujícího COVID-19 začal opět zvolna snižovat.

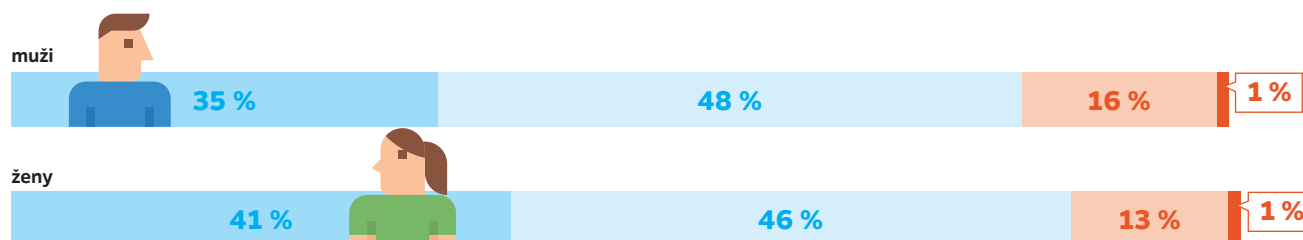
min.
73 %

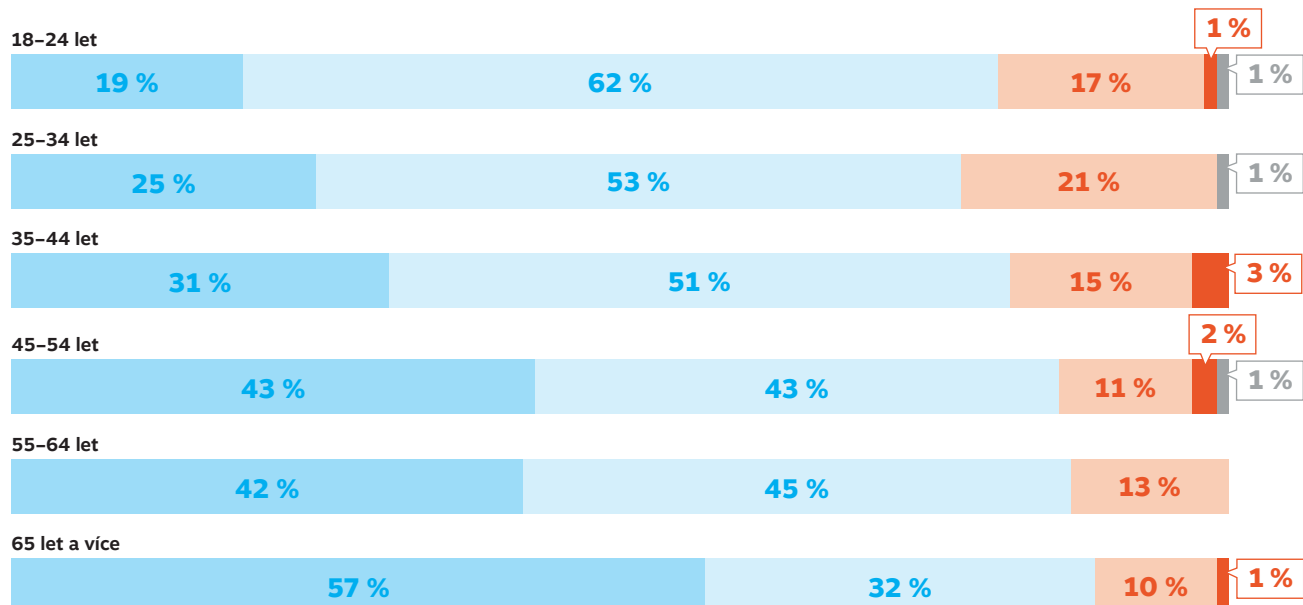
Zájem o vývoj situace okolo šíření koronaviru byl po celé sledované období poměrně vysoký a v součtu podílů odpovědí „velmi se zajímá“ a „spíše se zajímá“ nikdy významně neklesl pod úroveň tří čtvrtin...

GRAF 2: Zájem o vývoj situace okolo šíření koronaviru podle pohlaví, věku a vzdělání – květen 2020 (%)

PODLE POHLAVÍ

PODLE VĚKU

***POKRAČOVÁNÍ GRAFU NA DALŠÍ STRANĚ**

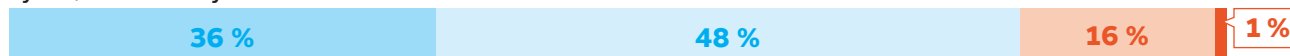
1.1

PODLE VZDĚLÁNÍ

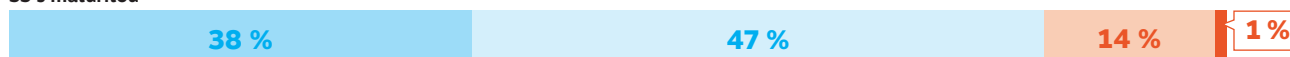
ZŠ

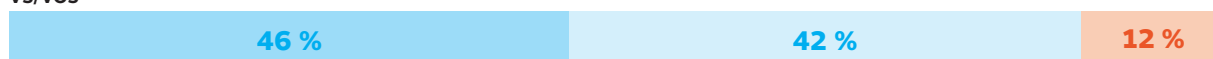
Vyučen/SŠ bez maturity

SŠ s maturitou

VŠ/VOŠ

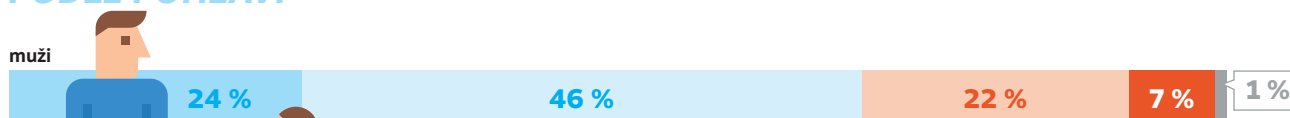
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál 2020, 7.–23. 5. 2020, 1043 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

Grafy 2 a 3 prezentující základní sociodemografické třídění z prvního (květen 2020) a zatím posledního (červenec 2021) šetření zkoumajícího zájem o vývoj situace okolo šíření koronaviru ukazují dosti podobné rozdíly, které se vesměs objevovaly i v ostatních výzkumech. **Zájem se celkem pochopitelně s ohledem na míru rizika spojeného s onemocněním COVID-19 zvyšoval s rostoucím věkem. Kromě toho měl tendenci stoupat i se zvyšujícím se stupněm nejvyššího**

dokončeného vzdělání. Opakovaně se objevoval i menší rozdíl z hlediska pohlaví, kde trochu vyšší zájem projevovaly ženy. Výrazně vyšší zájem pak deklarovali dotázaní, kteří svůj vlastní zdravotní stav vnímají jako špatný (viz graf 4). Zřetelně byl zájem o vývoj situace ohledně šíření koronaviru provázaný s obavami o vlastní zdraví (viz graf 5) či obavami o zdraví svých blízkých (viz graf 6).

GRAF 3: Zájem o vývoj situace okolo šíření koronaviru podle pohlaví, věku a vzdělání – červenec 2021 (%)

PODLE POHLAVÍ

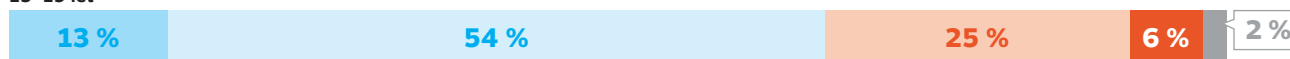

ženy

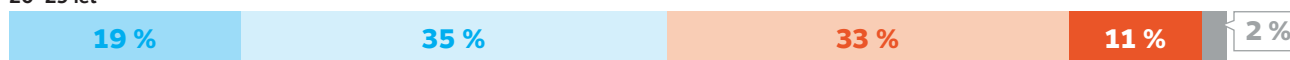

PODLE VĚKU

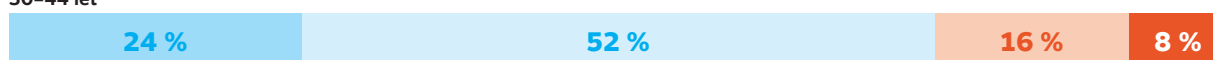
15–19 let

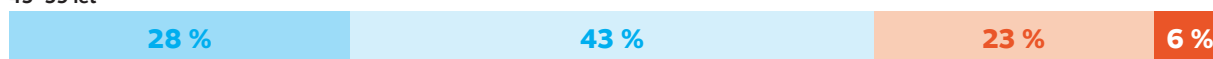
20–29 let

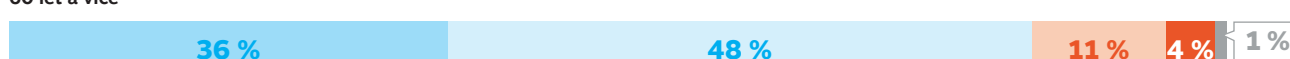
30–44 let

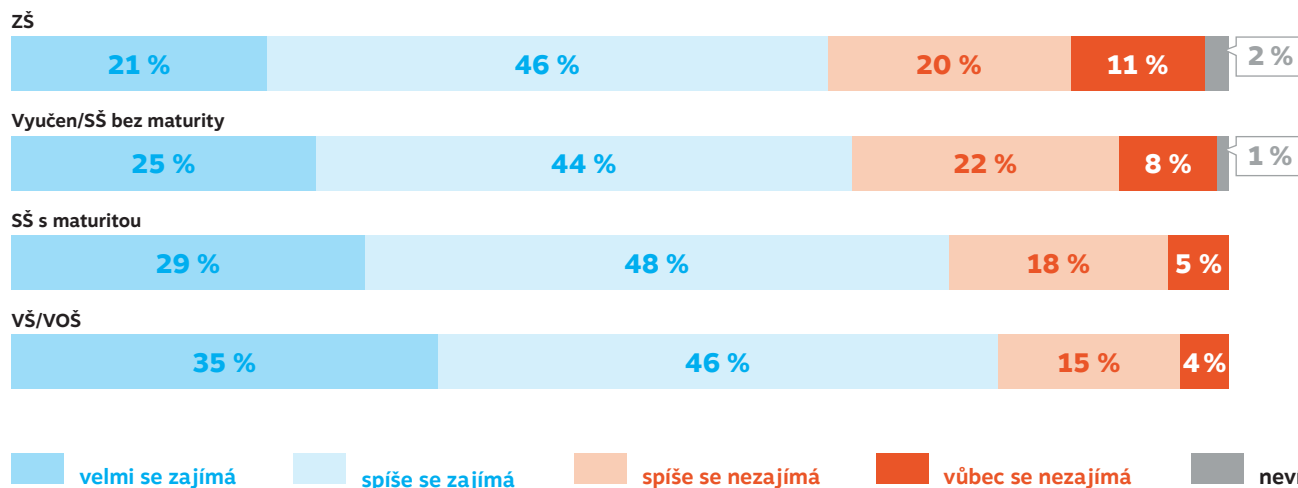
45–59 let

60 let a více

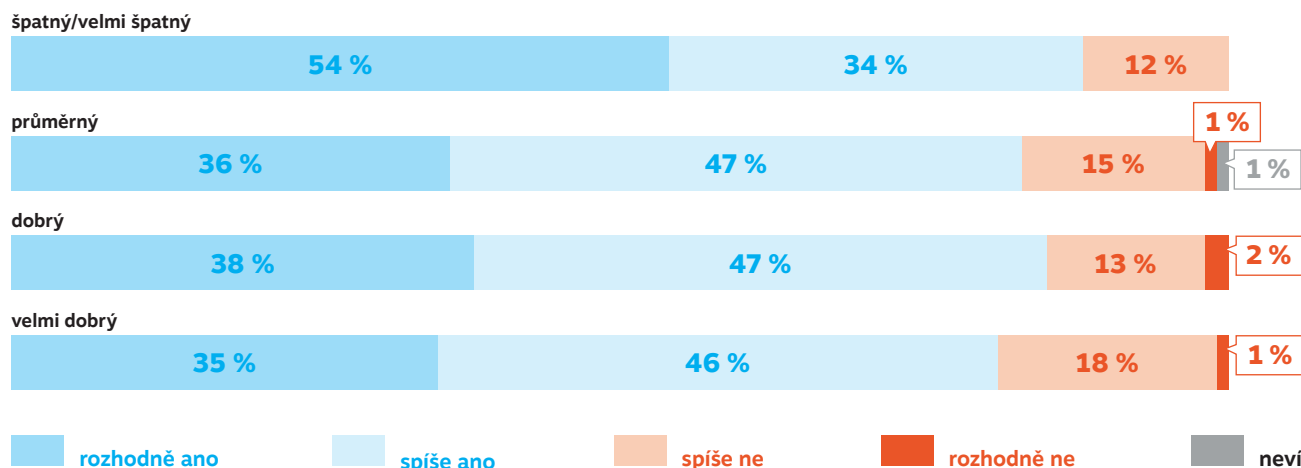

PODLE VZDĚLÁNÍ

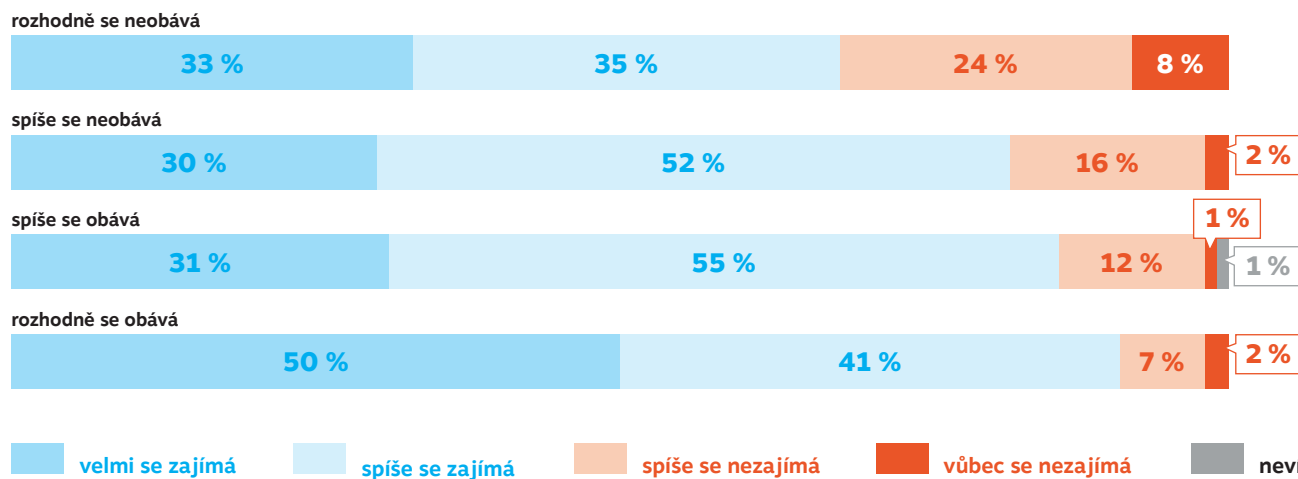
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 26.6.–11. 7. 2021, 904 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

GRAF 4: Zájem o vývoj situace okolo šíření koronaviru podle hodnocení zdravotního stavu – květen 2020 (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál 2020, 7.–23. 5. 2020, 1043 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

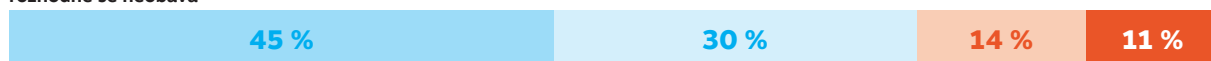
GRAF 5: Zájem o vývoj situace okolo šíření koronaviru podle obav o své zdraví – duben 2021 (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 6: Zájem o vývoj situace okolo šíření koronaviru podle obav o zdraví svých blízkých – duben 2021 (%)

rozhodně se neobává

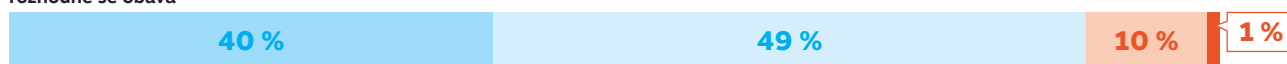
spíše se neobává

spíše se obává

rozhodně se obává

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 7: Sledování dění kolem koronaviru – duben 2021 (%)²

diskutuje o něm mimo internet

na internetových zpravodajských serverech, blozích, diskuzních fórech, sociálních sítích

v TV, rozhlase, tištěných novinách a časopisech

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

> SE ZÁJMEM O VÝVOJ SITUACE KOLEM ŠÍŘENÍ KORONAVIRU VYVOLÁVAJÍCÍHO ONEMOCNĚNÍ COVID-19 ÚZCE SOUVISÍ I OTÁZKA OHLEDNĚ TOHO, JAK ČASTO A KDE LIDÉ SLEDOVALI DĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE PANDEMIE.

Jak ukazují výsledky z dubnového speciálního výzkumu zachycené v grafu 7, téměř dvě třetiny každodenně sledovaly zprávy a informace v klasických médiích a asi polovina na internetu a na sociálních sítích. Navíc u klasických médií další čtvrtina uváděla méně frekventované sledování (většinou několikrát týdně) a jen 8 % oslovených odpovědělo, že v klasických médiích dění kolem koronaviru nikdy nesledují. V případě internetu a sociálních sítí uváděla to, že zde dění kolem koronaviru nikdy nesleduje, více než pětina dotázaných. Převážnou část z nich tvořili lidé, kteří internet nepoužívají. Tomu odpoví

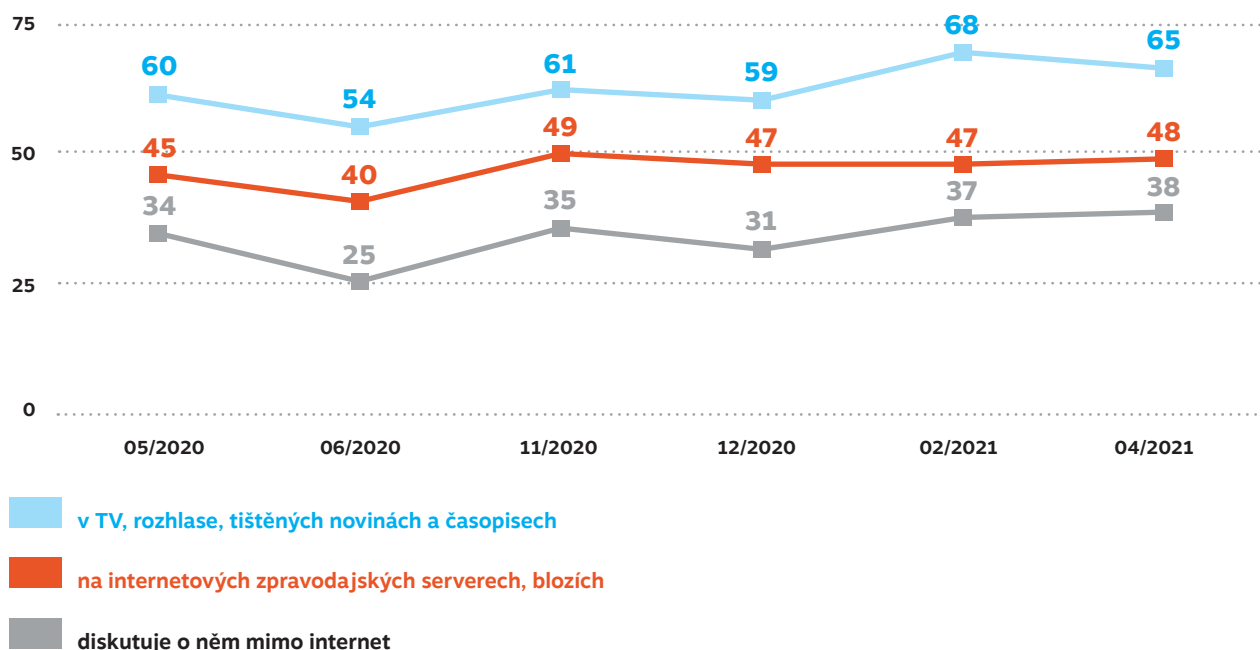
vídá skutečnost, že většinu takto odpovídajících tvořili dotázaní ve věkové kategorii od 65 let výše. S vysokým zájmem o dění okolo šíření koronaviru koresponduje i vysoká frekvence diskutování o tématu mimo internet a sociální sítě. Každodenní diskuse v dubnu 2021 přiznávaly bezmála dvě pětiny oslovených, další čtvrtina pak o tématu diskutovala několikrát týdně a další téměř čtvrtina o něm debatovala v osobním kontaktu alespoň občas. Jen 13 % oslovených uvádělo, že se o tomto tématu v osobním kontaktu s nikým nebavili.

² Znění otázky: „Jak často sledujete dění kolem koronaviru: a) v televizi, rozhlase, tištěných novinách a časopisech, b) na internetových zpravodajských serverech, blozích, diskuzních fórech a na sociálních sítích (např. Facebooku, Twitteru nebo Instagramu), c) a diskutujete o něm mimo internet.“

JAK ČASTO A KDE LIDÉ SLEDOVALI DĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE PANDEMIE

GRAF 8: Vývoj sledování dění kolem koronaviru v čase (%)

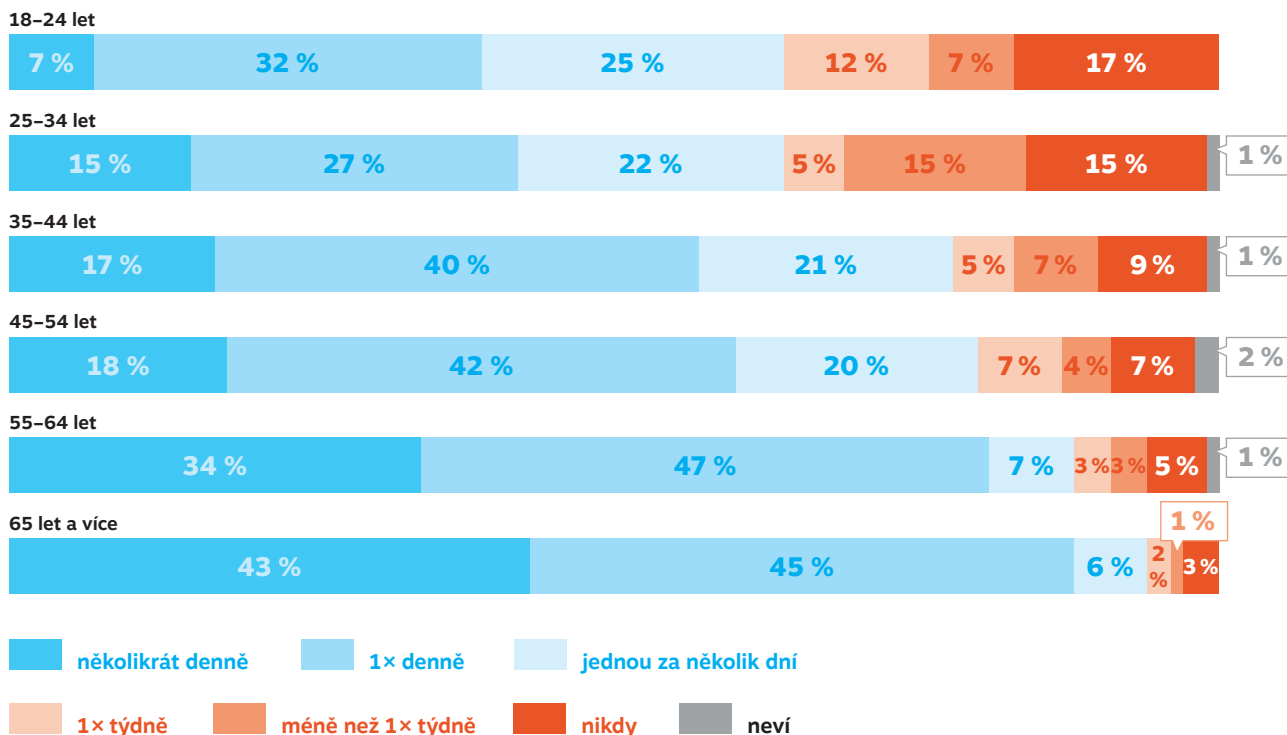
Pozn.: Graf zobrazuje součet odpovědí „několikrát denně“ a „1× denně“.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál.

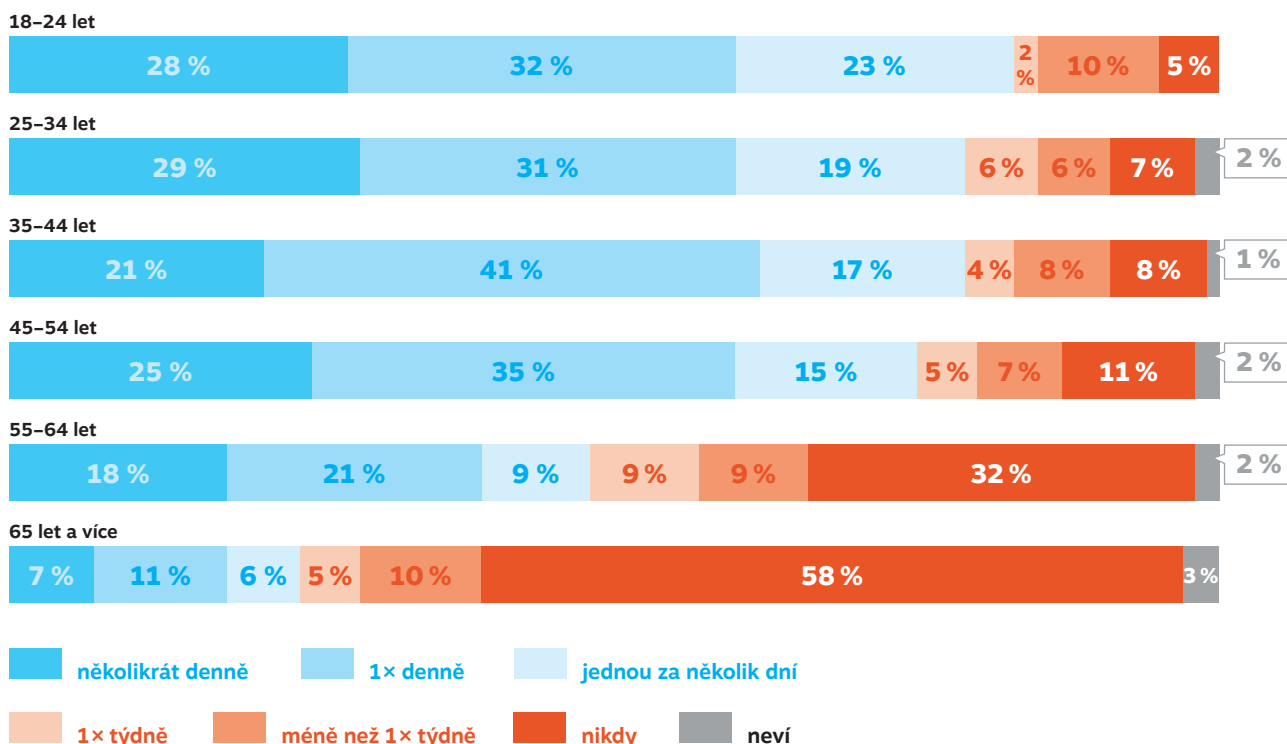
> JAK UKAZUJÍ ÚDAJE ZACHYCENÉ V GRAFU 8, SLEDOVANOST TÉMATU KORONAVIRU BYLA POMĚRNĚ VYSOKÁ V PRŮBĚHU CELÉHO ZKOUMANÉHO OBDOBÍ, PŘIČEMŽ NA JEHO KONCI BYLA DOKONCE VYŠŠÍ NEŽ NA SAMOTNÉM POČÁTKU BĚHEM PRVNÍ VLNY, KDY BYL ZAZNAMENÁN RELATIVNĚ NEJVYŠŠÍ DEKLAROVANÝ ZÁJEM.

Způsob, jakým lidé sledovali dění okolo koronaviru přitom procházelo mírnými změnami, které do jisté míry odrážely i zaznamenané změny týkající se výše rozebraného zájmu o vývoj situace. V tomto ohledu je patrný určitý pokles po odeznění první vlny pandemie, který zaznamenal speciální výzkum v červnu 2020, a následný vzestup spojený s druhou, podzimní vlnou epidemie, jenž se ukázal v listopadovém šetření. S mírným opadnutím zájmu z prosince pak koresponduje mírný pokles frek-

vence diskusí o tématu v osobním kontaktu (*analogické změny ve sledování tématu v klasických médiích i na internetu nebyly statisticky významné*) a s následným vzestupem zájmu zaznamenaným v únoru 2021 pak koresponduje zvýšení míry sledování tématu v klasických médiích a vyšší frekvence diskusí o tématu v osobním kontaktu. Naproti tomu sledování tématu na internetu a na sociálních sítích se od dosažení maxima v listopadu 2020 významně neměnilo.

GRAF 9: Sledování dění kolem koronaviru v televizi, rozhlase, tištěných novinách a časopisech podle věku – duben 2021 (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 10: Sledování dění kolem koronaviru na internetových zpravodajských serverech, blozích, diskuzních fórech a na sociálních sítích podle věku – duben 2021 (%)

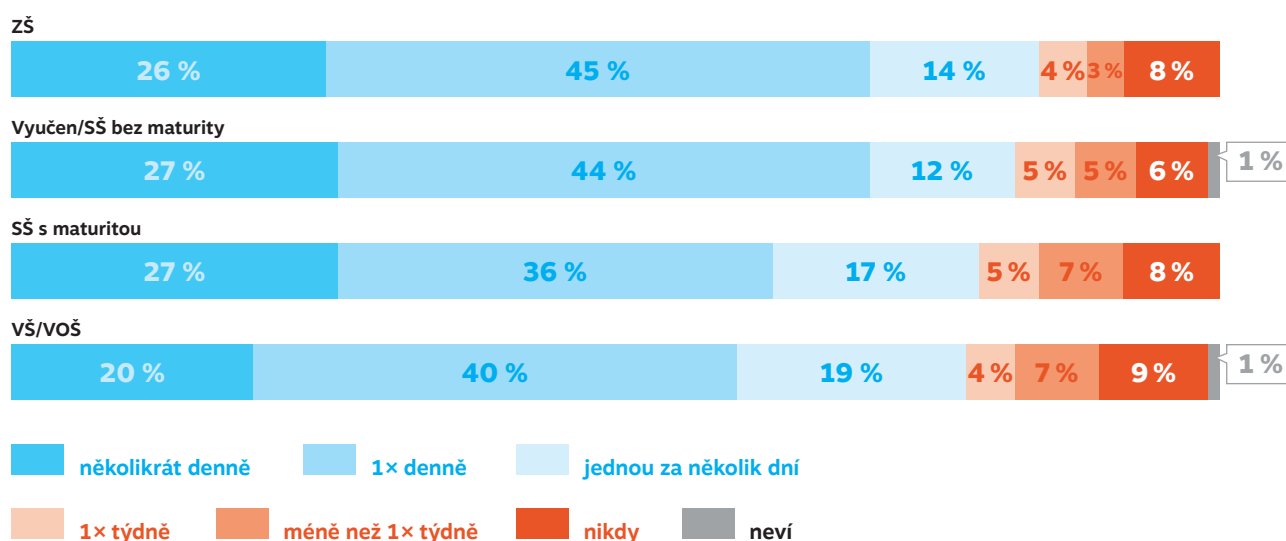
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

> ZPŮSOB SLEDOVÁNÍ DĚNÍ KOLEM KORONAVIRU BYL POMĚRNĚ VÝRAZNĚ PODMÍNĚNÝ ZEJMÉNA VĚKEM, JAK UKAZUJÍ GRAFY 9 A 10.

Zatímco sledování dění prostřednictvím klasických médií s věkem rostlo, v případě internetu a sociálních sítí tomu bylo naopak, přičemž výrazně níže se v tomto ohledu pohybovaly věkové kategorie od 55 do 64 let a kategorie 65 let více. U diskusí mimo internet a sociální sítě se přitom vliv věku významně neprojevoval. Analogicky,

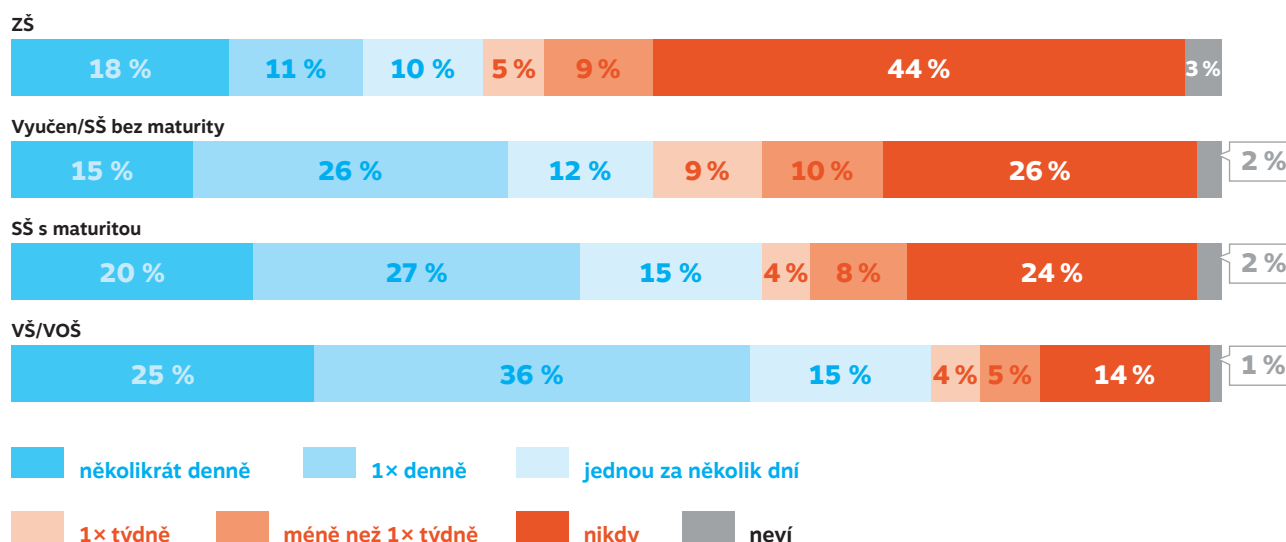
ačkoli mnohem méně výrazně, se projevil i vliv vzdělání, když s jeho zvyšováním mírně klesalo sledování prostřednictvím klasických médií a naopak rostlo sledování prostřednictvím internetu a sociálních sítí. Rozdíly ve frekvenci osobních diskusí o tématu mimo internetové prostředí nebyly významné ani z hlediska vzdělání.

GRAF 11: Sledování dění kolem koronaviru v televizi, rozhlase, tištěných novinách a časopisech podle vzdělání – duben 2021 (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál duben 2021*, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 12: Sledování dění kolem koronaviru na internetových zpravodajských serverech, blozích, diskuzních fórech a na sociálních sítích podle vzdělání – duben 2021 (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál duben 2021*, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

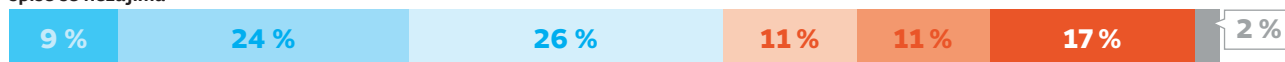
1.1

GRAF 13: Sledování dění kolem koronaviru v televizi, rozhlasu, tištěných novinách a časopisech podle zájmu o vývoj situace – duben 2021 (%)

vůbec se nezajímá

spíše se nezajímá

spíše se zajímá

velmi se zajímá

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 14: Sledování dění kolem koronaviru na internetových zpravodajských serverech, blozích, diskuzních fórech a na sociálních sítích podle zájmu o vývoj situace – duben 2021 (%)

vůbec se nezajímá

spíše se nezajímá

spíše se zajímá

velmi se zajímá

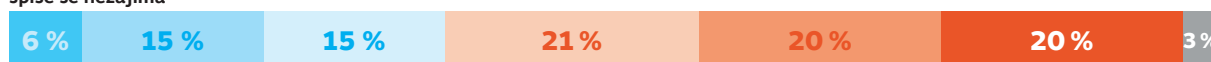
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 15: Diskuze o dění kolem koronaviru mimo internet podle zájmu o vývoj situace – duben 2021 (%)

vůbec se nezajímá

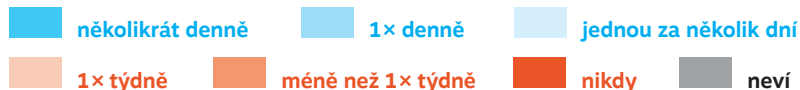
spíše se nezajímá

spíše se zajímá

velmi se zajímá

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

> JAK UKAZUJÍ GRAFY 13 AŽ 15, SLEDOVÁNÍ DĚNÍ KOLEM KORONAVIRU I DISKUZE O NĚM MIMO INTERNET VYKAZUJÍ ZŘETELNOU SPOJITOST S DEKLAROVANÝM ZÁJMEM O VÝVOJ SITUACE.

V případě sledování dění na internetu nebo sociálních sítích je sice tato korelace oslabena anomálním podílem odpovědi „nikdy“ v kategorii těch, kdo se o vývoj situace velmi zajímají, což je dáno tím, že zde často figurují zejména starší lidé,

kteří nemají nebo nepoužívají internet, ale i tak je tendence zvyšování sledování spolu se silicím vyjadřovaným zájmem v této položce zjevná a statisticky významná. U klasických médií i osobních diskusí je pak korelace dosti výrazná.

1.2 Obavy o zdraví své a blízkých

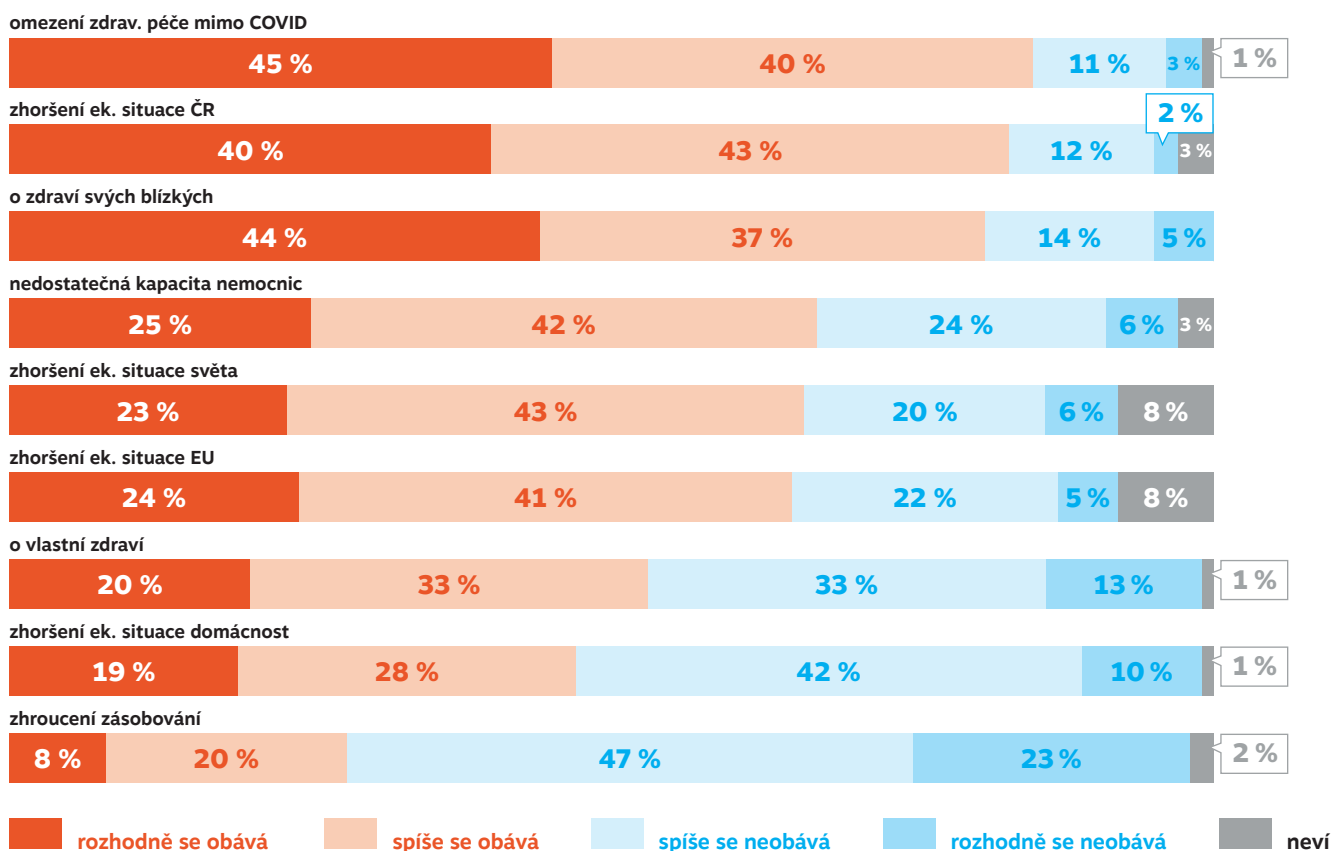
> OBAVY SPOJENÉ S PANDEMIÍ COVID-19 A JEJÍMI MOŽNÝMI DŮSLEDKY BYLY PRŮBĚŽNĚ ZJIŠŤOVÁNY PROSTŘEDNICTVÍM BATERIE OTÁZEK S ŘADOU DÍLČÍCH POLOŽEK³, KTERÉ BYLY POSTUPNĚ DOPLŇOVÁNY A V NĚKTERÝCH PŘÍPADECH HLAVNĚ Z DŮVODU POTŘEBY KRÁTIT DOTAZNÍK NAOPAK REDUKOVÁNY. VE VÝSLEDKU DÍKY TOMU VZNIKLY ROZLIČNĚ DLOUHÉ A ROZDÍLNĚ KOMPLETNÍ ČASOVÉ ŘADY.

Obsáhlejší verze zmiňované baterie se objevovaly vesměs ve speciálních výzkumech realizovaných v podmínkách zhoršené epidemické situace jinou metodou sběru dat, než jakou se realizovaly kontinuální výzkumy CVVM. V nich pak bývají obvykle zařazeny pouze krátké verze daných otázek zahrnující jen položky obav o vlastní zdraví a obav o zdraví

svých blízkých, jež v rámci prováděných analýz jiných meritorních otázek sloužily jako otázky třídící.

Pouze v kontinuílech z června a z listopadu 2021 byla baterie pokládána i se zbývajících položkami. Jejich výsledky kvůli diskutabilní srovnatelnosti zapříčiněné rozdíly v metodě sběru dat v grafech a tabulkách prezentujeme odděleně.

GRAF 16: Míra obav v souvislosti s šířením koronaviru – únor 2021 (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

³ Znění otázky: „Jak moc, pokud vůbec, se v souvislosti s šířením koronaviru obáváte: a) o vlastní zdraví, b) o zdraví svých blízkých, c) zhoršení ekonomické situace Vaší domácnosti, d) zhoršení ekonomické situace České republiky, e) zhoršení ekonomické situace Evropské unie, f) zhoršení ekonomické situace ve světě, g) zhroucení zásobování (potraviny, léky apod.), h) nedostatečné kapacity nemocnic, i) omezení zdravotní péče pro pacienty s jinými nemocemi než COVID-19.“ Možnosti odpovědi: Rozhodně se obávám, spíše se obávám, spíše se neobávám, rozhodně se neobávám.

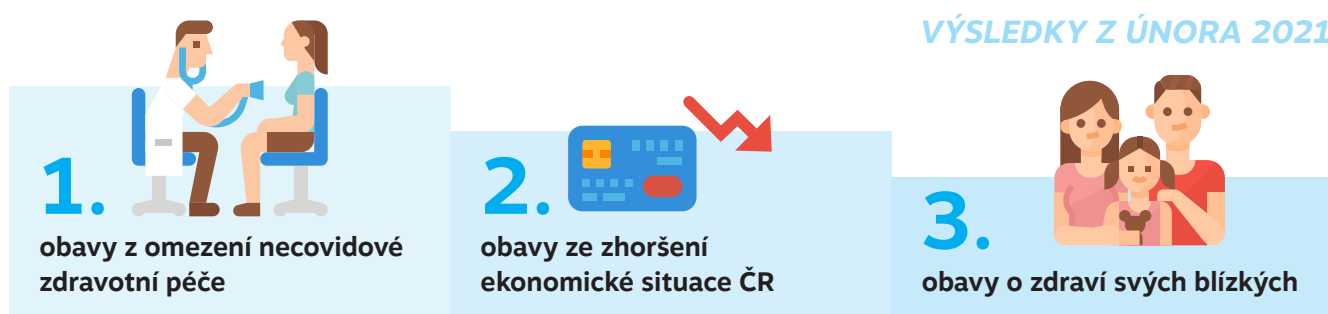
1.2

V grafu 16, který zachycuje výsledky speciálního šetření z února 2021, kdy byla otázka naposledy pokládána ve své nejširší podobě a kdy zároveň kriticky kulminovala epidemická situace v rámci zimní vlny pandemie s velkým nápořem na nemocnice a vysokými počty zemřelých, můžeme vidět, že **na prvních třech místech s výrazným předstihem figurovaly obavy z omezení necovidové zdravotní péče, dále také obavy ze zhoršení ekonomické situace ČR a obavy o zdraví svých blízkých. Všechny tyto tři položky přitom vždy, byť v různém pořadí, zaujímaly v obavách první tři místa, pokud byly do baterie zařazeny.**

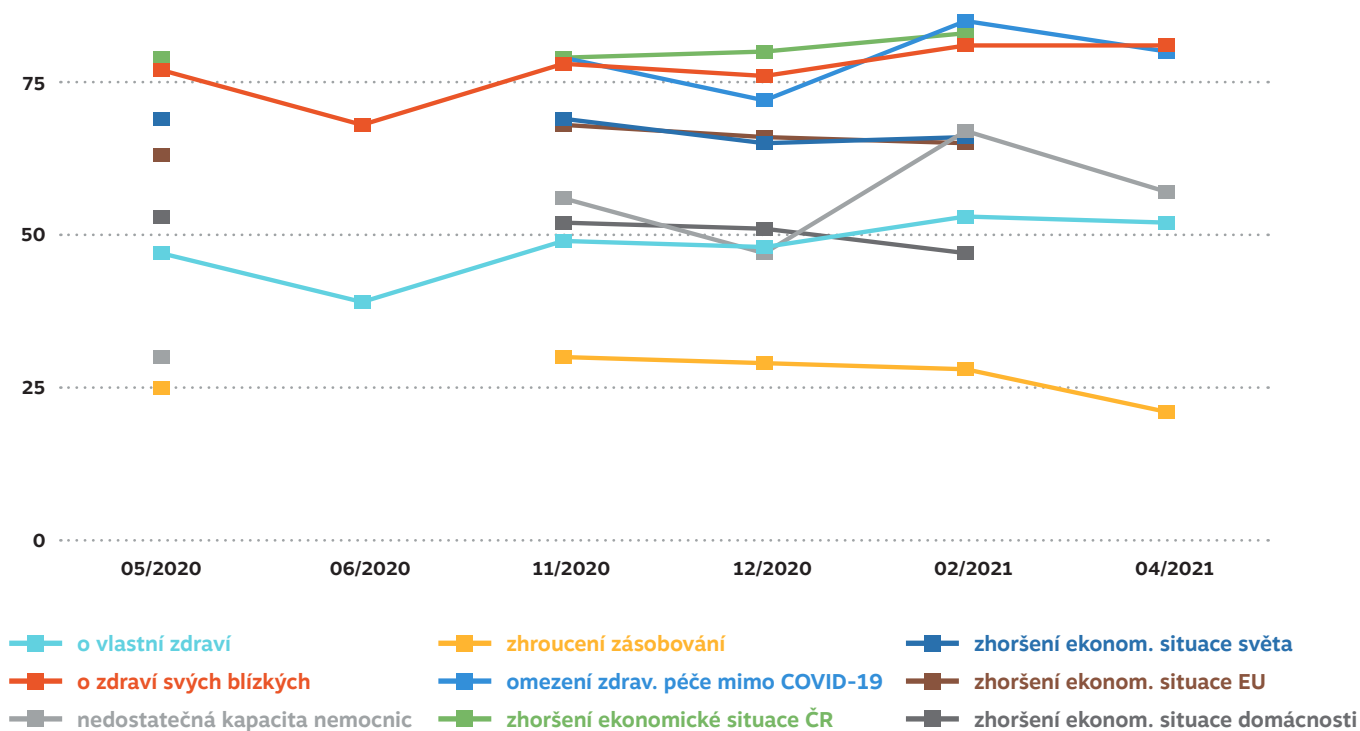
Na čtvrtém místě s podílem vyjadřovaných obav na úrovni dvou třetin v únoru 2021 skončily obavy z ne-

dostatečné kapacity nemocnic, které, jak dále uvidíme, v tomto šetření zaznamenaly výrazné maximum.

S nepatrným odstupem za nimi pak figurovaly obavy ze zhoršení ekonomické situace ve světě a v Evropské unii, které vesměs na o něco nižší úrovni stínovaly a kopírovaly obavy ze zhoršení ekonomické situace v ČR. **Obavy o vlastní zdraví vždy zřetelně zaostávaly za obavami o zdraví blízkých, ale i ony v únoru 2021 poprvé v rámci speciálních výzkumů⁴ mírně převýšily hladinu jedné poloviny.** Necelá polovina vyjadřovala obavy ze zhoršení ekonomické situace vlastní domácnosti. Nejméně obav ze zkoumaných možností vzbuzovalo případné zhroucení zásobování, kde podíl obávajících se tvořil jen o málo více než čtvrtinu.

GRAF 17: Míra obav v souvislosti s šířením koronaviru – časové srovnání (%)

Pozn.: Graf zobrazuje součet odpovědí „rozhodně se obávám“ a „spíše se obávám“.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál.

⁴ Tady je třeba poznamenat, že speciální výzkumy realizované výběrem z panelu Medianu doplňovaného telefonickým dotazováním v panelu méně zastoupených skupin zejména z věkové vyšších kategorií populace zřejmě nedokázaly podchytit nejohroženější a pesimisticky naladěné skupiny obyvatelstva v takové míře, jako paralelně realizované kontinuální výzkumy prováděné výběrem z celé populace metodou osobního řízeného rozhovoru tazatele s respondentem. To se kromě jiného promítalo do sice nevelkých, ale v podstatě systematických rozdílů např. v hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti a v menší míře i u subjektivního hodnocení vlastního zdravotního stavu. Z tohoto důvodu je srovnatelnost obav zejména v případě vlastního zdraví mezi speciálními výzkumy a kontinuálními výzkumy, kde se nadpoloviční většina vyjadřujících obav objevila už v červenci a v září 2020, poněkud diskutabilní a lze ji brát jen jako orientační.

TABULKA 1: Míra obav v souvislosti s šířením koronaviru – časové srovnání (%)

	05/2020	06/2020	11/2020	12/2020	02/2021	04/2021
omezení zdrav. péče mimo COVID	–	–	79	72	85	80
zhoršení ek. situace ČR	79	–	79	80	83	–
o zdraví svých blízkých	77	68	78	76	81	81
nedostatečná kapacita nemocnic	30	–	56	47	67	57
zhoršení ek. situace světa	69	–	69	65	66	–
zhoršení ek. situace EU	63	–	68	66	65	–
o vlastní zdraví	47	39	49	48	53	52
zhoršení ek. situace domácnosti	53	–	52	51	47	–
zhroutení zásobování	25	–	30	29	28	21

Pozn.: Tabulka zobrazuje součet odpovědí „rozhodně se obávám“ a „spíše se obávám“, řazení položek je sestupně podle položek s nejvyšším podílem obav ve výzkumu z února 2021, položky, které nebyly v příslušné vlně výzkumu dotazovány, jsou označeny „–“.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál.

> GRAF 17 A TABULKA 1 ZACHYCUJÍ VÝVOJ OBAV V OBDOBÍ OD KVĚTNA 2020 DO DUBNA 2021, JAK JEJ ZAREGISTROVALY SPECIÁLNÍ VÝZKUMY. ZDE JE PATRNÉ, ŽE POMĚRNĚ VELKOU STABILITU V ČASE VYKAZOVALY HLAVNĚ OBavy ZE ZHORŠENÍ EKONOMICKÉ SITUACE. ŠLO V PRVNÍ ŘADĚ O OBavy O SITUACI V ČR, KDE BYLA MÍRA TAKTO VYJADŘOVANÝCH OBAV VŽDY NEJvyšší A STABILNĚ SE POHYBOVALA NA ÚROVNI ČTYŘ PĚTIN.

Na poměrně vysoké úrovni byly ale i obavy o situaci ve světě i v EU, kde se míra obav pohybovala zhruba okolo úrovně dvou třetin. Výjimkou bylo první šetření z května 2020, kdy obavy ze zhoršení ekonomické situace EU byly trochu nižší. V následujících šetřeních ale byla úroveň obav navzájem statisticky shodná.

Jako dosti stabilní s lehce klesající tendencí, která se projevila v mírném poklesu z února 2021, se jevila i míra obav ze zhoršení ekonomické situace vlastní domácnosti. Ta se v roce 2020 pohybovala lehce nad úrovní jedné poloviny a následně klesla pod tuto hranici. Vyšší optimismus v osobní rovině oproti hodnocení situace v rámci ekonomiky jako celku zde není překvapivý, protože podobný efekt se objevuje stabilně i v subjektivním hodnocení životní úrovně či materiálních životních podmínek vlastní domácnosti a hodnocení ekonomické situace v ČR.

U dalších položek již můžeme vidět i výraznější statisticky významné změny. Zřetelné je to zejména v případě obav z nedostatečné kapacity nemocnic. Ty v květnu 2020 v rámci dobře zvládnuté první vlny epidemie byly relativně nízké, na úrovni tří desetin, ovšem během druhé, podzimní vlny epidemie razantně vzrostly (o 26 procentních bodů v listopadovém speciálu) a překonaly úroveň jedné poloviny, načež po určitém poklesu

z prosince 2020 znovu výrazně kulminovaly v únorovém speciálním výzkumu, kde dosáhly hranice dvou třetin. V dubnovém speciálu realizovaném v době již zřetelného opadávání epidemické vlny tyto obavy z nedostatečné kapacity nemocnic rovněž zaznamenaly pokles. Podobné tendence se pravděpodobně projeví i u obav z omezování necovidové zdravotní péče, i když v tomto případě nemáme k dispozici údaj z května 2020, protože tehdy ještě nebyla tato položka do baterie začleněna. I zde ale vidíme pokles obav mezi listopadem a prosincem 2020, následnou únorovou kulminaci a znovu pokles v dubnovém speciálu. Obecně nižší obavy ze zhroutení zásobování byly rovněž trochu vyšší během druhé vlny epidemie než na jaře v květnu 2020, přičemž i zde přišel pokles po jejím maximu s následným opadáváním, jak ukázal dubnový speciální výzkum.

V podstatě paralelně, byť na rozdílných úrovních, se v čase vyvíjely obavy o zdraví svých blízkých a své vlastní. Na rozdíl od jiných položek byly tyto dvě položky zařazeny i do červnového speciálu z roku 2020, kdy u obou položek byl proti květnu zaznamenán pokles obav, což odráželo situaci odeznívající první vlny epidemie. S druhou, podzimní vlnou se obavy v obou položkách opět zvýšily a kulminovaly v únoru 2021. Jak je přitom patrné z údajů v tabulce 2, která zachycuje

výsledky odpovědí na stejnou baterii otázek v kontinuálních výzkumech CVVM, vzestup obav o vlastní zdraví i zdraví svých blízkých probíhal již během léta roku 2020, tedy ještě do nástupu druhé vlny epidemie, i když v důsledku rychlého rozvolnění protiepidemických opatření počty nakažených mírně stoupaly již během tohoto letního období. Ale daný vzestup obav o zdraví mohl souviset i s urychleným rozvolněním opatření jako takovým. Část veřejnosti totiž do té doby pozitivně hodnotící zavedená opatření a jejich účinnost se na rychlé rozvolnění dívala skepticky a s obavami z možné druhé

vlny, která nakonec také přišla. Poslední dva výsledky z roku 2021 pak ukazují, že mezi červnem a listopadem se s další podzimní vlnou epidemie obavy znovu zvyšovaly, a to nejen v případě obav o zdraví a rovněž obav z omezení necovidové péče či nedostatečné kapacity nemocnic, ale tentokrát i u zhoršení ekonomické situace vlastní domácnosti a také u zhroucení zásobování, i když do těchto položek se kromě COVID-19 promítaly i nastupující energetická krize a rychle rostoucí inflace, jejichž příčiny s pandemií souvisely jen zčásti.

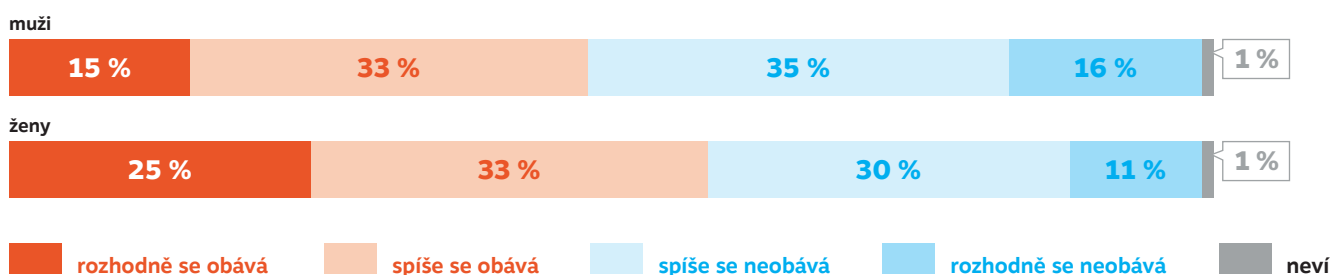
TABULKA 2: Míra obav v souvislosti s šířením koronaviru – časové srovnání (%)

	06/2020	07/2020	09/2020	06/2021	11/2021
omezení zdrav. péče mimo COVID	–	–	–	64	80
zhoršení ek. situace ČR	–	–	–	73	76
o zdraví svých blízkých	64	70	74	74	79
nedostatečná kapacita nemocnic	–	–	–	47	68
zhoršení ek. situace světa	–	–	–	64	64
zhoršení ek. situace EU	–	–	–	64	66
o vlastní zdraví	49	54	57	55	62
zhoršení ek. situace domácnosti	–	–	–	57	66
zhroucení zásobování	–	–	–	35	47

Pozn.: Tabulka zobrazuje součet odpovědí „rozhodně se obává“ a „spíše se obává“, řazení položek je sestupně podle položek s nejvyšším podílem obav ve speciálním výzkumu z února 2021, tedy stejně jako v tabulce 1; položky, které nebyly v příslušné vlně výzkumu dotazovány, jsou označeny „–“.

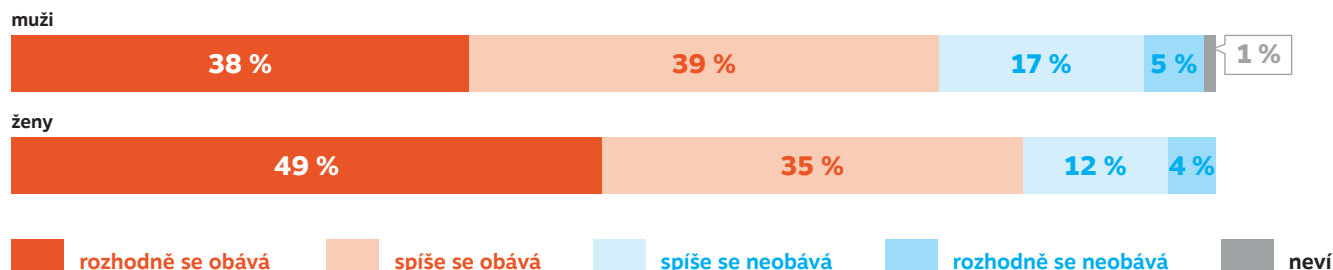
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

GRAF 18: Míra obav o vlastní zdraví v souvislosti s šířením koronaviru podle pohlaví – únor 2021 (%)

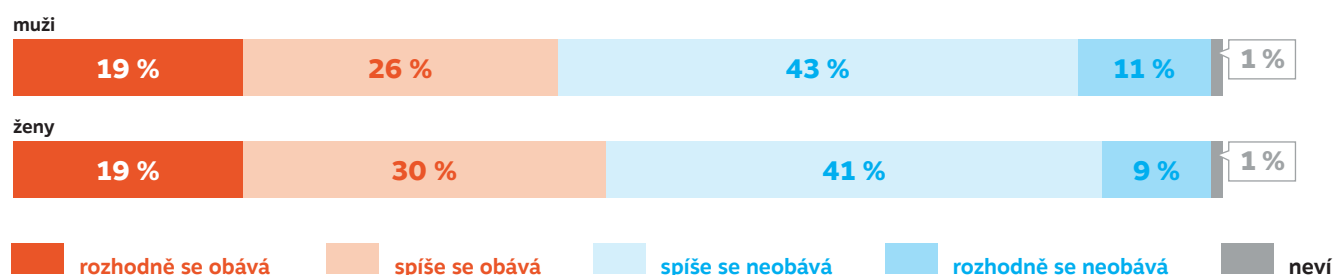
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 19: Míra obav o zdraví svých blízkých v souvislosti s šířením koronaviru podle pohlaví – únor 2021 (%)

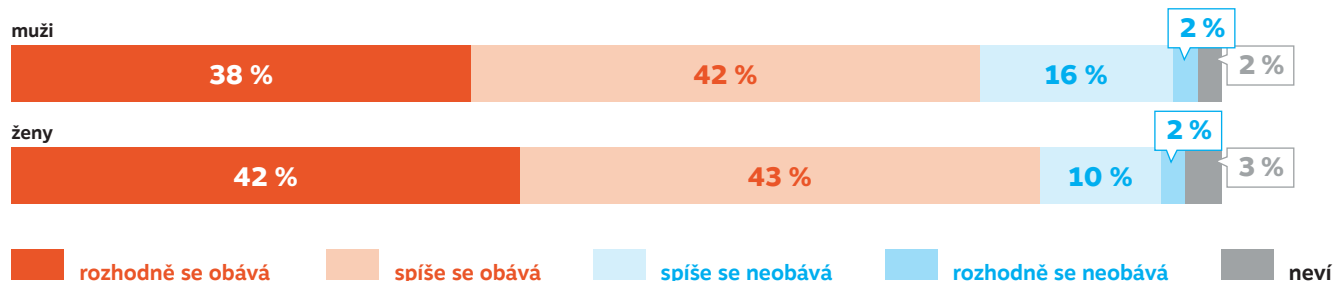
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 20: Míra obav ze zhoršení ekonomické situace vlastní domácnosti v souvislosti s šířením koronaviru podle pohlaví – únor 2021 (%)

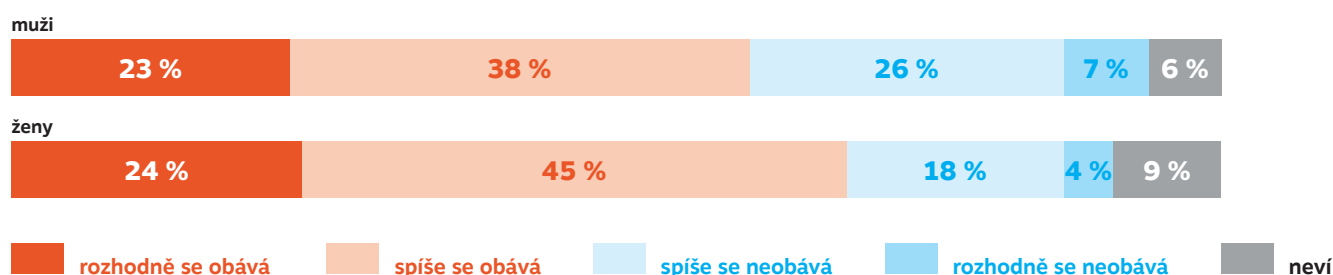
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 21: Míra obav ze zhoršení ekonomické situace ČR v souvislosti s šířením koronaviru podle pohlaví – únor 2021 (%)

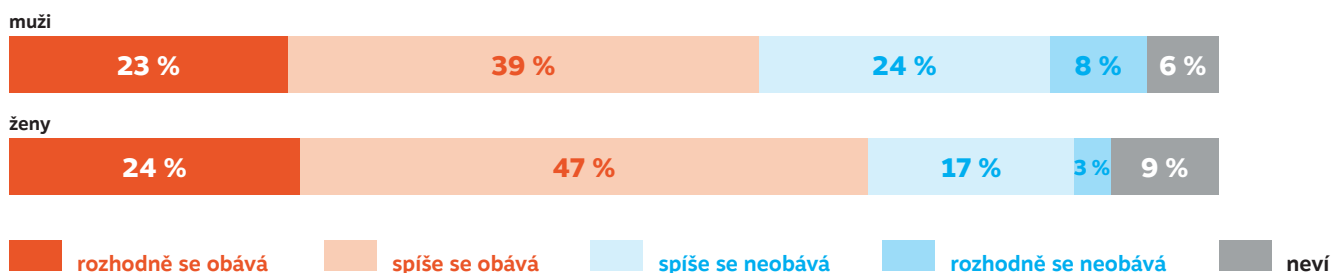

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

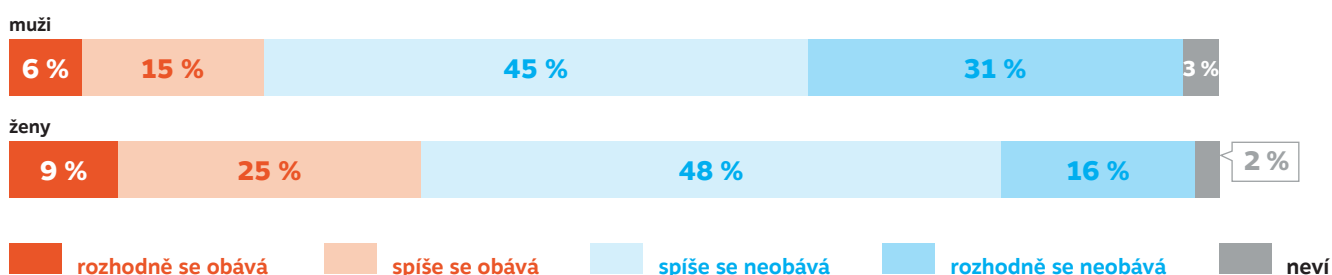
GRAF 22: Míra obav ze zhoršení ekonomické situace EU v souvislosti s šířením koronaviru podle pohlaví – únor 2021 (%)

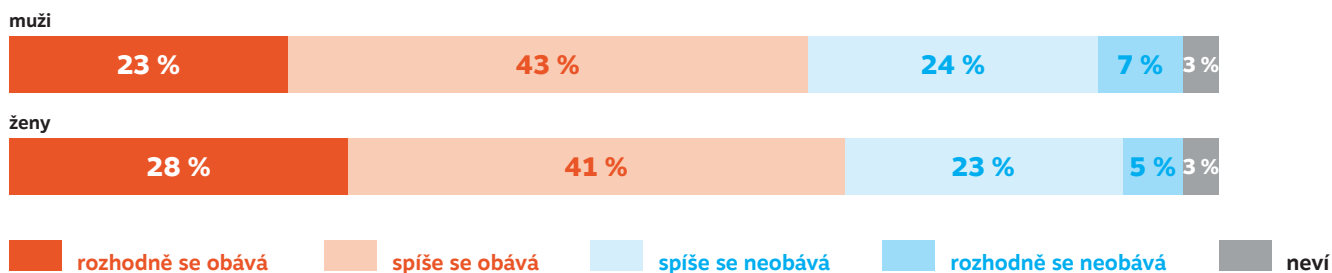
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 23: Míra obav ze zhoršení ekonomické situace ve světě v souvislosti s šířením koronaviru podle pohlaví – únor 2021 (%)

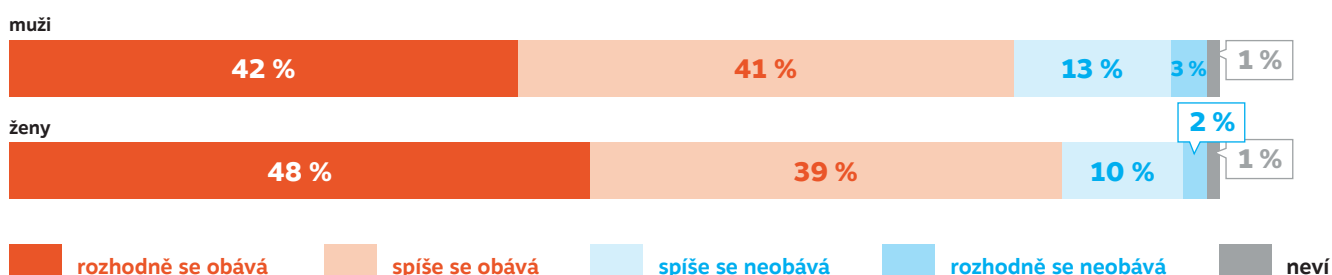
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 24: Míra obav ze zhroutení zásobování v souvislosti s šířením koronaviru podle pohlaví – únor 2021 (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 25: Míra obav z nedostatečné kapacity nemocnic v souvislosti s šířením koronaviru podle pohlaví – únor 2021 (%)

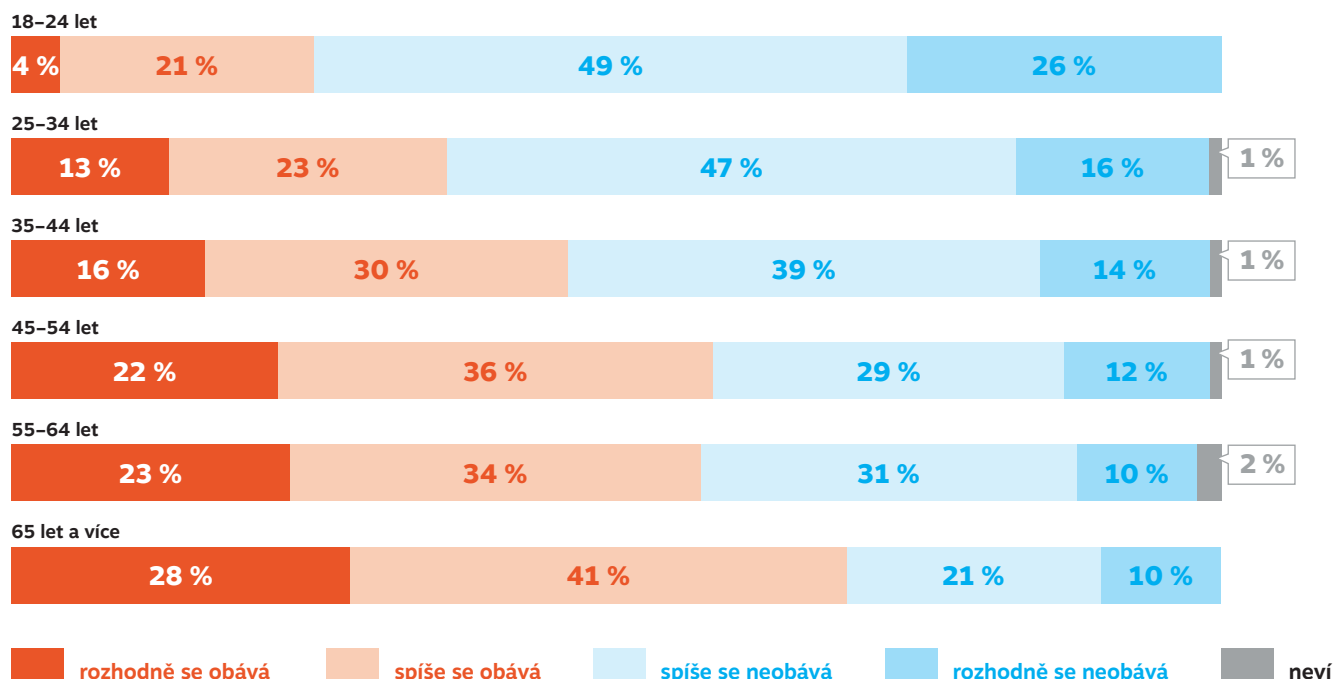
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 26: Míra obav z omezení necovidové zdravotní péče v souvislosti s šířením koronaviru podle pohlaví – únor 2021 (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

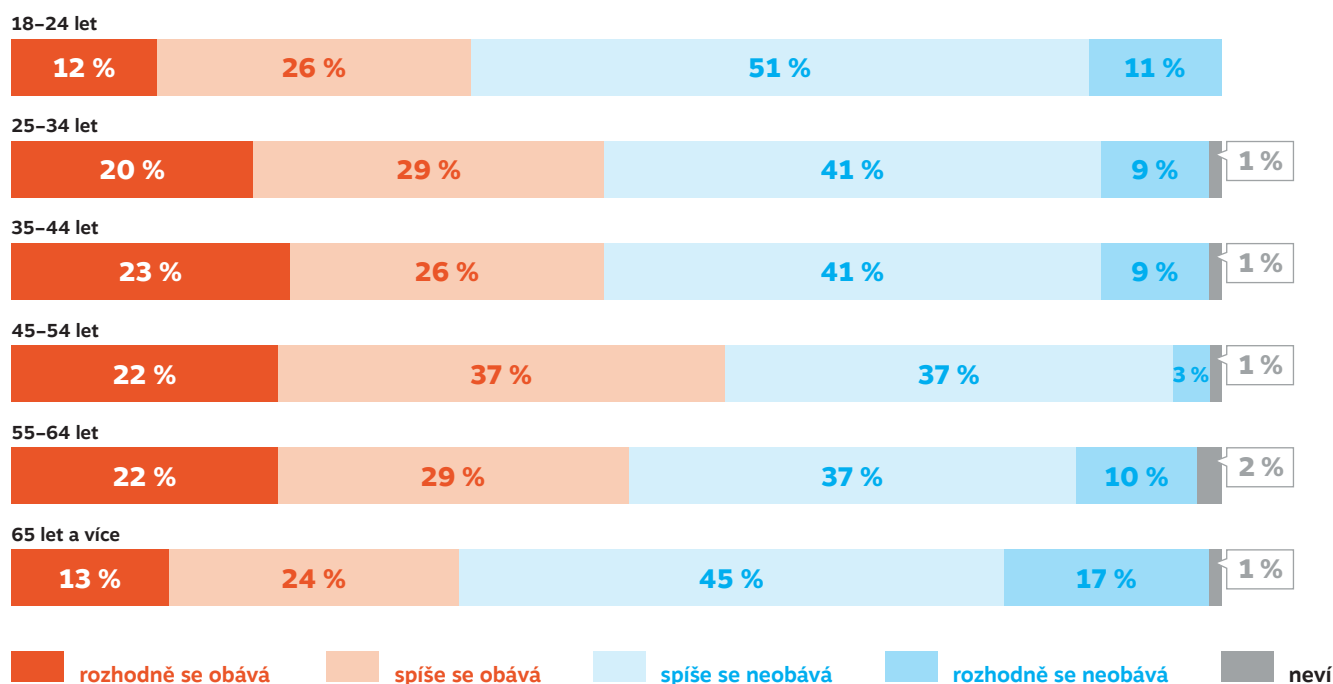
> JAK UKAZUJÍ GRAFY 18 AŽ 26, Z HLEDISKA POHLAVÍ VESMĚS VYŠŠÍ OBAVY VYJADŘOVALY ŽENY OPROTI MUŽŮM, I KDYŽ NE VŽDY BYLY ZAZNAMENANÉ ROZDÍLY STATISTICKY VÝZNAMNÉ A V NĚKTERÝCH VÝZKUMECH U NĚKTERÝCH POLOŽEK SE TAKOVÉ ROZDÍLY VŮBEC NEOBJEVILY.

GRAF 27: *Míra obav o vlastní zdraví v souvislosti s šířením koronaviru v únoru 2021 podle věku (%)*

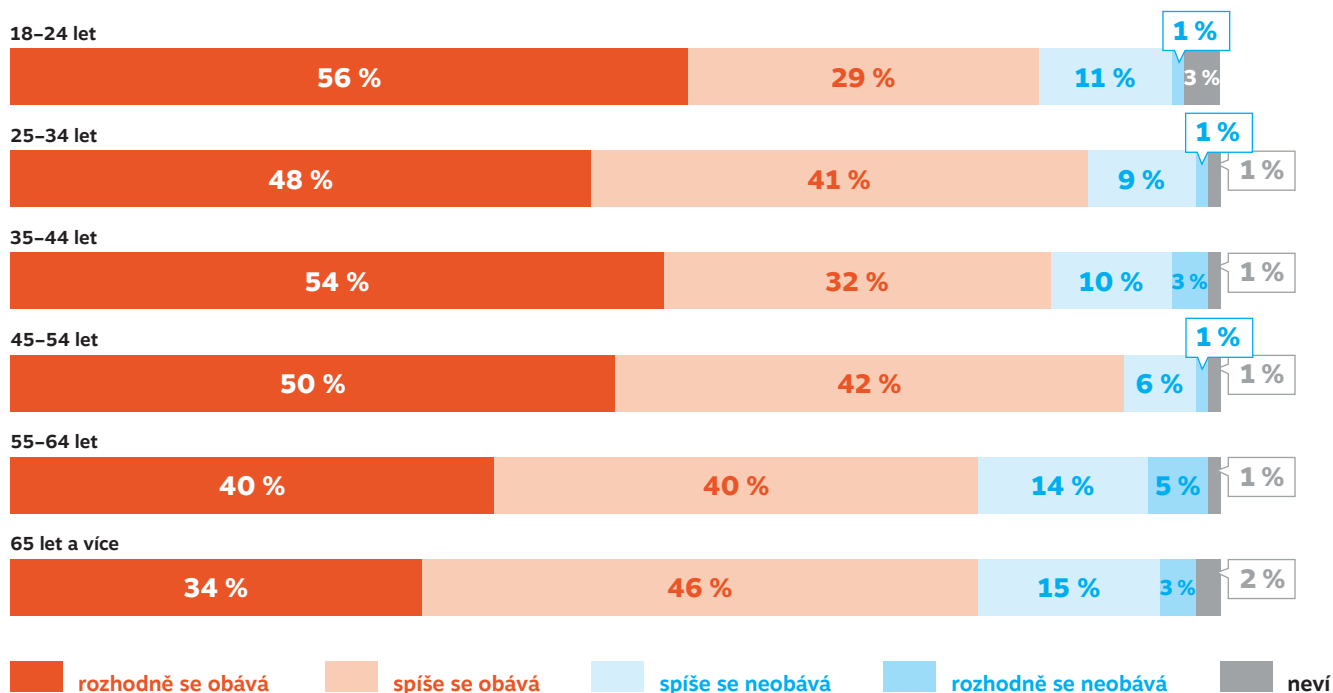

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál únor 2021*, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 28: *Míra obav ze zhoršení ekonomické situace vlastní domácnosti v souvislosti s šířením koronaviru podle věku – únor 2021 (%)*

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál únor 2021*, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

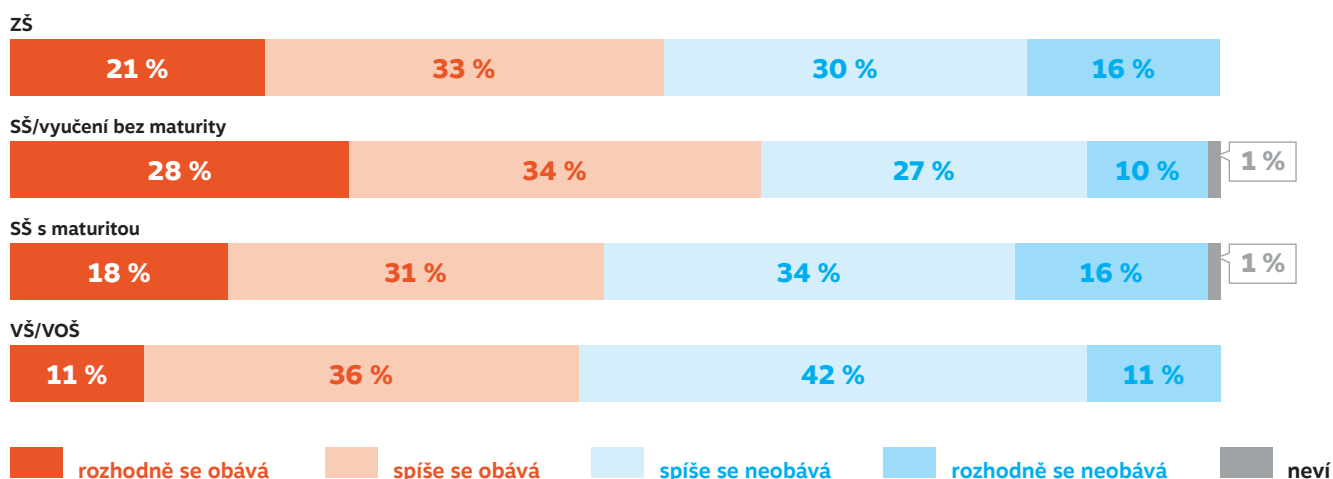
GRAF 29: Míra obav z omezení necovidové zdravotní péče v souvislosti s šířením koronaviru v únoru 2021 podle věku (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

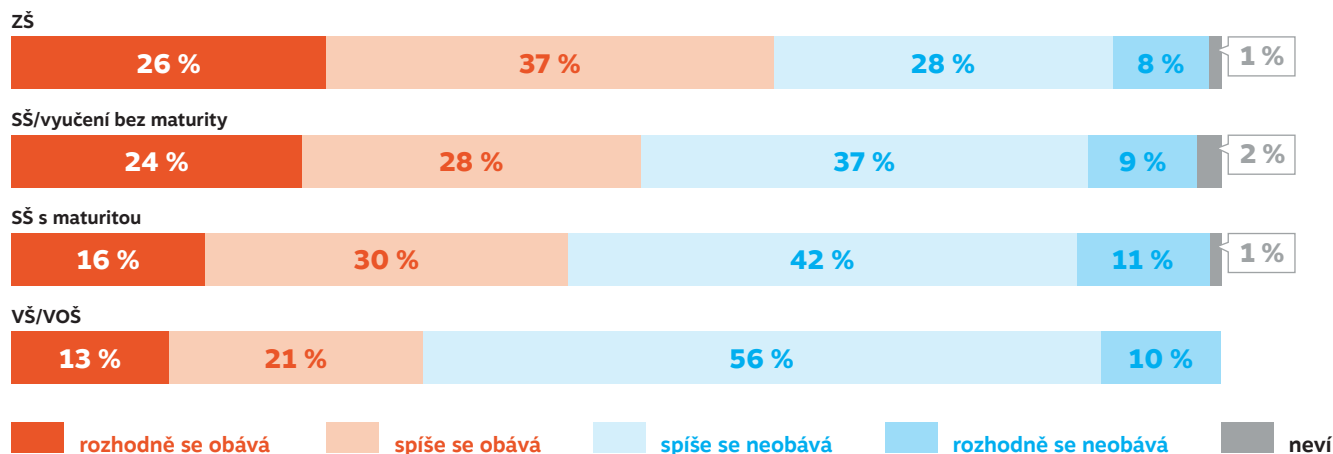
Podle věku se tradičně lišily zejména obavy o vlastní zdraví, které s jeho zvyšováním narůstaly a sílily, což odpovídalo zvyšujícímu se riziku fatálních dopadů onemocnění COVID-19, jež řádově častěji postihovaly lidi vyššího věku. Naproti tomu u obav ze zhoršení ekonomické situace vlastní do-

mácnosti se nejstarší dotázaní ve věku 65 let a více jevíli spolu s nejmladšími respondenty do 24 let věku jako relativně optimističtější, zatímco zvýšený podíl obav se objevil ve skupině od 45 do 54 let. Relativně nižší úroveň a intenzita obav se ve dvou nejvyšších věkových kohortách objevila i v souvislosti s omezením necovidové péče.

GRAF 30: Míra obav o vlastní zdraví v souvislosti s šířením koronaviru podle vzdělání – únor 2021 (%)

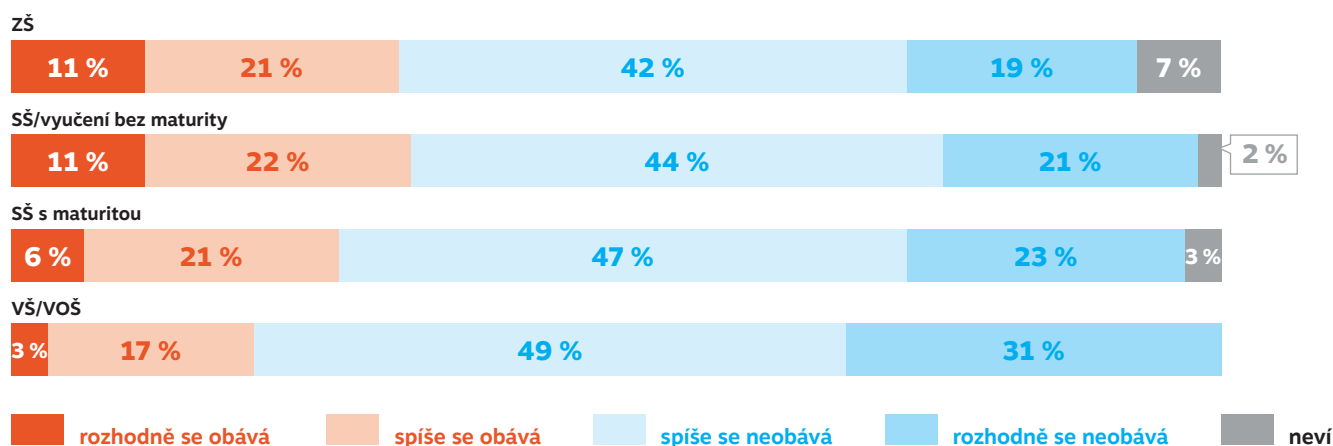
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 31: Míra obav ze zhoršení ekonomické situace vlastní domácnosti v souvislosti s šířením koronaviru podle vzdělání – únor 2021 (%)

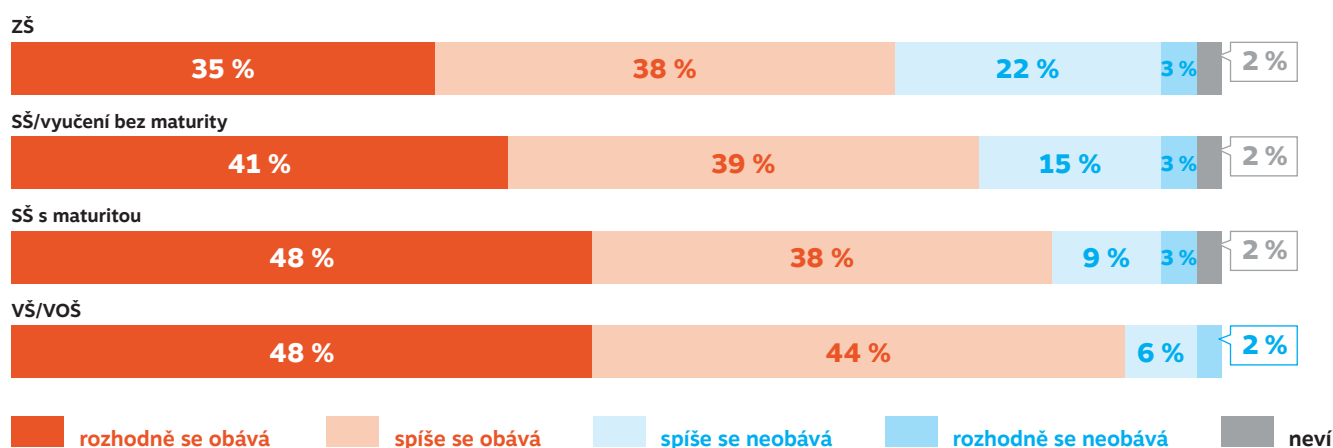
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 32: Míra obav ze zhroutení zásobování v souvislosti s šířením koronaviru podle vzdělání – únor 2021 (%)

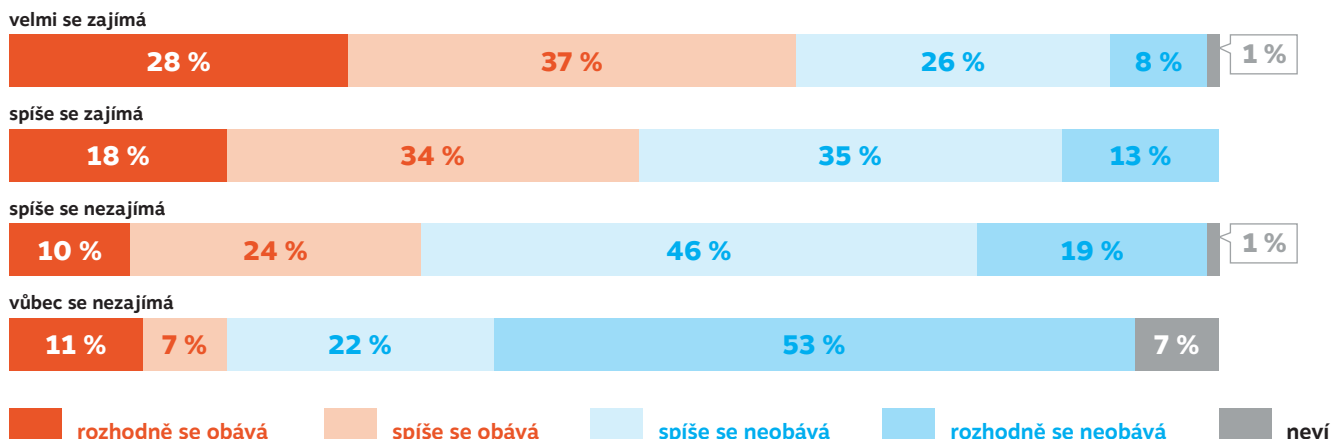
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 33: Míra obav z omezení necovidové zdravotní péče v souvislosti s šířením koronaviru podle vzdělání – únor 2021 (%)

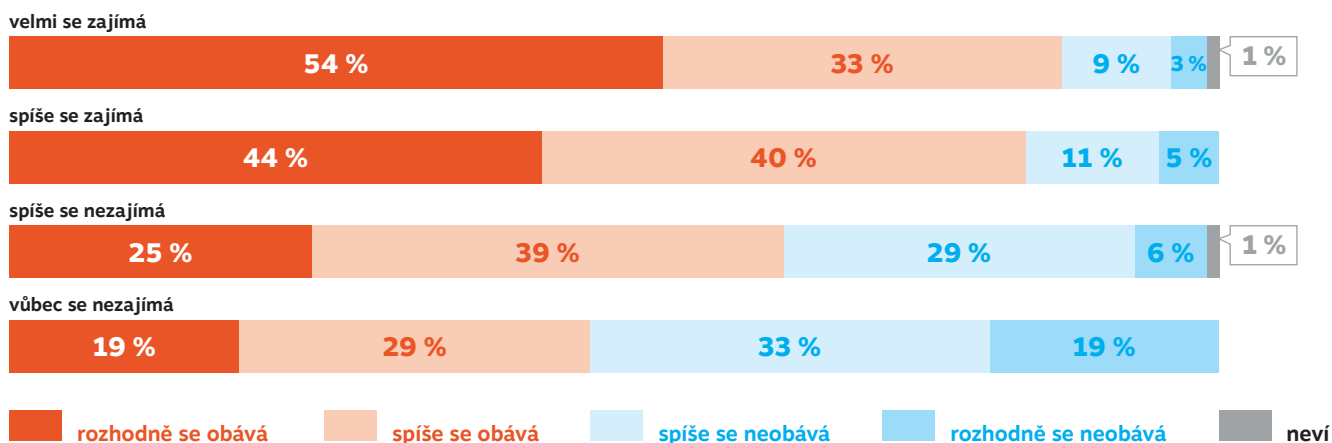

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

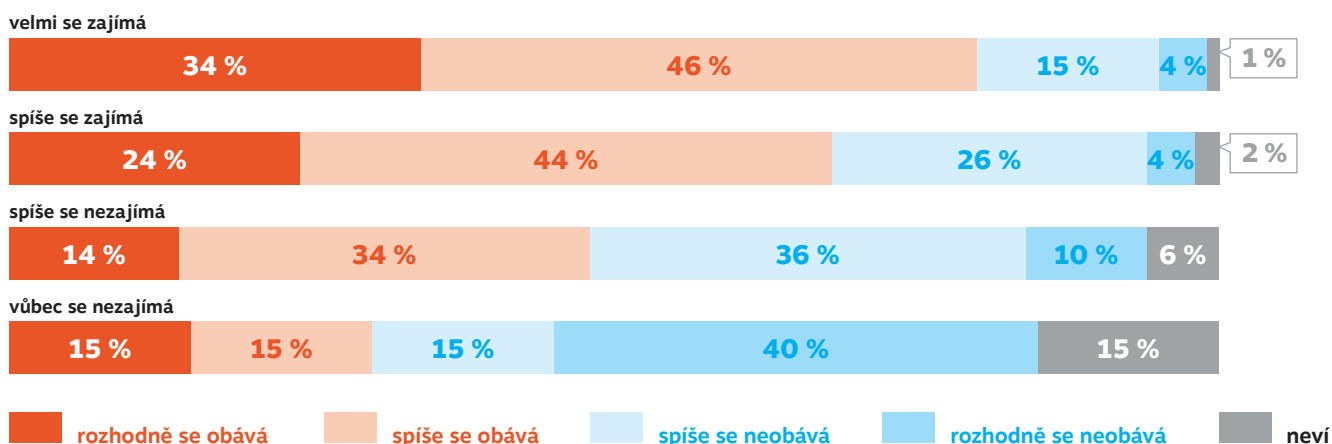
> **SPOLU SE ZVYŠUJÍCÍM SE STUPNĚM NEJVYŠŠÍHO DOKONČENÉHO VZDĚLÁNÍ MĚLY OBAVY TENDENCI KLESAT V PŘÍPADĚ VLASTNÍHO ZDRAVÍ, ZHORŠENÍ EKONOMICKÉ SITUACE VLASTNÍ DOMÁCNOSTI A EVENTUÁLNÍHO ZHROUCENÍ ZÁSOBOVÁNÍ, NAOPAK VZESTUPNOU TENDENCI OBAVY VYKAZOVALY V PŘÍPADĚ HROZÍCÍHO OMEZOVÁNÍ NECOVIDOVÉ ZDRAVOTNÍ PÉČE.**

GRAF 34: Míra obav o vlastní zdraví v souvislosti s šířením koronaviru podle zájmu o vývoj situace – únor 2021 (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 35: Míra obav o zdraví svých blízkých v souvislosti s šířením koronaviru podle zájmu o vývoj situace – únor 2021 (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 36: Míra obav z nedostatečné kapacity nemocnic v souvislosti s šířením koronaviru podle zájmu o vývoj situace – únor 2021 (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál únor 2021, 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

> JAK UKAZUJÍ GRAFY 34 AŽ 36, ZÁJEM O VÝVOJ SITUACE KOLEM ŠÍŘENÍ KORONAVIRU BYL VELMI SILNĚ PROVÁZANÝ S OBAVAMI O ZDRAVÍ, A TO JAK SVÉ VLASTNÍ, TAK SVÝCH BLÍZKÝCH, A DÁLE JEŠTĚ I S OBAVAMI Z NEDOSTATEČNÉ KAPACITY NEMOCNIC.

/2/

Očekávání dalšího vývoje v České republice, v Evropě a ve světě

Očekávání dalšího vývoje v České republice, v Evropě a ve světě

> V RÁMCI KONTINUÁLŮ JSME SE VĚNOVALI I OTÁZCE, JAK SE SITUACE V SOUVISLOSTI S ŠÍŘENÍM NOVÉHO TYPU KORONAVIRU BUDE PODLE NÁZORU ČESKÝCH OBČANŮ VYVÍJET V DALŠÍCH MĚSÍCÍCH, A TO NA ÚROVNI ČESKÉ REPUBLIKY, EVROPY A CELOSVĚTOVĚ.

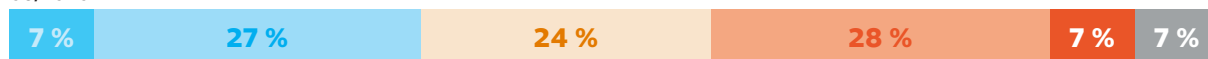
Očekávání veřejnosti směrem k dalšímu vývoji v České republice byla za celé období dotazování nejpesimističtější v září 2020. Naopak v šetřeních z dubna a června roku 2021 panoval největší optimismus. V posledním výzkumu z července 2021 je z grafu 37 evidentní, že občané byli ve výhledech dalšího vývoje koronavirové

situace v ČR podstatně pesimističtější, než v předchozím měsíci. Konkrétně v červenci 2021 zlepšení očekávalo o 34 procentních bodů méně respondentů, a naopak podíl těch, kteří očekávají zhoršení, vzrostl o 30 procentních bodů.

GRAF 37: Změna situace ohledně šíření koronaviru v příštích měsících – červen 2020–červenec 2021 (%)⁵

V ČESKÉ REPUBLICE

06/2020

07/2020

09/2020

11/2020

12/2020

02/2021

04/2021

06/2021

07/2021

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

⁵ Znění otázky: „Myslíte si, že se situace ohledně šíření koronaviru bude v příštích měsících zhoršovat, nebo zlepšovat? a) V České republice, b) v Evropě, c) ve světě?“ Možnosti odpovědí: rozhodně zlepšovat, spíše zlepšovat, zůstane stejná, spíše zhoršovat, rozhodně zhoršovat.

Také k dalšímu vývoji situace v Evropě se čeští občané na začátku července 2021 vyjadřovali spíše pesimisticky, když její zhoršení očekávala skoro polovina dotázaných (46 %). Těch, kteří zhoršení očekávali „rozhodně“ byla necelá desetina (9 %) a podle 37 % se situace měla „spíše zhoršit“. Téměř čtvrtina (23 %) očekávala, že se situace výrazně nezmění. Zlepšení očekávala více než pětina občanů (22 %). I v této optimistické skupině ale převažoval váhavější postoj, kdy podle 18 % se situace měla v budoucnu „spíše zlepšit“.

Z časového srovnání s předchozími výzkumy vyplývá, že pesimismus a skepse ve vztahu k dalšímu vývoji

situace ohledně šíření koronaviru v Evropě byly za periodu dotazování nejvýraznější v září 2020. Naopak výzkumy z dubna se jeví jako zdaleka nejoptimističtější. Poslední výzkum z července 2021 znamená stejně jako v případě názorů na vývoj situace v České republice značný nárůst skepse, když podíl těch, kteří si mysleli, že se situace v Evropě ohledně šíření koronaviru bude v příštích měsících zlepšovat, poklesl o 34 procentních bodů, a naopak podíl těch, kteří očekávají její zhoršování, o 31 procentních bodů vzrostl.

GRAF 38: Změna situace ohledně šíření koronaviru v příštích měsících – červen 2020–červenec 2021 (%)

V EVROPĚ

06/2020

07/2020

09/2020

11/2020

12/2020

02/2021

04/2021

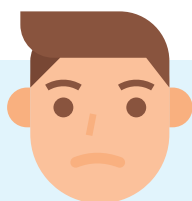
06/2021

07/2021

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Ve svých očekáváních dalšího vývoje situace ohledně šíření koronaviru ve světě byli v posledním provedeném šetření z červenci

2021 čeští občané poměrně skeptičtí. Horší výhled nabízel jen výzkum ze září 2020, nejbližší k posledním výsledkům z července 2021 měl výzkum reali-

zovaný přesně před rokem, tedy v červenci 2020. V porovnání s předchozím výzkumem z června 2021 podíl pozitivních očekávání významně poklesl (o 22 procentních bodů), a naopak vzrostl podíl pesimistů obávajících se dalšího zhoršování situace (o 24 procentních bodů).

GRAF 39: Změna situace ohledně šíření koronaviru v příštích měsících – červen 2020–červenec 2021 (%)

VE SVĚTĚ

06/2020

07/2020

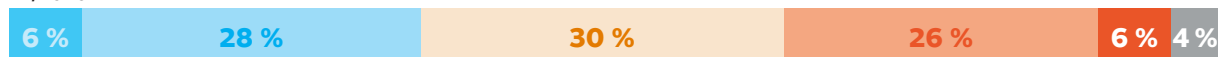
09/2020

11/2020

12/2020

02/2021

04/2021

06/2021

07/2021

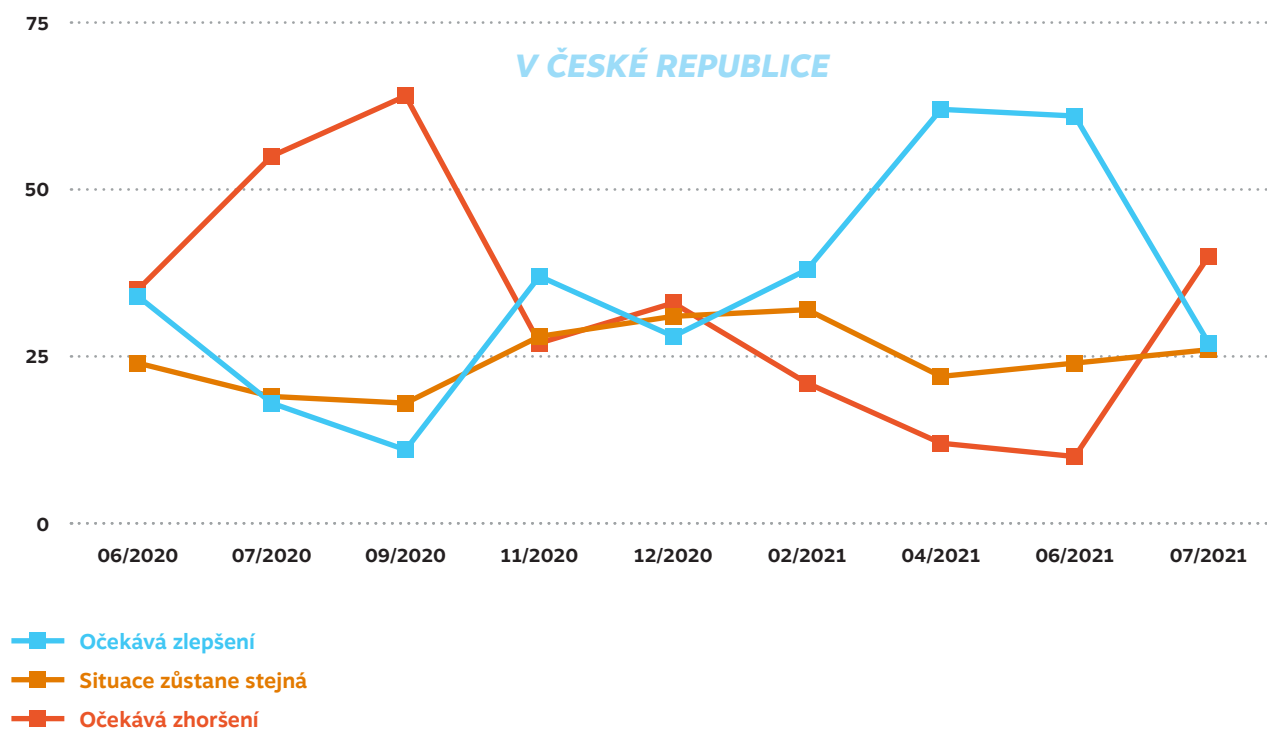

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

> ZE VZÁJEMNÉHO SROVNÁNÍ OČEKÁVÁNÍ DALŠÍHO VÝVOJE SITUACE OHLEDNĚ ŠÍŘENÍ KORONAVIRU V ČESKÉ REPUBLICE, V EVROPĚ A VE SVĚTĚ A VÝVOJE TĚCHTO OČEKÁVÁNÍ V ČASE VYPLÝVÁ, ŽE V AKTUÁLNÍM VÝZKUMU JSOU ČEŠTÍ OBČANÉ NEJOPTIMISTIČTĚJŠÍ VE VZTAHU K VÝVOJI SITUACE V ČESKÉ REPUBLICE, O NĚCO MÁLO MENŠÍ OPTIMISMUS PROJEVILI VE VZTAHU K VÝVOJI V EVROPĚ A NEJMÉNĚ OPTIMISTIČTÍ JSOU PAK V OČEKÁVÁNÍCH DALŠÍHO VÝVOJE VE SVĚTĚ, KDE ZHORŠENÍ AKTUÁLNÍ SITUACE OČEKÁVÁ NADPOLOVIČNÍ VĚTŠINA VEŘEJNOSTI.

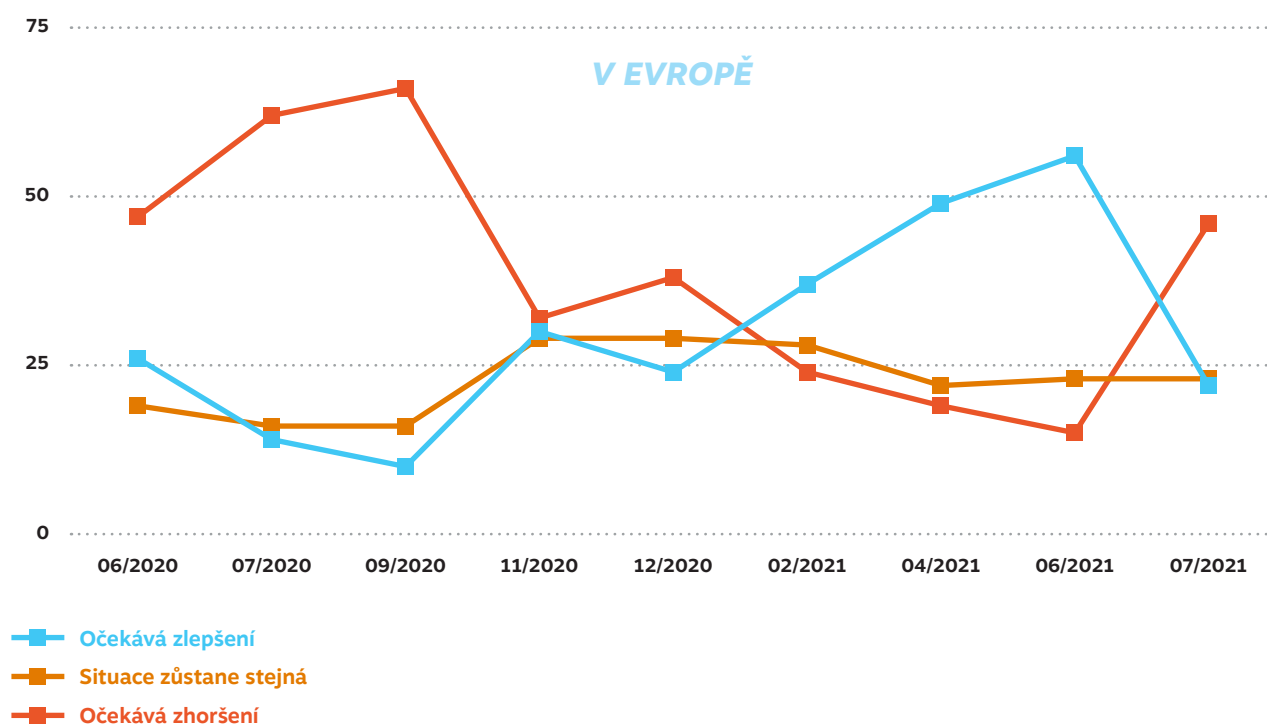
GRAF 40: Srovnání očekávání vývoje situace ohledně šíření koronaviru v České republice – červen 2020–červenec 2021 (%)

Pozn. Očekává zlepšení = součet odpovědí „rozhodně + spíše zlepšovat“, očekává zhoršení = součet odpovědí „rozhodně + spíše zhoršovat“.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

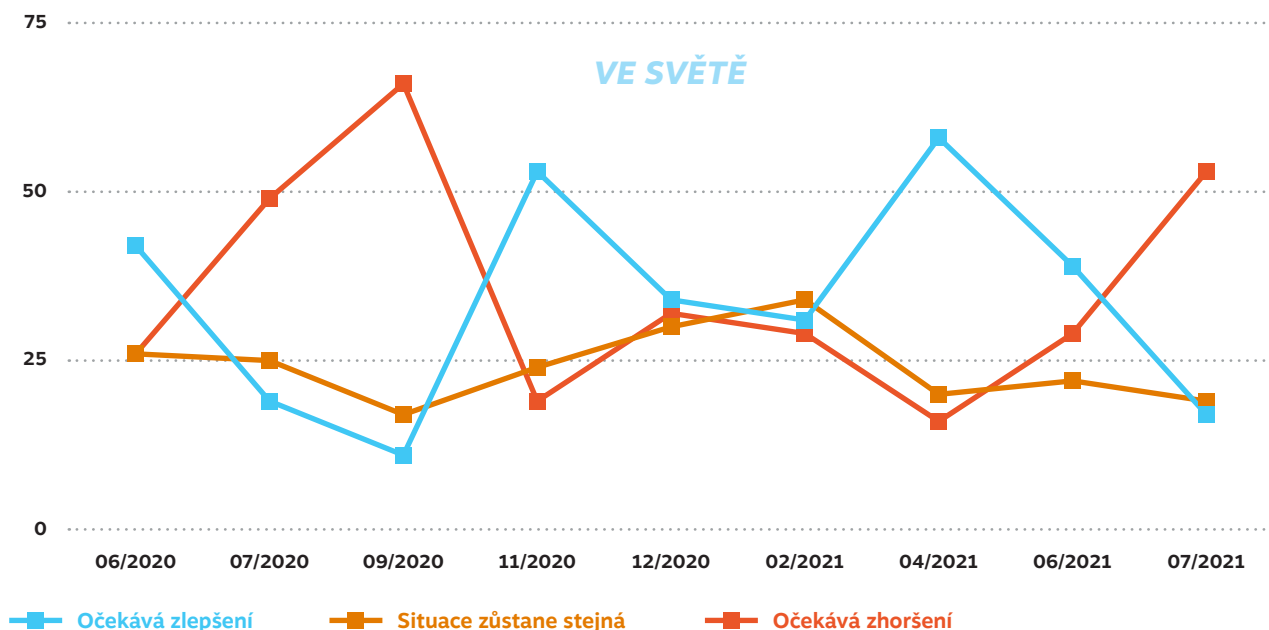
GRAF 41: Srovnání očekávání vývoje situace ohledně šíření koronaviru v Evropě – červen 2020–červenec 2021

Pozn. Očekává zlepšení = součet odpovědí „rozhodně + spíše zlepšovat“, očekává zhoršení = součet odpovědí „rozhodně + spíše zhoršovat“.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

GRAF 42: Srovnání očekávání vývoje situace ohledně šíření koronaviru ve světě – červen 2020–červenec 2021 (%)

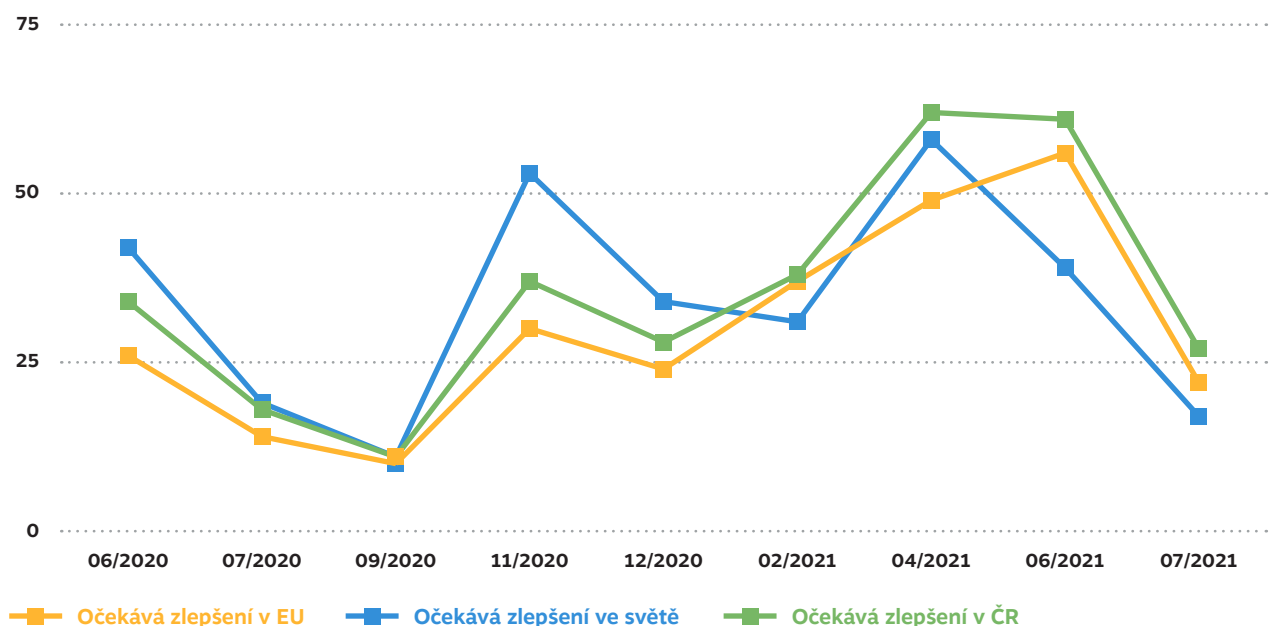
Pozn. Očekává zlepšení = součet odpovědí „rozhodně + spíše zlepšovat“, očekává zhoršení = součet odpovědí „rozhodně + spíše zhoršovat“.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Graf 43 ukazuje vzájemné srovnání očekávání vývoje pro ČR, Evropu a svět v jednotlivých měsících. V prvních měsících pandemie, tedy v červnu 2020, bylo nejvíce optimistických výhledů vůči další situaci ve světě (42 %). Tento trend přetrvával do února 2021, kdy zlepšení ve světě očekávalo 34 % dotázaných. V následujícím šetření z dubna 2021 ale klesl podíl pozitivních očekávání ohledně vývoje ve světě o 3 procentní body, zatímco pozitivní očekávání vývoje v ČR narostla od února do dubna 2021 o 10 procentních bodů a pozitivní očekávání pro vývoj v ČR se tak poprvé přehoupala na první příčku, kde zůstala až do uskutečnění posledního šetření v červenci 2021. Největší vlnu optimismu jsme zaznamenali právě v období dubna až

června 2021, což se týká všech tří oblastí, tedy ČR, Evropy i světa. V červenci 2021 ale vidíme u všech tří kategorií výrazný propad optimistických očekávání. V ČR se jednalo o propad pozitivních očekávání o 34 procentních bodů. Respondentů, kteří vyjadřovali v červenci 2021 pozitivní očekávání vývoje v Evropě bylo taktéž o 34 procentních bodů. Méně než v předchozím měsíci. Ve vztahu k situaci ve světě nastal pokles pozitivních očekávání už mezi dubnem a červnem 2021, kdy došlo k poklesu o 19 procentních bodů, trend pokračoval do července 2021, kdy došlo k dalšímu úbytku respondentů s pozitivním očekáváním vývoje ve světě o dalších 22 procentních bodů.

GRAF 43: Srovnání očekávání vývoje situace ohledně šíření koronaviru v ČR, v Evropě a ve světě – červen 2020–červenec 2021 (%)

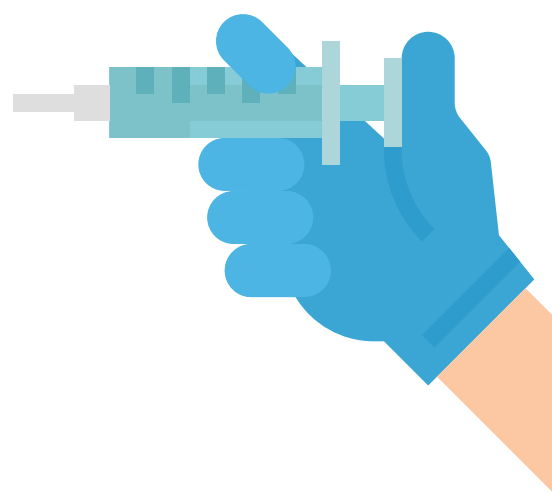
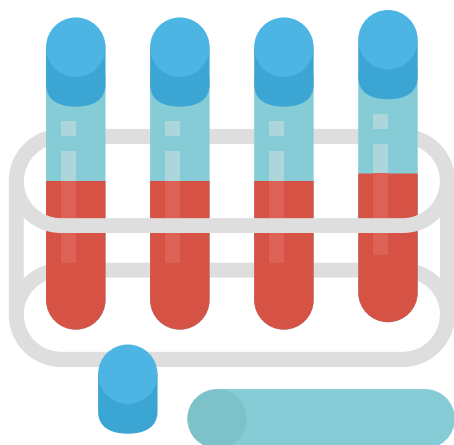

Pozn. Očekává zlepšení = součet odpovědí „rozhodně + spíše zlepšovat“, očekává zhoršení = součet odpovědí „rozhodně + spíše zhoršovat“.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

/3/

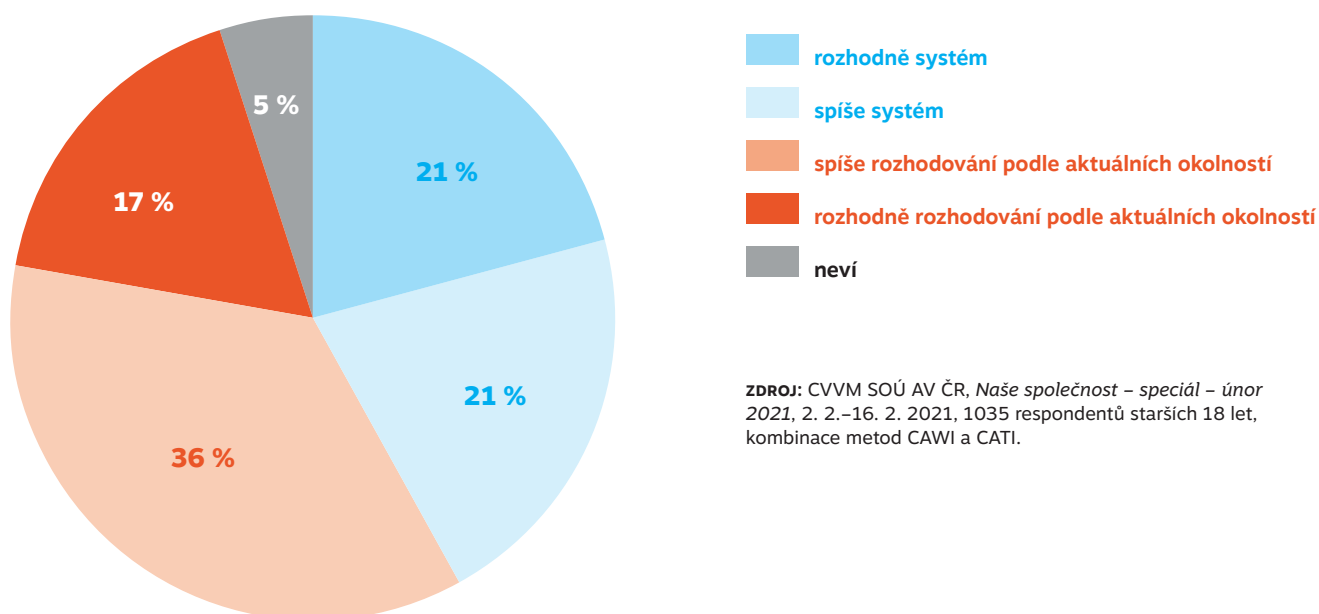
Postoje k očkování a protiepidemickému systému (PES)

Hodnocení protiepidemického systému PES

> NADPOLOVIČNÍ VĚTŠINA (53 %) ČESKÉ VEŘEJNOSTI SE V ZÁŘÍ 2021 PŘIKLÁNĚLA K TOMU, ŽE BY SE O OPATŘENÍCH PROTI ŠÍŘENÍ KORONAVIRU MĚLO ROZHODOVAT PODLE AKTUÁLNÍCH OKOLNOSTÍ, DALŠÍCH 42 % BYLO PRO ZAVÁDĚNÍ OPATŘENÍ STANOVENÝCH V JEDNOTLIVÝCH STUPNÍCH RIZIKA PROTIEPIDEMICKÉHO SYSTÉMU.

GRAF 44: Podle čeho se má rozhodovat o opatřeních proti šíření koronaviru (%)⁶

Další pokládaná otázka se týkala již přímo Protiepidemického systému⁷ (tzv. PES), který se v České republice používal od listopadu roku 2020.

Principy Protiepidemického systému (tzv. PES) obecně považovala po téměř roce v září 2021 více než polovina (54 %) dotázaných za špatné, téměř dvě pětiny (38 %) pak za dobré.

V tomtéž období považovaly téměř tři pětiny (59 %) české veřejnosti nastavení Protiepidemického systému (tzv. PES) z hlediska vypočítávání stupňů rizika a na-

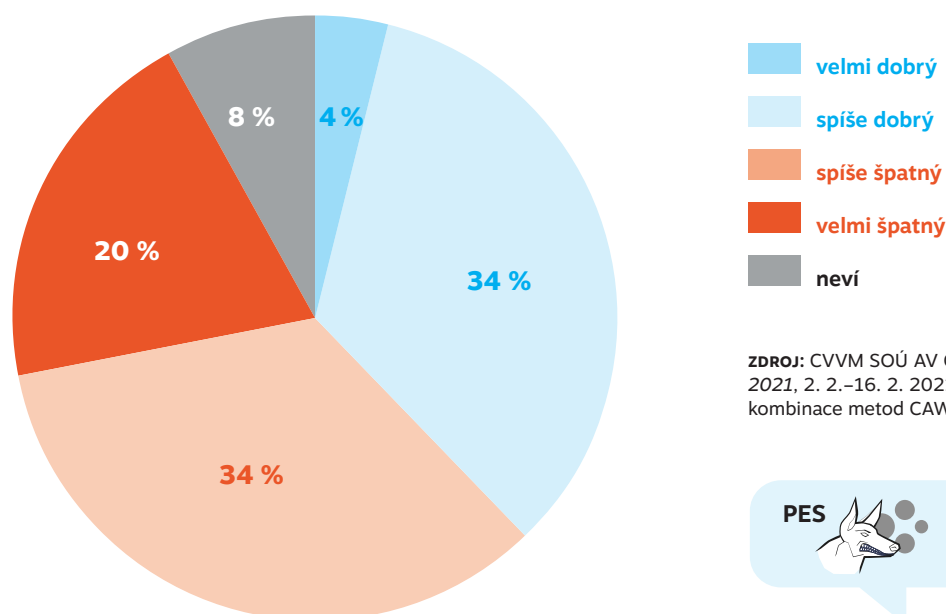
stavení stupňů pohotovosti a souvisejících opatření za špatné, za dobré pouze necelé tři desetiny (29 %).

Naprostá většina (68 %) české veřejnosti považovala používání Protiepidemického systému (tzv. PES) vládou a odpovědnými orgány za špatné, pouze necelá čtvrtina (24 %) za dobré.

Celkově z odpovědí na otázky ohledně PES vyplývá, že tento systém byl většinově vnímán negativně jak z hlediska principů, na kterých byl založen, tak i co do legitimacy jeho využívání vládou a odpovědnými institucemi.

⁶ Znění otázky: „Obecně vzato, myslíte si, že by Česká republika měla mít protiepidemický systém, ve kterém jsou ke každému stupni rizika jasně stanoveny opatření proti šíření koronaviru, anebo by se o opatřeních vždy mělo rozhodovat podle aktuálních okolností?“ Možnosti odpovědí: rozhodně systém, spíše systém, spíše rozhodování podle aktuálních okolností, rozhodně rozhodování podle aktuálních okolností.

⁷ Znění otázky: „Považujete principy Protiepidemického systému (tzv. PES) používaného od listopadu loňského roku, kdy systém na základě výpočtu stupně rizika určí stupeň pohotovosti a přechod mezi jednotlivými stupni schvaluje vláda, za dobrý, nebo špatný? Je podle Vás takovýto postup v principu: velmi dobrý, spíše dobrý, spíše špatný, velmi špatný?“

GRAF 45: *Názor na obecné principy Protiepidemického systému (tzv. PES) (%)*

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál – únor 2021*, 2. 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

PES

3.2 Časové srovnání opakovaných otázek týkajících se očkování proti COVID-19

TABULKA 3: *Ochota nechat se očkovat proti onemocnění COVID-19 – časové srovnání (%)*

	02/2021	04/2021	06/2021
rozhodně nechám	39	38	20
spíše nechám	20	21	15
spíše nenechám	17	14	13
rozhodně nenechám	16	12	9
už jsem naočkovaný 1. dávkou	1*	10*	17
už jsem kompletně naočkovaný	–	–	20
neví	7	5	6

*Poznámka: Ve výzkumu v únoru a dubnu 2021 byla formulace „už jsem naočkovaný“ bez rozlišení, zda jde o očkování první nebo druhou dávkou.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost a Naše společnost – speciál*, respondenti starší 18 let.

3.2

V únoru 2021 byly k očkování ochotny, nebo již naočkované tři pětiny (60 %) lidí, přibližně třetina (33 %) očkování rozhodně či spíše odmítala a 7 % váhalo. V dubnu 2021 ochota k očkování vzrostla, když ti, kteří vyjádřili ochotu nechat se naočkovat, nebo již očkovaním prošli, tvořili 69 % všech dotázaných, odmítání očkování uvedla více než čtvrtina (26 %) a dvacatina (5 %) se dosud nerozhodla. V posledním výzkumu z června 2021 tvořili

ti, kteří očkování již absolvovali, spolu s těmi, kteří o něj měli zájem, skoro tři čtvrtiny (72 %), což je výsledek statisticky srovnatelný s dubnovým výzkumem. Odmítnutí očkování uvedlo 22 % oslovených, což je o 4 procentní body méně, než v předchozím výzkumu, a 6 % v červnu 2021 nevědělo, jak se ohledně očkování rozhodnout.

GRAF 46: Důvody pro očkování (%) – červen 2021

Zůstat zdraví, obava z nemoci, těžkého průběhu

45 %

Možnost cestovat

10 %

Život bez omezení – výhody pro očkované

7 %

Vymýcení nemoci, zastavení jejího šíření, kolektivní imunita

7 %

Ochrana svých blízkých, svého okolí, možnost setkávat se s rodinou

5 %

Zaměstnání

4 %

Důvěra k očkování (obecně), důvěra, že očkování funguje

3 %

Doporučení (vlády, lékařů, rodiny)

2 %

Návrat k normálu

2 %

Jiné zdravotní potíže

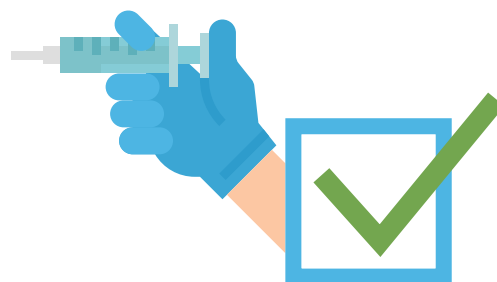
1 %

Vyšší věk

1 %

Jiná odpověď

13 %

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost*, 29. 5.–13. 6. 2021, 674 respondentů starších 15 let, kteří se chtějí nechat naočkovat, nebo už jsou naočkovaní, osobní rozhovor.

GRAF 47: *Důvody proti očkování (%) – červen 2021*

Nedůvěra (obecně), nedůvěra k očkování

28 %

Vakcína není dostatečně otestovaná, byla vyvinuta příliš rychle

15 %

Obava z vedlejších účinků, dlouhodobých následků

14 %

Nemá to cenu, je to zbytečné, není důvod se očkovat

7 %

Jsem zdravý, důvěřuji své imunitě, nebojím se nemoci

5 %

Kontraindikace, jiné nemoci

4 %

Nemoc prodělal, má imunitu, protilátky

3 %

Nevěří, že očkování je účinné

3 %

Jiná odpověď

20 %

Neví

1 %

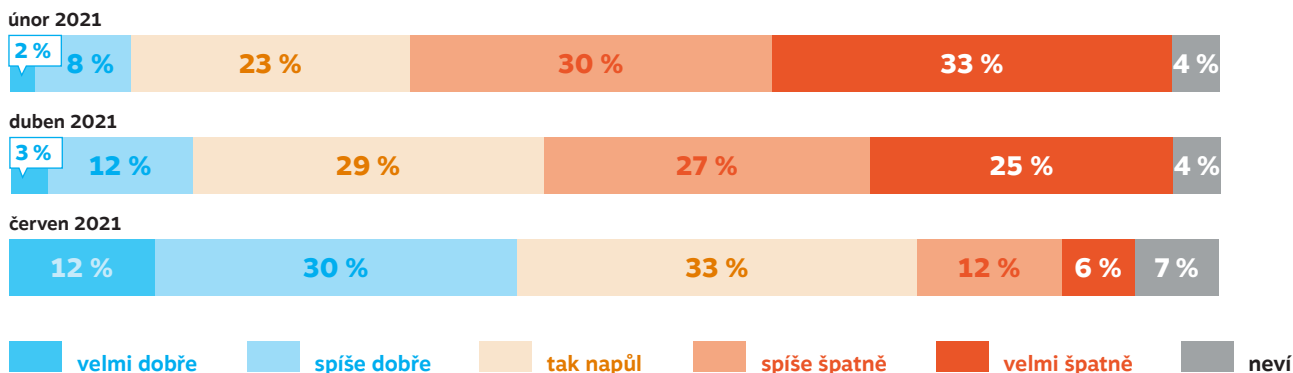

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 29. 5.–13. 6. 2021, 207 respondentů starších 15 let, kteří se nechtějí nechat naočkovat, osobní rozhovor.

Respondenti, kteří se v červnu 2021 měli v úmyslu nechat očkovat, případně už naočkovaní byli, jako nejčastější důvod svého rozhodnutí uváděli, že chtějí zůstat zdraví, ochránit se před onemocněním COVID-19, z něhož měli v době dotazování obavy, nebo že chtěli zamezit závažnému průběhu tohoto onemocnění (45 %). Druhým poměrně často uváděným důvodem byla touha cestovat (10 %). Necelá desetina oslovených pak uvedla, že si chtějí užívat života bez omezení, chtějí navštěvovat kulturní a sportovní akce, vyhnout se nutnosti pravidelného testování, přispět ke vzniku kolektivní imunity, chránit své okolí před nákazou a cítí v tomto směru odpovědnost ke svým blízkým (5 %). Dalšími poměrně frekventovanými důvody byly důvěra k očkování obecně a v účinnost vakcín, doporučení vlády, lékařů nebo někoho z rodiny, touha vrátit se k normálnímu životu, jiné zdravotní obtíže nebo vyšší věk, jež by průběh případné nemoci COVID-19 mohly zkomplikovat.

Dotázaní, kteří se podle svých slov očkovat proti onemocnění COVID-19 v červnu 2021 nechtěli, jako nejčastější důvod uváděli nedůvěru (*bez bližší specifikace*), nebo nedůvěru k očkování jako takovému (28 %), že vakcína byla vyvinuta příliš rychle a není tak dostatečně otestovaná (15 %) a že mají obavy z vedlejších účinků očkování nebo dlouhodobých následků, které by pro ně očkování mohlo mít (14 %). Necelá desetina oslovených pak zmínila, že podle nich nemá cenu se očkovat, nevidí k tomu žádný důvod, zkrátka to považují za zbytečné nebo že se cítí zcela zdraví, důvěřují své přirozené imunitě a z onemocnění COVID-19 nemají strach. Dalšími poměrně frekventovanými důvody byly ty, že respondent již nemoc prodělal a má proti onemocnění protilátky, má další nemoci, kvůli kterým pro něj očkování není vhodné, nebo že nevěří v účinnost očkování.

GRAF 48: *Hodnocení dosavadního průběhu očkování – únor 2021–červen 2021 (%)*

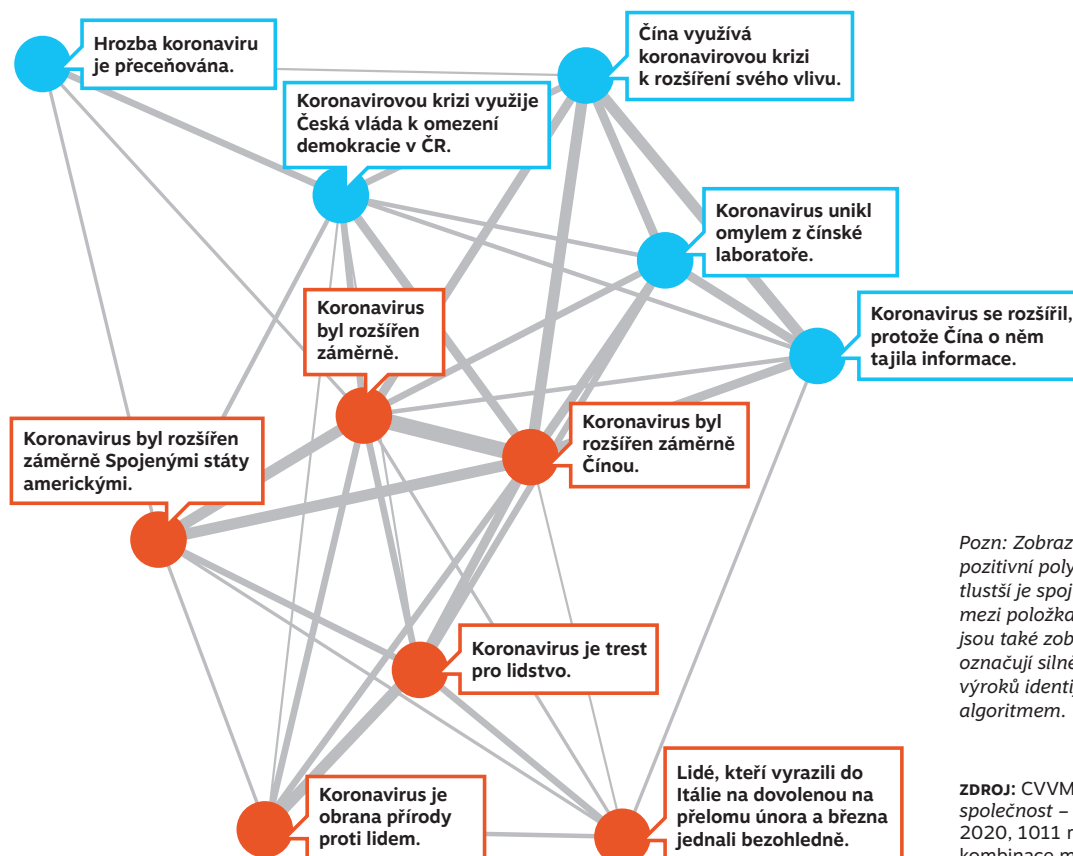
ZDROJ: Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

V porovnání s předchozími výzkumy, v nichž výrazně převažovalo kritické hodnocení dosavadního průběhu očkování dosahující v únoru 2021 úrovně 63 % a v dubnu 2021 52 %, je poslední výsledek z června 2021 podstatně lepší (*oproti únoru poklesl podíl negativního hodnocení o 45 procentních bodů*). Naopak podíl těch, kteří hodnotili dosavadní průběh očkování kladně. V únoru 2021 představoval tento podíl jen desetinu dotázaných, v dubnu pak 15 %. V červnovém výzkumu výrazně vzrostl (*nárůst oproti únoru 2021 o 32 procentních bodů*). V porovnání s předchozími výzkumy občané také v červnu 2021 o něco častěji hodnotili dosavadní průběh očkování jako „tak napůl“ (*oproti únoru 2021 nárůst o 10 procentních bodů*).

Hodnocení dosavadního průběhu očkování se zlepšovalo spolu s rostoucím věkem a s rostoucí důvěrou vládě.

V grafu 49 je zobrazena síť korelací mezi jednotlivými výroky souvisejícími s koronavirovou krizí. Čím silnější je vazba mezi výroky, tím je pravděpodobnější, že respondent s oběma výroky zároveň souhlasil, nebo naopak zároveň nesouhlasil. Ze sítě je vyloučen výrok: „Koronavirus je přirozeného původu a na člověka se přenesl z jiného živočicha.“ Tento výrok koreluje negativně s výroky souvisejícími s umělým původem viru a s ostatními výroky nekoreluje. Vytváří tak samostatný názorový faktor oproti ostatním výroky.

GRAF 49: *Síť korelací mezi jednotlivými výroky*

Pozn: Zobrazeny jsou statisticky významné pozitivní polychorické korelace. Čím tlustší je spoj v síti, tím silnější je korelace mezi položkami. Více korelující položky jsou také zobrazeny blíže u sebe. Barvy označují silněji propojené podskupiny výroky identifikované klastrovacím algoritmem.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál 2020, 4.–17. 6. 2020, 1011 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI

Názory na jednotlivá opatření aplikovaná v průběhu pandemického období

> VÝZKUMY CVWM OD KVĚTNA 2020 DO ÚNORA 2021 MAPOVALY NÁZORY ČESKÉ VEŘEJNOSTI NA TEHDY AKTUÁLNÍ OTÁZKY SPOJENÉ S NOŠENÍM ROUŠEK V SOUVISLOSTI S PANDEMIÍ VIROVÉHO ONEMOCNĚNÍ COVID-19. KONKRÉTNĚ JSME ZJIŠŤOVALI, ZDA OBČANÉ POVAŽUJÍ ROUŠKY JAKO OPATŘENÍ PROTI CHOROBĚ ZA ÚČINNÉ. DÁLE SE VÝZKUM ZAMĚŘIL I NA TO, ZDA A JAK SE OBČANÉ Z VLASTNÍ INICIATIVY SNAŽILI PŘISPĚT K OMEZENÍ ŠÍŘENÍ NEMOCI.

Kromě oficiálních nařízení vlády se zejména v začátku pandemie, tedy na jaře 2020 objevovaly různé aktivity, pomocí nichž se obyvatelé snažili ochránit před nákazou sebe či ostatní. Nejčastější iniciativou, která prostupovala veřejným prostorem, bylo domácí šití textilních roušek. Tyto aktivity jsme mezi občany zjišťovali pouze jednou, a to právě zkraje pandemie, na jaře 2020.

Dvě pětiny českých občanů (40 %) starších 18 let si přibližně od poloviny března do poloviny května 2020 šily vlastní roušky. Téměř čtvrtina (24 %) lidí se zapojila do pomoci lidem, které zasáhla koronavirová krize (senioři, lidé v karanténě apod.). K míchání vlastní dezinfekce přistoupila jen necelá desetina dotázaných (9 %).

GRAF 50: *Děláte nebo jste dělal(a) v posledních dvou měsících některou z následujících činností? – březen–květen 2020⁸*

SVÉPOMOCNÉ AKTIVITY – JARO 2020

Asi není nijak překvapivé, že se šití roušek více věnovaly ženy než muži, i tak zde ale kladnou odpověď uvedlo 50 % žen a 30 % mužů. Z hlediska věku pak bylo šití roušek nejčastější u lidí ve věkové kategorii 45 až 54 let (48 %), nejméně často naopak šili roušky lidé nad 65 let (34 %). Míchání vlastní dezinfekce bylo nejčastější u lidí ve věku 55 až 64 let a na rozdíl od roušek bylo naopak

častější u mužů než u žen. Pomoci lidem zasaženým koronavirovou krizí (např. seniorů či lidem v karanténě) se nejčastěji věnovali lidé ve věku 45 až 54 let a lidé se středním vzděláním s maturitou. **Rozdíl mezi muži a ženami byl v případech této pomoci statisticky nevýznamný.**

3.3.1 DODRŽOVÁNÍ OPATŘENÍ

Dodržování opatření proti šíření nového typu koronaviru deklarovala v začátku pandemie, konkrétně v květnu 2020, drtivá většina české veřejnosti, kdy 94 % lidí dodržovalo zakrývání nosu a úst na veřejnosti a 91 % se zaměřilo na zvýšenou hygienu. Necelé tři čtvrtiny lidí omezily i cestování hromadnou dopravou (72 %) a po-

dobná část obyvatel také omezila setkávání s ostatními (70 %). Dvě třetiny českých občanů taktéž omezily nákupy v kamenných obchodech (66 %) a srovnatelný podíl přistoupil k posilování vlastní imunity (65 %) v návaznosti na pandemickou situaci.

⁸Znění otázky: „Děláte nebo jste dělal(a) v posledních dvou měsících některou z následujících činností? a) Šití vlastních roušek. b) Míchání vlastní dezinfekce. c) Pomoc lidem zasažených koronavirovou krizí (seniorům, lidem v karanténě apod.).“ Možnosti odpovědi: Ano, ne.

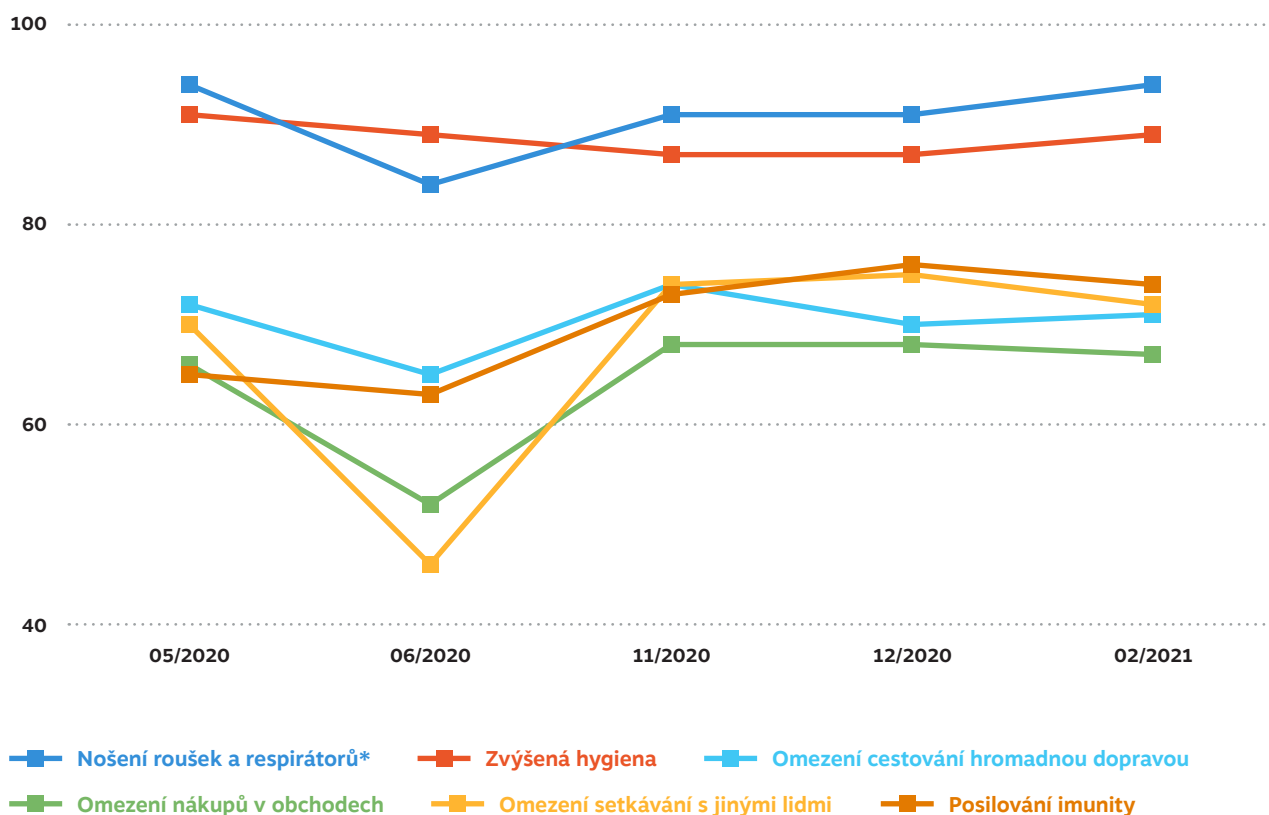
> KE VŠEM VÝŠE UVEDENÝM OPATŘENÍM ČASTĚJI PŘISTOUPILY ŽENY, NEŽ MUŽI. RESPONDENTI SE STŘEDNÍM VZDĚLÁNÍM S MATURITOU ČASTĚJI UVÁDĚLI, ŽE SI ZAKRÝVAJÍ NOS A ÚSTA NA VEŘEJNOSTI, OMEZUJÍ CESTOVÁNÍ HROMADNOU DOPRAVOU I NÁKUPY V OBCHODECH, KTERÉ MOHOU MÍT OTEVŘENO. OBČANÉ STARŠÍ 65 LET PAK ČASTĚJI OMEZILI NÁKUPY V OBCHODECH, POSILOVALI SVOJI IMUNITU A OMEZILI SETKÁVÁNÍ S JINÝMI LIDMI.

Graf 51 ukazuje časové srovnání se situací v květnu, červnu, listopadu, prosinci 2020 až do února 2021. Ze srovnání je jasně patrné, že situace v listopadu a v prosinci 2020 i v únoru 2021 měla mnohem blíže k situaci v květnu 2020 než v červnu téhož roku. Většinu zmíně-

ných opatření prakticovalo v červnu méně respondentů. V porovnání s prosincem 2020 je situace z února 2021 srovnatelná, míra dodržování jednotlivých sledovaných opatření byla tak od listopadu 2020 v podstatě stabilní.

GRAF 51: Dělá/nedělá opatření v souvislosti s šířením nového typu koronaviru – měsíční srovnání, zobrazena pouze odpověď „ano“ (%)

Pozn.: „ano“ znamená součet odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“, „ne“ je součtem odpovědí „spíše ne“ a „rozhodně ne“. Dopočet do 100 % tvoří spontánní odpovědi „neví“. Položky seřazeny sestupně podle podílu „ano“ v aktuálním výzkumu.

*V květnu a červnu 2020 bylo znění položky „Zakrývání úst a nosu na veřejnosti (nošení roušek, respirátorů apod.)“, v listopadu a v prosinci 2020 „nošení roušek a respirátorů“.

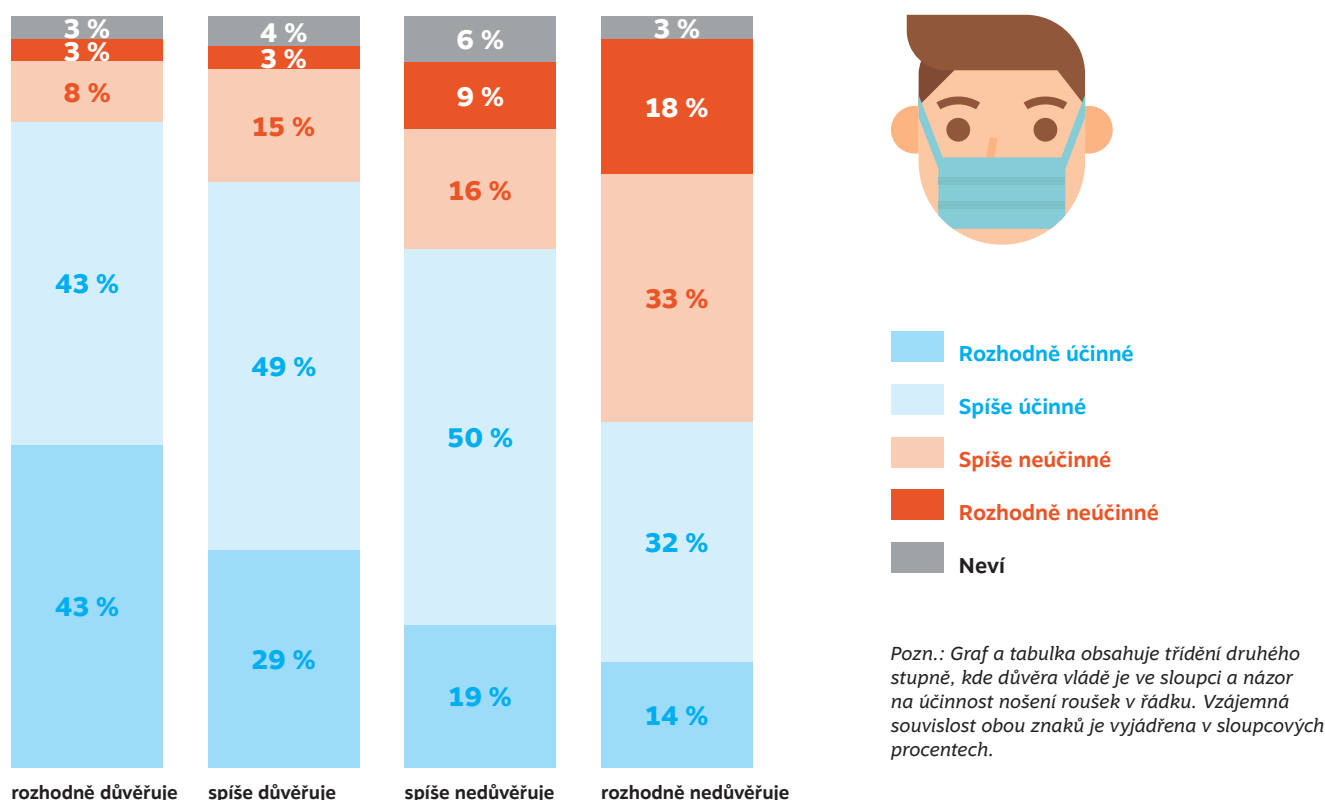
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Na datech získaných v září 2020 ilustrujeme vztah důvěry vládě ČR a názoru na účinnost nošení roušek. Čeští občané, kteří v září 2020 deklarovali, že věří vládě České republiky, také ve větší míře uváděli, že považují nošení roušek jako opatření proti onemocnění covid-19 za účinné.

Z těch, kteří uvedli, že rozhodně důvěřují vládě, téměř devět desetin (86 %) považovalo nošení roušek za účinné a jen o málo víc než desetina (11 %) za neúčinné. Naopak z těch, kteří v době dotazování

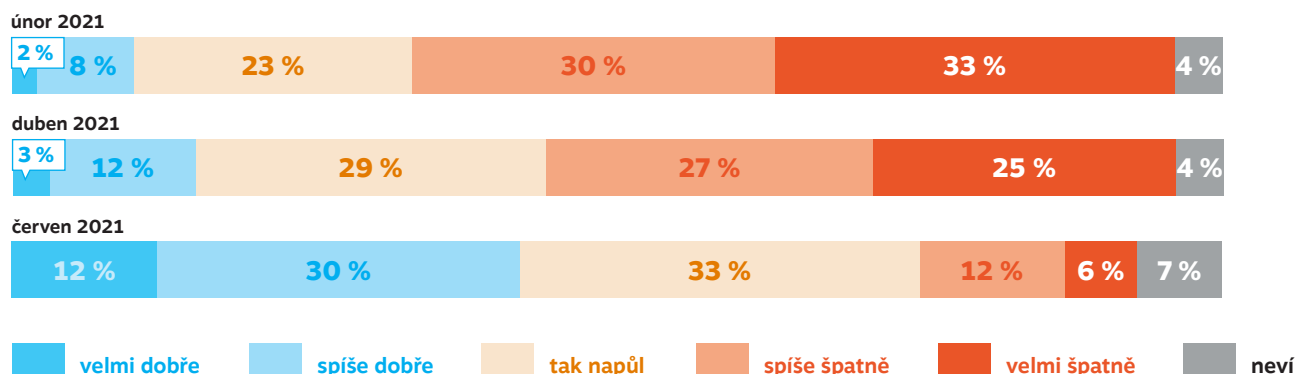
uvedli, že rozhodně nedůvěřují vládě, nošení roušek považovala za účinné necelá polovina (46 %) a přibližně polovina (51 %) za neúčinné. Podobný, i když slabší vztah jsme registrovali u důvěry prezidentovi ČR, spokojenosti s tehdejší politickou situací v ČR a také deklarovanou životní úrovní vlastní domácnosti. Lidé, kteří více důvěřovali prezidentovi, byli spokojeni s politickou situací a uváděli dobrou životní úroveň domácnosti, také relativně častěji považovali nošení roušek za účinné.

GRAF 52: *Myslíte si, že je nošení roušek účinné, nebo neúčinné podle důvěry vládě ČR (%)*

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost* 5.–20. 9. 2020, 951 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

GRAF 53: *Hodnocení dosavadního průběhu očkování – únor 2021–červen 2021 (%)*

ZDROJ: Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost* a *Naše společnost – speciál*.

3.3

V porovnání s předchozími výzkumy, v nichž výrazně převažovalo kritické hodnocení dosahující v únoru 2021 úrovně 63 % a v dubnu 2021 52 %, je poslední výsledek z června 2021 podstatně lepší (oproti únoru poklesl podíl negativního hodnocení o 45 procentních bodů). Naopak podíl těch, kteří hodnotili dosavadní průběh očkování kladně (tvořil v únoru jen desetinu dotázaných a v dubnu 15 %), v červnovém výzkumu výrazně

vzrostl (nárůst oproti únoru 2021 o 32 procentních bodů). V porovnání s předchozími výzkumy občané také v červnu 2021 o něco častěji hodnotili dosavadní průběh očkování jako „tak napůl“ (oproti únoru 2021 nárůst o 10 procentních bodů).

Hodnocení dosavadního průběhu očkování se zlepšovalo spolu s rostoucím věkem a s rostoucí důvěrou vládě.

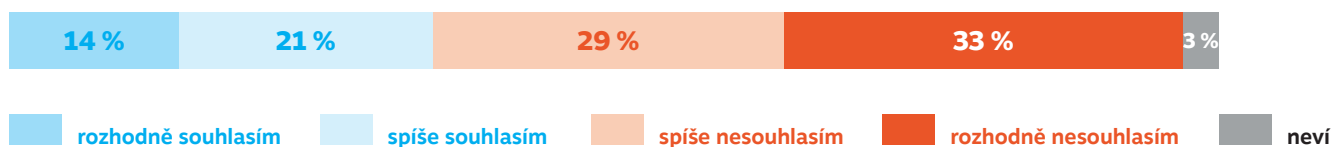
3.3.2 NÁZORY NA UZAVÍRÁNÍ ŠKOL KVŮLI EPIDEMIOLOGICKÉ SITUACI

Součástí dubnového výzkumu v roce 2021 bylo i zjišťování názorů veřejnosti na stávající uzavření všech škol (viz graf 54). Podobnou otázku jsme položili již dříve, v zářijovém šetření 2020 (viz graf 95), kdy ale šlo o doporučení (vláda by měla/neměla při zhoršení situace uzavřít školy).

S uzavřením škol, které bylo v platnosti v dubnu 2021, nesouhlasilo 62 % dotázaných. Z toho 33 %

nesouhlasilo rozhodně. Pro srovnání nesouhlas s případným zavřením škol v situaci, kdy by došlo ke zhoršení epidemické situace, v září 2020 uvedla jen přibližně polovina dotázaných (51 % nesouhlasilo, z toho rozhodně nesouhlasilo 18 %). I když jde o rozdílnou situaci, patnáctibodový posun v nárůstu rozhodného nesouhlasu ukazuje na podstatnou proměnu veřejného mínění v průběhu pandemie.

GRAF 54: *Souhlas s uzavřením všech škol – duben 2021 (%)*

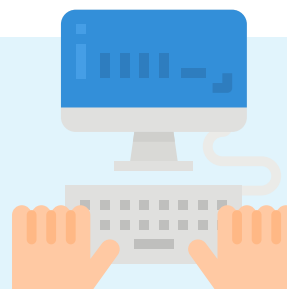
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál 2021*, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 55: *Měla by vláda při zhoršení situace s šířením koronaviru znovu přistoupit k uzavření škol – květen 2020 (%)⁹*

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost* 5.–20. 9. 2020, 918 respondentů starších 18 let, osobní rozhovor. Z důvodů komparace byl původní soubor 15+ omezen na 18+.

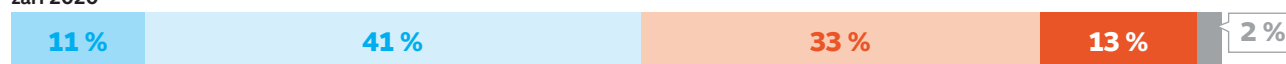
Respondentů majících děti, kterých se týkalo uzavření škol, jsme se zeptali, do jaké míry pro ně bylo snadné či obtížné zajistit distanční výuku (šlo o zhruba čtvrtinu dotázaných). Pro srovnání uvádíme i zjištění ze zářijového výzkumu.

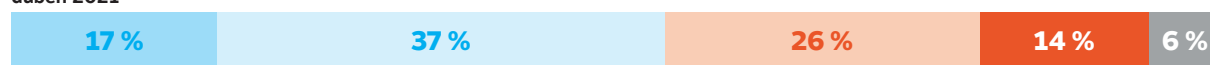
⁹Znění otázky: „Měla, nebo neměla by vláda při zhoršení situace s šířením koronaviru znovu přistoupit k uzavření škol?“ Varianty odpovědí: rozhodně měla, spíše měla, spíše neměla, rozhodně neměla.

GRAF 56: Jak snadné, nebo obtížné bylo v době vzdělávání na dálku zajistit výuku pro děti – září 2020–duben 2021 (%)¹⁰

září 2020

duben 2021

■ velmi snadné ■ spíše snadné ■ spíše obtížné ■ velmi obtížné ■ neví

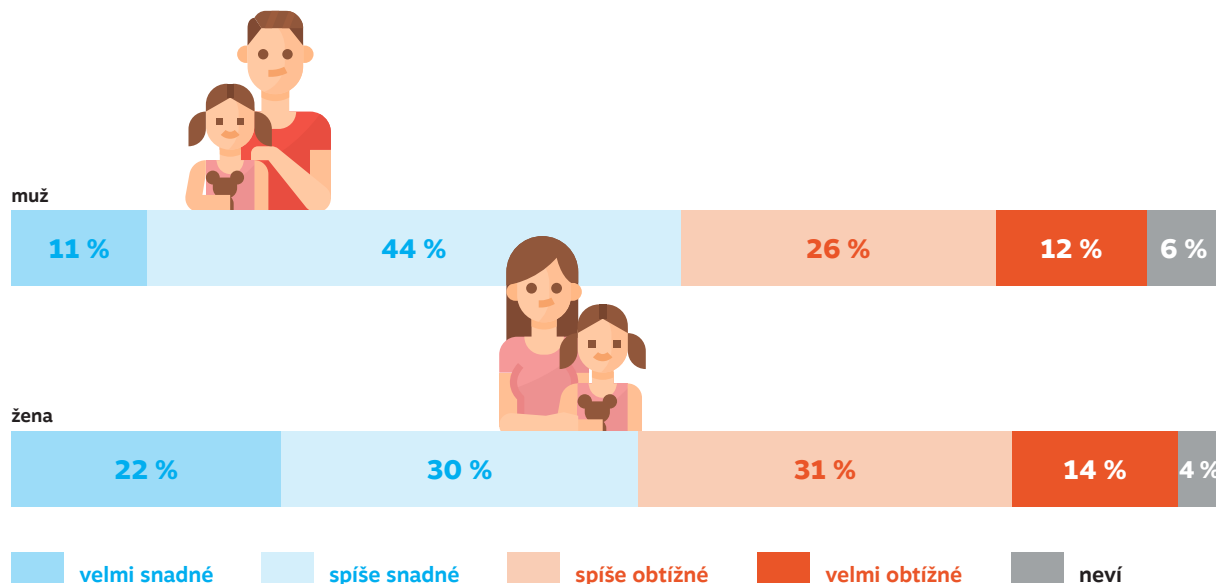
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost* 5.–20. 9. 2020, 235 respondentů, kteří mají děti, které se distančně vzdělávaly v době uzavření škol, osobní rozhovor. | CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál 2021*, 26. 3.–15. 4. 2021, 284 respondentů, kteří mají děti, které se distančně vzdělávají, kombinace metod CAWI a CATI.

Mírně nadpoloviční většina (54 %) rodičů, jejichž děti byly v době uzavření škol vzdělávány distančně, uvedla, že pro ně bylo zajištění výuky potomků snadné, když 17 % označilo zajištění výuky za „velmi snadné“ a 37 % za „spíše snadné“. Dvě pětiny (40 %) naopak uvedly, že zajištění této výuky pro své děti považovaly za obtížné, konkrétně 26 % považovalo toto zajištění za „spíše obtížné“ a 14 % dokonce za „velmi obtížné“. Zbýlých 6 % rodičů neumělo snadnost či obtížnost posoudit a zvolili možnost „nevím“. Oproti září roku 2020 se hodnocení v dubnu 2021 mírně změnilo – o 6 procentních bodů

přibýlo rodičů, kteří hodnotili zajištění výuky jako „velmi snadné“, částečně na úkor snížení podílu hodnocení „spíše snadné“. O 7 bodů se snížil podíl rodičů, kteří uvedli odpověď „spíše obtížné“, mírně se zvýšil podíl nerozhodných odpovědí.

Podrobnější analýza ukázala, že je určitý rozdíl v hodnocení zajištění distanční výuky mezi otci a matkami (otcové „velmi snadno“ uvedli v 11 % odpovědi, matky ve 22 %; naopak „spíše snadno“ uvedli otcové ve 44 % a matky ve 30 %).

GRAF 57: Jak snadné, nebo obtížné bylo v době vzdělávání na dálku zajistit výuku pro děti, porovnání otcové a matky – duben 2021 (%)

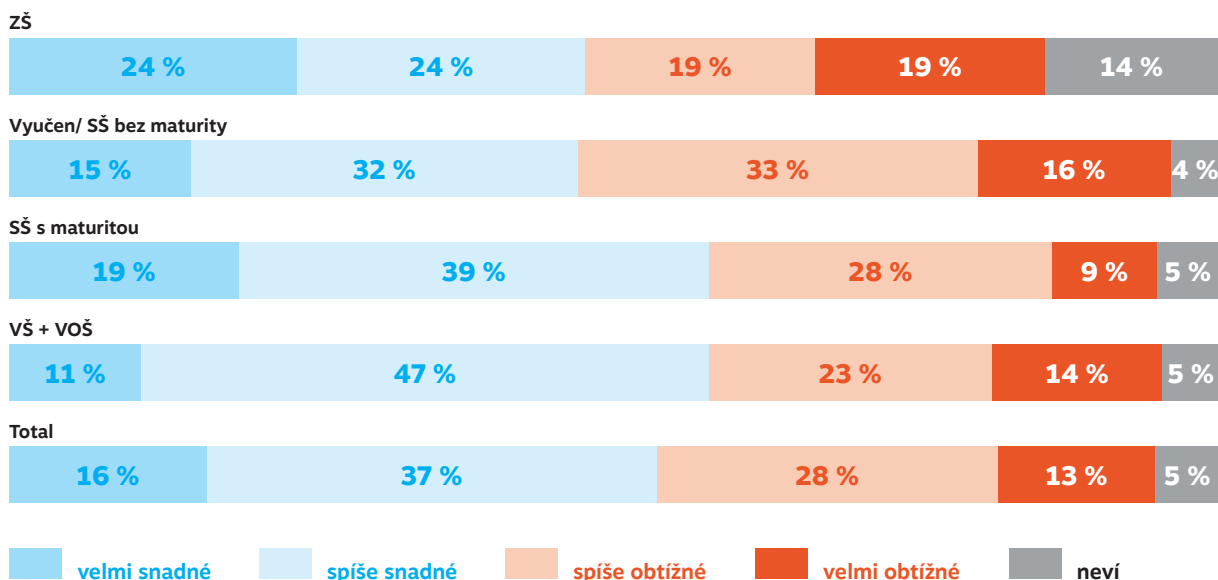

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál 2021*, 26. 3.–15. 4. 2021, 284 respondentů, kteří mají děti, které se distančně vzdělávají, kombinace metod CAWI a CATI.

¹⁰ Znění otázky: „Jak snadné, nebo obtížné pro Vás bylo zajistit v době vzdělávání na dálku výuku pro své děti?“ Varianty odpovědi: velmi snadné, spíše snadné, spíše obtížné, velmi obtížné.

> VÝRAZNÝ VLIV MĚLO I VZDĚLÁNÍ RODIČE. PŘEKVAPIVĚ RODIČ S NEJNIŽŠÍM VZDĚLÁNÍM UVEDL ODPOVĚĎ „VELMI SNADNO“ VE 24 %, RODIČ S NEJVYŠŠÍM VZDĚLÁNÍM V 11 % ODPOVĚDÍ, ROZDÍL SE VYROVNAL V ODPOVĚDI „SPÍŠE SNADNO“ – 24 %, RESP. 47 %. VÝSLEDEK UKÁZAL, ŽE U VZDĚLANĚJŠÍCH RODIČŮ VYVOLALA DISTANČNÍ VÝUKA VÍCE NEJASNOSTÍ A PROBLÉMŮ.

GRAF 58: *Jak snadné, nebo obtížné bylo v době vzdělávání na dálku zajistit výuku pro děti dle dosaženého vzdělání (%)¹¹*

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál 2021*, 26. 3.–15. 4. 2021, 284 respondentů, kteří mají děti, které se distančně vzdělávají, kombinace metod CAWI a CATI.

¹¹Znění otázky: „Jak snadné, nebo obtížné pro Vás bylo zajistit v době vzdělávání na dálku výuku pro své děti?“ Varianty odpovědí: velmi snadné, spíše snadné, spíše obtížné, velmi obtížné.

/4/

Pandemie, finance a pracovní činnost

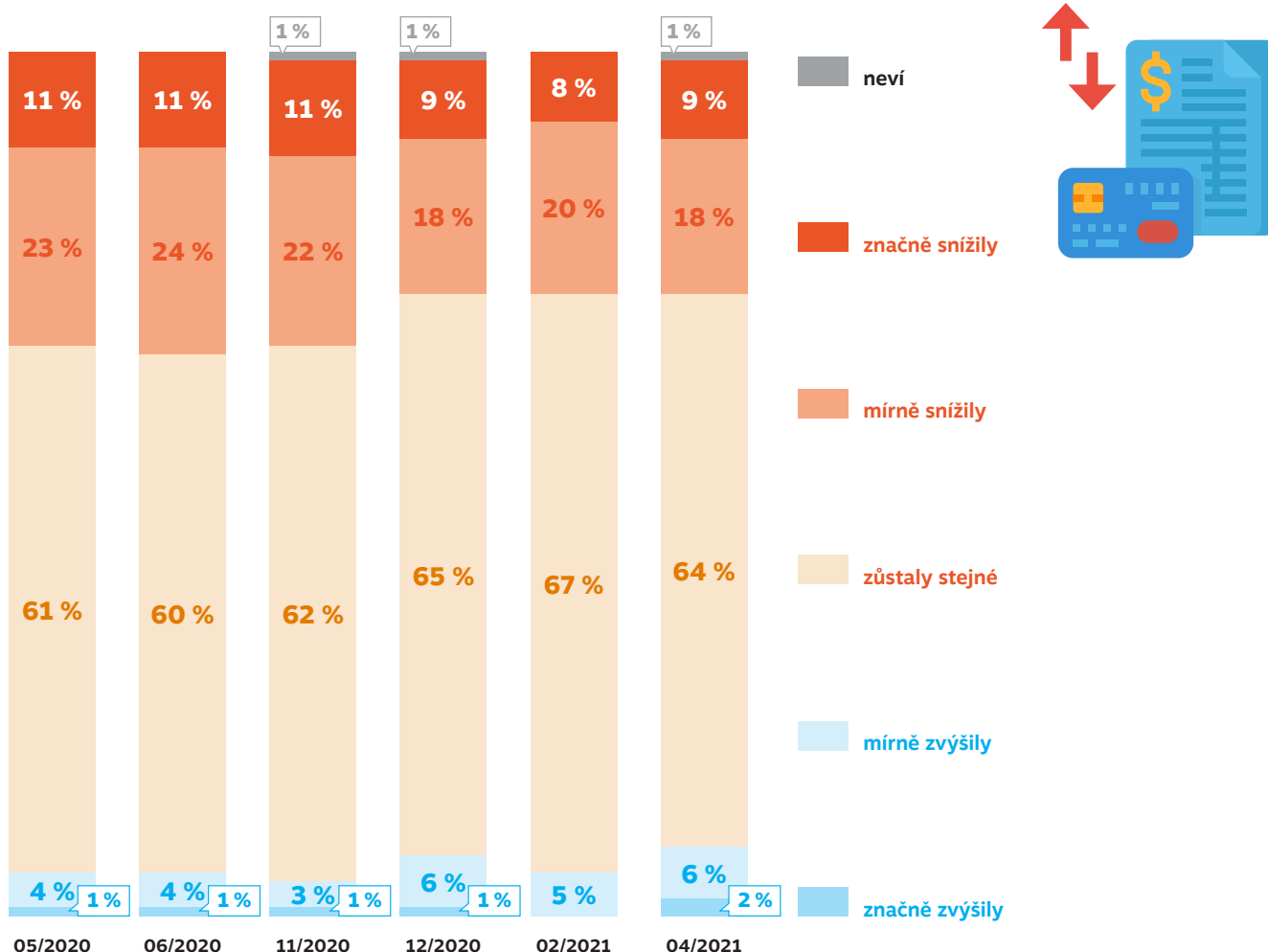

> V RÁMCI ŠETŘENÍ BYLO RESPONDENTŮM POLOŽENO NĚKOLIK OTÁZEK, KTERÉ SE TÝKALY BEZPROSTŘEDNÍCH EKONOMICKÝCH DOPADŮ EPIDEMIE A S NÍ SPOJENÝCH PROTIEPIDEMICKÝCH OPATŘENÍ. KONKRÉTNĚ ŠETŘENÍ ZJIŠŤOVALO, JAK SE OD POČÁTKU EPIDEMIE ZMĚNILY PŘÍJMY DOMÁCNOSTÍ, V NICHŽ RESPONDENTI ŽIJÍ, JAK SE KRIZE DOTKLA JEJICH DOSAVADNÍ EKONOMICKÉ AKTIVITY A JAK DLOUHO BY PŘI POKRAČOVÁNÍ DOSAVADNÍHO STAVU DOKÁZALA JEJICH DOMÁCNOST VYCHÁZET S PŘÍJMEM.

Ve všech speciálech od května 2020 do dubna 2021 jsme položili dvě otázky, které se týkaly příjmu domácnosti (*změna příjmů v souvislosti s koronavirem, na jak dlouho stačí finanční rezervy*). Rozložení odpovědí se příliš nezměnilo v případě příjmů domácnosti. V dubnu 2021 podobně jako ve většině předchozích výzkumů

více než tři pětiny domácností uvedly, že jejich příjmy zůstaly stejné, pětina řekla, že se jejich příjmy mírně snížily, a desetina sdělila, že se jejich příjmy značně snížily (viz graf 59). 8 % domácností se příjmy podle dubnových dat zvýšily, což byl zatím nejvyšší podíl, avšak rozdíl mezi výzkumy jsou na hranici statistické významnosti.

GRAF 59: V souvislosti s šířením koronaviru se příjmy Vaší domácnosti zvýšily/snížily (%)¹²

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Změna příjmů domácnosti byla výrazně podmíněna sociálně profesním statutem. I když šlo o status dotázané osoby, a ne hlavy domácnosti, přesto bylo v odpovědích zřetelně vidět, že největší propad příjmů se týkal OSVČ a pochopitelně (nově) nezaměstnaných. Velký propad zaznamenaly domácnosti pracovníků služeb, obou děl-

nických kategorií a také studenti (*omezení pracovních příležitostí*). Po první vlně (*speciál v červnu*) i v prosinci 2020 byla situace obdobná.

Souvislost propadu příjmů se subjektivním hodnocením materiálních podmínek domácnosti byla ještě zřetelnější v únoru 2021. Ve třech pětinách domácností, které

¹² Znění otázky: V souvislosti s šířením koronaviru se příjmy Vaší domácnosti: Značně zvýšily, mírně zvýšily, zůstaly přibližně stejné, mírně snížily, značně snížily.

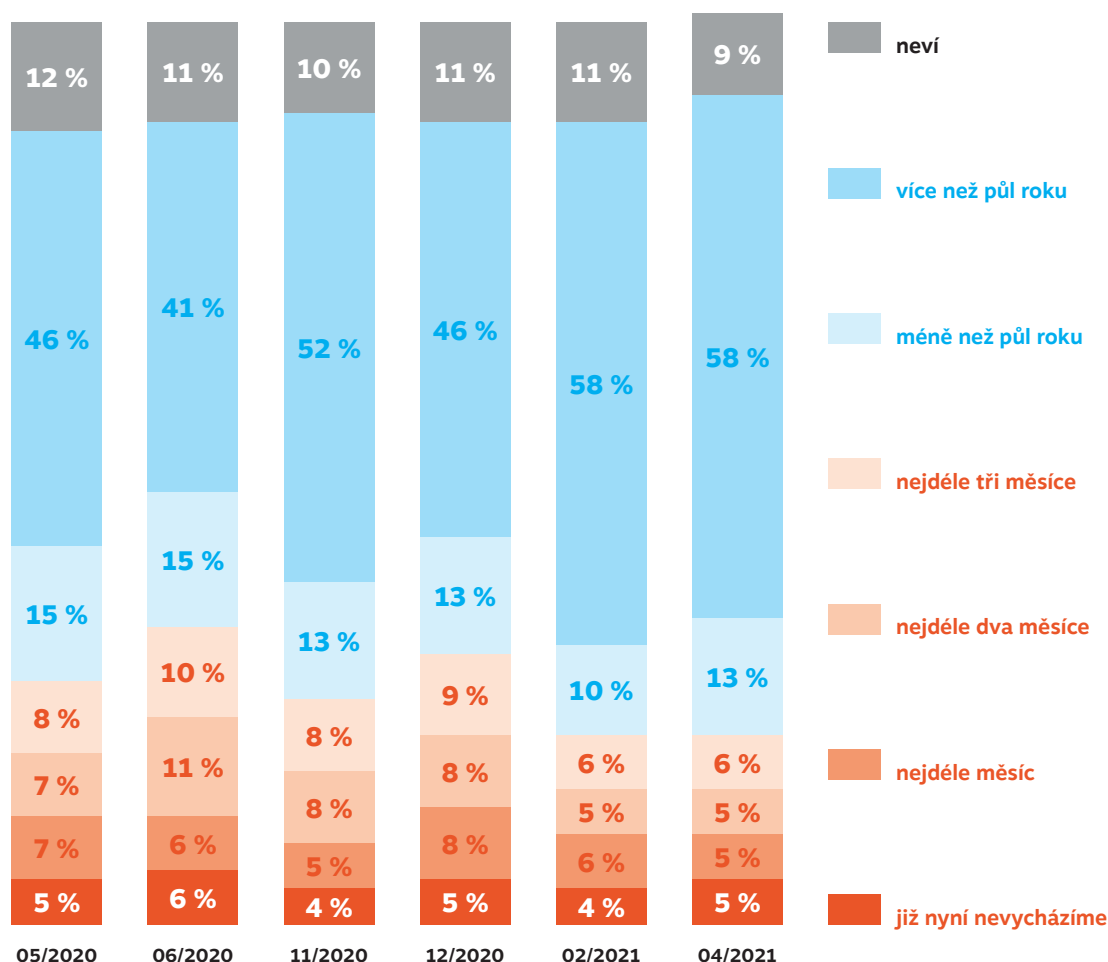
v únoru 2021 hodnotily svoji materiální situaci jako velmi špatnou (26 % domácností), se značně snížily příjmy. Platilo to i pro čtvrtinu domácností, které v době dotazování považovaly svoje materiální podmínky za špatné. Naopak desetina domácností z opačného pólu uvedla, že se jim příjmy během pandemie zvýšily. Po první vlně (speciál v červnu 2020) i v prosinci a pak v únoru 2021 byla situace obdobná.

Největší propad příjmů se týkal OSVČ a pochopitelně (nově) nezaměstnaných.

4.1 Finanční bilance domácností

GRAF 60: Jak dlouho dokáže Vaše domácnost vycházet s financemi, pokud by se současná situace nezměnila (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciály 2020/21.

V květnu 2020 uvedlo 5 % dotázaných, že ve stávající situaci jejich domácnost „již nyní nevychází“ s penězi, naopak tři pětiny by při pokračování situace v podmínkách, jež platily v květnu, neměly mít potíže s rozpočtem ještě minimálně další tři měsíce, když 46 % dotázaných uvedlo variantu „více než půl roku“ a dalších 15 % „více než tři

měsíce, ale nejdéle půl roku“. O málo více než pětina (22 %) dotázaných se pak poměrně rovnoměrně rozdělila mezi variantami „nejdéle měsíc“ (7 %), „nejdéle dva měsíce“ (7 %) a „nejdéle tři měsíce“ (8 %). 12 % dotázaných se nedokázalo vyjádřit a zvolilo odpověď „nevím“.

> Z PODROBNĚJŠÍ ANALÝZY VYPLYNULA PODLE PŘEDPOKLADŮ SILNÁ PROVÁZANOST DANÉ OTÁZKY SE ZMĚNOU PŘÍJMŮ DOMÁCNOSTI V SOUVISLOSTI S ŠÍŘENÍM KORONAVIRU. MEZI TĚMI, KTERÝM SE PŘÍJMY „ZNAČNĚ SNÍŽILY“, TÉMĚŘ ČTVRTINU (24 %) TVOŘÍ TI, KDO „JIŽ NYNÍ NEVYCHÁZÍ“ (TZN. V KVĚTNU 2020, V PRVNÍM ČTVRT ROCE KORONAVIROVÉ KRIZE V ČR) S PENĚŽI, A DALŠÍ DVĚ PĚTINY (39 %) SE DĚLÍ MEZI VARIANTY NEPŘESAHOJÍCÍ HORIZONT TŘÍ MĚSÍCŮ.

Z hlediska přímých dopadů koronavirové krize se v situaci, kdy nemohli s příjmy vyjít již „nyní“, tzn. v květnu 2020, případně předpokládali, že by se mohli dostat do finanční tísně v průběhu následujících tří měsíců, objevovali zejména lidé, kteří přišli o své zaměstnání, nebo se jim pracovní doba zcela omezila v důsledku odstávky, případně jako samostatně činní přišli o všechny zakázky. Poněkud skeptičtější k finančním vyhlídkám svých domácností při zachování současného stavu přistupovaly ženy, když jen 42 % z nich bylo toho názoru, že jejich domácnost za stávajících podmínek bude vycházet s penězi déle než půl roku, oproti tomu muži vyjadřovali tento předpoklad v 51 % případů. Mezi ženami akutní nedostatek příjmů, nebo nedostatek financí v horizontu jednoho měsíce uvedlo 15 % a u mužů jen 8 %. Z hlediska věku pak hrálo klíčovou roli to, že krize zasáhla primárně příjmy ekonomicky aktivní populace, zatímco důchodců se bezprostředně v tomto ohledu nedotkla, což se projevovalo vyšším podílem těch, kdo za tehdejších podmínek nepředpokládali, že by měli problémy ani v horizontu delším než půl roku, mezi dotázanými od 65 let výše. Z hlediska zaměstnání v době dotazování totéž samozřejmě platilo pro zmiňované důchodce a vedle nich i pro vysoce kvalifikované odborné nebo vedoucí pracovníky, naopak horší situace byla patrná u nezaměstnaných, žen v domácnostech, nekvalifikovaných či polokvalifikovaných dělníků a v menší míře i řadových úředníků a provozních pracovníků ve službách a obchodu. Z hlediska vzdělání o něco horší vyhlídky při pokračování tehdejší situace vyjadřovali lidé se základním vzděláním, případně se středním vzděláním bez maturity či vyučením, naopak relativně lépe na tom byli absolventi vysokých škol.

V únoru 2021 téměř tři pětiny domácností uvedly, že by za současné situace dovedly vycházet s financemi více než půl roku. 4 % domácností již v době dotazování

s financemi nevycházela, dalších 6 % by za nezměněné situace vydrželo nejdéle měsíc.

Hodnocení finančních vyhlídek se v průběhu nedejmo-
lého roku, kdy jsme jej dotazovali, několikrát proměnilo. To ilustruje podíl respondentů, kteří v jednotlivých výzkumech uvedli, že by jejich domácnost vyžila s financemi, pokud by se situace nezměnila více než půl roku. Největší změny nastaly u tohoto podílu domácností mezi červnem 2020 a listopadem 2020, kdy narostl podíl domácností, které by s financemi vycházely déle než půl roku o 11 jedenáct procentních bodů na 52 %, přičemž v dalším výzkumu z prosince 2020 se podíl těchto domácností opět mírně snížil na 46 %. V únoru a dubnu 2021 se ale podíl domácností, které by vyšly s financemi více než půl roku, opět zvýšil na 58 %, což bylo nejvíce za sledované období.

Pochopitelně byla doba, po kterou domácnost dokáže vycházet s příjmy, výrazně ovlivněna materiální situací domácností (*a tím, zda se jim snížily příjmy*). Převážná většina domácností s velmi dobrou a dobrou materiální situací by dokázala vyjít déle než půl roku. Naopak, ty domácnosti, které svou materiální situaci považovaly za velmi špatnou, ze dvou třetin již nyní finančně strádají. Vazba na subjektivní materiální podmínky se za dobu sledování mírně prohloubila u domácností, které tyto podmínky hodnotily jako dobré.

Z dat z dubna 2021 vyplývá, že pochopitelně byla doba, po kterou domácnost dokáže vycházet s příjmy, výrazně ovlivněna stávající příjmovou situací domácností (*a tím, zda se jim snížily příjmy*). Převážná většina domácností z nejvyšších dvou příjmových decilů uvedla, že by dokázala vyjít déle než půl roku (72 %, resp. 84 %). Naopak, ty domácnosti, které patřily do nejnižšího decilu, by více než půl roku vydržely z 32 %. Už ve chvíli dotazování s příjmy nevycházely v téměř čtvrtině případů.

4.2 Dopady pandemie na pracovní činnost

GRAF 61: Přímé důsledky koronavirové krize pro zaměstnance – květen 2020 (%)

přišel o práci

4 %

pracovní doba byla zcela omezena

12 %

pracovní doba byla částečně omezena

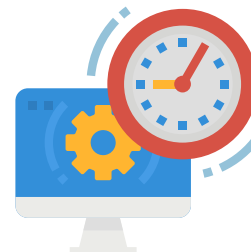
31 %

pracovní doba nebyla nijak omezena

45 %

pracovní doba se zvětšila

8 %

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál 2020*, 7.–23. 5. 2020, 582 respondentů starších 18 let, kteří v únoru 2020 před zavedením opatření proti šíření koronaviru byli zaměstnanci, kombinace metod CAWI a CATI. N=582.

GRAF 62: Přímé důsledky koronavirové krize pro samostatně činné – květen 2020 (%)

přišel o všechny zakázky

21 %

přišel o část zakázek

51 %

podnikání zůstalo ve stejném rozsahu

24 %

podnikání se rozšířilo o nové zakázky

1 %

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál 2020*, 7.–23. 5. 2020, 113 respondentů starších 18 let, kteří v únoru 2020 před zavedením opatření proti šíření koronaviru byli samostatně činní, kombinace metod CAWI a CATI. N=113.

Respondentům, kteří do zavedení protiepidemických opatření vykonávali ekonomickou aktivitu jako zaměstnanci ($N=582$), nebo jako samostatně činní ($N=113$) byla v květnovém šetření položena otázka zjišťující přímé dopady koronavirové krize na jejich ekonomickou aktivitu.

Jak ukazují grafy 101 a 102, nějaké přímé negativní dopady situace okolo koronaviru v rámci svojí ekonomické aktivity zaznamenala téměř polovina (48 %) zaměstnanců. Z toho 4 % o práci přišla, 12 % pak v souvislosti s odstávkou nebo s omezením provozu šlo na nucené volno a 31 % se setkala s částečným omezením pracovní

doby. Pro 8 % zaměstnanců začátek pandemie znamenal nárůst pracovní doby.

Mezi samostatně činnými uvedly negativní dopady dokonce necelé tři čtvrtiny (72 %), přičemž pětina (21 %) musela svou činnost ukončit nebo přišla o všechny zakázky. Dalších 51 % pak přišlo o část zakázek.

Pozitivní dopady v podobě většího objemu práce či zakázek se objevovaly rovněž, ovšem mnohem méně často a vesměs šlo o zaměstnance. Není překvapivé, že odvětvově se toto zvýšení objemu práce objevilo v oblasti zdravotní a sociální péče, kde tuto variantu uvedla

4.2

téměř čtvrtina (23 %) oslovených. **Naopak pokles se objevil v oblasti vzdělávání a školství, ubytování a stravování a v oblasti obchodu, oprav motorových vozidel a spotřebního zboží.** Profesně se omezení práce objevovalo ve zvýšené míře mezi řadovými úředníky a provozními pracovníky ve službách a obchodu.

Vzhledem k dynamice vývoje epidemiologické situace a frekventovaným změnám povinností spojených s prevencí šíření koronaviru na pracovištích se sady pokládajících otázek v jednotlivých šetřeních částečně obměňo-

valy. Proto nemáme k dispozici kompletní časové řady ke všem dotazovaným opatřením.

O dva měsíce později, tedy v červenci 2020 zaznamenala téměř polovina (49 %) ekonomicky aktivních lidí ve svém zaměstnání změnu v podobě nošení ochranných pomůcek na pracovišti. O málo více než třetinu (34 %) se snížil příjem a přibližně tři desetiny měly změněný pracovní režim, aby se omezilo setkávání s kolegy (31 %), srovnatelný podíl měl v tomto období pandemie nižší počet odpracovaných hodin (29 %).

GRAF 63: Změny v zaměstnání či podnikání oproti období před propuknutím epidemie COVID-19 – červenec 2020 (%)¹³

přišel o práci, ukončil podnikání

pouze home office

snížený úvazek

nové technologické dovednosti

střídavě pracoviště a home office

nižší počet odpracovaných hodin

změna režimu omezující setkávání s kolegy

snížení příjmu

ochranné pomůcky na pracovišti

ano

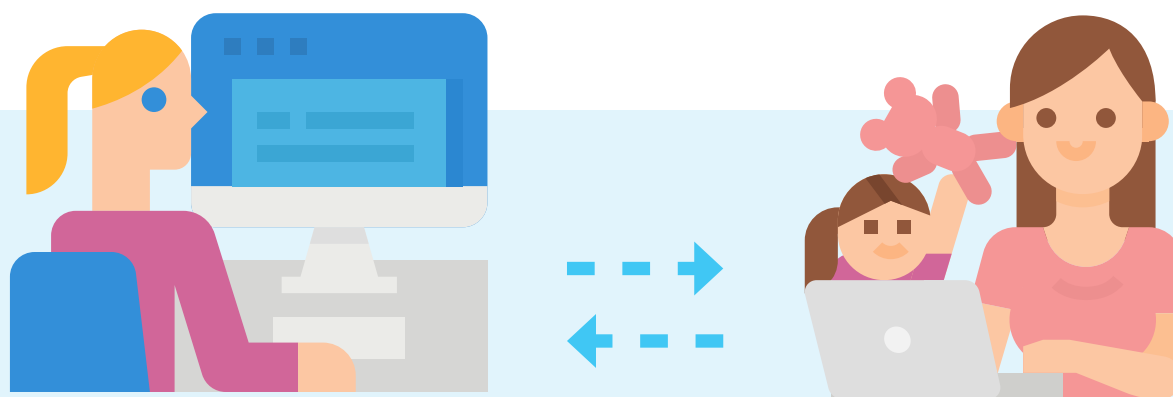
ne

neví

*Poznámka: Otázka byla pokládána všem respondentům, v grafu nejsou zahrnuty odpovědi těch, kdo uvedli „netýká se“ (363 dotázaných).

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 18. – 29. 7. 2020, 972 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹³ Znění otázky: „Když porovnáte Vaši současnou situaci se situací v únoru před propuknutím pandemie koronaviru, proběhly ve Vaší práci nebo Vašem podnikání následující změny? a) Snížil se Vám příjem ze zaměstnání nebo podnikání, b) přišel jste o práci nebo jste musel ukončit podnikání, c) snížila se Vám velikost úvazku, d) snížil se Vám počet odpracovaných hodin, e) změnil se Vám režim práce, pracujete pouze z domova (tzv. home office), f) změnil se Vám režim práce, kdy střídavě pracujete na pracovišti a střídavě z domova (tzv. home office), g) změnil se Vám režim práce tak, abyste se z epidemiologických důvodů s některými kolegy nepotkával, h) osvojil jste si nové technologické dovednosti (např. videohovory), i) nosíte nové ochranné pomůcky na pracovišti, j) něco jiného.“

> PODROBNĚJŠÍ ANALÝZA UKÁZALA, ŽE MEZI ŽENAMI A LIDMI VE VĚKU OD 30 DO 44 LET SE ČASTĚJI JAKO ZMĚNA V ZAMĚSTNÁNÍ OBJEVOVAL PŘECHOD NA KOMBINACI PRÁCE Z DOMOVA S PRACÍ NA PRACOVÍŠTI.

Z výsledku červencového šetření vyplývá (viz graf 63), že prakticky polovina (49 %) dotázaných ve svém zaměstnání v červenci 2020 oproti dřívějšímu začala používat ochranné pomůcky. Zhruba jedné třetině (34 %) se pak v porovnání

s předkoronavirovým obdobím snížil pracovní příjem. Jen o málo nižší část, na úrovni okolo tří desetin oproti době před epidemií COVID-19, uvádí změnu pracovního režimu do takové podoby, aby se z epidemiologických důvodů nepotkávali s některými kolegy nebo nižší počet odpracovaných hodin (29 %).

O málo více než pětina (22 %) dotázaných, jichž se taková otázka může týkat, uvedla, že na rozdíl od předchozího období střídá práci na pracovišti s prací z domova. Čistě práci z domova pak oproti dřívějšímu vykonávalo v červenci 2020 na 12 % respondentů. Rovněž o málo více než pětina (21 %) oslovených, jichž se to může týkat, si ve svém zaměstnání osvojila nové technologické dovednosti, jako je např. využívání videohovorů. Snížení svého pracovního úvazku oproti předchozímu období zmínilo 16 % ekonomicky aktivních respondentů.

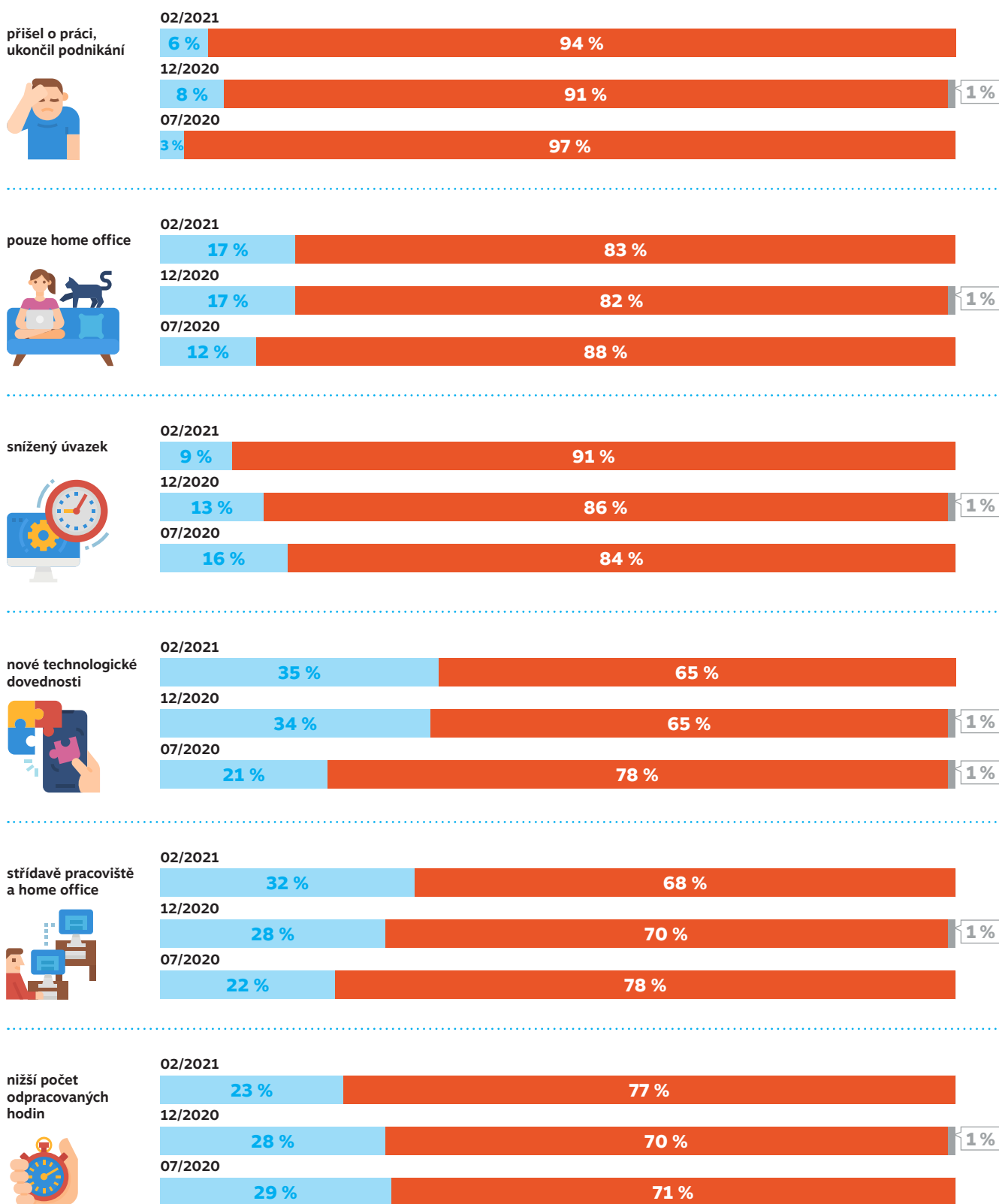
Pouze 3 % respondentů z řad ekonomicky aktivních v červenci 2020 uvedla, že od propuknutí pandemie COVID-19 přišla o práci nebo byla nucena ukončit své podnikání.

Podrobnější analýza ukázala, že mezi ženami a lidmi ve věku od 30 do 44 let se častěji jako změna v zaměstnání objevoval přechod na kombinaci práce z domova s prací na pracovišti. Pokles příjmu se častěji objevoval u dotázaných se středoškolským vzděláním bez maturity a vyučených. Mezi vysokoškoly se častěji objevoval přechod na práci z domova v čisté podobě i v kombinaci s prací na pracovišti spolu s osvojením si

nových technologií, zatímco mezi těmi, kdo nemají maturitu, se tyto možnosti objevovaly výrazně méně často.

Z hlediska typu zaměstnání zasáhlo snížení příjmu častěji podnikatele a samostatně činné, přechod na „home office“ v čisté formě i v kombinaci s prací na pracovišti byl častější u vysoce kvalifikovaných odborných a vedoucích pracovníků, kteří si zároveň častěji osvojovali při práci i nové technologie, zatímco menší podíl těchto možností byl mezi dotázanými pracujícími v dělnických profesích.

Odvětvově pak pokles příjmů, případně ztráta zaměstnání nebo nutnost ukončit své podnikání, snížení pracovního úvazku a nižší počet odpracovaných hodin postihly více oblast ubytování a stravování, přechod na práci z domova v čisté podobě nebo i v kombinaci s prací na pracovišti se objevoval častěji především v oblasti vzdělávání a školství, v kombinované formě se „home office“ častěji vyskytoval také ve sféře bankovníctví, pojišťovnictví a finančních služeb a činností v oblasti nemovitostí, nájmu a pronájmu přístrojů, vědy a výzkumu, informačních technologií, poradenství, účetnictví, reklamy či ochrany objektů. Opět v oblasti vzdělávání a školství se častěji objevovala i změna pracovního režimu tak, aby nedocházelo k epidemiologicky závažnému setkávání s kolegy na pracovišti, a osvojování si nových technologií. Používání ochranných pomůcek pak častěji zmiňovali ti, kdo pracují v oblasti zdravotní a sociální péče a veterinárních činností.

GRAF 64: Změny v zaměstnání či podnikání oproti období před propuknutím epidemie COVID-19 – porovnání únor 2021 (1. řádek), prosinec 2020 (2. řádek), červenec 2020 (3. řádek) příslušného znaku (%)¹⁴

¹⁴ Znění otázky: „Když porovnáte Vaši současnou situaci se situací v únoru před propuknutím pandemie koronaviru, proběhly ve Vaší práci nebo Vašem podnikání následující změny? a) Snížil se Vám příjem ze zaměstnání nebo podnikání, b) přišel jste o práci nebo jste musel ukončit podnikání, c) snížila se Vám velikost úvazku, d) snížil se Vám počet odpracovaných hodin, e) změnil se Vám režim práce, pracujete pouze z domova (tzv. home office), f) změnil se Vám režim práce, kdy střídavě pracujete na pracovišti a střídavě z domova (tzv. home office), g) změnil se Vám režim práce tak, abyste se z epidemiologických důvodů s některými kolegy nepotkával, h) osvojil jste si nové technologické dovednosti (např. videohovory), i) nosíte nově ochranné pomůcky na pracovišti, j) něco jiného.“

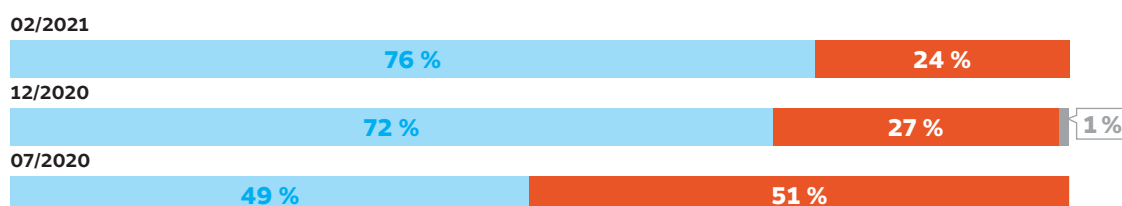
změna režimu
omezující setkávání
s kolegy

snížení příjmu

ochranné pomůcky
na pracovišti

ano

ne

neví

*Poznámka: Otázka byla pokládána všem respondentům, v grafu nejsou zahrnuty odpovědi těch, kdo uvedli „netýká se“ (363 dotázaných v červenci, 308 dotázaných v prosinci, 430 dotázaných v únoru).

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Graf 64 ukazuje časové srovnání opakovaných otázek z července 2020 až února 2021. Z výsledku únorového šetření vyplývá, že tři čtvrtiny (76 %) dotázaných ve svém zaměstnání oproti dřívějšku začaly používat ochranné pomůcky. Tento podíl od prvního dotazování v červenci 2020 vzrostl o 27 procentních bodů.

Polovina dotázaných (51 %) pak oproti době před epidemií COVID-19 uvedla změnu pracovního režimu tak, aby se z epidemiologických důvodů nepotkávala s některými kolegy. Čtvrtině se pak v porovnání s před-koronavirovým obdobím snížil pracovní příjem (26 %) a má nižší počet odpracovaných hodin (23 %). Střídavě pracovala v únoru 2021 z domova třetina dotázaných (32 %). Třetina respondentů (35 %) si pak ve svém zaměstnání osvojila nové technologické dovednosti, jako je např. využívání videohovorů. **Často zmiňovaný přechod na čistý „home office“ uvedlo 17 % dotázaných. U této položky je viditelný mírný nárůst od prvního dotazování z července 2020, a to o 5 procentních bodů.**

Snížení svého pracovního úvazku oproti předchozímu období pak zmínila desetina ekonomicky aktivních respondentů. Zde je naopak od prvního dotazování v červenci 2020 viditelný trend mírného poklesu podílu

respondentů, kteří měli v návaznosti na covidová opatření snížený úvazek. Z původních 16 % v červenci 2020 na 9 % v únoru 2021.

Jen 6 % respondentů z řad ekonomicky aktivních uvedlo, že od propuknutí pandemie COVID-19 přišlo o práci nebo bylo nuceno ukončit své podnikání.

Oproti prosinci 2020 došlo v únoru 2021 k výraznému nárůstu pouze u setkávání se s kolegy (o 9 procentních bodů), v ostatních položkách jsou posuny v řádu jednotek procent. Ve srovnání s červencem došlo k výraznému nárůstu u používání ochranných pomůcek

02/2021

17 %

přechod na
čistý „home
office“

(o 27 procentních bodů), u využívání nových technologií (o 14 procentních bodů) a u střídavé práce (o 10 procentních bodů). Opačný trend jsme zjistili u snížení příjmů (pokles o 8 procentních bodů) a u počtu odpracovaných hodin (pokles o 7 procentních bodů).

Změny pochopitelně nepostihly všechny socioprofesionální skupiny stejně. Následující přehled ukazuje, které

skupiny byly „postiženy“ nejvíce. V jednoduchém shrnutí platí, že ekonomické změny nejvíce zasáhly osoby samostatně výdělečně činné, organizační a technologické změny pak vyšší odborníky, manažery a nižší odborníky. Manuální profese ve výrobě byly změnami zasázeny vesměs výrazně podprůměrně.

TABULKA 4: Srovnání změn v zaměstnání či podnikání oproti období před propuknutím epidemie COVID-19. Pro celý soubor versus nejvíce „zasážené“ profesní skupiny – únor 2021 (%)¹⁵

	Celý soubor	Nejvíce „zasážená“ profesní skupina
Ztráta zaměstnání, ukončení podnikání	8 %	OSVČ 12 %, obsluha strojů, nekval. dělníci 10 %
Snížení příjmů	26 %	OSVČ 55 %
Velikost úvazku	9 %	OSVČ 28 %
Snížení odpracovaných hodin	23 %	OSVČ 43 %
Přechod na home office	17 %	Vyšší odborníci 33 %, OSVČ 25 %
Střídání pracoviště a home office	32 %	Vyšší odborníci, manažeři 61 %, nižší odborníci 36 %
Omezení setkávání s kolegy	51 %	Vyšší odborníci, manažeři 77 %, nižší odborníci 58 %
Osvojení nových technologií	35 %	Podnikatelé 58 %, vyšší odborníci, manažeři 53 %
Ochranné pomůcky na pracovišti	76 %	Vyšší odborníci, manažeři 87 %, úředníci 80 %

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál 2021*, 2.– 16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

¹⁵ Znění otázky: „Když porovnáte Vaši současnou situaci se situací v únoru před propuknutím pandemie koronaviru, proběhly ve Vaší práci nebo Vašem podnikání následující změny? a) Snížil se Vám příjem ze zaměstnání nebo podnikání, b) přišel jste o práci nebo jste musel ukončit podnikání, c) snížila se Vám velikost úvazku, d) snížil se Vám počet odpracovaných hodin, e) změnil se Vám režim práce, pracujete pouze z domova (tzv. home office), f) změnil se Vám režim práce, kdy střídavě pracujete na pracovišti a střídavě z domova (tzv. home office), g) změnil se Vám režim práce tak, abyste se z epidemiologických důvodů s některými kolegy nepotkával, h) osvojil jste si nové technologické dovednosti (např. videohovory), i) nosíte nově ochranné pomůcky na pracovišti, j) něco jiného.“

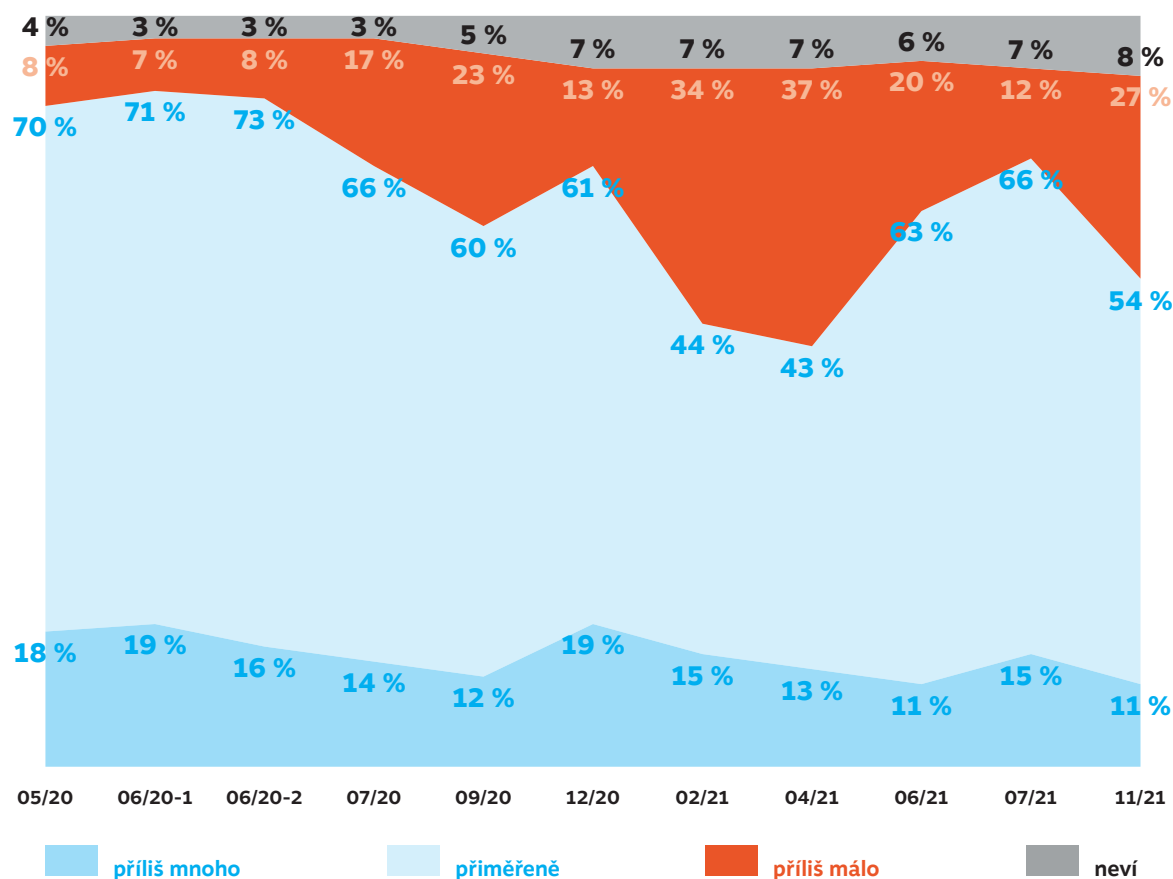
/ 5 /

Hodnocení přístupu státu a jeho institucí k pandemii COVID-19

> V RÁMCI PROBÍHAJÍCÍCH ŠETŘENÍ BĚHEM CELÉHO SLEDOVANÉHO OBDOBÍ BYLO DÁLE RESPONDENTŮM PRAVIDELNĚ POKLÁDÁNO NĚKOLIK OTÁZEK ZJIŠŤUJÍCÍCH, JAK OBČANÉ HODNOTÍ REAKCI ČESKÉHO STÁTU A JEHO INSTITUCÍ NA EPIDEMII COVID-19. RESPONDENTI V NICH HODNOTILI PŘIMĚŘENOST A ÚČINNOST JEDNAK PROTIEPIDEMICKÝCH OPATŘENÍ A JEDNAK OPATŘENÍ NA PODPORU EKONOMIKY ZASAŽENÉ KORONAVIROVOU KRIZÍ.

GRAF 65: *Hodnocení přiměřenosti opatření státu proti šíření koronaviru (%)*¹⁶

Pozn.: 05/20, 06/20-1, 12/20, 02/21 a 04/21 jsou speciální výzkumy, 06/20-2, 07/20, 09/20, 06/21, 07/21 a 11/21 jsou kontinuální CVVM.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 65, hodnocení přiměřenosti opatření státu proti šíření koronaviru prošlo od května 2020, kdy byla tato otázka v tehdejší speciální výzkumu pokládána poprvé, do listopadu 2021 několika poměrně výraznými změnami. Vývoj je viditelný, ačkoli lze říci, že ve všech výzkumech bylo hodnocení protiepidemických opatření státu nejčastěji hodnoceno jako „přiměřené“.

Během první vlny epidemie a bezprostředně po jejím opadnutí (květen až červen 2020) se podíl hodnocení opatření jako přiměřených pohyboval na či lehce nad hranici 70 %. Pak se během letních měsíců po rychlém rozvolnění opatření tento podíl postupně snížil na úroveň tří pětin (60 % v září 2020), kterou zopakoval ještě i prosincový speciální výzkum.

Souběžně s tím během léta mírně klesal podíl těch, kdo přijatá opatření vnímali jako přemrštěná, a naopak

rostl podíl těch, kteří přijatá opatření hodnotili jako nedostačující. Výše zmiňovaný prosincový speciál ovšem v tomto ohledu přinesl zřetelný zvrat. Podíl hodnocení opatření jako nedostatečných oproti září 2020 v něm výrazně poklesl (o 10 procentních bodů) a naopak zpět na svou rekordní letní úroveň se vrátil podíl odpovědí označujících protiepidemická opatření jako přílišná. Tato změna pravděpodobně odrážela aktuální situaci a atmosféru v době realizace šetření, kdy po dosažení vrcholu na přelomu října a listopadu 2020 do počátku prosince docházelo k pozvolnému poklesu počtu nových případů onemocnění a kdy zesílil tlak na rozvolnění zavedených protiepidemických opatření, jež byla kritizována jako zbytečně omezující a poškozující občany a ekonomiku.

Únorový a dubnový speciál přinesly další a tentokrát mnohem výraznější zlom jdoucí v opačném směru. Pod

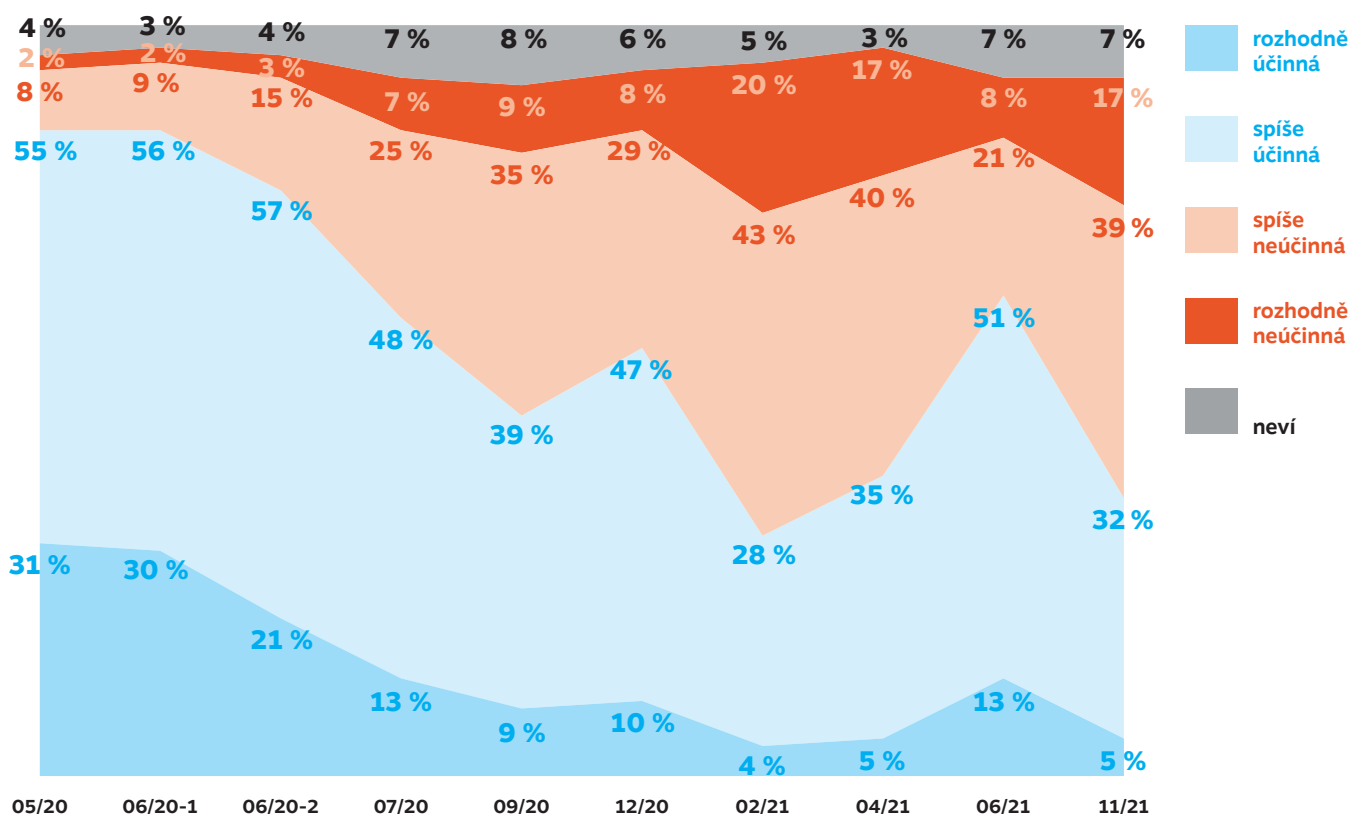
¹⁶ Znění otázky: „Myslíte si, že český stát v současnosti dělá proti šíření koronaviru příliš málo, přiměřeně, příliš mnoho?“

dojemem dvou dalších prudkých kulminací epidemie, jež následovaly v první polovině ledna 2021 a pak znovu na přelomu února a března 2021, čemuž vždy předcházelo částečné rozvolnění protiepidemických opatření, okolo nichž se odehrával kromě jiného urputný politický zápas mezi opozicí a vládou, se výrazně propadl podíl odpovědí hodnotících opatření jako přiměřená, a to na úroveň jen mírně převyšující hranici dvou pětín. Spolu s tím se dle očekávání snížil i podíl těch, kdo opatření proti šíření koronaviru hodnotili jako přílišná. Naopak vzestup na úroveň převyšující hladinu jedné třetiny se objevil u podílu těch, kteří opatření pokládali za nedostatečná.

V následných letních šetřeních z června a července 2021, která v již mnohem příznivějších epidemických podmínkách proběhla v rámci obnovených kontinuálních výzkumů CVVM, se podíl hodnocení opatření jako přiměřených vrátil na úroveň zhruba srovnatelnou s červencem roku 2020, tj. okolo dvou třetin, zatímco podíl hodnocení opatření jako nedostatečných opět poklesl nejprve na úroveň jedné pětiny a následně až k hranici jedné deseti-ny. Ovšem na podzim roku 2021 přišla další vlna epidemie s novou ostrou kulminací, což se znovu promítlo do zvýšení tohoto podílu na úroveň více než jedné čtvrtiny a do poklesu podílu hodnocení opatření jako přiměřených na úroveň mírně nad hranici jedné poloviny.

Ještě výraznějšími změnami, které ovšem trendově v podstatě kopírují vývoj u předchozí otázky zaměřené na přiměřenost zavedených opatření, prošla časová řada u otázky zjišťující hodnocení účinnosti zavedených protiepidemických opatření. Z grafu 74 je patrné, že v prvních šetřeních realizovaných v období odeznívající jarní vlny bylo hodnocení účinnosti zavedených opatření vysoce pozitivní. Jako rozhodně či spíše účinná tato opatření v tomto období hodnotila více než čtyřpětina většina respondentů (86 % v květnovém i červnovém speciálu), zatímco opačný postoj vyjadřovala jen asi desetina oslovených. Od června do září 2020 se ovšem hodnocení účinnosti rychle zhoršovalo a po přechodném zlepšení zachyceném v prosincovém speciálu se v prvním výzkumu roku 2021 realizovaném v únoru během nástupu třetí kulminace podzimní a zimní vlny epidemie deklarovaná účinnost protiepidemických opatření propadla hluboko pod úroveň jedné poloviny. Převážilo tedy mínění, že daná opatření jsou neúčinná. Tento stav s převahou hodnocení opatření jako neúčinných se přes dílčí zlepšení zopakoval i v dubnovém výzkumu. Již v červnu ale naopak výrazně převážilo mínění, že opatření jsou účinná, což zřejmě odráželo stav, kdy předchozí vlna epidemie odezněla. Poslední výzkum realizovaný v listopadu 2021 během další výrazné vlny epidemie pak znovu přinesl výrazný propad hodnocení opatření jako účinných.

GRAF 66: *Hodnocení účinnosti opatření státu proti šíření koronaviru (%)*¹⁷

Pozn.: 05/20, 06/20-1, 12/20, 02/21 a 04/21 jsou speciální výzkumy, 06/20-2, 07/20, 09/20, 06/21, 07/21 a 11/21 jsou kontinuální výzkumy CVVM.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

¹⁷ Znění otázky: „Myslíte si, že opatření, která český stát dělá proti šíření koronaviru, jsou účinná, nebo neúčinná? Rozhodně účinná, spíše účinná, spíše neúčinná, rozhodně neúčinná.“

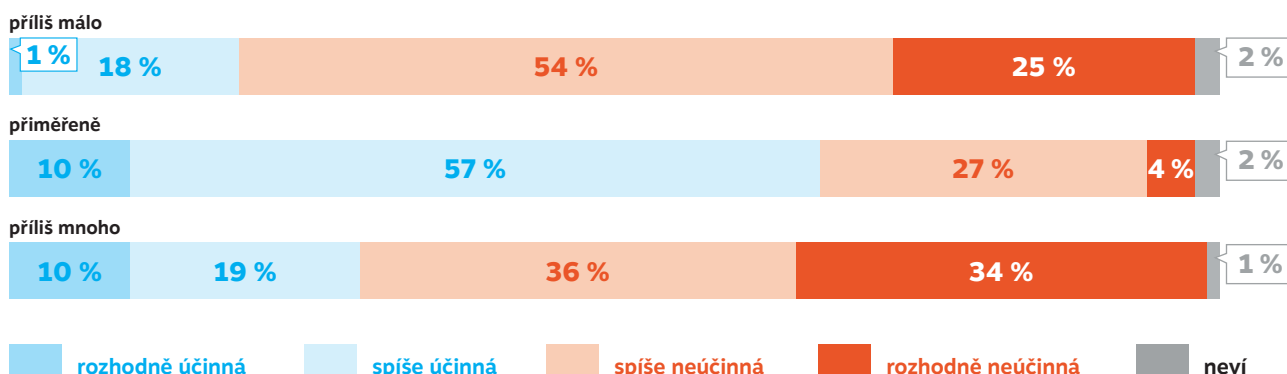
V souvislosti s šířením koronaviru česká veřejnost hodnotila v dubnu 2021 nejvíce pozitivně práci zdravotníků, Hasičského záchranného sboru, armády a policie, naopak nejkritičtější byla veřejnost k působení Vlády ČR. Hodnocení práce většiny institucí a skupin v souvislosti s šířením koronaviru byla v dubnu 2021 výrazně kritičtější než o rok dříve, v dubnu 2020, kdy probíhala první vlna epidemie.

Z opatření platných v dubnu 2021 čeští občané nejčastěji dbali na dodržování zákazu opustit území okresu (69 % vždy, 17 % většinou dodržoval/a). Nejméně naopak lidé dodržovali zakrývání nosu a úst při setkání s přáteli

nebo členy rodiny žijícími mimo společnou domácnost (29 % vždy, 26 % většinou).

Ve všech realizovaných výzkumech se přitom ukázala silná provázanost mezi hodnocením přiměřenosti a hodnocením účinnosti zavedených protiepidemických opatření. Lidé, kteří je pokládali za „přiměřenou“, je zároveň častěji hodnotili jako účinná. Naopak za neúčinná je vesměs pokládali ti, podle nichž český stát toho dělal proti šíření koronaviru příliš málo, nebo naopak příliš mnoho, jak na příkladu dat z dubna 2021 ukazuje graf 67.

GRAF 67: *Hodnocení účinnosti protiepidemických opatření podle názorů na jejich přiměřenost – duben 2021 (%)*

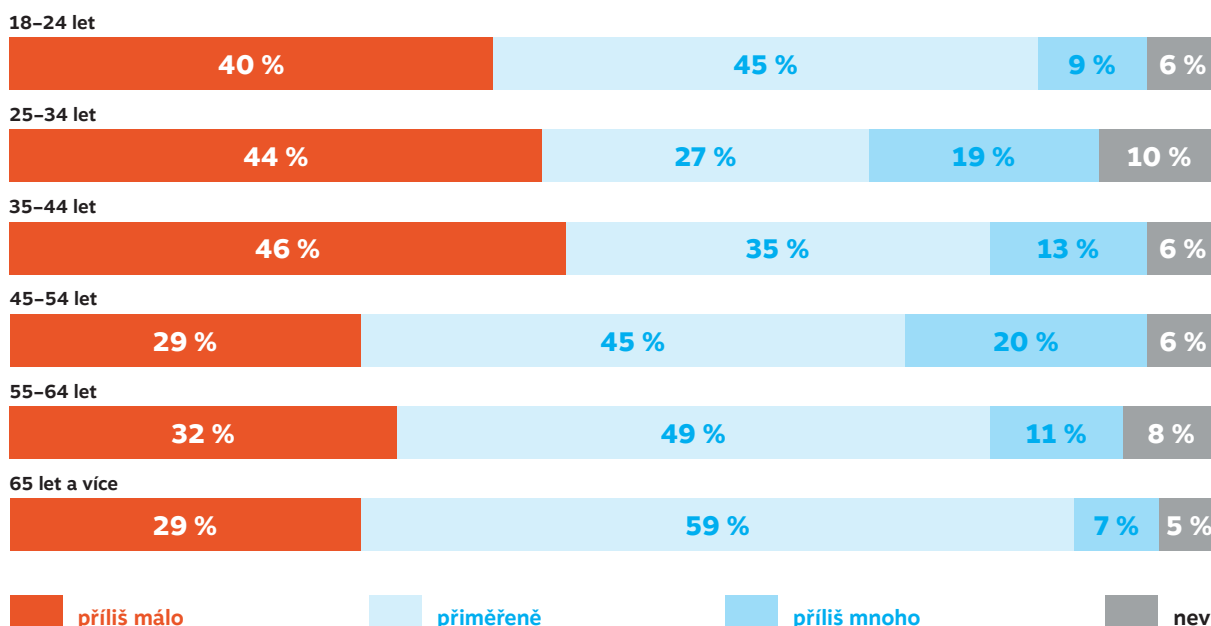

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál – duben 2021*, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

Jak ukazuje graf 68, z hlediska věku jako přiměřené počínání českého státu proti šíření koronaviru hodnotili častěji lidé ve věku od 65 let výše, lidé ve věku od 25 do 44 let tato opatření jako přiměřená hodnotili naopak méně často. Kromě toho se ve skupině dotázaných ve věku od 45 do 54 let a také ve skupině od 25 do 34

let objevil zvýšený podíl těch, kdo opatření proti šíření koronaviru vidí jako přemrštěná, zatímco jako nedostatečná je ve zvýšené míře vnímají lidé ve věku od 25 do 44 let. Jako účinná opatření proti šíření koronaviru častěji hodnotili lidé ve věku 65 let a více, jako neúčinná je častěji vnímali dotázaní ve věku do 44 let (viz graf 68).

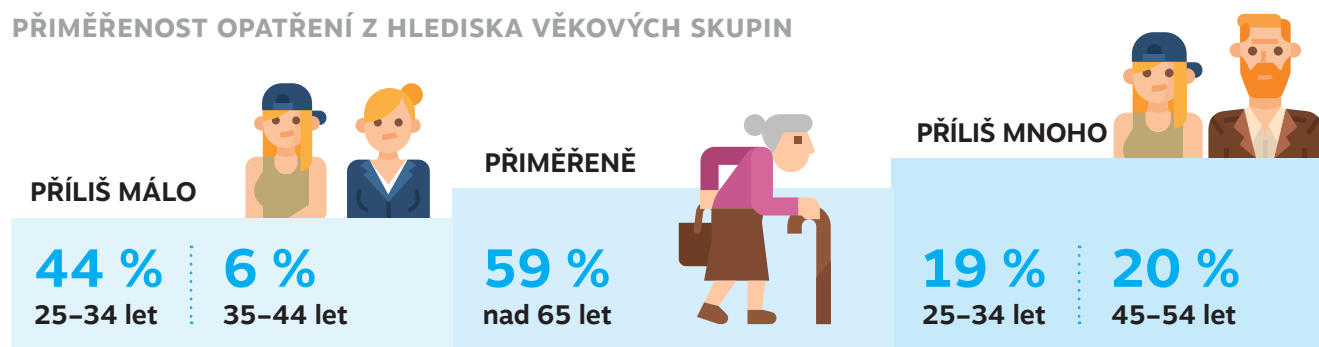
GRAF 68: *Hodnocení přiměřenosti protiepidemických opatření podle věku – duben 2021 (%)*

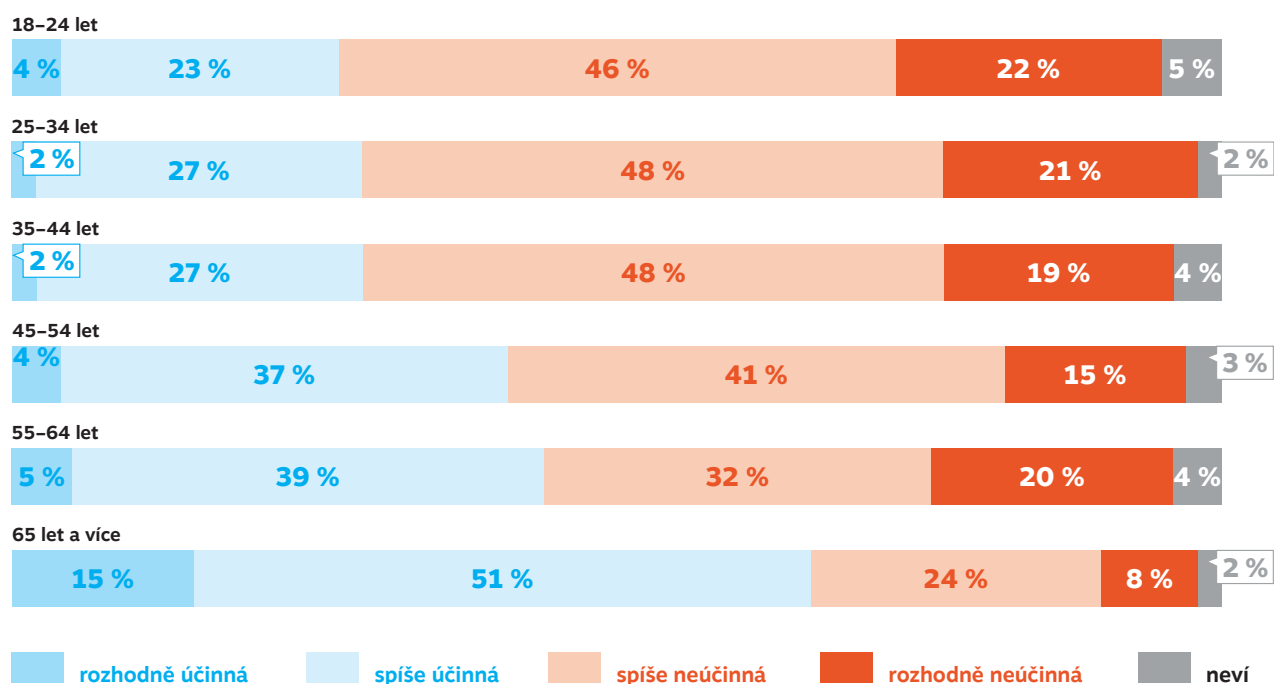
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál – duben 2021*, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 69: *Hodnocení přiměřenosti protiepidemických opatření podle věku – duben 2021 (%)*

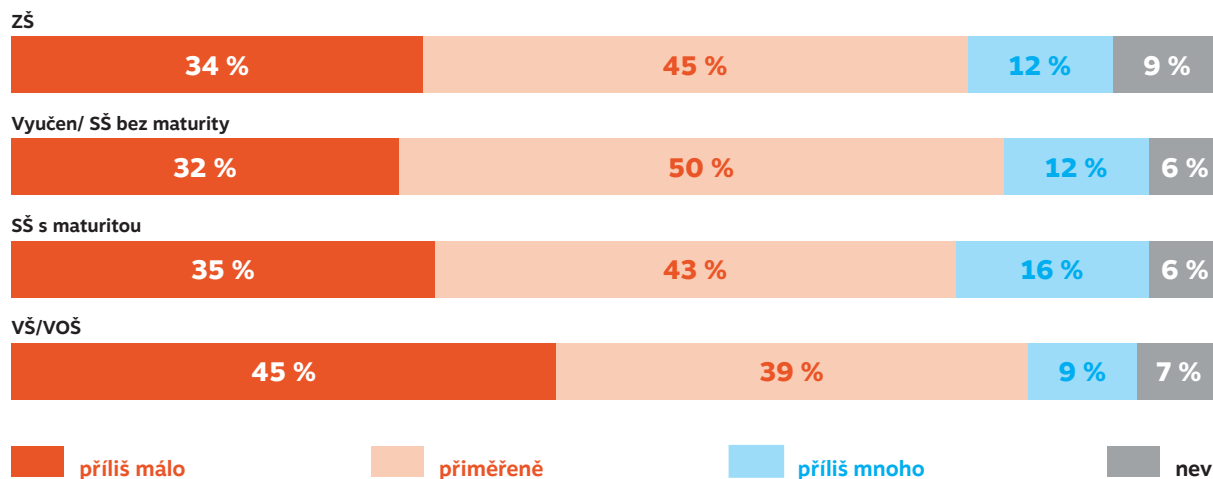
PŘIMĚŘENOST OPATŘENÍ Z HLEDISKA VĚKOVÝCH SKUPIN

Myslíte si, že český stát v současnosti dělá proti šíření koronaviru příliš málo, přiměřeně, příliš mnoho?

GRAF 70: *Hodnocení účinnosti protiepidemických opatření podle věku – duben 2021 (%)*

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál – duben 2021*, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 71: *Hodnocení přiměřenosti protiepidemických opatření podle vzdělání – duben 2021 (%)*

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál – duben 2021*, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 72: *Hodnocení účinnosti protiepidemických opatření podle vzdělání – duben 2021 (%)*

ZŠ

Vyučen/ SŠ bez maturity

SŠ s maturitou

VŠ/VOŠ

rozhodně účinná spíše účinná spíše neúčinná rozhodně neúčinná neví

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

Vzdělání na rozdíl od věku názory na přiměřenost a účinnost opatření proti šíření koronaviru příliš nediferencovalo. V dubnovém šetření z roku 2021,

které bylo zajímavé tím, že probíhalo v době nedlouho po poslední kulminaci dlouhé druhé vlny epidemie trvající od počátku podzimu 2020 do jara 2021, se trochu

významně odlišila jen skupina absolventů vysokých a vyšších odborných škol, která ve zvýšené míře opatření hodnotila jako nedostatečná a která se v hodnocení efektivity jen sporadicky uchýlovala k odpovědi „rozhodně účinná“ a naopak častěji je hodnotila jako „spíše neúčinná“. Ve většině jiných šetření se ale významné rozdíly z hlediska vzdělání neobjevily.

GRAF 73: *Hodnocení přiměřenosti protiepidemických opatření podle důvěry vládě – duben 2021 (%)*

Důvěřuje

Spíše nedůvěřuje

Rozhodně nedůvěřuje

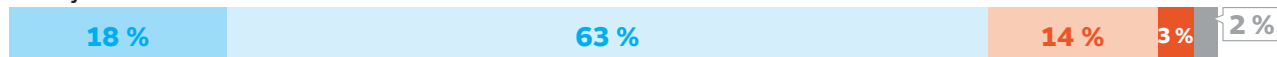
příliš málo přiměřeně příliš mnoho neví

Pozn.: V kategorii „důvěřuje“ jsou sloučeny varianty „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 74: *Hodnocení účinnosti protiepidemických opatření podle důvěry vládě – duben 2021 (%)*

Důvěřuje

Spíše nedůvěřuje

Rozhodně nedůvěřuje

rozhodně účinná spíše účinná spíše neúčinná rozhodně neúčinná neví

Pozn.: V kategorii „důvěřuje“ jsou sloučeny varianty „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

> **FAKTOREM, KTERÝ NAOPAK POSTOJE K PŘIMĚŘENOSTI A ÚČINNOSTI PROTI EPIDEMICKÝCH OPATŘENÍ DIFERENCOVAL VŽDY VELMI VÝRAZNĚ, BYLA DŮVĚRA VLÁDĚ.**

Jak je patrné z grafů 73 a 74, jako přiměřená a účinná hodnotili opatření lidé důvěřující vládě, naopak silně kriticky se k nim stavěli ti, kteří vládě rozhodně nedůvěřovali. Lidé spíše nedůvěřující vládě se pak v hodnocení nacházeli mezi těmito silně vyhraněnými postojovými skupinami. **Přitom samotné hodnocení protiepidemických opatření mělo patrně na důvěru vládě nezanedbatelný vliv.** To se projevilo zejména během druhé vlny epidemie trvající od podzimu 2020, kdy ještě v září důvěra vládě dosahovala úrovně 43 %, do jara roku 2021, po které první realizovaný kontinuální výzkum CVVM ukázal propad důvěry vládě o patnáct procentních bodů na 28 %.

Jinou otázkou zkoumanou průběžně v období probíhající epidemie COVID-19 bylo hodnocení přiměřenosti a účinnosti opatření státu na podporu ekonomiky zasažené koronavirovou krizí a zavedenými protiepidemickými opatřeními. **Po celou dobu realizace měření se ukazuje, že byl více zastoupen názor nedostatečné podpory ekonomiky oproti názoru, že jsou opatření přehnaná.**

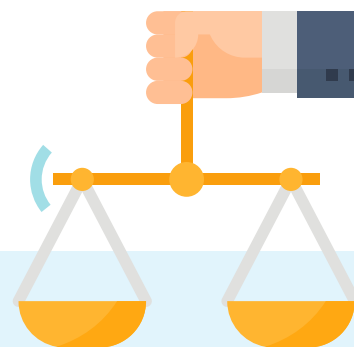
Od počátku byly postoje k těmto otázkám (viz grafy 75 a 76) více polarizované než v případě hodnocení přiměřenosti a účinnosti protiepidemických opatření. To znázorňuje zjištění, že **v období od května do července 2020 asi jen polovina dotázaných hodnotila činnost státu na podporu ekonomiky jako přiměřenou. Pro porovnání, u protiepidemických opatření se analogický typ odpovědi v té době pohyboval v rozmezí od necelých tří čtvrtin do dvou třetin.** Následně se podíl odpovědí hodnotících pomoc státu zasažené ekonomice jako přiměřenou začal snižovat až na úroveň jen lehce převyšující jednu třetinu (36 % v únoru 2021 a 35 % v dubnu 2021), aby v červnu 2021 vzrostl a vrátil se na svou výchozí úroveň u hranice jedné poloviny.

Po celou dobu realizace daných měření přitom názor, že opatření na podporu ekonomiky jsou nedostatečná, převažovalo zřetelně nad míněním, že jsou přílišná, jež s výjimkou dvou výzkumů z druhé poloviny

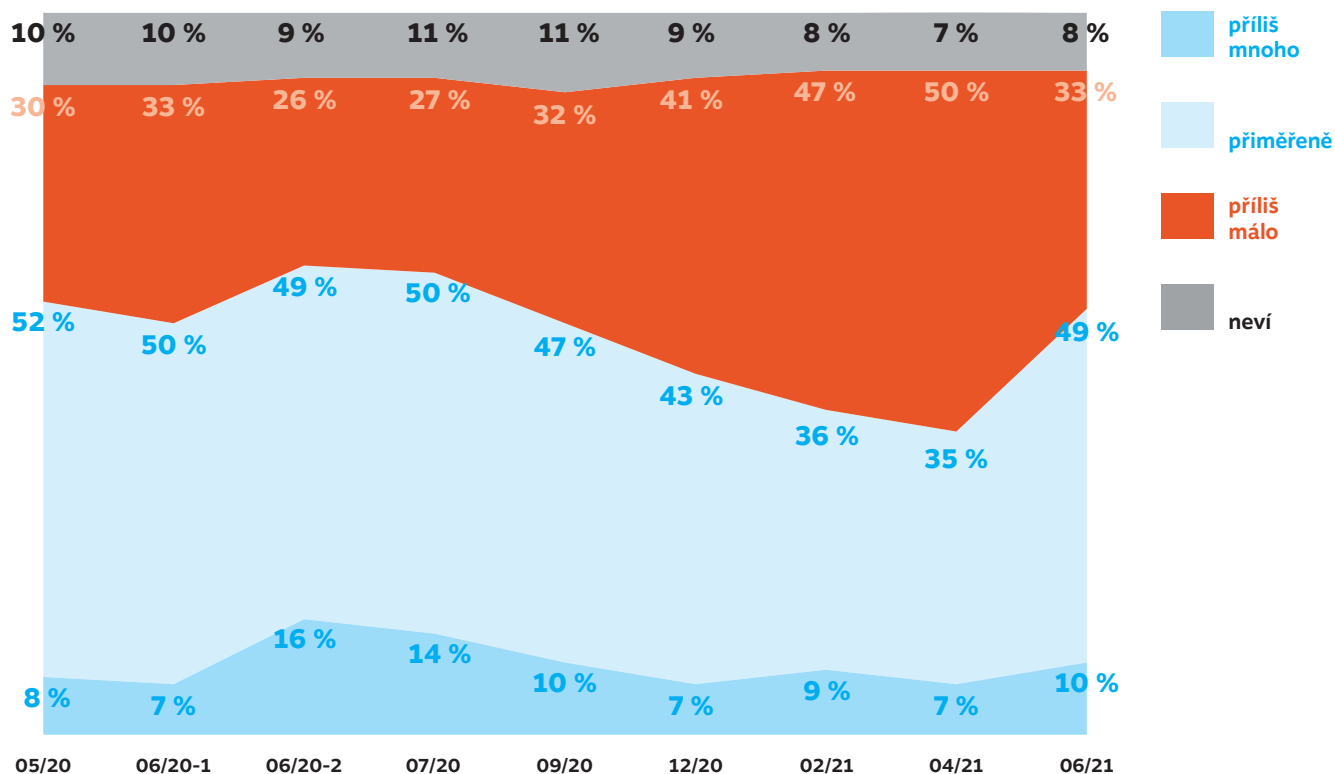
června a z července roku 2020 nepřekročilo hranici jedné desetiny. Podíl hodnocení opatření na podporu zasažené ekonomiky jako nedostatečných přitom nejprve klesl z jedné třetiny na asi čtvrtinu (*při paralelním nárůstu podílu hodnocení těchto kroků jako přílišných*), což zachytil výzkum z druhé poloviny června 2020, a následně začal tento podíl narůstat, až dosáhl svého maxima 50 % v dubnu 2021, přičemž jeho vzestup šel především na úkor podílu hodnocení opatření jako přiměřených. Poslední výzkum z června 2021 přinesl jeho pokles s návratem k hodnocení z jara a časného léta roku 2020.

Trend vývoje v případě hodnocení účinnosti kroků státu na podporu ekonomiky zasažené koronavirovou krizí byl dosti podobný. **I účinnost byla v případě podpory ekonomiky hodnocena níže než v případě protiepidemických opatření.** Pozitivní hodnocení se zde od května do července 2020 stabilně pohybovalo těsně pod hranicí 50 % (*u protiepidemických opatření navzdory rychlému poklesu z původních více než čtyř pětín to byly stále ještě asi tři pětiny*) a mírně převyšovalo podíly mínění opačného.

Zlom nastal v září roku 2020, kdy pozitivní hodnocení účinnosti opatření na podporu ekonomiky pokleslo a negativní vzrostlo, takže jejich vzájemný poměr se statisticky vyrovnal, a pokles i růst obou zmiňovaných hodnocení pokračoval až do února 2021. Právě v tomto výzkumu jsme zaznamenali nejvyšší podíl respondentů, kteří označili kroky státu za neúčinné (62 % v součtu odpovědí rozhodně a spíše). Po mírném dubnovém zlepšení pak razantní obrát trendu s návratem k hodnotám ze září 2020 přinesl výzkum z června 2021, ve kterém se oba podíly znovu v podstatě vyrovnaly (44 % účinná, 42 % neúčinná).

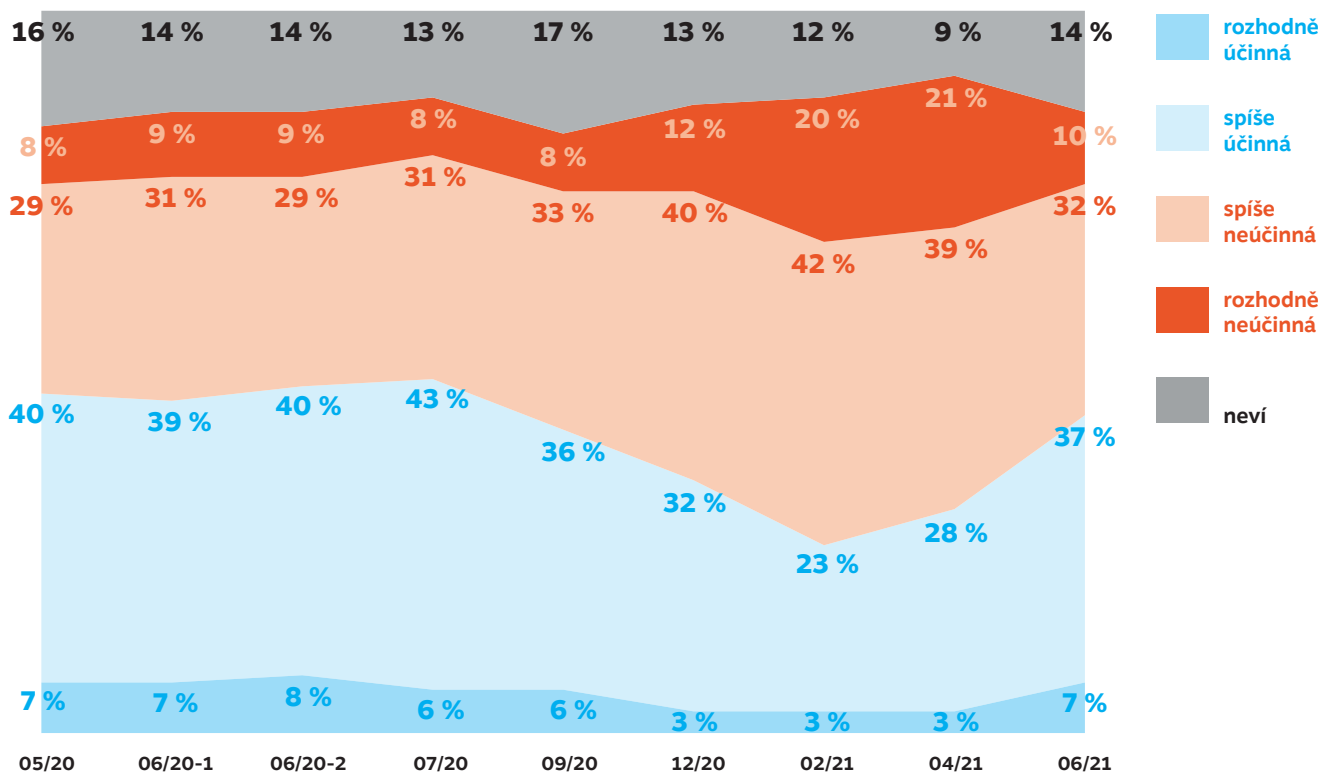

PO CELOU DOBU REALIZACE DANÝCH MĚŘENÍ PŘITOM NÁZOR, ŽE OPATŘENÍ NA PODPORU EKONOMIKY JSOU NEDOSTATEČNÁ, PŘEVAŽOVAL ZŘETELNĚ NAD MÍNĚNÍM, ŽE JSOU PŘÍLIŠNÁ...

GRAF 75: Hodnocení přiměřenosti opatření státu na podporu ekonomiky zasažené opatřeními proti šíření koronaviru (%)¹⁸

Pozn.: 05/20, 06/20-1, 12/20, 02/21 a 04/21 jsou speciální výzkumy, 06/20-2, 07/20, 09/20 a 06/21 jsou kontinuální CVVM.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

GRAF 76: Hodnocení účinnosti opatření státu na podporu ekonomiky zasažené opatřeními proti šíření koronaviru (%)¹⁹

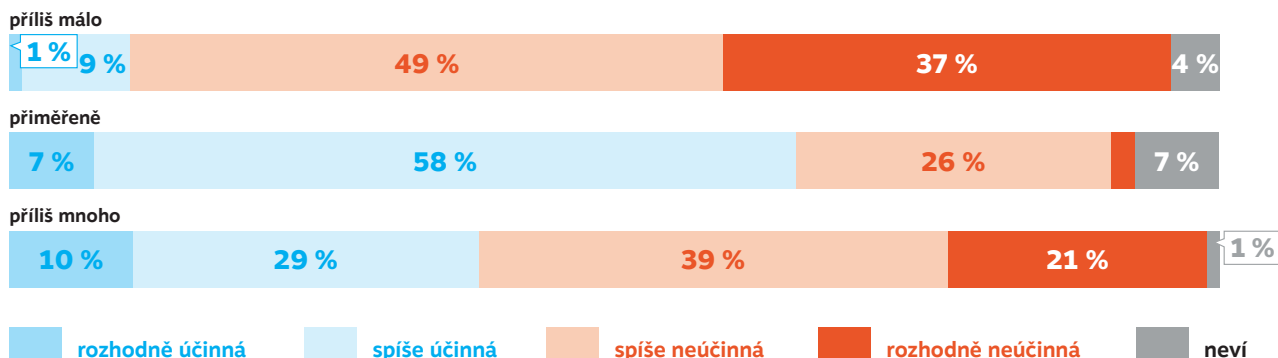
Pozn.: 05/20, 06/20-1, 12/20, 02/21 a 04/21 jsou speciální výzkumy, 06/20-2, 07/20, 09/20 a 06/21 jsou kontinuální CVVM.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

¹⁸ Znění otázky: „Myslíte si, že český stát dělá pro podporu ekonomiky zasažené opatřeními kolem koronaviru příliš málo, přiměřeně, příliš mnoho?“

¹⁹ Znění otázky: „Myslíte si, že opatření, která český stát dělá proti šíření koronaviru, jsou účinná, nebo neúčinná? Rozhodně účinná, spíše účinná, spíše neúčinná, rozhodně neúčinná.“

GRAF 77: Hodnocení účinnosti opatření státu na podporu ekonomiky podle názorů na jejich přiměřenost – duben 2021 (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

> STEJNĚ JAKO V PŘÍPADĚ OPATŘENÍ PROTI ŠÍŘENÍ KORONAVIRU, UKÁZALA PODROBNĚJŠÍ ANALÝZA I ZDE SILNOU PROPOJENOST MEZI OTÁZKAMI ZJIŠŤUJÍCÍMI HODNOCENÍ PŘIMĚŘENOSTI A ÚČINNOSTI KROKŮ STÁTU NA PODPORU EKONOMIKY POSTIŽENÉ KORONAVIROVOU KRIZÍ A ZAVEDENÝMI PROTIEPIDEMICKÝMI OPATŘENÍMI (VIZ GRAF 75 A 76).

Výrazně vyšší účinnost opatření na podporu ekonomiky připisovali ti, kteří je zároveň hodnotili jako přiměřená, jak je patrné z grafu 77. Opačný postoj k účinnosti těchto opatření se objevoval hlavně u těch, kdo opatření státu na podporu ekonomiky hodnotili jako nedostatečná.

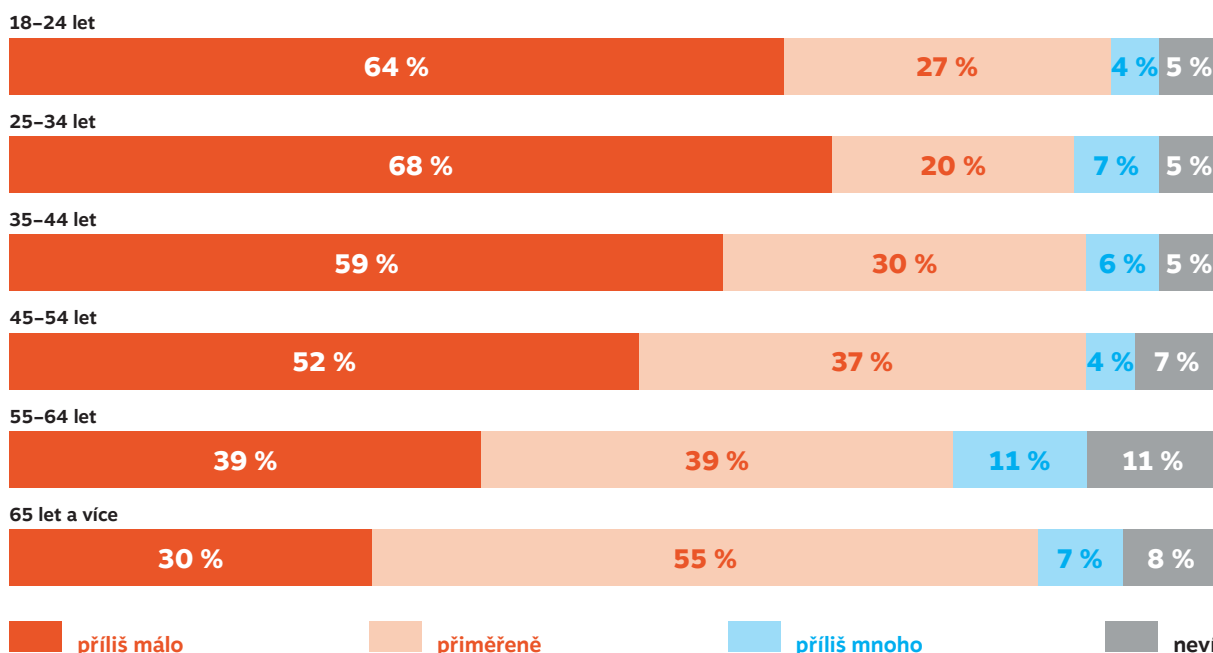
Z hlediska pohlaví se v hodnocení přiměřenosti a efektivnosti kroků státu na podporu ekonomiky zasazené koronavirovou krizí a protiepidemickými opatřeními statisticky významné rozdíly objevovaly jen nepravidelně a v proměnlivé podobě. Pokud se objevily a netýkaly se pouze rozdílu v podílu nerozhodných odpovědí, který býval vesměs vyšší mezi ženami, mívali tendenci k vyjadřování kritických postojů spíše muži, i když v únoru 2021

účinnost opatření státu na podporu ekonomiky naopak muži hodnotili pozitivněji.

Členění podle nejvyššího stupně dokončeného vzdělání vykazovalo u těchto otázek významné difference také jen občas. Obvykle šlo o mírně kritičtější postoje mezi vysokoškoláky a případně o trochu lepší hodnocení ze strany vyučených a středoškoláků bez maturity.

Zřetelnější a víceméně pravidelné rozdíly se ale opět, jako v případě hodnocení protiepidemických opatření, objevovaly z hlediska věku (viz grafy 78 a 79) a silně diferencujícím faktorem se i zde ukázala být důvěra vládě (viz grafy 80 a 81).

GRAF 78: Hodnocení přiměřenosti opatření státu na podporu ekonomiky podle věku – duben 2021 (%)

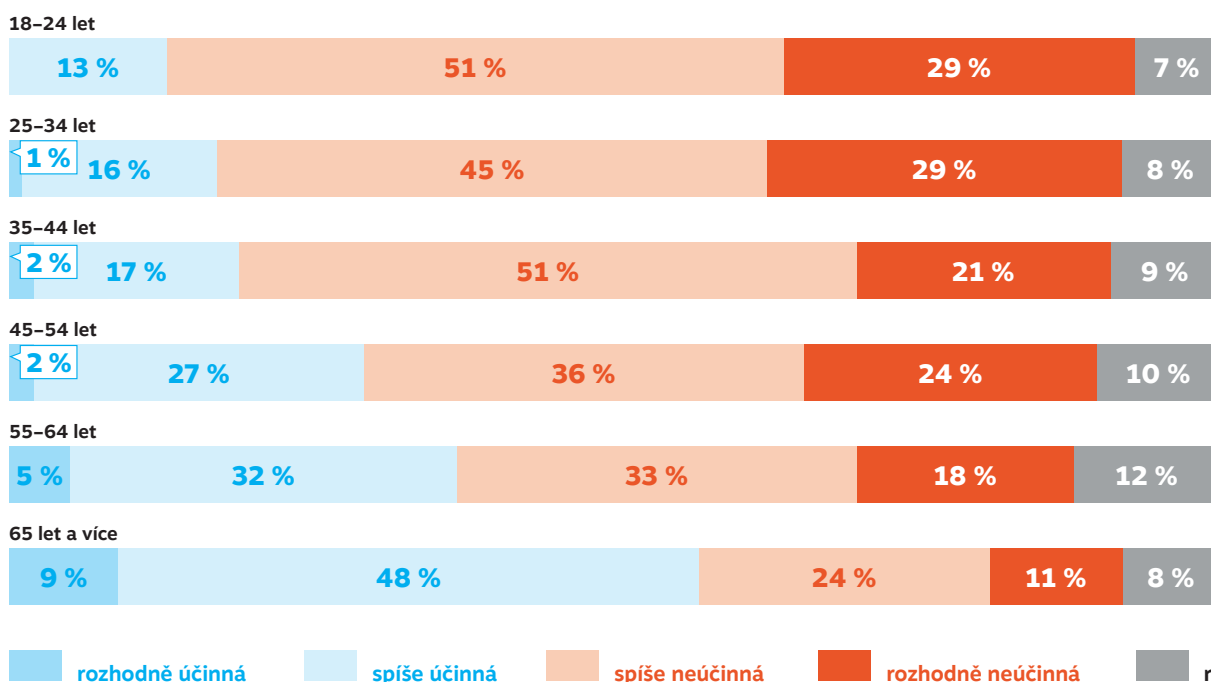
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 78, za průměrná opatření státu na podporu ekonomiky častěji pokládají lidé ve věku od 65 let výše, přičemž s klesajícím věkem se tento podíl snižuje a naopak roste

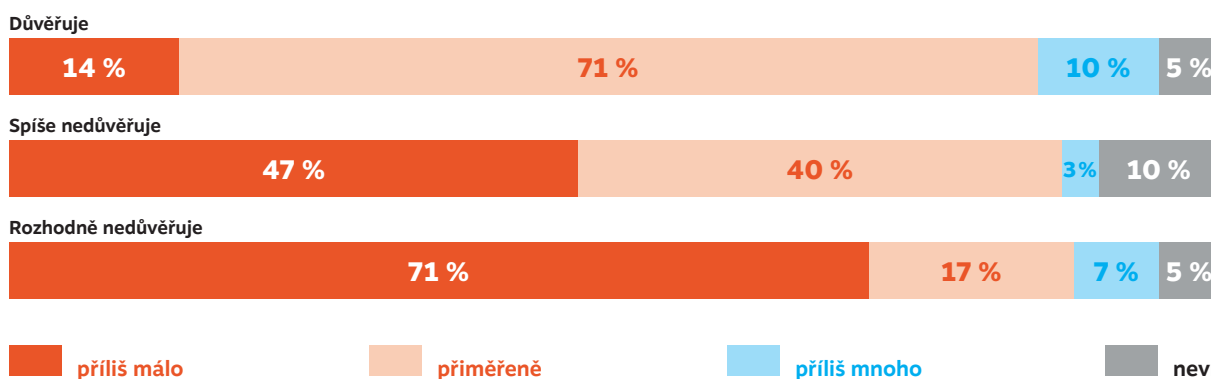
podíl hodnocení opatření jako nedostatečných. S rostoucím věkem pak zřetelně stoupá podíl těch, kteří opatření na podporu ekonomiky hodnotí jako účinná a klesá zastoupení názoru opačného, jak je patrné z grafu 79.

GRAF 79: *Hodnocení účinnosti opatření státu na podporu ekonomiky podle věku – duben 2021 (%)*

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál – duben 2021*, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

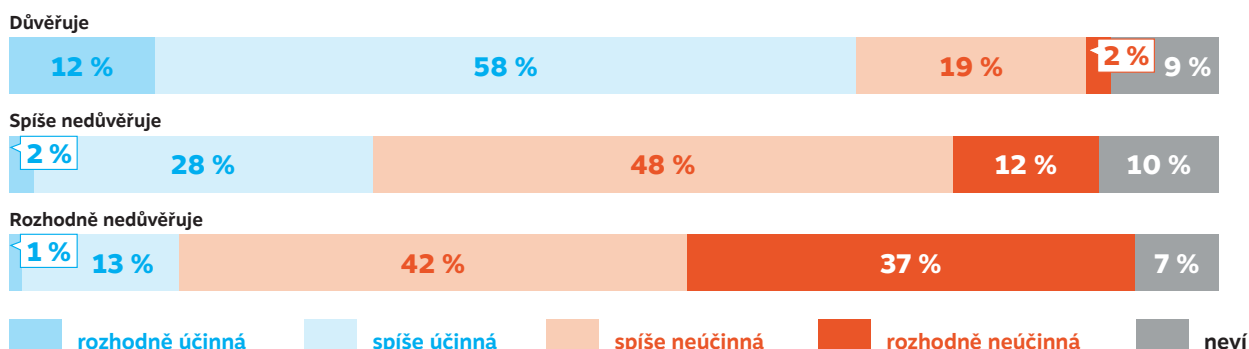
GRAF 80: *Hodnocení přiměřenosti opatření státu na podporu ekonomiky podle důvěry vládě – duben 2021 (%)*

Pozn.: V kategorii „důvěřuje“ jsou sloučeny varianty „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál – duben 2021*, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 81: Hodnocení účinnosti opatření státu na podporu ekonomiky podle důvěry vládě – duben 2021 (%)

Pozn.: V kategorii „důvěřuje“ jsou sloučeny varianty „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

> S ROSTOUCÍ DŮVĚROU VLÁDĚ VÝRAZNĚ POSILOVAL NÁZOR O PŘÍMĚŘENOSTI I ÚČINNOSTI KROKŮ STÁTU NA PODPORU EKONOMIKY POSTIŽENÉ KORONAVIROVOU KRIZÍ A ZAVEDENÝMI PROTIPIDEMICKÝMI OPATŘENÍMI A SNIŽOVAL SE PODÍL TĚCH, KDO EKONOMICKOU PODPORU STÁTU HODNOTILI JAKO NEDOSTATEČNOU.

V souvislosti se zaváděnými protiepidemickými opatřeními a častými změnami v jejich podobě se výzkumy opakovaně zaměřovaly i na otázku ohledně srozumitelnosti toho, jaká opatření jsou aktuálně v platnosti, a rovněž srozumitelnosti důvodů, proč jsou různá opatření zaváděna či rušena.²⁰

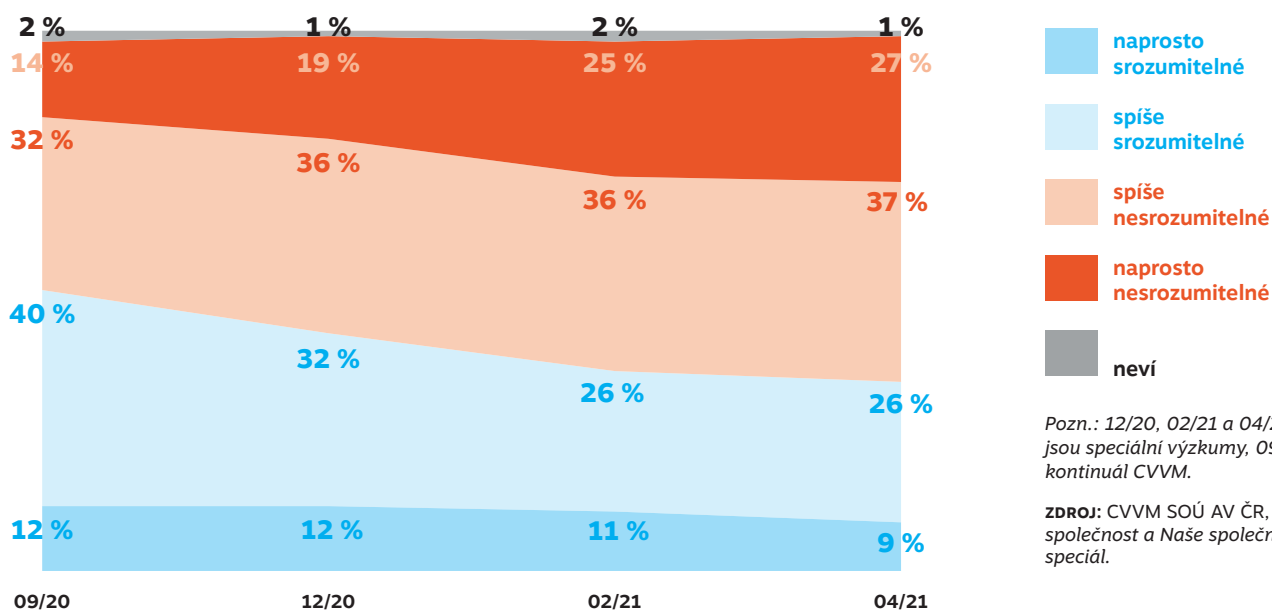
Z výsledků v grafech 82 a 83 je patrné, že **obecně častěji za srozumitelné lidé označovali to, jaká opatření jsou aktuálně v platnosti, než důvody zavádění a rušení protiepidemických opatření.**

V případě těchto důvodů pro zavádění a rušení opatření byl v prvním šetření ze září 2020 podíl těch, kdo je pokládali za srozumitelné mírně nadpoloviční (52 %) a nevýrazně, ale statisticky prokazatelně převažoval nad podílem mínění opačného.

Následně ale začal podíl lidí, pro něž byly důvody pro zavádění a rušení opatření srozumitelné, zřetelně klesat. V prosinci činil už jen 44 %, v únoru 2021 37 % a v dubnu 35 % při souběžném nárůstu podílu těch, kdo důvody pro zavádění a rušení opatření označoval za nesrozumitelné. Tato skupina byla největší v dubnu 2021, kdy podíl dosáhl maxima 64 %.

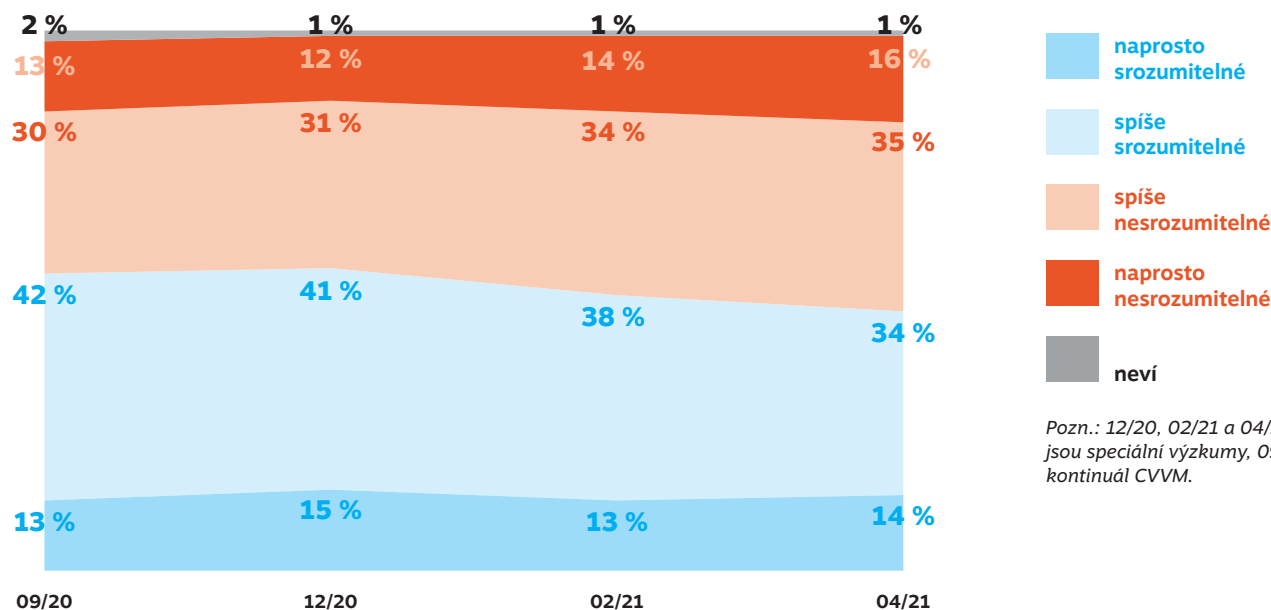
To, jaká opatření byla aktuálně v platnosti, označovala za srozumitelné v září i v prosinci roku 2020 zřetelná nadpoloviční většina (55 %, respektive 56 %). Ve dvou následujících výzkumech z února a dubna 2021 se i zde prosadila tendence k poklesu, a to na 51 % v únoru a dále na 48 % v dubnu, kdy poprvé převažoval podíl negativního hodnocení srozumitelnosti v případě platných opatření (51 %). Převaha negativního hodnocení nebyla statisticky významná.

GRAF 82: Srozumitelnost důvodů, proč jsou jednotlivá opatření zaváděna či rušena (%)

²⁰ Znění otázky: „Považujete Vy osobně opatření, která vláda zavádí v souvislosti s šířením koronaviru, za srozumitelná, nebo nesrozumitelná, pokud jde o: a) důvody, proč jsou jednotlivá opatření zaváděna či rušena, b) to, jaká opatření jsou právě v platnosti, tedy co máte dělat?“

GRAF 83: Srozumitelnost toho, jaká opatření jsou právě v platnosti (%)

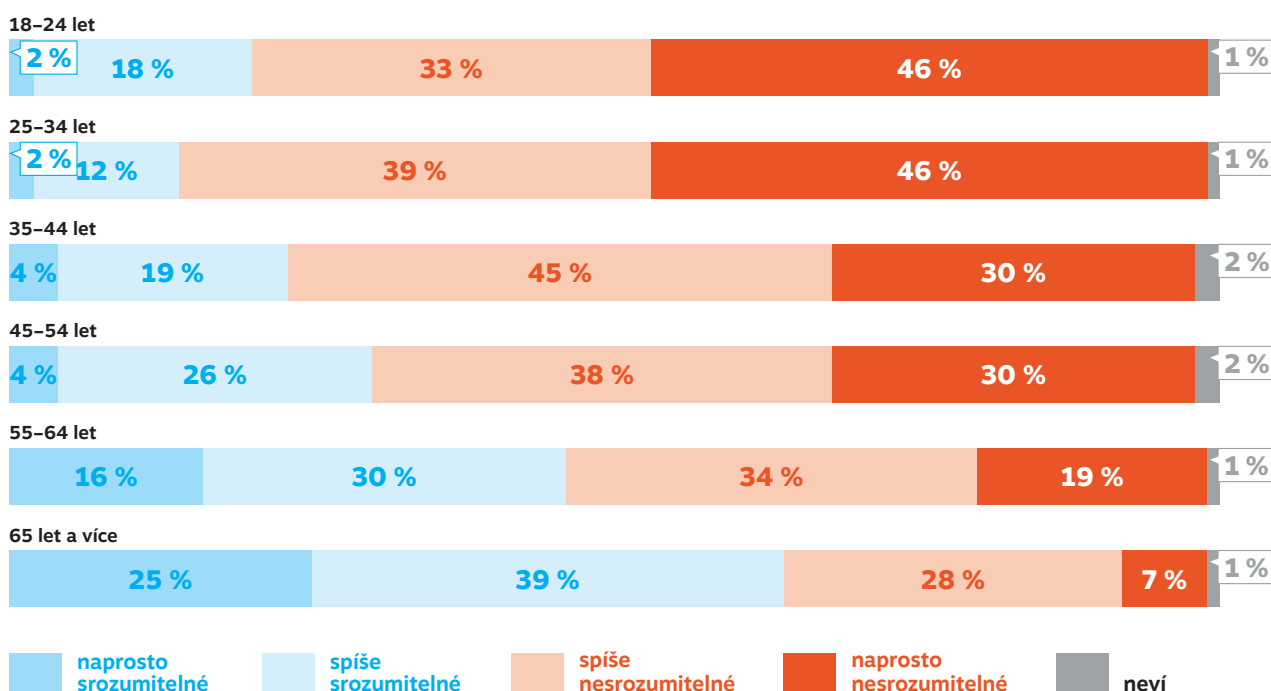
Pozn.: 12/20, 02/21 a 04/21 jsou speciální výzkumy, 09/20 je kontinuál CVVM.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

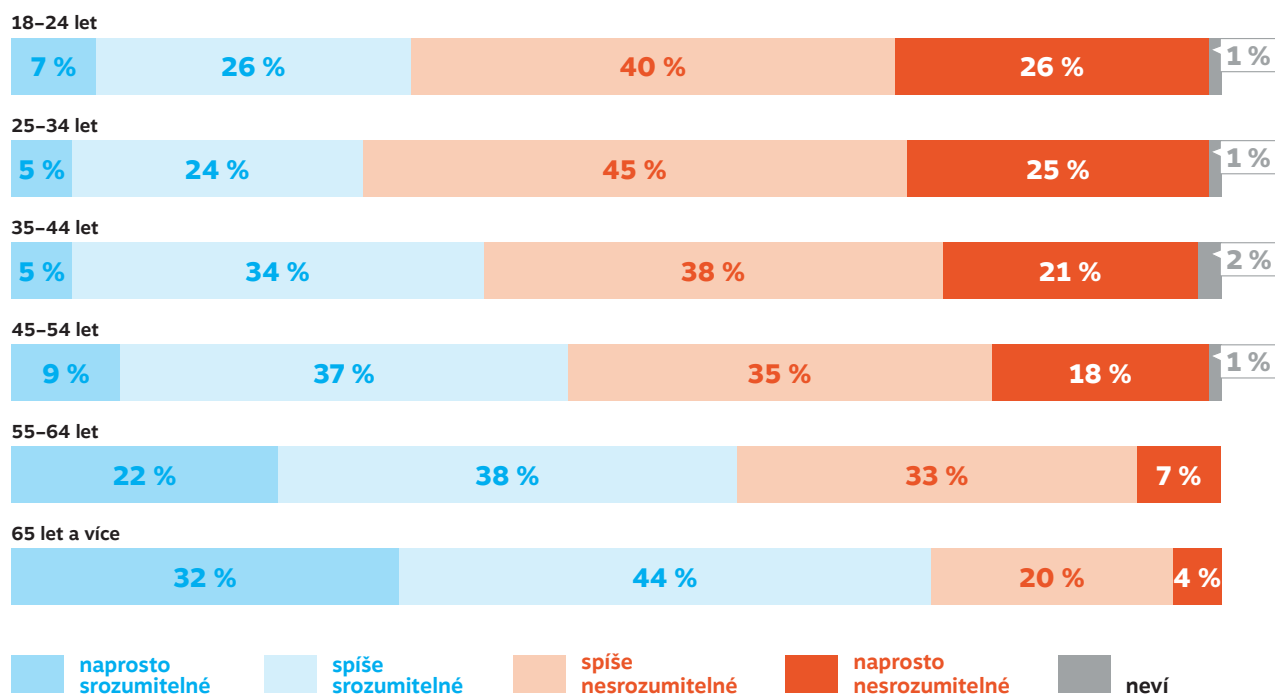
Obě otázky, významově dosti blízké, byly navzájem i silně propojené, přičemž Spearmanův koeficient pořadové korelace mezi nimi v posledním šetření z dubna 2021 dosahoval hodnoty 0,643. Zároveň obě otázky vykazovaly podobné sociodemografické difference, když v obou případech vyšší podíly těch, kdo uváděli, že jim až už důvody nebo samotná opatření nejsou srozumitelná, se objevoval ve věkové kategorii od 55 let výše, mezi

lidmi důvěřujícími vládě a mezi těmi, kdo opatření proti šíření koronaviru označovali za přiměřená a vnímali je jako účinná. Z hlediska vzdělání se pak do výsledku zřejmě promítal relativně kritičtější postoj k zaváděným opatřením a jejich úpravám a zdůvodňování ze strany absolventů vysokých škol, kteří je častěji označovali za nesrozumitelná.

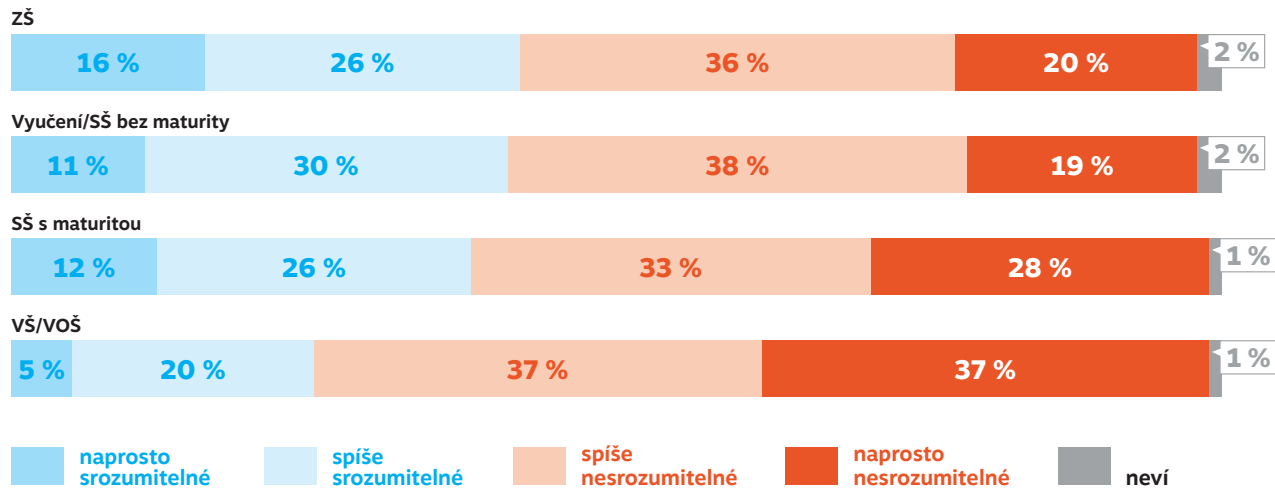
GRAF 84: Hodnocení srozumitelnosti důvodů pro zavádění a rušení opatření proti šíření koronaviru podle věku – duben 2021 (%)

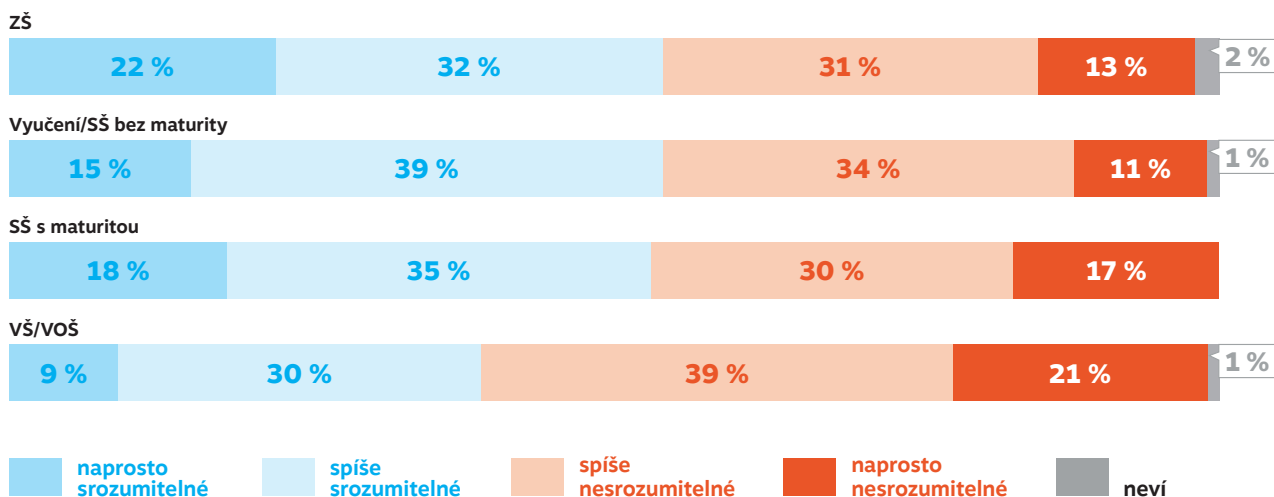
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 85: Hodnocení srozumitelnosti toho, jaká opatření jsou aktuálně v platnosti, podle věku – duben 2021 (%)

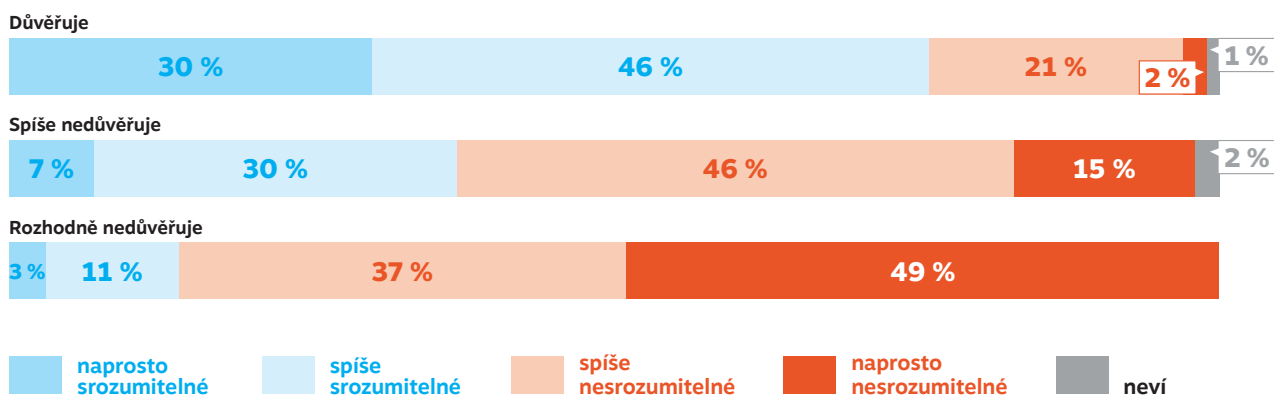
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 86: Hodnocení srozumitelnosti důvodů pro zavádění a rušení opatření proti šíření koronaviru podle vzdělání – duben 2021 (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

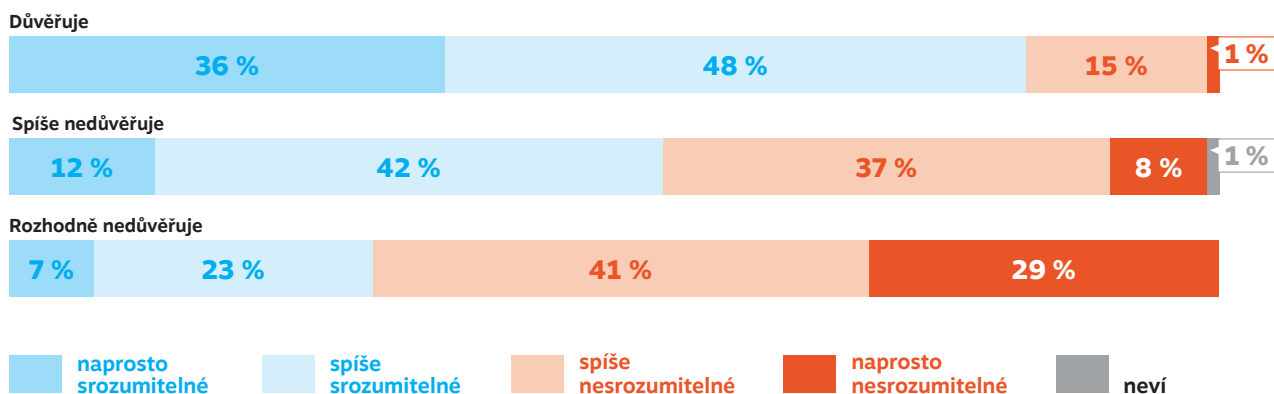
GRAF 87: Hodnocení srozumitelnosti toho, jaká opatření jsou aktuálně v platnosti, podle vzdělání – duben 2021 (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál – duben 2021*, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 88: Hodnocení srozumitelnosti důvodů pro zavádění a rušení opatření proti šíření koronaviru podle důvěry vládě – duben 2021 (%)

Pozn.: V kategorii „důvěřuje“ jsou sloučeny varianty „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál – duben 2021*, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 89: Hodnocení srozumitelnosti toho, jaká opatření jsou aktuálně v platnosti, podle důvěry vládě – duben 2021 (%)

Pozn.: V kategorii „důvěřuje“ jsou sloučeny varianty „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

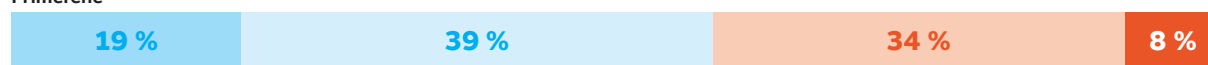
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál – duben 2021*, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 90: Hodnocení srozumitelnosti důvodů pro zavádění a rušení opatření proti šíření koronaviru podle hodnocení přiměřenosti zavedených protiepidemických opatření – duben 2021 (%)

Příliš mnoho

Přiměřeně

Příliš málo

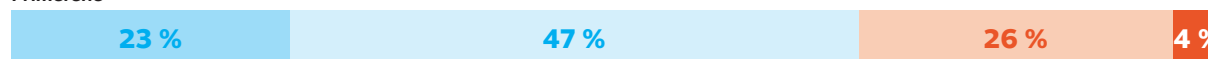
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 91: Hodnocení srozumitelnosti toho, jaká opatření jsou aktuálně v platnosti, podle hodnocení přiměřenosti zavedených protiepidemických opatření – duben 2021 (%)

Příliš mnoho

Přiměřeně

Příliš málo

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 92: Hodnocení srozumitelnosti důvodů pro zavádění a rušení opatření proti šíření koronaviru podle hodnocení srozumitelnosti toho, jaká opatření jsou aktuálně v platnosti – duben 2021 (%)

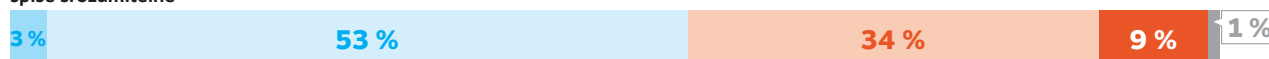
naprosto nesrozumitelné

spíše nesrozumitelné

spíše srozumitelné

naprosto srozumitelné

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

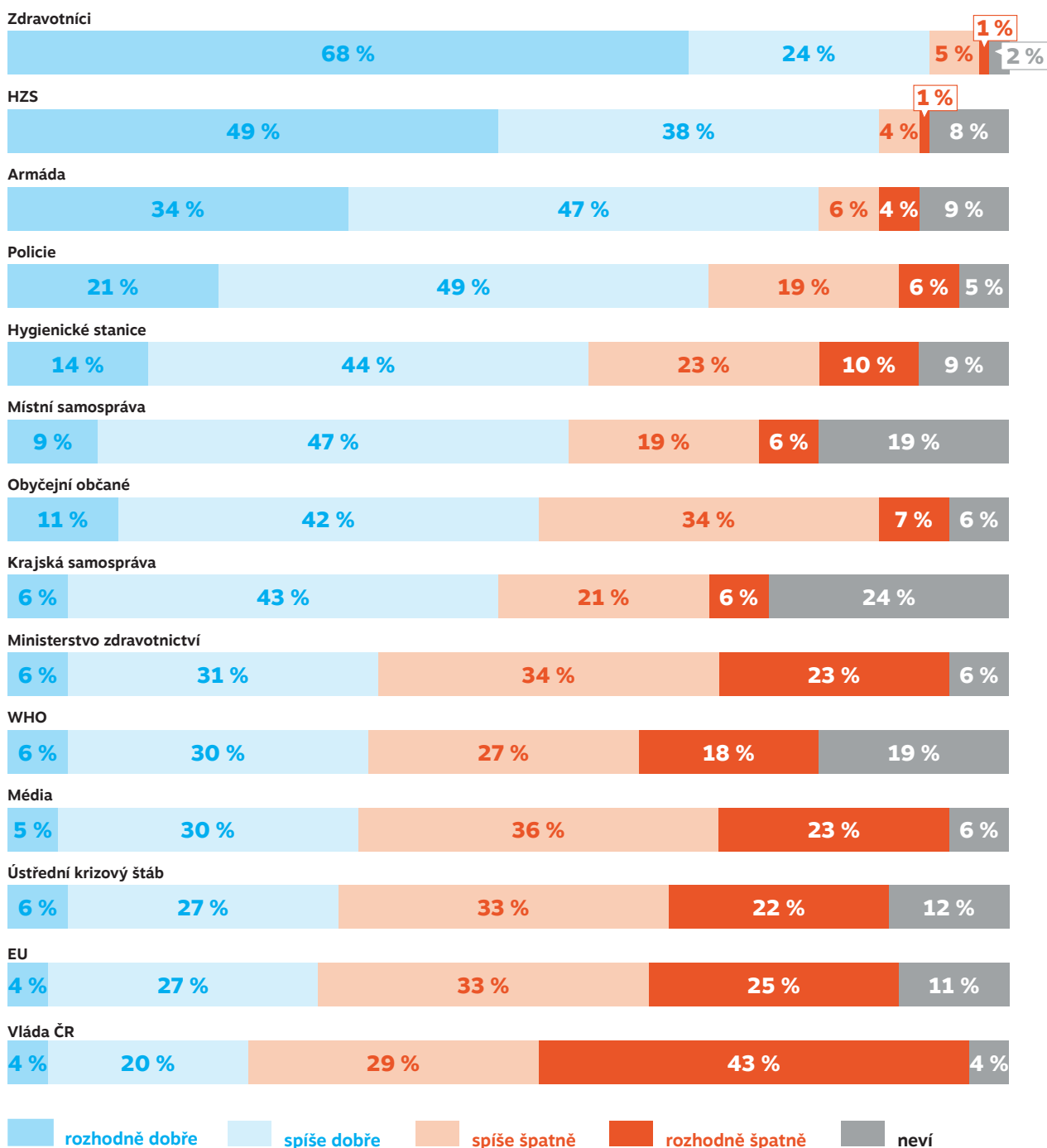
> V RÁMCI PROBĚHNUVŠÍCH ŠETŘENÍ BYLA RESPONDENTŮM OPAKOVANĚ POLOŽENA OTÁZKA, JAK BY V SOUVISLOSTI S ŠÍŘENÍM KORONAVIRU OHODNOTILI PRÁCI VYBRANÝCH INSTITUCÍ A SKUPIN.

Jak ukazují výsledky v grafu 93, z celkem 14 institucí a skupin zařazených do posledního takového výzkumu z dubna 2021 česká veřejnost pozitivně hodnotila práci osmi z nich.

U prvních čtyř, tedy zdravotníků, Hasičského záchranného sboru, armády a policie, pozitivní hodnocení

nad negativním převažovalo velmi výrazně. Naopak k hodnocení práce zbývajících šesti institucí či skupin byla česká veřejnost kritická, přičemž **absolutně nejhůře** hodnotila působení Vlády ČR.

GRAF 93: *Hodnocení práce vybraných institucí a skupin v souvislosti s šířením koronaviru – duben 2021 (%)*²¹

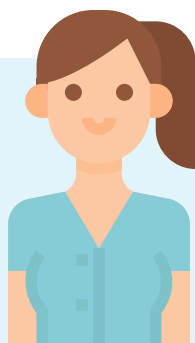

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál – duben 2021*, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

²¹ Znění otázky: „Jak byste v souvislosti se šířením koronaviru hodnotil(a) práci: Vlády ČR, Ministerstva zdravotnictví, Ústředního krizového štábu, Světové zdravotnické organizace (WHO), hygienických stanic, krajské samosprávy, místní samosprávy, Evropské unie, médií, zdravotníků, policie, armády, Hasičského záchranného sboru, obyčejných občanů.“ Možností odpovědi: rozhodně dobře, spíše dobře, spíše špatně, rozhodně špatně.

92 %

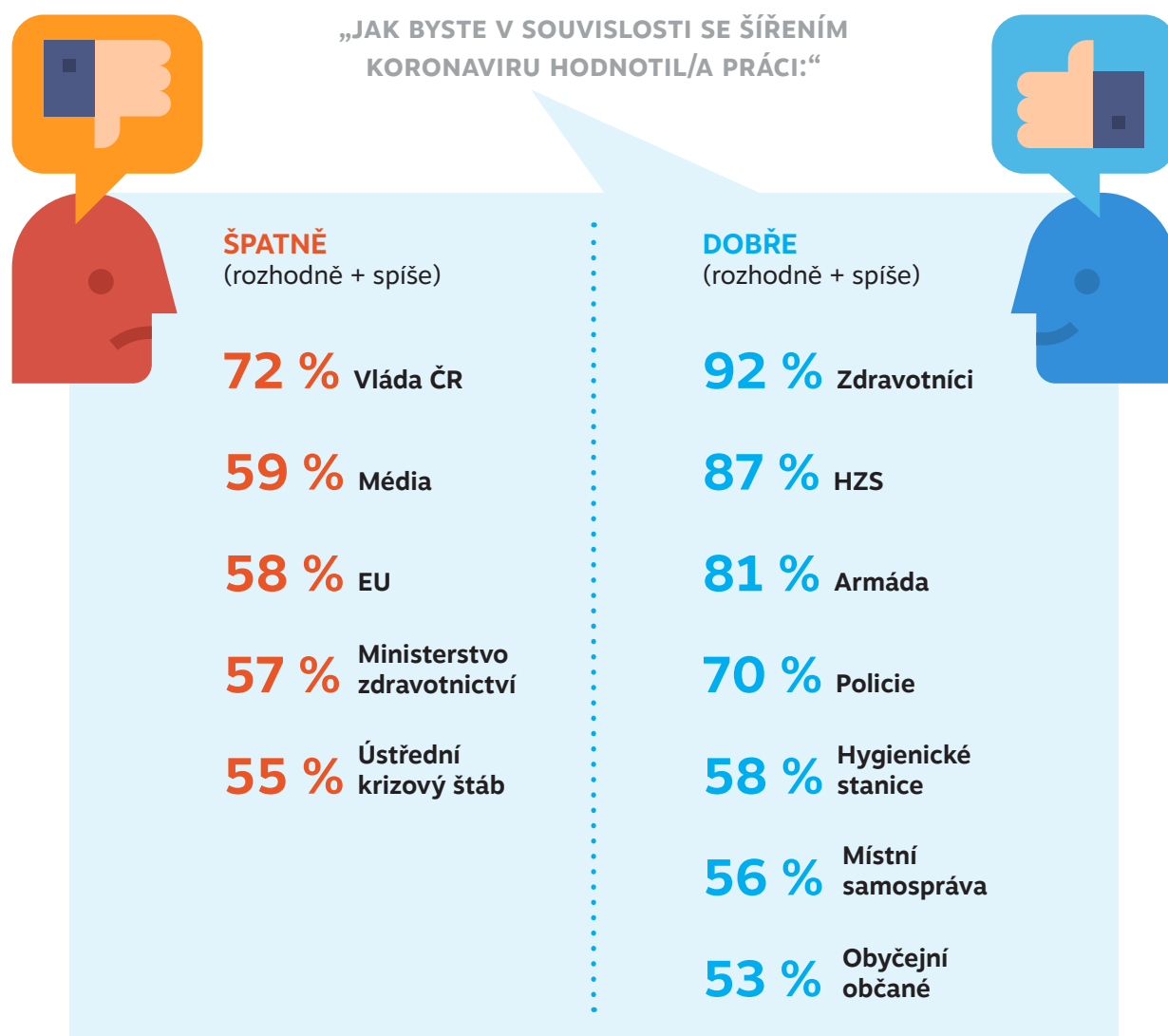
české veřejnosti
vnímalo práci
zdravotníků jako
dobrou

Nejlepšího hodnocení dosahovali zdravotníci, jejichž práci vnímalo jako dobrou 92 % české veřejnosti a pouze 6 % ji hodnotilo jako špatnou. Na druhém místě se umístil Hasičský záchranný sbor, jehož práci jako dobrou vnímalo 87 % veřejnosti a jako špatnou pouze 5 %. Třetí

nejlépe hodnocenou institucí byla armáda, jejíž práci jako dobrou označily více než čtyři pětiny (81 %) respondentů a jako špatnou desetina (10 %). Práci policie jako dobrou hodnotilo 70 % oslovených, naopak podle čtvrtiny (25 %) dotázaných byla její práce špatná. Nadpoloviční většina respondentů hodnotila pozitivně práci hygienických stanic (58 % *dobře*, 33 % *špatně*), místních samospráv (56 % *dobře*, 25 % *špatně*) a obyčejných občanů (53 % *dobře*, 41 % *špatně*). Pozitivní hodnocení převažovalo ještě v případě krajských samospráv, jejichž práci jako dobrou hodnotila téměř polovina (49 %) dotázaných, zatímco více než čtvrtina (27 %) ji označila jako špatnou.

GRAF 94: Hodnocení práce vybraných institucí a skupin v souvislosti s šířením koronaviru v dubnu 2021 (%)

* zobrazeny jsou součty odpovědí rozhodně + spíše a instituce/skupiny, u nichž součet dané odpovědi tvoří nadpoloviční většinu

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

U zbývajících šesti institucí či skupin výrazně či velmi výrazně převažovalo kritické hodnocení. Konkrétně přibližně třetina dotázaných vyjádřila pozitivní hodnocení a s výjimkou Světové zdravotnické organizace WHO, kde to byla jen necelá polovina, nadpoloviční většina uváděla negativní hodnocení k práci Ministerstva zdravotnictví (37 % *dobře*, 57 % *špatně*), Světové zdravotnické

organizace WHO (36 % *dobře*, 45 % *špatně*), médií (35 % *dobře*, 59 % *špatně*), Ústředního krizového štábu (33 % *dobře*, 55 % *špatně*) a Evropské unie (31 % *dobře*, 58 % *špatně*). Jednoznačně nejvíce kritická byla česká veřejnost k práci Vlády ČR, kterou jako dobrou vnímala pouze necelá čtvrtina (24 %) a téměř tři čtvrtiny (72 %) ji hodnotily jako špatnou.

TABULKA 5: Hodnocení práce vybraných institucí a skupin – časové srovnání dobře/špatně (%)

	05/2020	12/2020	04/2021
Zdravotníci	94/5	92/6	92/6
HZS	91/4	85/6	87/5
Armáda	82/7	80/10	81/10
Policie	87/8	73/19	70/25
Hygienické stanice	80/12	60/31	58/33
Místní samospráva	X	62/20	56/25
Obyčejní občané	85/12	60/36	53/41
Krajská samospráva	X	49/24	49/27
Ministerstvo zdravotnictví	X	X	37/57
WHO	35/51	37/43	36/45
Média	52/45	39/57	35/59
Ústřední krizový štáb	70/24	50/38	33/55
EU	30/59	36/44	31/58
Vláda ČR	64/33	40/55	24/72

Pozn.: V květnovém speciálu byla v případě samosprávy jediná položka slučující krajské a místní samosprávy. Jejich činnost tehdy „dobře“ hodnotilo 67 % oslovených, špatně pak 18 %.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál*.

Z časového srovnání, které nabízí tabulka 5, přitom plyne, že od května 2020 u některých položek došlo k výrazným změnám, zatímco jiné byly v průběhu celého sledovaného období hodnoceny poměrně stabilně.

Naprostá většina změn zaznamenaných mezi prvním a posledním výzkumem, tedy mezi květnem 2020 a dubnem 2021, byla změnou ve směru zhoršení. Trend zhoršení celkem pochopitelně odráží objektivní vývoj epidemické situace a zkušenosti s nedobře zvládnutou druhou vlnou epidemie z podzimu a zimy na přelomu let 2020 a 2021.

Výjimku v tomto ohledu tvoří jen Světová zdravotnická organizace, u které při prakticky stabilním podílu pozitivního hodnocení mírně pokleslo hodnocení

negativní. V případě Evropské unie, která byla nejhůře hodnocenou institucí v květnu 2020, pak sice došlo k určitému zlepšení zaznamenanému v prosinci roku 2020, ale dubnový výzkum z roku 2021 ukázal v podstatě návrat k hodnocení z května 2020, i když tentokrát už EU nezůstala nejhůře hodnocenou ze všech zkoumaných položek, protože v tomto směru ji dosti výrazně předstihla česká vláda. Ta přitom v prvním šetření konaném v průběhu relativně dobře zvládnuté první vlny epidemie, kterou fakticky nenechala se rozvinout včasné zavedená razantní protiepidemická opatření, byla hodnocena vysoce kladně, když pozitivně její činnost hodnotily téměř dvě třetiny dotázaných, zatímco třetina se i tehdy stavěla k vládě kriticky.

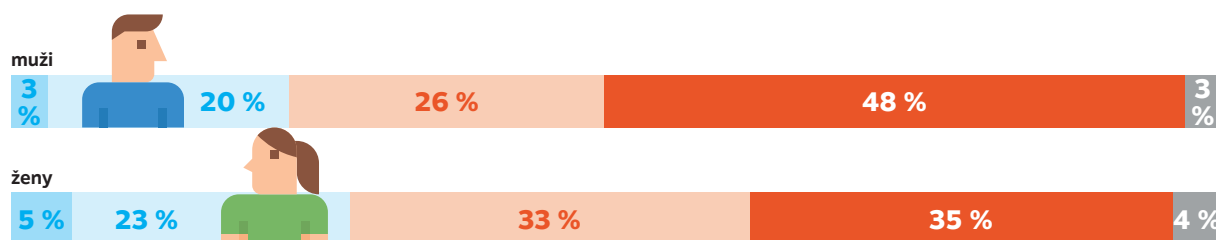
Do prosince 2020 ale nastal v tomto směru výrazný obrat k horšímu, když vládu pozitivně oceňovaly již jen dvě pětiny dotázaných a nadpoloviční většina měla opačný názor, a během zimy a počátku jara se situace dále výrazně zhoršila, takže v dubnu 2021 vládu pozitivně hodnotila už jen necelá čtvrtina oslovených a bezmála tři čtvrtiny činnost vlády hodnotily negativně. Podobnou trajektorii jako vláda, jen na o něco vyšší úrovni kladného hodnocení, prošel i Ústřední krizový štáb. Oproti první vlně se zhoršilo i hodnocení hygienických stanic a policie, i když ty se udržely mezi většinou příznivě hodnocenými, a to jak díky vysokému základu v podobě hodnocení z první vlny, tak i díky tomu, že u nich propady v hodnocení byly sice velké, ale ne tak drastické, jako u vlády nebo Ústředního krizového štábu. Výrazné zhoršení se týkalo ovšem i médií a zejména „obyčejných lidí“. K negativnímu posunu mohlo dojít i u samosprávy, přičemž u místní samosprávy k němu fakticky došlo i mezi prosincem 2020 a dubnem 2021, ale vzhledem k tomu, že v prvním výzkumu byla samospráva zkoumána jako celek, zatímco další rozlišovaly mezi místní a krajskou samosprávou, jsou dostupná data v tomto ohledu jen čistě orientační a nelze na nich stavět kategorické závěry.

Podrobnější analýza posledních dat z hlediska sociodemografických charakteristik ukázala na pozitivnější hodnocení u žen v případě vlády, Ministerstva zdravotnictví, Ústředního krizového štábu, WHO a hygienických stanic. Muži naopak lépe hodnotili práci místních samospráv a častěji se kriticky vyjadřovali na adresu EU, zatímco ženy zde častěji odpovídaly, že nevědí. V případě vzdělání absolventi vysokých škol příznivěji hodnotili práci krajských samospráv a EU, naopak kritičtěji viděli práci Vlády ČR, ministerstva zdravotnictví, Ústředního krizového štábu, hygienických stanic a také obyčejných lidí. Z hlediska věku byly mladými lidmi ve věku 18 až 24 let lépe hodnoceny WHO a EU, lidmi ve věku 45 až 54 let obyčejní občané, lidmi ve věku 55 až 64 let Hasičský záchranný sbor a lidé starší 65 let lépe hodnotili práci Vlády ČR, Ministerstva zdravotnictví, Ústředního krizového štábu, hygienických stanic, médií a policie. U řady položek, jako vláda, ministerstvo zdravotnictví či Ústřední krizový štáb, ale v menší míře i hygienické stanice, média, policie či armáda a také WHO, se objevily rozdíly z hlediska důvěry vládě, přičemž s rostoucí důvěrou vládě se v těchto případech hodnocení jejich činnosti zlepšovalo.

5.1 Hodnocení práce jednotlivých institucí – podrobné třídění

GRAF 95: Hodnocení práce Vlády ČR podle pohlaví, věku, vzdělání a důvěry vládě – duben 2021 (%)

PODLE POHLAVÍ

*POKRAČOVÁNÍ GRAFU NA DALŠÍ STRANĚ

5.1

PODLE VĚKU

18–24 let

25–34 let

35–44 let

45–54 let

55–64 let

65 a více let

PODLE VZDĚLÁNÍ

ZŠ

vyučení/SŠ bez maturity

SŠ s maturitou

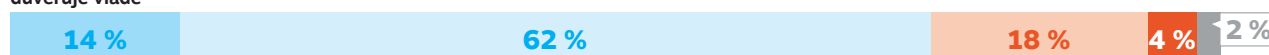

VOŠ/VŠ

PODLE DŮVĚRY VLÁDĚ

důvěřuje vládě

spíše nedůvěřuje vládě

rozhodně nedůvěřuje vládě

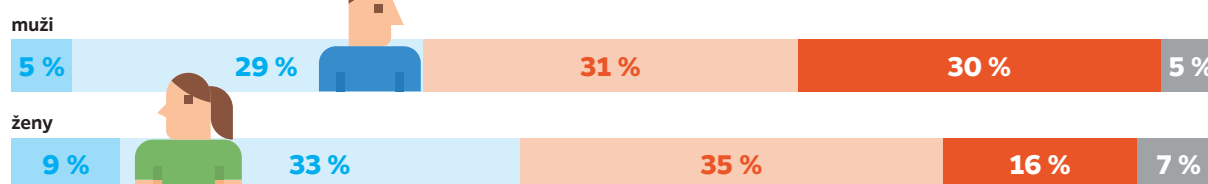

rozhodně dobře spíše dobře spíše špatně rozhodně špatně neví

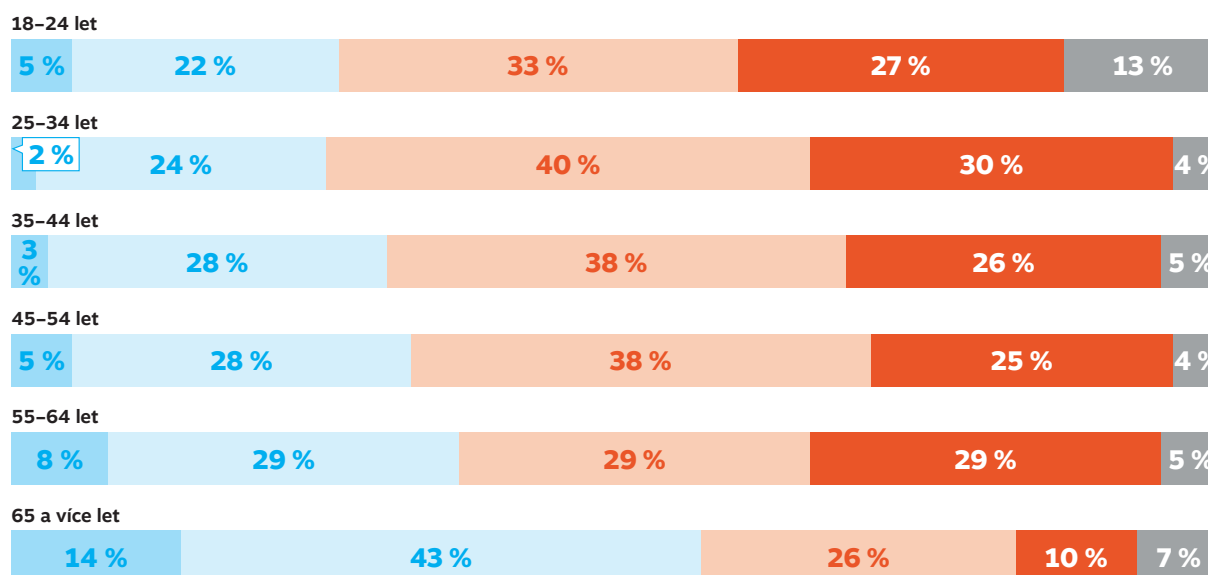
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 96: Hodnocení práce Ministerstva zdravotnictví podle pohlaví, věku, vzdělání a důvěry vládě – duben 2021 (%)

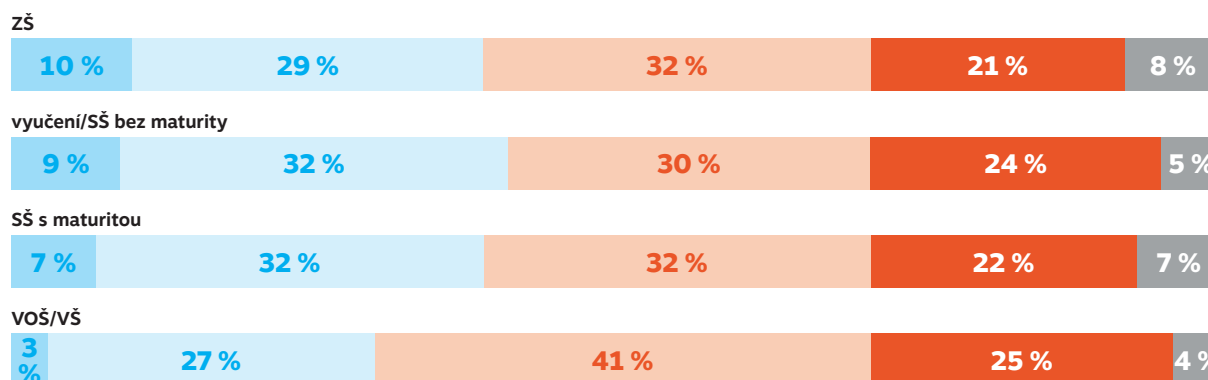
PODLE POHLAVÍ

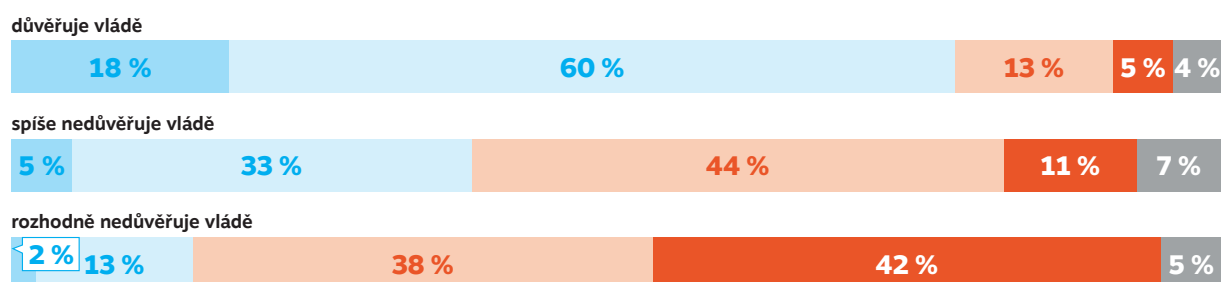
PODLE VĚKU

PODLE VZDĚLÁNÍ

PODLE DŮVĚRY VLÁDĚ

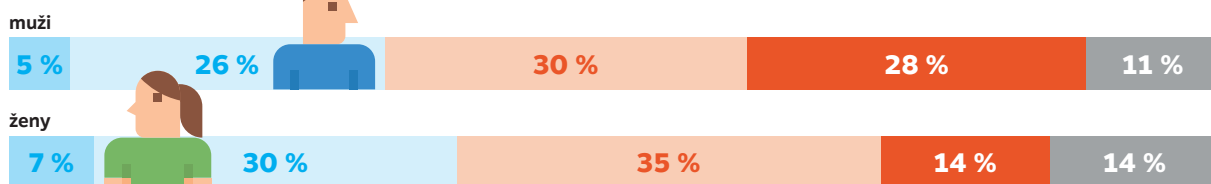

rozhodně dobře spíše dobře spíše špatně rozhodně špatně neví

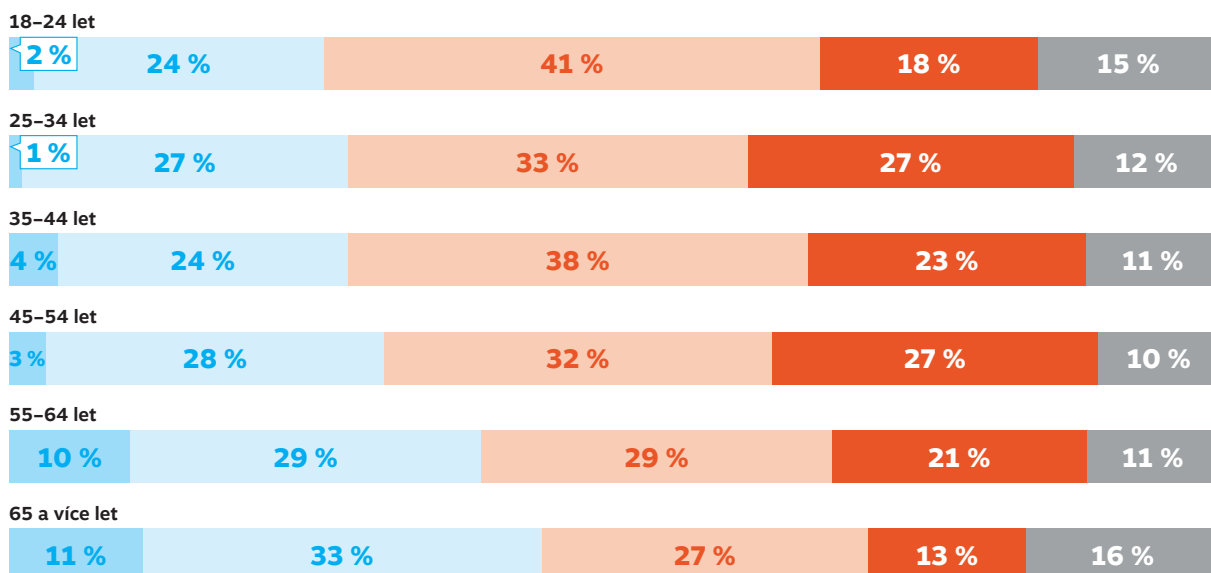
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 97: Hodnocení práce Ústředního krizového štábu podle pohlaví, věku, vzdělání a důvěry vládě – duben 2021 (%)

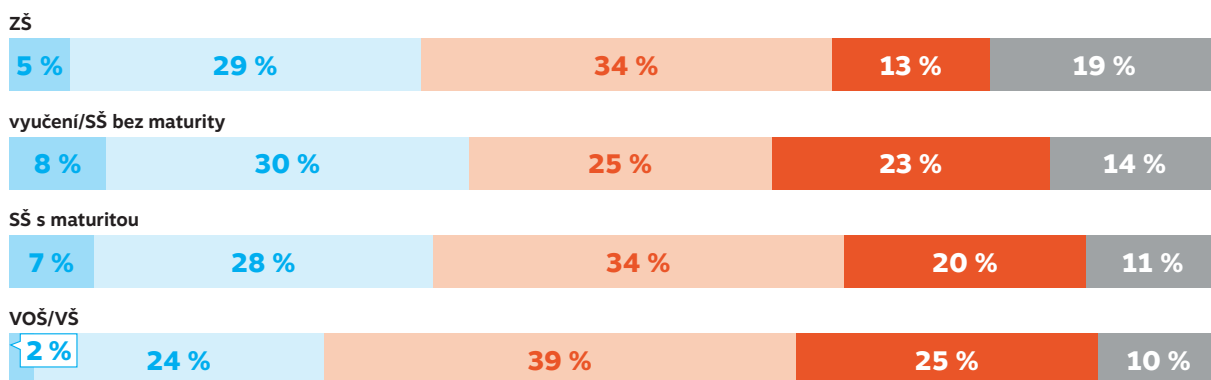
PODLE POHLAVÍ

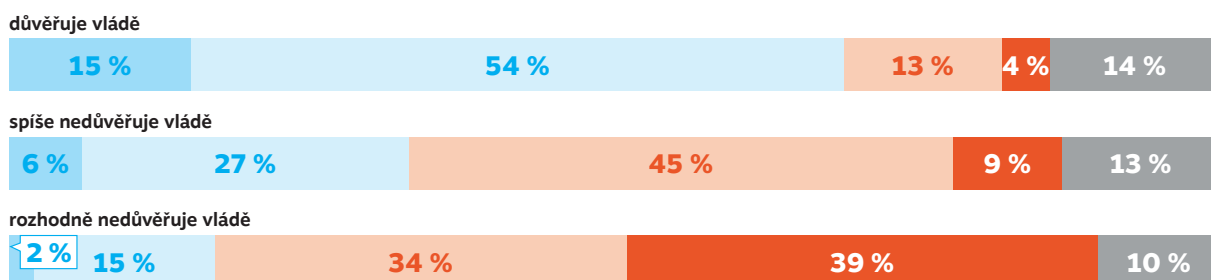
PODLE VĚKU

PODLE VZDĚLÁNÍ

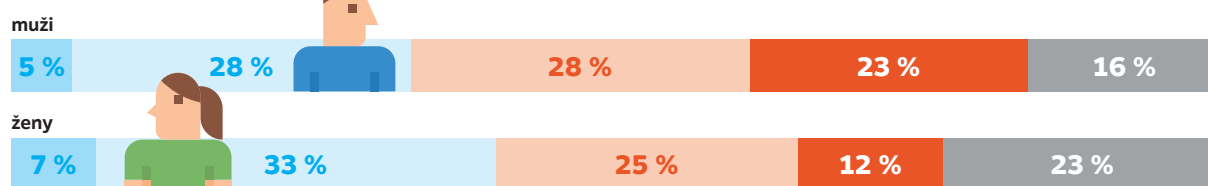
PODLE DŮVĚRY VLÁDĚ

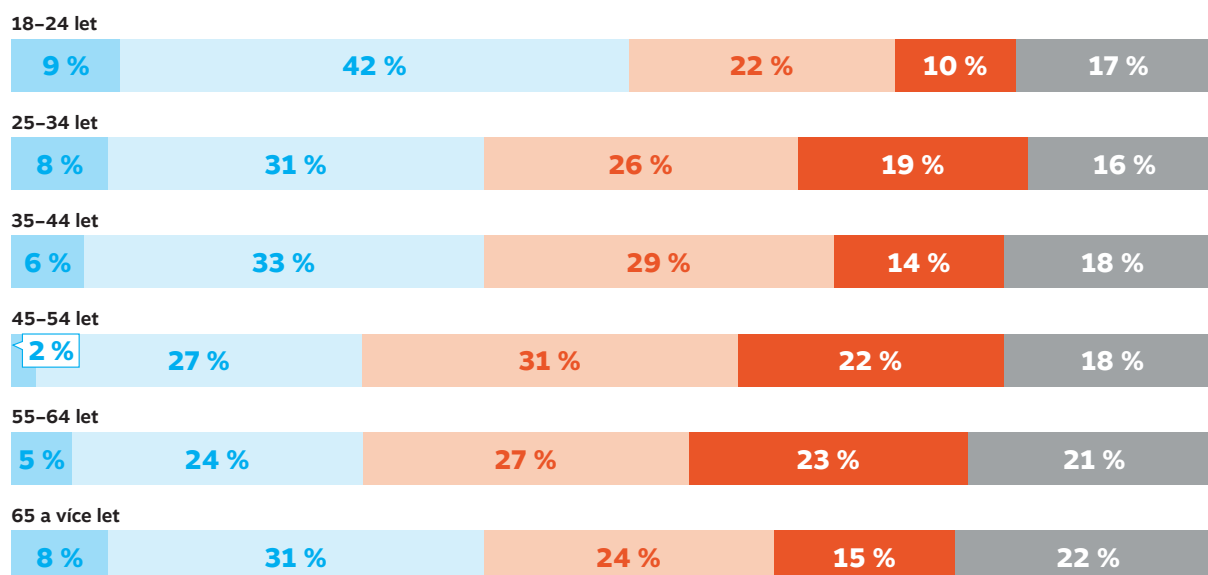
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 98: Hodnocení práce WHO podle pohlaví, věku, vzdělání a důvěry vládě – duben 2021 (%)

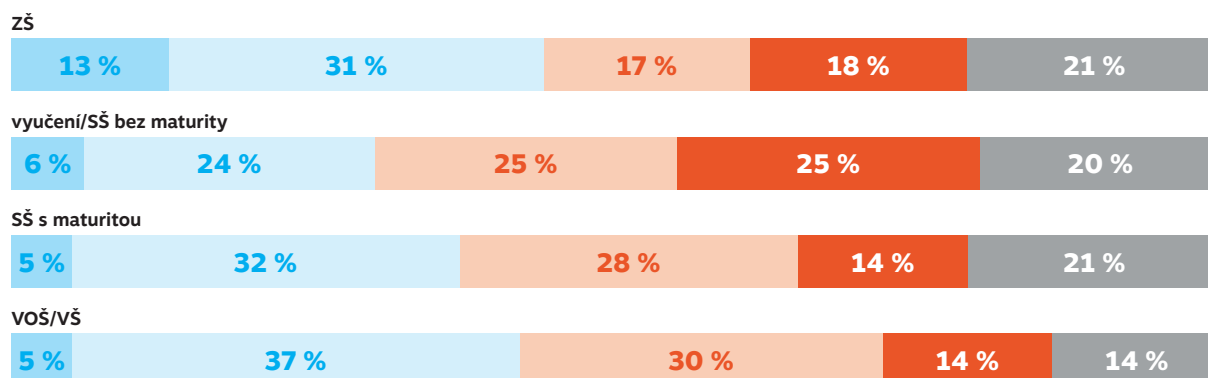
PODLE POHLAVÍ

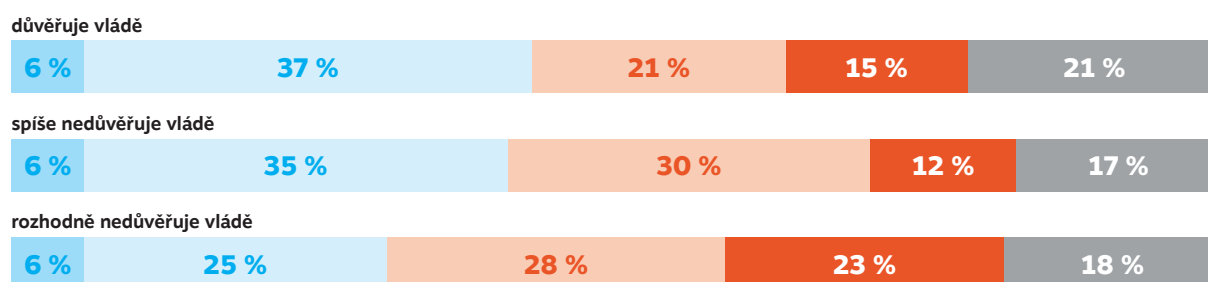
PODLE VĚKU

PODLE VZDĚLÁNÍ

PODLE DŮVĚRY VLÁDĚ

rozhodně dobře spíše dobře spíše špatně rozhodně špatně neví

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 99: Hodnocení práce hygienických stanic podle pohlaví, věku, vzdělání a důvěry vládě – duben 2021 (%)

PODLE POHLAVÍ

muži

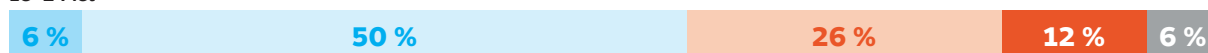

ženy

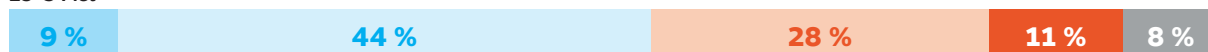

PODLE VĚKU

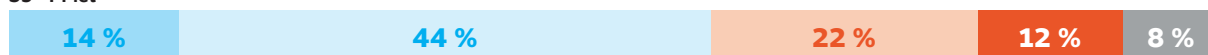
18–24 let

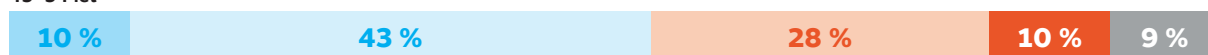
25–34 let

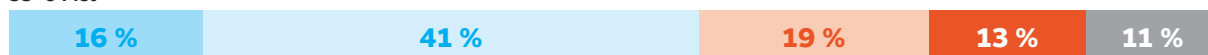
35–44 let

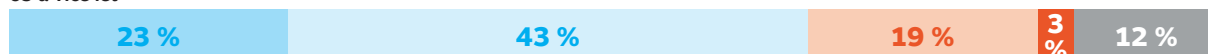
45–54 let

55–64 let

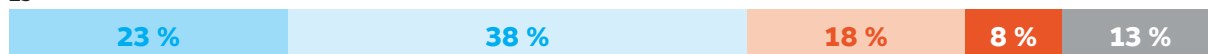

65 a více let

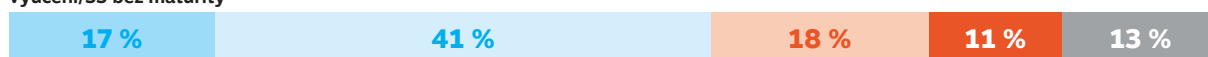

PODLE VZDĚLÁNÍ

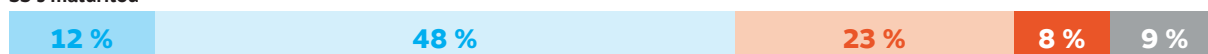
ZŠ

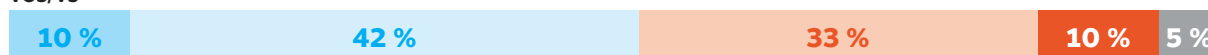
vyučení/SŠ bez maturity

SŠ s maturitou

VOŠ/VŠ

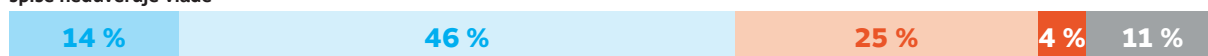

PODLE DŮVĚRY VLÁDĚ

důvěřuje vládě

spíše nedůvěřuje vládě

rozhodně nedůvěřuje vládě

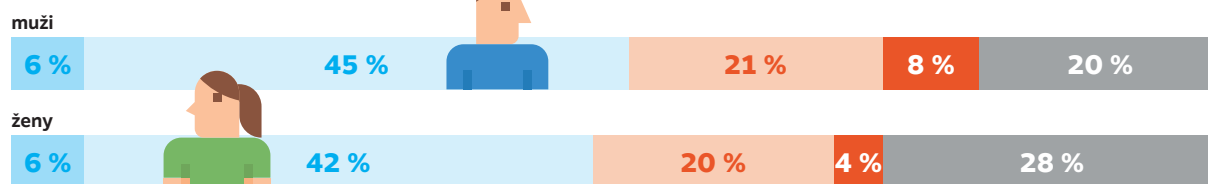

rozhodně dobře spíše dobře spíše špatně rozhodně špatně neví

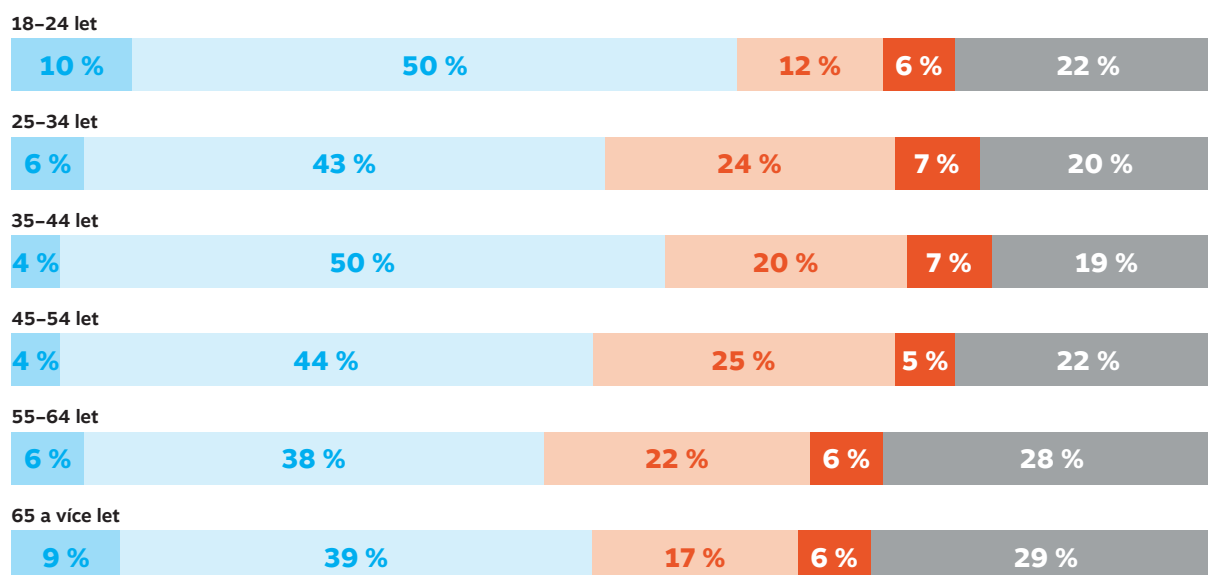
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 100: Hodnocení práce krajských samospráv dle pohlaví, věku, vzdělání a důvěry vládě – duben 2021 (%)

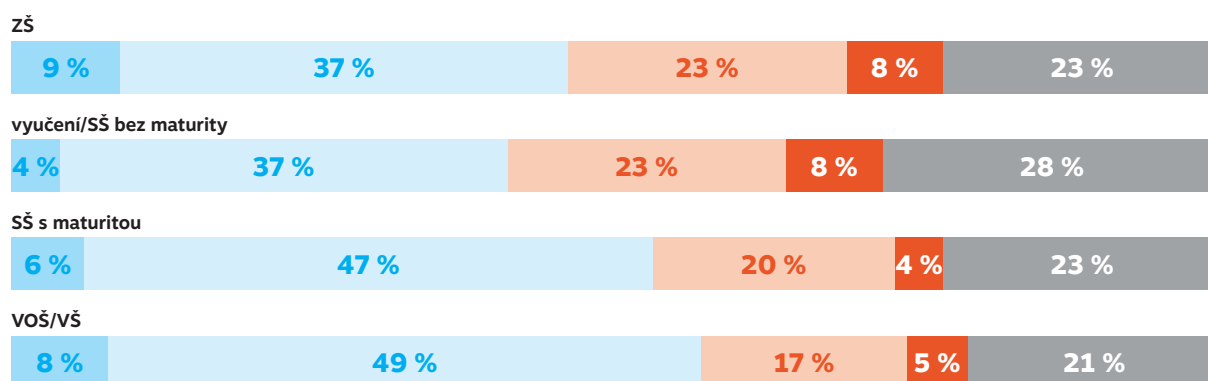
PODLE POHLAVÍ

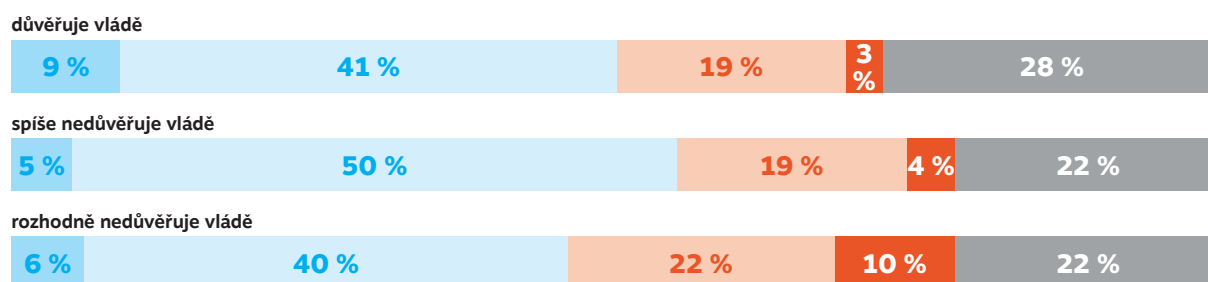
PODLE VĚKU

PODLE VZDĚLÁNÍ

PODLE DŮVĚRY VLÁDĚ

rozhodně dobře spíše dobře spíše špatně rozhodně špatně neví

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

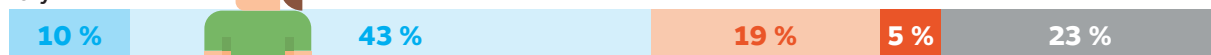
GRAF 101: Hodnocení práce místních samospráv dle pohlaví, věku, vzdělání a důvěry vládě – duben 2021 (%)

PODLE POHLAVÍ

muži

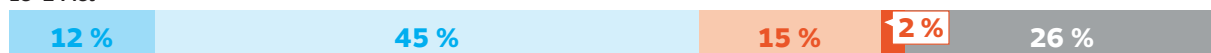

ženy

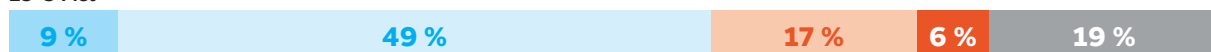

PODLE VĚKU

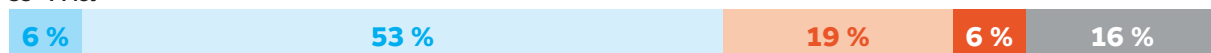
18–24 let

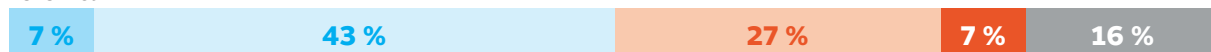
25–34 let

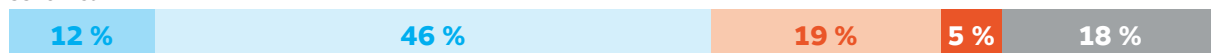
35–44 let

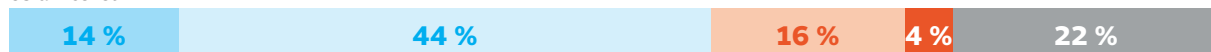
45–54 let

55–64 let

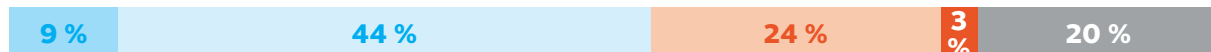

65 a více let

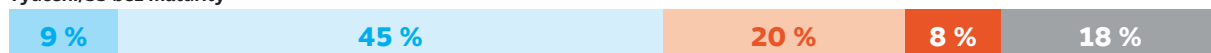

PODLE VZDĚLÁNÍ

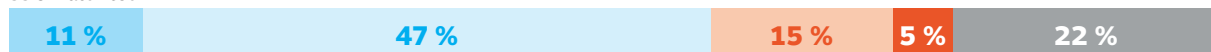
ZŠ

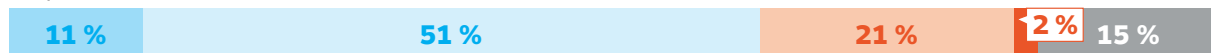
vyučení/SŠ bez maturity

SŠ s maturitou

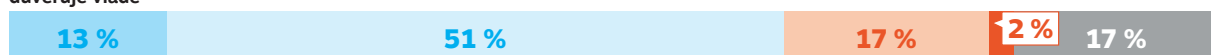

VOŠ/VŠ

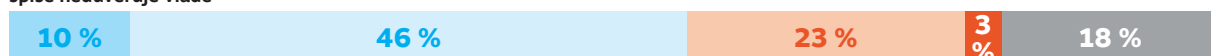

PODLE DŮVĚRY VLÁDĚ

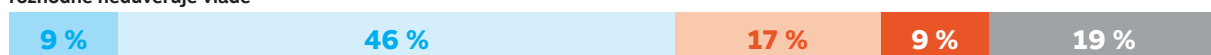
důvěřuje vládě

spíše nedůvěřuje vládě

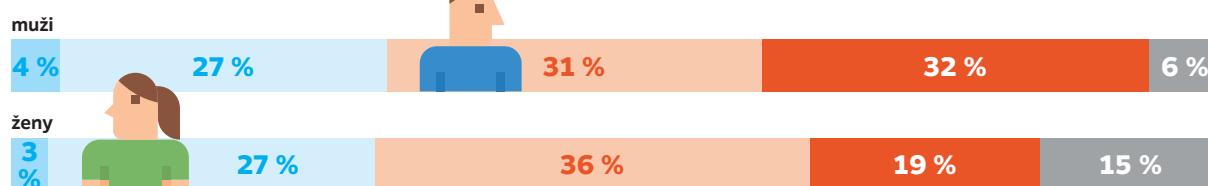
rozhodně nedůvěřuje vládě

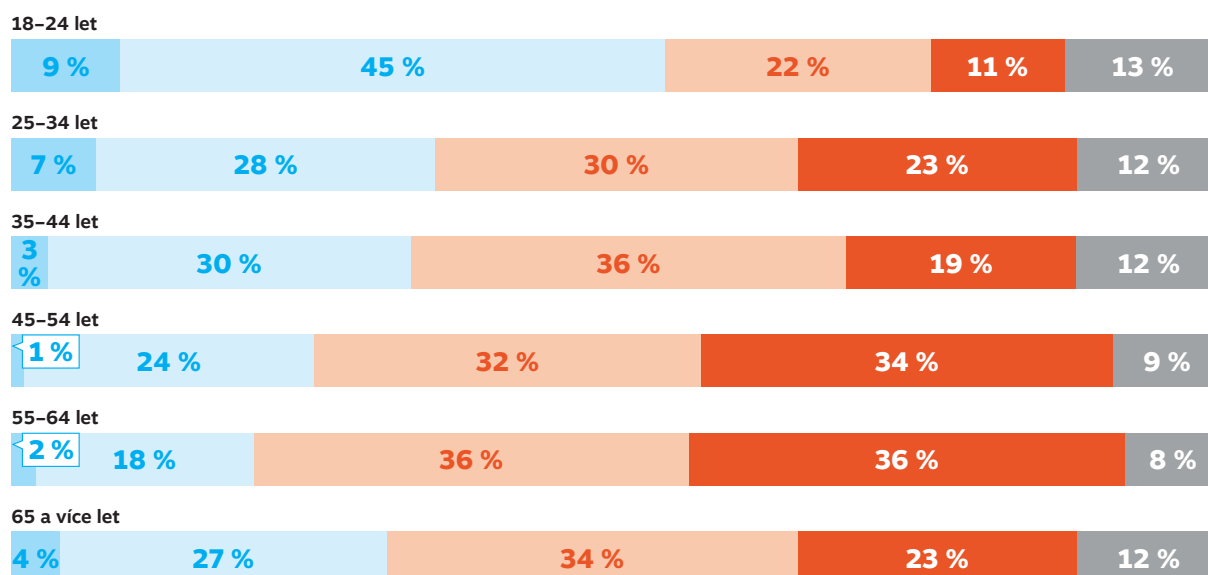
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 102: Hodnocení práce EU podle pohlaví, věku, vzdělání a důvěry vládě – duben 2021 (%)

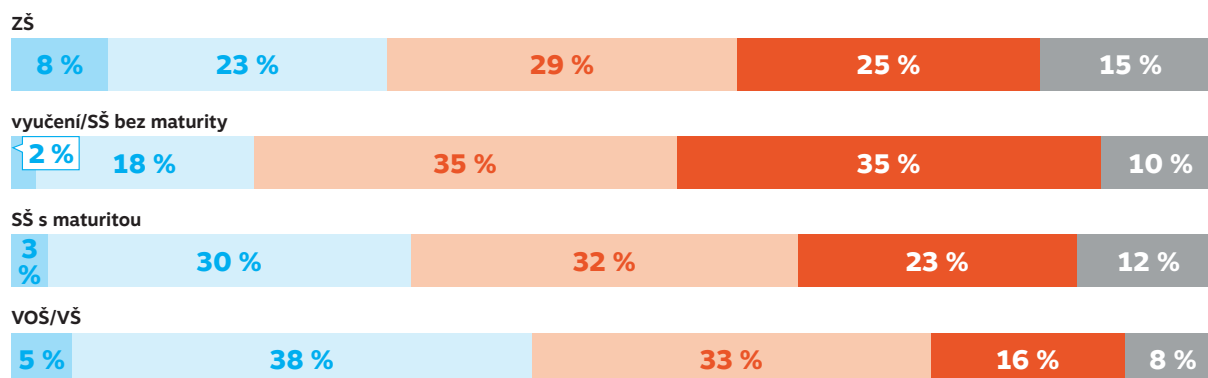
PODLE POHLAVÍ

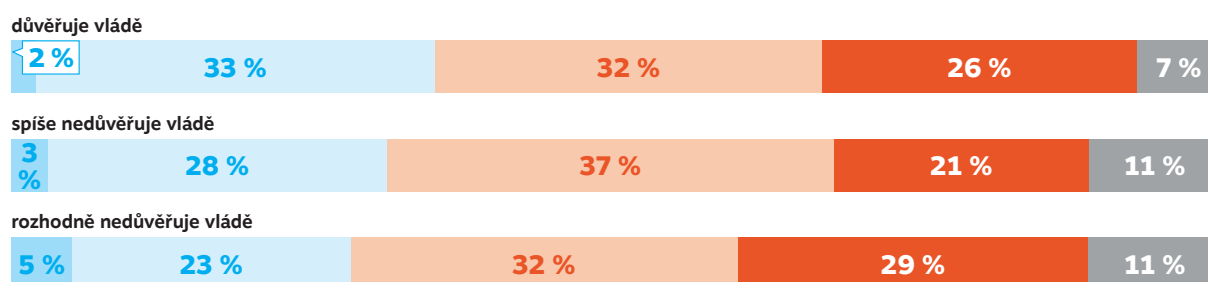
PODLE VĚKU

PODLE VZDĚLÁNÍ

PODLE DŮVĚRY VLÁDĚ

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 103: Hodnocení práce médií podle pohlaví, věku, vzdělání a důvěry vládě – duben 2021 (%)

PODLE POHLAVÍ

muži

ženy

PODLE VĚKU

18–24 let

25–34 let

35–44 let

45–54 let

55–64 let

65 a více let

PODLE VZDĚLÁNÍ

ZŠ

vyučení/SŠ bez maturity

SŠ s maturitou

VOŠ/VŠ

PODLE DŮVĚRY VLÁDĚ

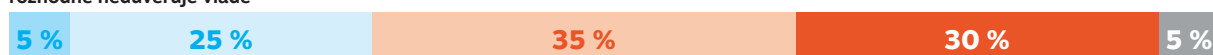
důvěřuje vládě

spíše nedůvěřuje vládě

rozhodně nedůvěřuje vládě

rozhodně dobře spíše dobře spíše špatně rozhodně špatně neví

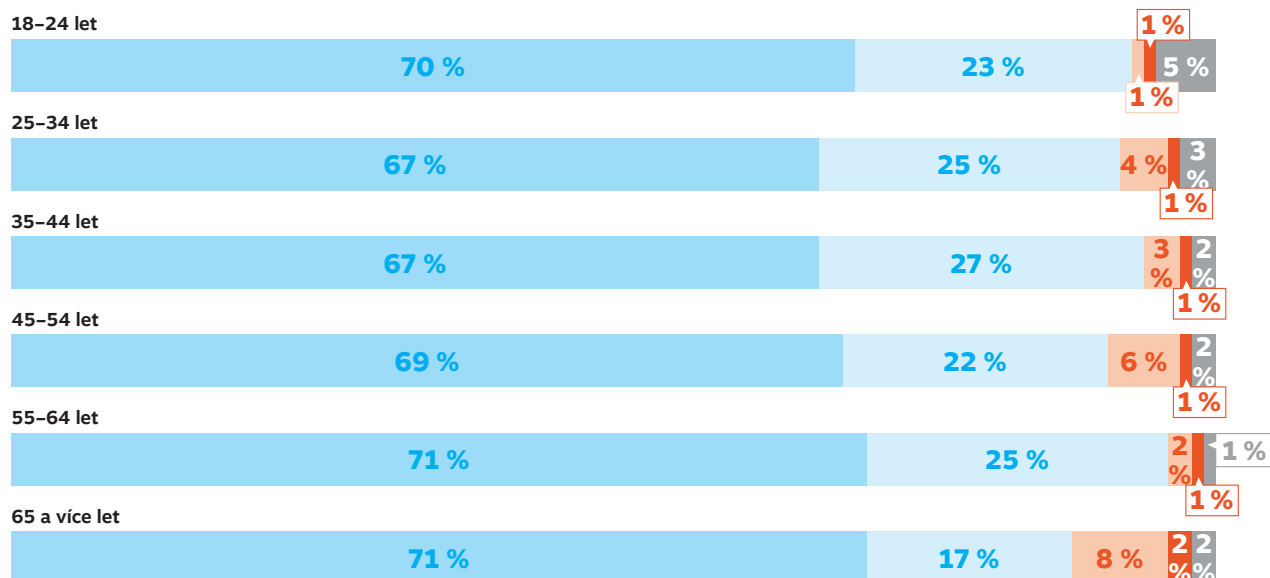
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 104: Hodnocení práce zdravotníků podle pohlaví, věku, vzdělání a důvěry vládě – duben 2021 (%)

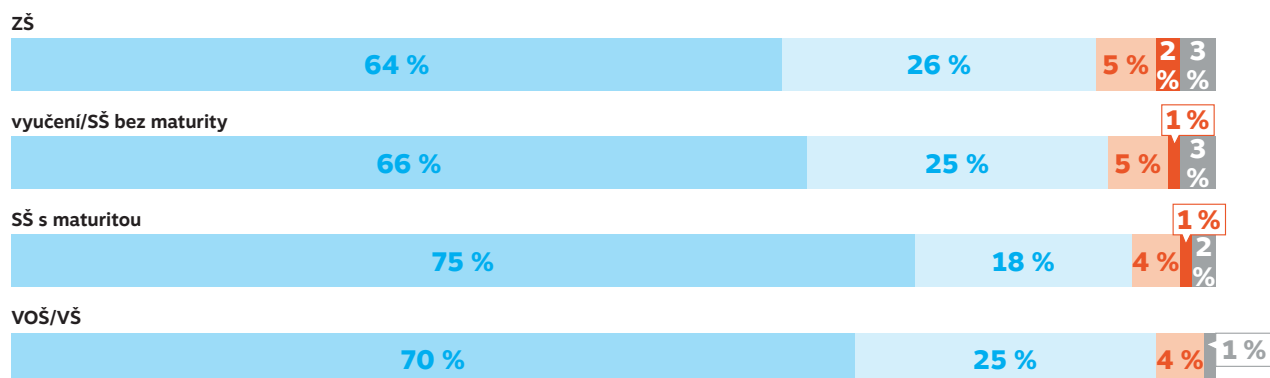
PODLE POHLAVÍ

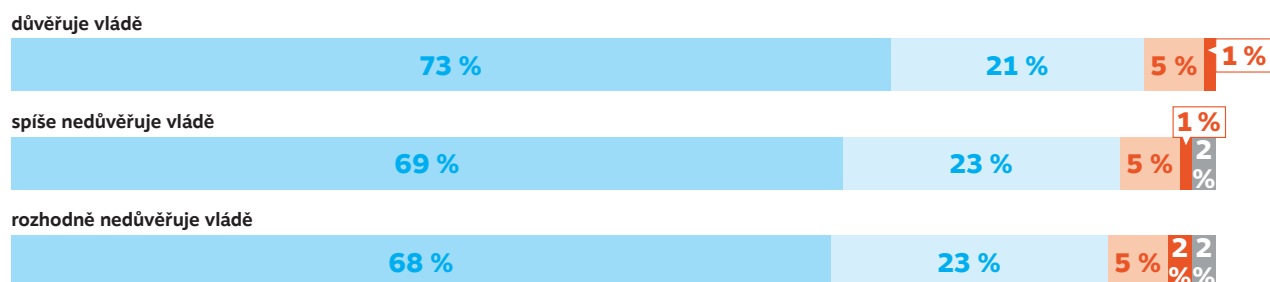
PODLE VĚKU

PODLE VZDĚLÁNÍ

PODLE DŮVĚRY VLÁDĚ

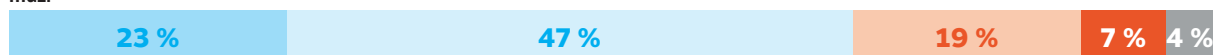
rozhodně dobře spíše dobře spíše špatně rozhodně špatně neví

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

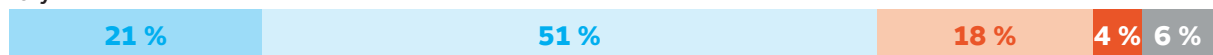
GRAF 105: Hodnocení práce policie podle pohlaví, věku, vzdělání a důvěry vládě – duben 2021 (%)

PODLE POHLAVÍ

muži

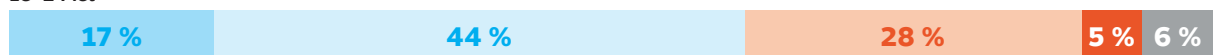

ženy

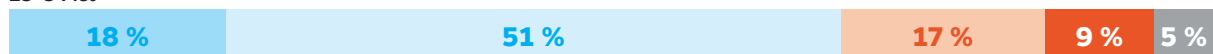

PODLE VĚKU

18–24 let

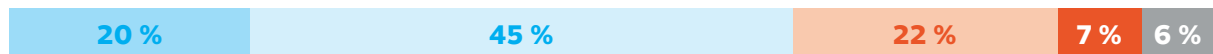
25–34 let

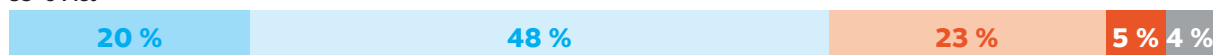
35–44 let

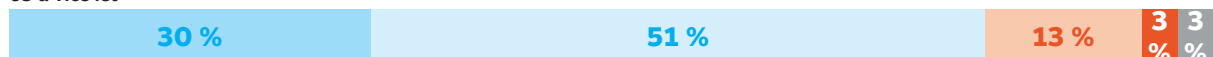
45–54 let

55–64 let

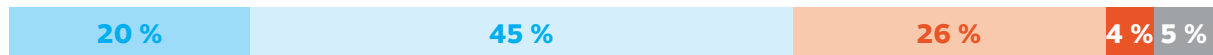

65 a více let

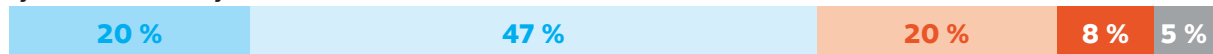

PODLE VZDĚLÁNÍ

ZŠ

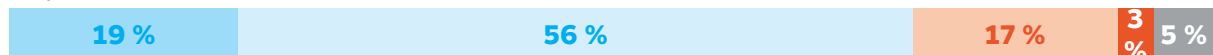
vyučení/SŠ bez maturity

SŠ s maturitou

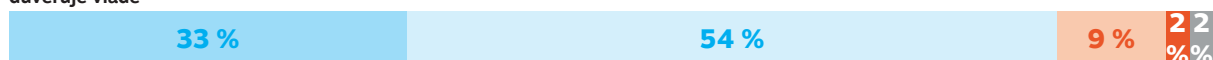

VOŠ/VŠ

PODLE DŮVĚRY VLÁDĚ

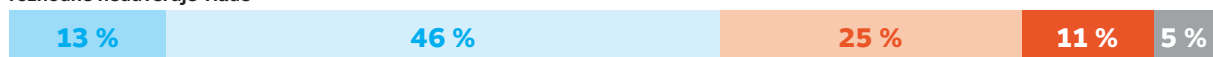
důvěřuje vládě

spíše nedůvěřuje vládě

rozhodně nedůvěřuje vládě

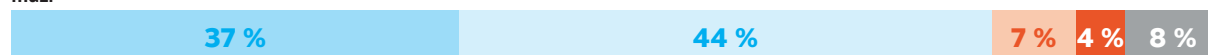

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

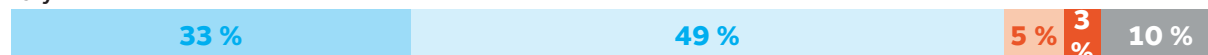
GRAF 106: Hodnocení práce armády podle pohlaví, věku, vzdělání a důvěry vládě – duben 2021 (%)

PODLE POHLAVÍ

muži

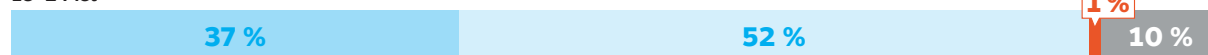

ženy

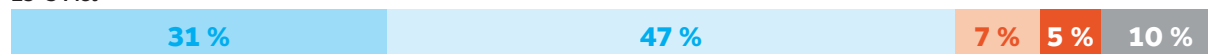

PODLE VĚKU

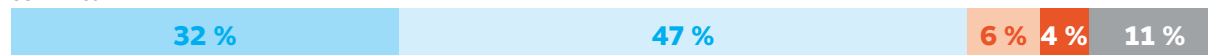
18–24 let

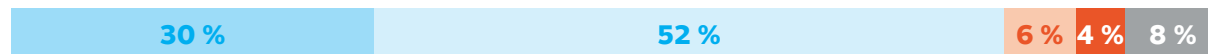
25–34 let

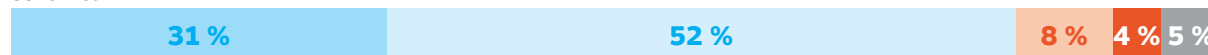
35–44 let

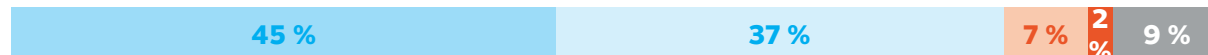
45–54 let

55–64 let

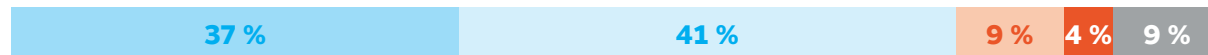

65 a více let

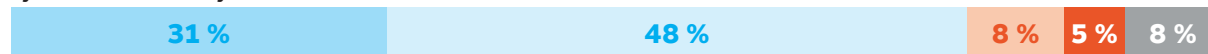

PODLE VZDĚLÁNÍ

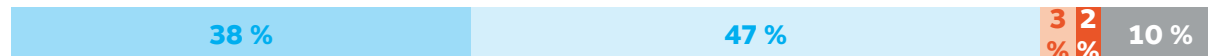
ZŠ

vyučení/SŠ bez maturity

SŠ s maturitou

VOŠ/VŠ

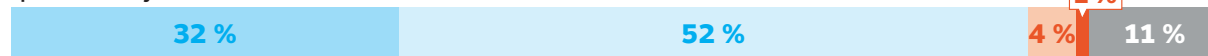

PODLE DŮVĚRY VLÁDĚ

důvěřuje vládě

spíše nedůvěřuje vládě

rozhodně nedůvěřuje vládě

rozhodně dobře spíše dobře spíše špatně rozhodně špatně neví

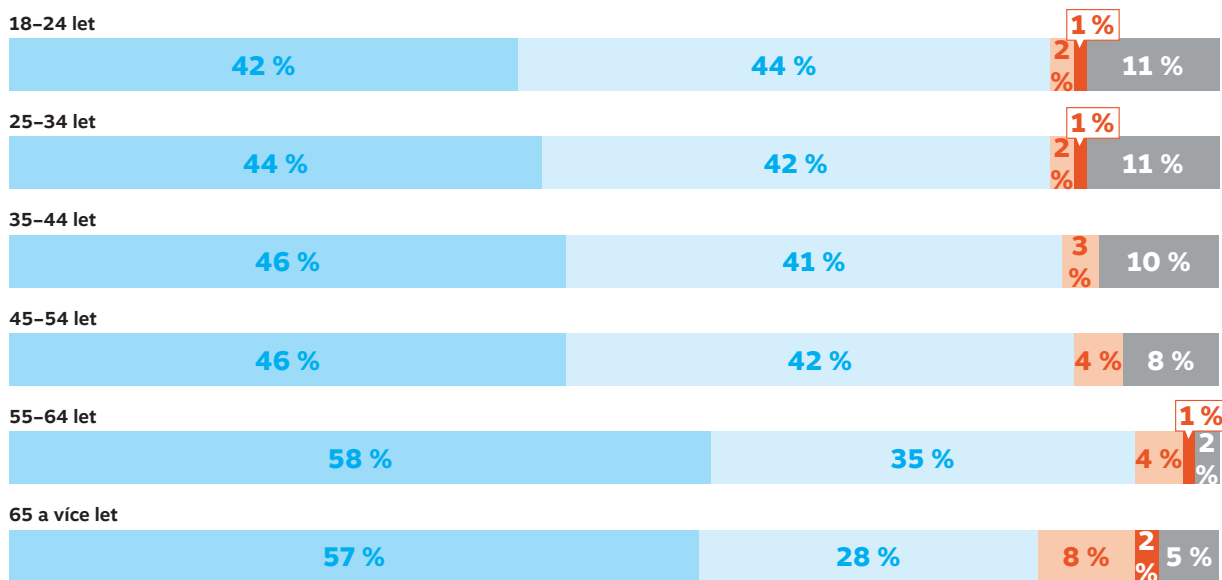
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 107: Hodnocení práce HZS podle pohlaví, věku, vzdělání a důvěry vládě – duben 2021 (%)

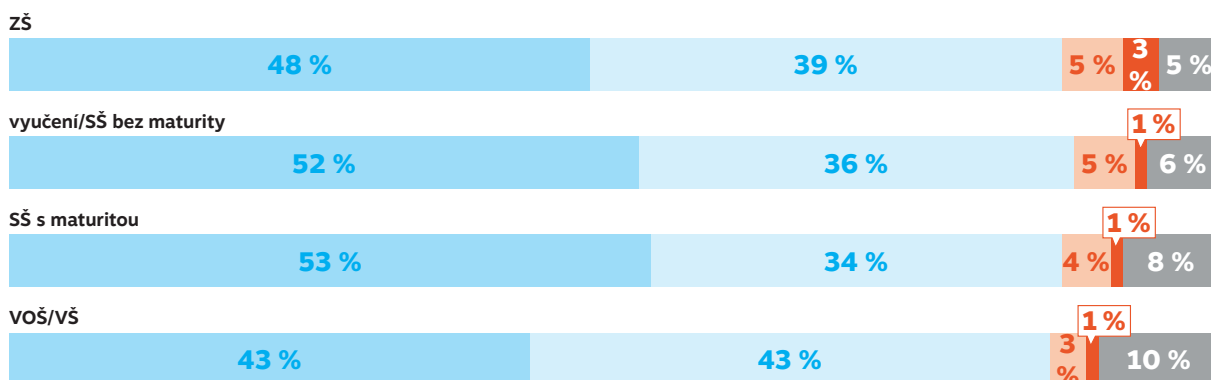
PODLE POHLAVÍ

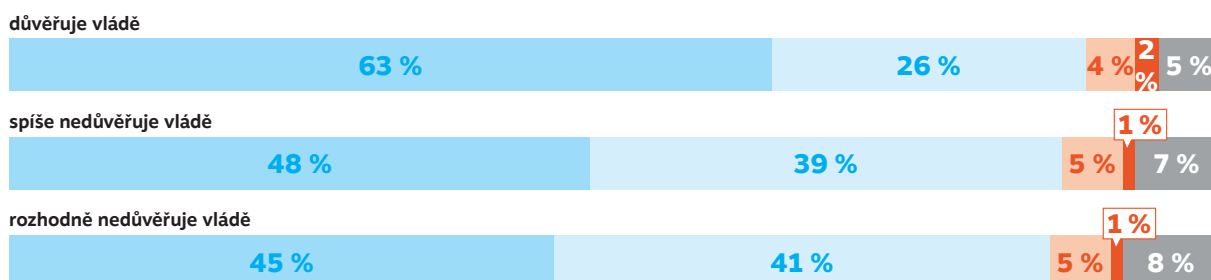
PODLE VĚKU

PODLE VZDĚLÁNÍ

PODLE DŮVĚRY VLÁDĚ

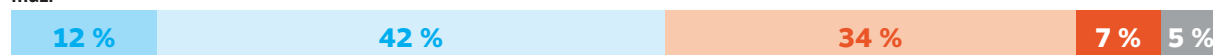

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

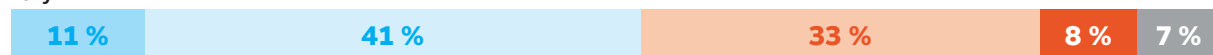
GRAF 108: Hodnocení práce obyčejných občanů podle pohlaví, věku, vzdělání a důvěry vládě – duben 2021 (%)

PODLE POHLAVÍ

muži

ženy

PODLE VĚKU

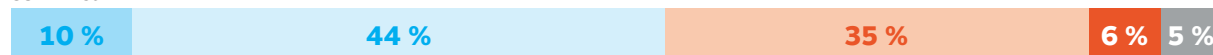
18–24 let

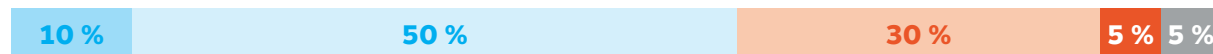
25–34 let

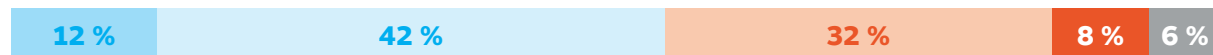
35–44 let

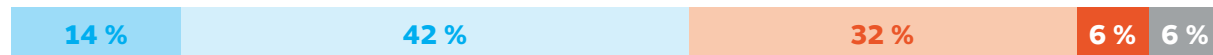
45–54 let

55–64 let

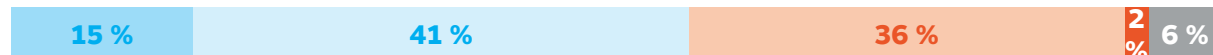

65 a více let

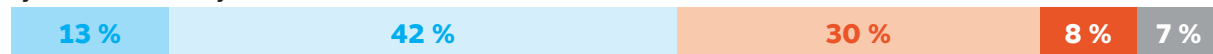

PODLE VZDĚLÁNÍ

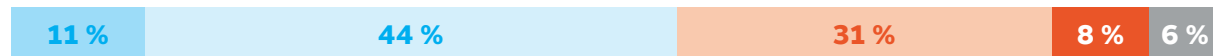
ZŠ

vyučení/SŠ bez maturity

SŠ s maturitou

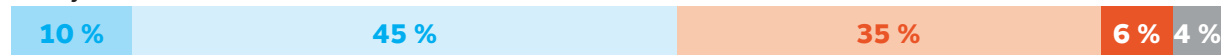

VOŠ/VŠ

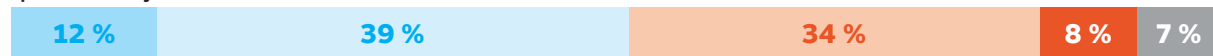

PODLE DŮVĚRY VLÁDĚ

důvěřuje vládě

spíše nedůvěřuje vládě

rozhodně nedůvěřuje vládě

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál – duben 2021, 26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

> MEZI ČESKOU VEŘEJNOSTÍ V DUBNU 2021 JEDNOZNAČNĚ PŘEVAŽOVALO MÍNĚNÍ, ŽE BY DODRŽOVÁNÍ PLATNÝCH OPATŘENÍ PROTI ŠÍŘENÍ KORONAVIRU MĚLO BÝT KONTROLOVÁNO (70 %), OPAČNÝ NÁZOR ZASTÁVALA POUZE ČTVRTINA (25 %).

Detailnější analýza ukázala, že lidé starší 65 let a důchodci výrazně častěji zastávali názor, že by dodržování opatření mělo být kontrolováno, naopak lidé, kteří „rozhodně nedůvěřovali“ vládě, se častěji domnívali, že by dodržování opatření kontrolováno být nemělo.

V případě otázky, zda by porušování opatření proti šíření koronaviru mělo být trestáno, např. peněžní pokutou, nepanovala mezi českou veřejností shoda, neboť necelá polovina (46 %) občanů se v době dotazování domnívala, že by mělo být trestáno „ve většině případů“ nebo „vždy“, podle 35 % „v menšině případů“ a podle 15 % „nikdy“. Názor, že by porušování opatření mělo být trestáno vždy, zastávali častěji lidé starší 65 let, důchodci, dotázaní se základním vzděláním, a ti, kdo „rozhodně důvěřovali“ vládě. Naopak dotázaní ve věku 25 až 34 let a 45 až 54 let a lidé „rozhodně nedůvěřující“ vládě si častěji mysleli, že by trest za porušení opatření proti šíření koronaviru neměl následovat nikdy.

Díky opakovanému pokládání otázky na spokojenost s prací institucí a organizací můžeme zjistit, jestli a případně jak se názor české veřejnosti na hodnocení práce vybraných institucí a skupin v souvislosti s šířením koronaviru během roku od května 2020 do dubna 2021 změnil, či nezměnil. Výsledky za jedenáct srovnatelných položek, které byly zařazeny do obou šetření, jsou zobrazeny v grafu 109.

Z časového srovnání jasně vyplývá, že po roce pandemie česká veřejnost hodnotila práci většiny institucí či

skupin v souvislosti s šířením koronaviru výrazně kritičtěji než při propuknutí první vlny epidemie, konkrétně v květnu 2020, kdy byl výzkum realizován.

Nejvíce se zhoršilo hodnocení práce Vlády ČR (pokles pozitivního hodnocení o 40 procentních bodů a nárůst negativního hodnocení o 39 procentních bodů) a Ústředního krizového štábu (pokles pozitivního hodnocení o 37 procentních bodů a nárůst negativního hodnocení o 31 procentních bodů).

K velmi výraznému nárůstu kritického hodnocení došlo i v případě zhodnocení počínání obyčejných občanů, u kterých příznivé hodnocení pokleslo o 32 procentních bodů a negativní hodnocení vzrostlo o 29 procentních bodů.

V případě hodnocení práce policie, hygienických stanic a médií došlo v dubnu 2021 v porovnání s květnem 2020 k poklesu pozitivního hodnocení a nárůstu negativního hodnocení shodně přibližně o 20 procentních bodů. Velmi nepatrný pokles (o 4 procentní body) pozitivního hodnocení byl zaznamenán u hodnocení práce Hasičského záchranného sboru.

Pouze v případě hodnocení práce Světové zdravotnické organizace WHO došlo v porovnání s květnem 2020 k poklesu negativního hodnocení (o 6 procentních bodů).

U zbývajících položek, tedy zdravotníků, armády a Evropské unie, nedošlo v hodnocení jejich práce k žádným statisticky významným posunům.

GRAF 109: Hodnocení práce vybraných institucí a skupin v souvislosti s šířením koronaviru – časové srovnání (%)

ZDRAVOTNÍCI

04/2021

05/2020

HZS

04/2021

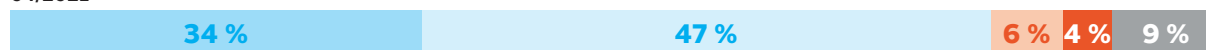

05/2020

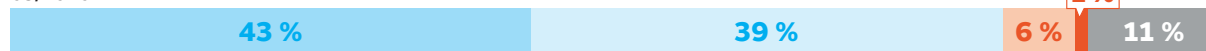

ARMÁDA

04/2021

05/2020

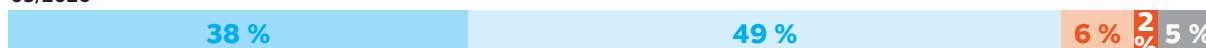

POLICIE

04/2021

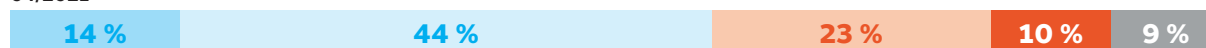

05/2020

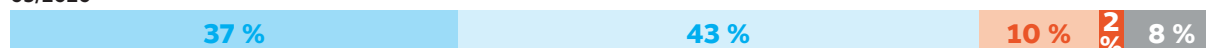

HYGIENICKÉ STANICE

04/2021

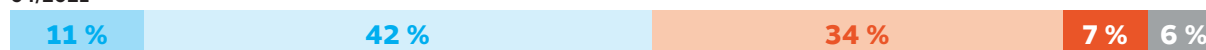

05/2020

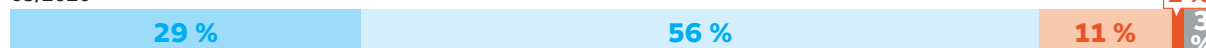

OBYČEJNÍ OBČANÉ

04/2021

05/2020

WHO

04/2021

05/2020

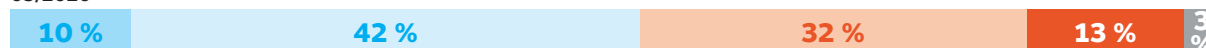

MÉDIA

04/2021

05/2020

ÚSTŘEDNÍ KRIZOVÝ ŠTÁB

04/2021

05/2020

EU

04/2021

05/2020

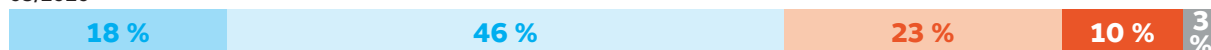

VLÁDA ČR

04/2021

05/2020

■ rozhodně dobře
 ■ spíše dobře
 ■ spíše špatně
 ■ rozhodně špatně
 ■ neví

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Co se týká konkrétně hodnocení reakce státu na epidemii COVID-19, pouze relativní většina českých občanů na úrovni o málo více než dvou pětín hodnotila v dubnu 2021 to, co český stát udělal proti šíření koronaviru, jako přiměřené. O málo více než třetina za přiměřená pokládala opatření na podporu ekonomiky.

Oproti únoru 2021 se v dubnu téhož roku hodnocení reakce státu na pandemii zlepšilo v případě hodnocení účinnosti opatření proti šíření koronaviru. Hodnocení účinnosti ale i tak zůstalo výrazně horší, než jaké bylo ještě v prosinci 2020.

TABULKA 6: Opatření proti šíření koronaviru – časové srovnání (%)

	05/2020	06/2020-1	06/2020-2	07/2020	09/2020	12/2020	02/2021	04/2021
Příliš mnoho	18	19	16	14	12	19	15	13
Přiměřeně	70	71	73	66	60	61	44	43
Příliš málo	8	7	8	17	23	13	34	37
Neví	4	3	3	3	5	7	7	7

Pozn.: 05/20, 06/20-1, 12/20, 02/21 a 04/21 jsou speciální výzkumy, 06/20-2, 07/20 a 09/20 jsou kontinuální CVVM.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

V porovnání s výzkumem, který CVVM realizovalo v únoru 2021, se do dubna hodnocení opatření významně nezměnilo. Oproti prosinci 2020, můžeme ale v dubnu 2021 vidět výrazný, čtyřadvacetibodový nárůst podílu těch, kdo opatření proti šíření koronaviru pokládali za nedostatečná, a naopak osmnáctibodový pokles podílu těch, kdo opatření pokládali za přiměřená. Šestibodový pokles vykazoval v dubnu 2021 ještě i podíl těch, kdo tato opatření pokládali za přemrštěná. Zaznamenaný podíl respondentů pokládajících opatření za nedostatečná byl v dubnu 2021 největší za celou dobu realizace

podobných šetření od května 2020, a podíl těch, kdo opatření proti šíření koronaviru měli v dubnu 2021 za přiměřená, byl spolu s únorovým výsledkem naopak nejnižší, přičemž klesl pod úroveň jedné poloviny, kterou v průběhu roku 2020 vždy výrazně převyšoval. Podíl těch, kteří označovali opatření za přehnaná, se po přechodném zvýšení zaznamenaném v prosinci 2020 vrátil v dubnu 2021 na úroveň, kterou ukazovaly výzkumy na přelomu první a druhé poloviny roku 2020.

TABULKA 7: Účinnost opatření proti koronaviru – časové srovnání (%)

	05/2020	06/2020-1	06/2020-2	07/2020	09/2020	12/2020	02/2021	04/2021
Rozhodně účinná	31	30	21	13	9	10	4	5
Spíše účinná	55	56	57	48	39	47	28	35
Spíše neúčinná	8	9	15	25	35	29	43	40
Rozhodně neúčinná	2	2	3	7	9	8	20	17
Neví	4	3	4	7	8	6	5	3

Pozn.: 05/20, 06/20-1, 12/20, 02/21 a 04/21 jsou speciální výzkumy, 06/20-2, 07/20 a 09/20 jsou kontinuální CVVM.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

> ÚDAJE V TABULCE 7, OBSAHUJÍCÍ VÝSLEDKY OPAKOVANÝCH ŠETŘENÍ, UKAZUJÍ, ŽE NÁZORY NA ÚČINNOST OPATŘENÍ STÁTU PROTI ŠÍŘENÍ KORONAVIRU PROCHÁZELY OD JARA ROKU 2020 POMĚRNĚ DRAMATICKÝM VÝVOJEM.

V květnu a začátkem června 2020 byla o účinnosti opatření státu proti šíření koronaviru přesvědčená více než čtyřpětinová většina (v obou speciálních šetřeních z té doby daný podíl činil shodně 86 %), zatímco opak si myslel jen asi jeden z deseti dotázaných.

Během letních měsíců ovšem tato výrazná převaha přesvědčení o účinnosti opatření postupně erodovala a v září, kdy byl již zřejmý nástup druhé vlny epidemie COVID-19, poklesla mírně pod hranici jedné poloviny (48 %) a podíl opačného mínění se k ní přiblížil na pouhé čtyři procentní body. Výzkum z přelomu listopadu a prosince 2020 pak vykázal zvýšení podílu těch, kdo si myslí, že opatření státu proti šíření koronaviru jsou účinná, o devět procentních bodů při sedmibodovém poklesu podílu opačného mínění, čímž se názorové rozložení přiblížilo, i když ne plně statisticky vyrovnalo tomu, které zaznamenal výzkum z července 2020, kdy o účinnosti opatření bylo přesvědčeno 61 % a opak si myslelo 32 % českých občanů. Výzkum z února 2021 následně zaznamenal prudký pokles podílu těch, kdo opatření státu proti šíření koronaviru hodnotili jako účinná, a to o 25 procentních bodů, což se promítlo do nárůstu podílu

opačného mínění o 26 procentních bodů. Přesvědčení veřejnosti o účinnosti opatření proti šíření koronaviru tak bylo v únoru 2021 vůbec poprvé slabší než názor, že opatření účinná nejsou. V šetření z dubna 2021 se naopak situace poněkud zlepšila, když podíl těch, kdo opatření proti šíření koronaviru hodnotí jako účinná, o 8 procentních bodů (z 32 % na 40 %) vzrostl a opačný názor zaznamenal šestibodový pokles (z 63 % na 57 %). Navzdory tomuto zlepšení ovšem názor o neúčinnosti opatření nadále převládal.

Z podrobnější analýzy vyplynula podle předpokladů silná provázanost dané otázky s hodnocením přiměřenosti opatření proti šíření koronaviru ze strany českého státu. Lidé, kteří je pokládali za „přiměřená“, je zároveň častěji hodnotili jako účinná. Naopak za neúčinná je ve směr pokládali ti, podle nichž toho český stát dělal proti šíření koronaviru příliš málo, nebo naopak příliš mnoho. Jako účinná častěji hodnotili opatření proti šíření koronaviru lidé ve věku nad 65 let, jako neúčinná je častěji vnímali dotázaní ve věku do 44 let. Z hlediska vzdělání vnímali opatření ve zvýšené míře jako „spíše neúčinná“ absolventi vysokých škol.

TABULKA 8: Podpora ekonomiky zasažené opatřeními kolem koronaviru – časové srovnání (v %)

	05/2020	06/2020-1	06/2020-2	07/2020	09/2020	12/2020	02/2021	04/2021
Příliš mnoho	8	7	16	14	10	7	9	7
Přiměřeně	52	50	49	50	47	43	36	35
Příliš málo	30	33	26	27	32	41	47	50
Neví	10	10	9	11	11	9	8	7

Pozn.: 05/20, 06/20-1, 12/20, 02/21 a 04/21 jsou speciální výzkumy, 06/20-2, 07/20 a 09/20 jsou kontinuální CVVM.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Jak vyplývá z údajů v tabulce 8, v dubnu 2021 oproti únoru 2021 nedošlo k žádné statisticky významné změně. Oproti prosinci 2020 se ale potvrdil, a dokonce lehce navýšil, opakovaný zřetelný nárůst podílu těch, kteří si v dubnovém šetření mysleli, že stát toho pro podporu ekonomiky zasažené opatřeními proti šíření koronaviru dělá příliš málo (rozdíl 9 procentních bodů), přičemž tento podíl je aktuálně nejvyšším za celou dobu realizace podobných šetření, byť je statisticky srovnatelný s únorem 2021.

Jako nedostatečné hodnotili výrazně častěji kroky státu na podporu ekonomiky zasažené koronavirovou epidemií a opatřeními proti šíření koronaviru lidé ve věku od 18 do 44 let, méně často tak činili lidé ve věku 55 let a více. Z hlediska vzdělání byl v dubnu 2021 podíl těch, kteří kroky státu na podporu ekonomiky zasažené koronavirovou krizí hodnotili jako nedostatečné, relativně nižší mezi lidmi s vysokoškolským vzděláním. Podle důvěry vládě si totéž méně často mysleli ti, kdo vyjadřovali důvěru vládě, a naopak výrazně častěji to uváděli lidé, kteří

vládě rozhodně nedůvěřovali. V souvislosti s předchozími otázkami pak dané stanovisko, že opatření na podporu ekonomiky byla v době dubnového šetření nedostatečná, zastávali hlavně lidé, kteří si mysleli, že stát toho ve sledovaném období dělal málo i proti šíření koronaviru a že jeho opatření v tomto směru byla neúčinná. Jako „přiměřená“ častěji hodnotili opatření na podporu ekonomiky zasažené situací kolem koronaviru lidé ve věku od 65 let výše a ti, kdo důvěřovali vládě, naopak výrazně méně často si totéž mysleli dotázaní ve věku od 25 do 34 let a ti, kdo vládě rozhodně nedůvěřovali. Častěji pak hodnotili opatření na podporu ekonomiky jako přiměřená ještě ti respondenti, kteří jako přiměřená hodnotili i opatření proti šíření koronaviru a pokládali tato opatření za účinná. Za přílišnou označovali podporu ekonomiky ve zvýšené míře ti, kdo za přílišnou označili i opatření státu proti šíření koronaviru. Naopak výrazně nižší podíl tohoto názoru se vyskytl ve skupině těch, kdo pokládali opatření státu proti šíření koronaviru za nedostatečná, a mezi těmi, kteří „spíše“ nedůvěřovali vládě.

TABULKA 9: Účinnost opatření pro podporu ekonomiky – časové srovnání (%)

	05/2020	06/2020-1	06/2020-2	07/2020	09/2020	12/2020	02/2021	04/2021
Rozhodně účinná	7	7	8	6	6	3	3	3
Spíše účinná	40	39	40	43	36	32	23	28
Spíše neúčinná	29	31	29	31	33	40	42	39
Rozhodně neúčinná	8	9	9	8	8	12	20	21
Neví	16	14	14	13	17	13	12	9

Pozn.: 05/20, 06/20-1, 12/20, 02/21 a 04/21 jsou speciální výzkumy, 06/20-2, 07/20 a 09/20 jsou kontinuální CVVM.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

> JAK UKAZUJÍ VÝSLEDKY ZACHYCENÉ V TABULCE 9, NECELÁ TŘETINA (31 %) VEŘEJNOSTI POKLÁDALA V DUBNU 2021 OPATŘENÍ NA PODPORU EKONOMIKY ZASAŽENÉ KORONAVIROVOU KRIZÍ ZA ÚČINNÁ.

Pouhá 3 % byla o účinnosti přesvědčena a odpověděla, že jsou opatření „rozhodně účinná“. Třipětinová většina (60 %) si naopak myslí, že tato opatření byla neúčinná, přičemž 39 % je pokládalo za „spíše neúčinná“ a nezanedbatelná pětina (21 %) za „rozhodně neúčinná“.

Z údajů v tabulce 9 přitom plyne, že přesvědčení o účinnosti opatření pro podporu ekonomiky po poklesu v průběhu druhé poloviny roku 2020 a v únoru 2021 v dubnovém výzkumu o 5 procentních bodů vzrostlo. Ještě v červenci 2020 opatření pro podporu ekonomiky jako účinná vnímalo 49 % občanů, v září už to bylo jen 42 %, na přelomu listopadu a prosince 35 % a v únoru 2021 pouze 26 %. Oproti únoru bylo tedy hodnocení účinnosti opatření v dubnu 2021 mírně lepší, ale samotný podíl těch, kdo přijatá opatření na podporu ekonomiky zhodnotil jako neúčinná, klesl v dubnu jen nevýznamně a zůstal blízko svého únorového historického maxima.

Podobně jako u opatření proti šíření koronaviru se i zde ukázala silná provázanost mezi hodnocením účinnosti opatření na podporu ekonomiky a hodnocením jejich přiměřenosti. Za účinné je považovali zejména ti, kdo je zároveň hodnotili jako přiměřené. Naopak jako neúčinné je častěji hodnotili ti, kdo si mysleli, že stát pro podporu ekonomiky dělá příliš málo. Jako neúčinná označovali opatření na podporu ekonomiky častěji mladší respondenti ve věku do 44 let, absolventi vysokých škol a lidé nedůvěřující vládě. Naopak za účinná je ve zvýšené míře označovali dotázaní ve věku 65 let a více a ti, kdo vládě důvěřují. Účinnost opatření na podporu ekonomiky lépe hodnotili také ti, kdo jako účinná a přiměřená hodnotili i opatření proti šíření koronaviru.

TABULKA 10: Srozumitelnost důvodů, proč jsou jednotlivá opatření zaváděna či rušena (%)

	09/2020	12/2020	02/2021	04/2021
Naprosto srozumitelné	12	12	11	9
Spíše srozumitelné	40	32	26	26
Spíše nesrozumitelné	32	36	36	37
Naprosto nesrozumitelné	14	19	25	27
Neví	2	1	2	1

Pozn.: 12/20, 02/21 a 04/21 jsou speciální výzkumy, 09/20 je kontinuál CVVM.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

TABULKA 11: Srozumitelnost toho, jaká opatření jsou právě v platnosti (%)

	09/2020	12/2020	02/2021	04/2021
Naprosto srozumitelné	13	15	13	14
Spíše srozumitelné	42	41	38	34
Spíše nesrozumitelné	30	31	34	35
Naprosto nesrozumitelné	13	12	14	16
Neví	2	1	1	1

Pozn.: 12/20, 02/21 a 04/21 jsou speciální výzkumy, 09/20 je kontinuál CVVM.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

5.1

V hodnocení srozumitelnosti důvodů zavádění a rušení opatření se veřejné mínění na konci března a v první polovině dubna 2021 klonilo spíše k tomu, že tyto důvody jsou nesrozumitelné. Pro více než třetinu (35 %) dotázaných byla opatření srozumitelná, z toho 9 % naprosto a 26 % spíše srozumitelná. Naopak téměř dvě třetiny (64 %) občanů je naopak pokládaly za nesrozumitelná, přičemž 37 % spíše a 27 % naprosto. Oproti únorovému šetření, jak ukazuje tabulka 10, se přitom rozložení odpovědí v dubnu 2021 prakticky nezměnilo.

V případě srozumitelnosti toho, jaká opatření byla v danou chvíli v platnosti, byly podíly těch, pro které byla srozumitelná a těch, kteří naopak tápali, prakticky vyrovnané. Téměř polovina (48 %) dotázaných aktuální platnost pravidel považovala za srozumitelnou (14 % naprosto, 34 % spíše) a 51 % respondentů naopak za nesrozumitelnou (35 % spíše, 16 % naprosto). V porovnání s únorovým šetřením se zde rovněž žádný významný posun neodehrál, jak ukazují údaje v tabulce 13.

Obě otázky byly významově velice blízké a navzájem propojené, přičemž Spearmanův koeficient pořadové korelace mezi nimi dosahuje hodnoty 0,643. Zároveň obě vykazovaly podobné sociodemografické difference, když v obou případech vyšší podíly těch, kdo uváděli, že platnost opatření je srozumitelná, se objevoval ve věkové kategorii od 55 let, mezi lidmi důvěřujícími vládě a mezi těmi, kdo opatření proti šíření koronaviru označovali za přiměřená a vnímali je jako účinná. Z hlediska vzdělání se pak do výsledku zřejmě promítl kritičtější postoj k zaváděným opatřením a jejich úpravám a zdůvodňování ze strany absolventů vysokých škol, kteří je častěji označili za nesrozumitelná.

/ 6 /

Faktorová analýza hodnocení práce institucí

Opakovaně pokládanou baterii otázek zjišťující hodnocení práce institucí a vybraných skupin během koronavirové epidemie jsme podrobili faktorové analýze, a to ve všech třech realizovaných speciálních šetřeních, která ji zahrnovala, jednak proto, abychom zjistili, zda existují nějaké obecnější kategorie, ve kterých se zkoumané dílčí

položky sdružují, a také proto, abychom se podívali, zda v těchto obecnějších kategoriích (faktorech) došlo v průběhu času k nějakým změnám. Pro interpretaci výsledků jsme přitom použili rotované řešení získané metodou varimax, což znamená, že jednotlivé faktory jsou na sobě navzájem zcela nezávislé.

TABULKA 12: *Faktorová analýza hodnocení práce vybraných institucí a skupin během epidemie COVID-19 (faktorové zátěže a vyčerpaná variance v rotovaném řešení varimax)*

	05/2020			12/2020			04/2021		
	F1	F2	F3	F1	F2	F3	F1	F2	F3
Vláda ČR	0,09	0,87	0,10	0,71	0,10	0,08	-0,02	0,85	0,08
Min. zdravotnictví	x	x	x	x	x	x	0,18	0,81	0,19
Ústřední krizový štáb	0,23	0,82	0,16	0,71	0,28	0,14	0,19	0,76	0,24
WHO	0,08	0,12	0,78	0,74	0,05	0,07	0,06	0,26	0,74
Hygienické stanice	0,54	0,45	0,21	0,56	0,27	0,25	0,33	0,54	0,26
Krajské a místní samosprávy	0,39	0,33	0,38	x	x	x	x	x	x
Krajské samosprávy	x	x	x	0,44	0,27	0,58	0,39	0,10	0,62
Místní samosprávy	x	x	x	0,29	0,35	0,62	0,53	0,03	0,47
EU	-0,02	-0,03	0,87	0,69	-0,03	0,12	0,02	0,11	0,84
Média	0,09	0,40	0,58	0,73	-0,00	0,09	0,09	0,24	0,64
Vědci	0,60	0,15	0,16	x	x	x	x	x	x
Zdravotníci	0,73	0,08	-0,05	0,03	0,82	-0,01	0,75	0,04	0,07
Policie	0,64	0,36	0,13	0,22	0,65	0,26	0,59	0,39	0,21
Armáda	0,69	0,31	0,03	0,09	0,80	0,13	0,71	0,17	0,21
HZS	0,81	0,15	-0,07	0,06	0,82	0,15	0,80	0,04	-0,04
Obyčejní občané	0,60	-0,25	0,11	0,03	0,03	0,84	0,23	0,08	0,03
Variance (%)	25,4	17,2	15,2	24,7	21,2	12,7	19,6	18,4	18,1

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost a Naše společnost – speciál*.

Ve všech třech případech analýza ukázala podobně tři různé faktory vyčerpávající asi 56 až 58,5 % celkové variance, přičemž v hrubých obrysech se zjištěné faktory z jednotlivých šetření částečně podobaly. Byly však zaznamenány i některé rozdíly, které lze jen částečně vysvětlovat tím, že v baterii došlo k několika změnám položek, za nimiž kterými spíše mohou stát některé významné změny v hodnocení nejen práce zkoumaných institucí, ale i celé situace okolo probíhající epidemie. V prvním šetření realizovaném v květnu 2020, tedy v období, kdy Česká republika úspěšně čelila první jarní vlně, kterou v zárodku utlumila včas přijatá a razantní protiepidemická opatření, se položky vcelku logicky a srozumitelně rozdělily tak, že v prvním faktoru se s největšími faktorovými zátěžemi objevili Hasičský záchranný sbor, zdravotníci, armáda, policie, vědci, hygienické stanice a spolu s nimi ještě i obyčejní lidé, což lze brát jako všechny ty, kdo se s epidemií přímo či nepřímo potýkali „v první linii“. V případě „obyčejných lidí“ to mohlo znamenat třeba jen disciplinované dodržování opatření, nebo například i dobrovolnickou aktivitu, jako šití roušek, projevy solidarity a soudržnosti, jež zde během jarní vlny epidemie silně postihující okolní země, zejména některé státy západní a jižní Evropy, alespoň uvnitř společnosti převládaly. V druhém faktoru se spojily vláda a Ústřední krizový štáb, přičemž v menší míře se tam promítaly i hygienické stanice, média a trochu i policie s armádou. Tento faktor lze shrnout a pojmenovat jako oficiální reakci státu na pandemickou situaci, která byla tehdy veřejností vnímána velmi pozitivně. Třetí faktor pak primárně tvořily Evropská unie se Světovou zdravotnickou organizací, v o něco menší míře v něm figurovala i média, což byly v té době tři nejkritičtěji hodnocené položky, byť v případě médií pozitivní hodnocení stále ještě převládalo nad negativním. Poněkud specifickým prvkem v daném šetření byla položka krajských a místních samospráv, která se v menší míře promítla do všech tří faktorů, i když jen se zátěžemi pouze mírně převyšujícími úroveň 0,3. Vzhledem k tomu, že daná položka v sobě spojila dvě rozličné úrovně samosprávy, může jít i o důsledek určité mlhavosti této položky, která byla v pozdějších šetřeních nahrazena dvěma položkami rozdělovacími obě úrovně samosprávy.

Druhé šetření z prosince 2020 probíhalo již v docela jiné atmosféře a jiném názorovém rozpoložení veřejnosti, do něhož se promítla ostrá kulminace druhé, podzimní vlny epidemie, kterou ČR zvládala mnohem hůře. Zde se v prvním faktoru soustředily vláda, Ústřední krizový štáb, Světová zdravotnická organizace, Evropská unie, média a v menší míře hygienické stanice. Tyto položky zastupují oficiální reakci na pokračující pandemii v národním i mezinárodním měřítku, reakci, která byla široce vnímána jako selhání, což se promítlo ve výrazných poklesech pozitivního hodnocení oproti květnovému výzkumu, což se u řady položek z této kategorie projevilo. Setřel se zde v květnu ještě velmi výrazný rozdíl mezi domácí a mezinárodní reakcí na epidemii, které dříve tvořily dva samostatné faktory a které zde splynuly v jedno. Druhý faktor z prosincového šetření pak víceméně odpovídá prvnímu faktoru z května, když v sobě spojil zdravotníky, hasiče, armádu a policii, ovšem už bez vědců, kteří již do baterie nebyli vřazeni, ale hlavně bez obyčejných lidí a také bez hygienických stanic, které se posunuly do faktoru reprezentujícího oficiální reakci na epidemii. Třetí faktor tvořili zmínění obyčejní lidé s oběma položkami představujícími regionální a místní samosprávu.

Třetí výzkum z dubna 2021 probíhal za situace, kdy byla v čerstvé paměti kalamita s opakovaně kulminující podzimní a zimní vlnou epidemie s vysokými počty zemřelých, provázená do krajnosti vyostřeným politickým bojem ze strany politických elit a také stále patrnějším rozkošem uvnitř samotné společnosti. Za této situace se v prvním faktoru znovu sdružili hasiči, zdravotníci, armáda, policie a s nimi v menší míře i místní samosprávy, krajské samosprávy a částečně i hygienické stanice, tedy jakýsi faktor první linie, blízký prvnímu faktoru z května 2020 i druhému faktoru z prosince 2020, ovšem již zcela bez podílu „obyčejných lidí“. Druhý faktor znovu spojil vládu, Ústřední krizový štáb, nově zařazené ministerstvo zdravotnictví, hygienické stanice a částečně ještě i policii jako reprezentanty domácí oficiální reakce na epidemii. Ve třetím faktoru se podobně jako v květnu 2020 spojily WHO a EU, k nimž se ještě připojila média a krajské i místní samosprávy.

/ 7 /

Volby v době covidové

> JEDNOU Z OBLASTÍ, KTEROU PANDEMIE COVID-19 V ČESKÉ REPUBLICE ZÁSADNÍM ZPŮSOBEM OVLIVŇOVALA, BYLA VNITROPOLITICKÁ SITUACE, COŽ SE ODRAŽILO KROMĚ JINÉHO I NA PRŮBĚHU A VÝSLEDKÁCH VOLEB, JEJICHŽ KONÁNÍ PŘIPADLO DO KRITICKÉHO OBDOBÍ LET 2020 A 2021.

Tehdy proběhly nejprve v říjnu 2020 volby do zastupitelstev krajů spojené s doplňovacími volbami jedné třetiny Senátu a o rok později, v říjnu 2021, se uskutečnily volby do Poslanecké sněmovny. Oboje volby přitom shodou okolností svým načasováním kolidovaly s nástupem mohutných podzimních vln epidemie, jež následovaly po několikaměsíčním období jarního a letního opadnutí počtu nově zachytávaných případů onemocnění. Kromě toho, že epidemie samotná a to, co ji provázelo na poli opatření proti jejímu šíření a také na podporu ekonomiky a sociálněekonomické situace obyvatel, průběžně měnily politické náladu voličů a staly se dalším kolbištěm ostrých střetů mezi jednotlivými politickými stranami či mezi vládou a opozicí, přičemž vytvářely zcela nové konfliktní linie, které rozdělovaly a polarizovaly společnost, vynutily si bezprostředně některé změny v samotném procesu hlasování, aby se voleb mohli zúčastnit i lidé pobývající v karanténě, a mohly mít dopad na volební účast, když k tradičním důvodům volební neúčasti přibyla i obava z možné nákazy.

Ve speciálním výzkumu z listopadu 2020 byly v souvislosti s proběhnuvšími krajskými volbami respondentům položeny některé otázky, které se týkaly jejich průběhu včetně toho, jak se do nich promítla problematika epidemie a opatření s ní spojených. Šetření konkrétně zjišťovalo, co bylo pro dotázané hlavním tématem daných voleb, zda se voleb zúčastnili, jaký byl důvod jejich účasti, případně neúčasti, kdy se tak rozhodli, kterou stranu volili a proč, zda se orientovali při výběru spíše na stranu nebo na konkrétní kandidáty a jak jsou spokojeni s výsledky voleb.

Nejprve byla dotázaným položena otevřená otázka, co bylo pro ně nejdůležitějším tématem říjnových krajských voleb. Otázka přitom byla pokládána bez filtru všem respondentům bez ohledu na to, kde mají trvalé bydliště, a zda se tudíž mohli krajských voleb zúčastnit jako voliči, nebo nikoli, protože v Praze se magistrátní volby, které jsou faktickou analogií voleb do zastupitelstev krajů, tradičně konají v mezidobí spolu s volbami do obecních a místních zastupitelstev. Výsledky se přitom v tomto ohledu podstatně nelišily, i když mezi respondenty s trvalým bydlištěm v Praze se pochopitelně častěji na danou otázku objevovala spontánní odpověď, že nevolili, respektive že jich se dané volby netýkaly.

Jako zřetelně nejčastější konkrétní téma voleb se objevovalo buď zdravotnictví, nebo přímo situace spojená s pandemií COVID-19, což uvedlo 14 % dotázaných v rámci celého souboru a v rámci respondentů s trvalým bydlištěm mimo Prahu 15 %. Prakticky shodně po 5 % (mezi *mimopražskými* po 6 %) se jako **další hlavní téma**

ta zařadily doprava či dopravní infrastruktura a životní prostředí. Rovněž v 5 % odpovědí, a to jak v celém souboru, tak v rámci souboru bez dotázaných s trvalým bydlištěm v Praze, se jako hlavní téma krajských voleb vyskytovaly ekonomika včetně zaměstnanosti a jiných s ekonomikou souvisejících aspektů a pak ještě i skupina odpovědí reflektujících volenou stranu, její program, kandidáty a podobně. Po 3 % dotázaní uváděli vedení krajů, buď ve smyslu jeho změny, nebo naopak zachování, a dále rozvoj kraje a rovněž protest proti tehdejší vládě, proti hnutí ANO, případně proti premiérovi Andreji Babišovi. Okolo 2 % dotázaných uvádělo jako hlavní téma krajské rozpočty, dotace a hospodaření krajů, životní úroveň a sociální jistoty, případně konkrétní věci spojené se sociální politikou včetně důchodů, výstavbu a investice do infrastruktury obecně (*mimo dopravní infrastruktury*), školství a bezpečnost. Alespoň jedno procento pak uvádělo různé sociální skupiny, jako seniory, matky samoživitelky, rodiny s dětmi či mladé lidi, korupci a migraci. Ostatní témata se vyskytovala s menší frekvencí, 12 % uvedlo, že žádné nejdůležitější téma pro ně volby neměly, 14 % odpovědělo, že neví, a mezi těmi, kdo nemají trvalé bydliště v Praze, pak ještě 6 % spontánně uvedlo, že nevolili.

V otázce na volební účast mezi dotázanými, kteří mají trvalé bydliště v krajích mimo Prahu a měli volební právo ($N=896$), 61 % uvedlo, že se voleb zúčastnili, což byl výrazně vyšší podíl než skutečná volební účast (38 %)²⁴, která ale na druhé straně byla zřetelně vyšší než v roce 2016 (34,6 %) i v roce 2012 (36,9 %). Vlastně jen s výjimkou Paroubkovy „oranžové tsunami“ z roku 2008, kdy volební účast v krajských volbách v politicky silně vyhocené situaci překonala hranici 40 % (40,3 %), byla volební účast v roce 2020 nejvyšší od vzniku krajů v roce 2000.²⁵ To ukazuje, že epidemiologická situace s protiepidemickými opatřeními a ani obavy z možné nákazy neměly na volební účast tak velký vliv, jako jej nejspíše v opačném směru měl mobilizační potenciál politicky vyhocené situace, kterou pandemie COVID-19 ani v nejmenším nezklidnila a naopak ji ještě přiosťřila novými konflikty, jež se promítly i do společnosti. Vliv epidemie a protiepidemických opatření, stejně jako vliv obav z možné nákazy přitom objektivně existovaly, což ukázaly následné otázky zjišťující důvody volební neúčasti a roli obav z možné nákazy onemocněním COVID-19 při rozhodování o volební účasti.

Pokud jde o důvody volební neúčasti, jež uváděli respondenti, kteří nešli volit ($N=342$),²⁶ vedle tradiční palety důvodů volební absence 6 % dotázaných uvedlo, že volit nešli buď kvůli obavám z COVID-19, nebo kvůli

²⁴ To je u voleb „druhého řádu“, jako jsou volby do zastupitelstev krajů, volby do Evropského parlamentu, do Senátu a zastupitelstev obcí, obvyklý jev. Tyto rozdíly mohou být způsobeny tím, že šetření jsou prováděna dobrovolnou formou, přičemž u politicky aktivnější části populace, která volí zcela pravidelně v jakýchkoli volbách, je vyšší pravděpodobnost, že bude se ochotna zúčastnit dotazníkového šetření. Dalším důvodem může být i určitá autostylizace některých dotázaných, kteří prostě nechtějí otevřeně přiznat, že se voleb nezúčastnili.

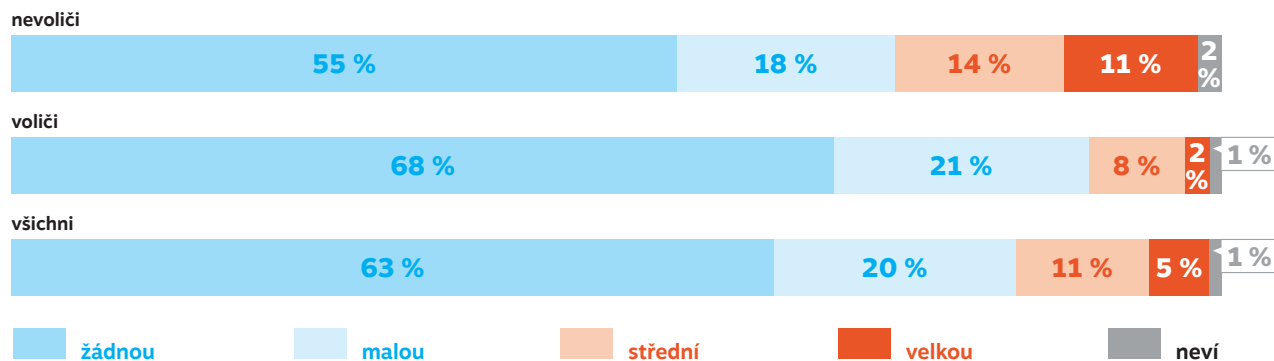
²⁵ V historicky prvních volbách v roce 2000 účast činila 33,6 %, v roce 2004 pak jen 29,6 %.

²⁶ Otázka: „Jaký byl hlavní důvod Vaší neúčasti ve volbách do krajských zastupitelstev?“

tomu, že byli v karanténě. Na druhé straně mezi těmi, kdo se voleb zúčastnili (N=547), se jako hlavní důvod jejich volební účasti²⁷ objevovala problematika COVID-19 a obecněji zdravotnictví jen zcela okrajově (1 %). Odpo-

vědím dominovaly jednak ustálené důvody typu občanské povinnosti a využití volebního práva spolu s přáním změny ve vedení kraje, podporou preferované strany nebo vlastní snahou o ovlivnění situace.

GRAF 110: Jakou roli hrály obavy z nákazy COVID-19 při rozhodování o volební účasti (%)²⁸

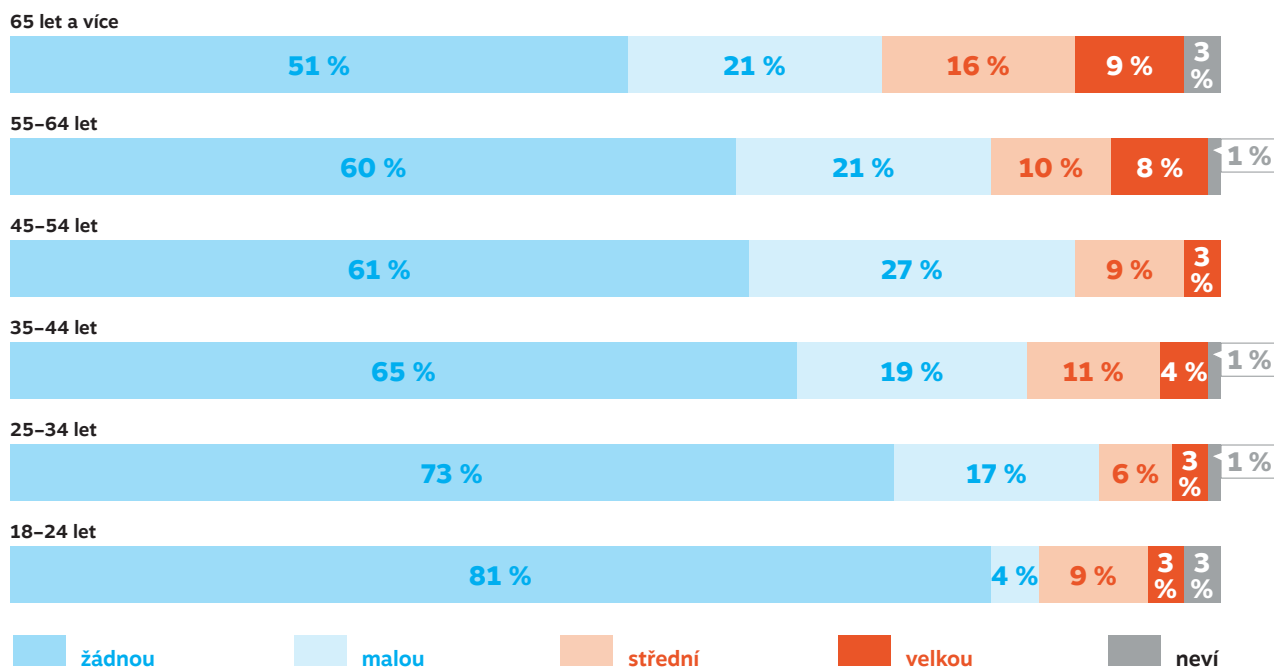

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál listopad 2020*, 30. 10.–19. 11. 2020, 896 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

Dotázaným, kteří se mohli krajských voleb zúčastnit (N=896), byla položena otázka, jakou roli v jejich rozhodnutí o tom, zda půjdou, nebo nepůjdou k volbám, hrála obava z případného nakažení koronavirem. Jak ukazují výsledky šetření zachycené v grafu 110, více než tři pětiny (63 %) potenciálních voličů uvedly, že v jejich případě taková obava nehrála vůbec žádnou roli, u pětiny (20 %) hrála roli pouze malou, u 11 % střední a u 5 % vel-

kou. Zřetelně se v tomto ohledu ovšem lišili nevoliči od voličů. Mezi nevoliči nehrála obava z možné nákazy COVID-19 žádnou roli už jen u mírně nadpoloviční většiny (55 %), střední (14 %) či velkou (11 %) roli obavy z možné nákazy uváděla čtvrtina těch, kdo volit nebyli. Mezi voliči pak „žádnou“ roli uvedly více než dvě třetiny, zatímco „střední“ či „velkou“ roli připustila pouze desetina.

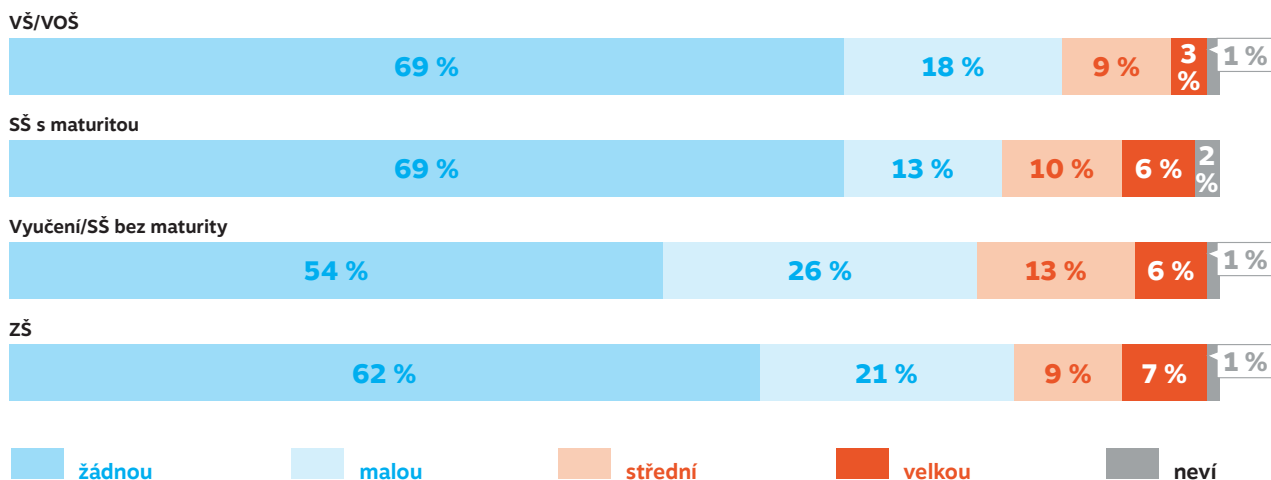
GRAF 111: Jakou roli hrály obavy z nákazy COVID-19 při rozhodování o volební účasti podle věku (%)

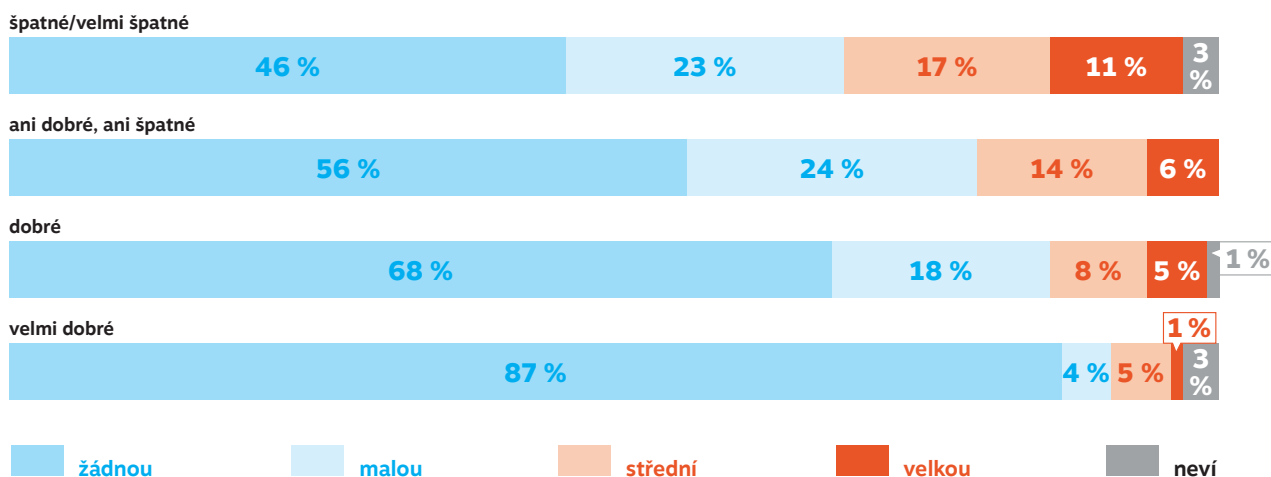
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál listopad 2020*, 30. 10.–19. 11. 2020, 896 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

²⁷ Otázka: „Jaký byl hlavní důvod Vaší účasti ve volbách do krajských zastupitelstev?“

²⁸ Otázka: „Když jste se rozhodoval(a), zda jít nebo nejít k volbám, jak velkou roli u Vás hrála obava z nakažení koronavirem?“ Možnosti odpovědi: Žádnou, malou, střední, velkou.

GRAF 112: Jakou roli hrály obavy z nákazy COVID-19 při rozhodování o volební účasti podle vzdělání (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál listopad 2020*, 30. 10.–19. 11. 2020, 896 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 113: Jakou roli hrály obavy z nákazy COVID-19 při rozhodování o volební účasti podle subjektivního hodnocení materiálních životních podmínek vlastní domácnosti (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál listopad 2020*, 30. 10.–19. 11. 2020, 896 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

Z analýzy na základě sociodemografických znaků vyplynulo, že role obavy z možné nákazy rostla s věkem (viz graf 111) a klesala se zlepšujícím se hodnocením materiálních životních podmínek domácnosti (viz graf 113). Relativně vyšší byla mezi vyučenými a lidmi se středním vzděláním bez maturity, naopak nižší mezi absolventy středních škol s maturitou či vysokoškoláky (viz graf 112).

Z hlediska současného zaměstnání byla pak větší role mezi důchodci a nezaměstnanými, naopak nižší byla

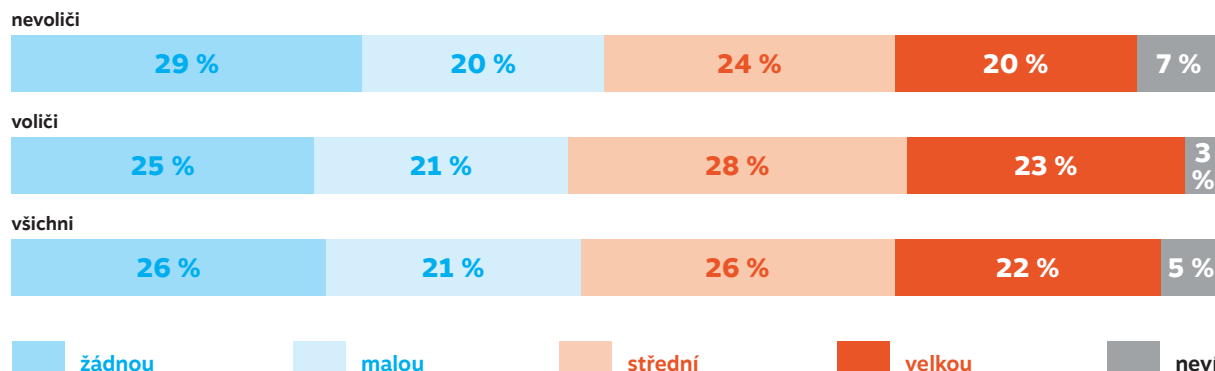
u studentů a vysoce kvalifikovaných odborných nebo vedoucích pracovníků, což koresponduje s rozdíly podmínkami věkem a vzděláním.

Mezi dotázanými oprávněnými volit, kteří se voleb nezúčastnili ($N=346$), bylo dále zjišťováno to, jaký vliv na jejich rozhodnutí o volební účasti či neúčasti měly jejich názory na práci vlády a kraje během koronavirové krize a v ostatních oblastech.²⁹ Voličům ($N=549$) pak byla položena analogická otázka ohledně jejich volby.³⁰

²⁹ Otázka: „A když jste se rozhodoval(a), zda jít nebo nejít k volbám, jak velkou roli u Vás hrály následující věci? a) Hodnocení práce vlády ČR během koronavirové krize, b) Hodnocení práce vlády ČR v ostatních oblastech, c) Hodnocení práce kraje během koronavirové krize, d) Hodnocení práce kraje v ostatních oblastech.“ Možnosti odpovědi: Žádnou, malou, střední, velkou.

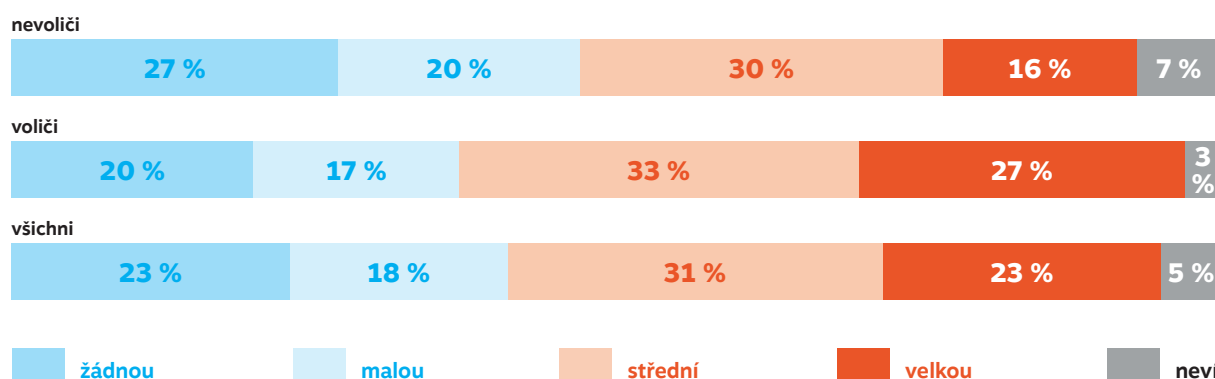
³⁰ Otázka: „Když jste se rozhodoval(a), jakou stranu volit, jak velkou roli u Vás hrály následující věci? a) Hodnocení práce vlády ČR během koronavirové krize, b) Hodnocení práce vlády ČR v ostatních oblastech, c) Hodnocení práce kraje během koronavirové krize, d) Hodnocení práce kraje v ostatních oblastech.“ Možnosti odpovědi: Žádnou, malou, střední, velkou.

GRAF 114: Jakou roli hrálo hodnocení práce vlády během koronavirové krize při volebním rozhodování (%)

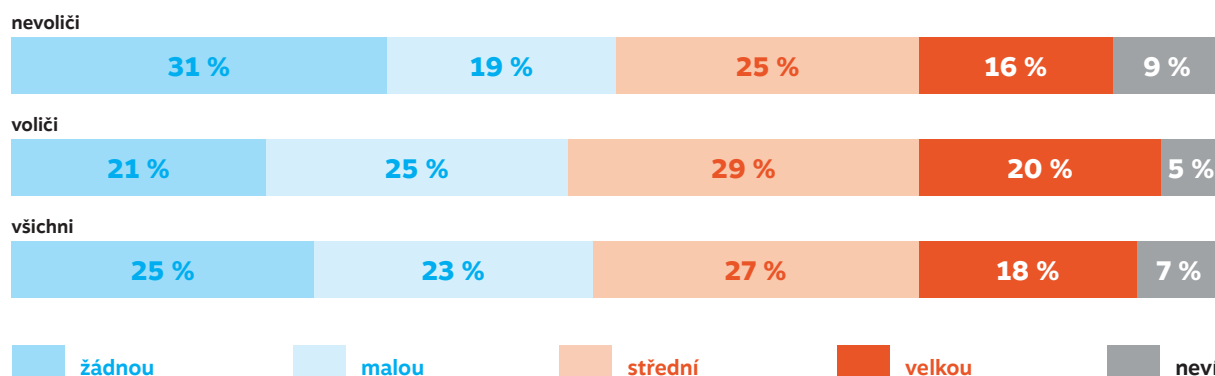
ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál listopad 2020, 30. 10.–19. 11. 2020, 896 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 115: Jakou roli hrálo hodnocení práce vlády v ostatních oblastech při volebním rozhodování (%)

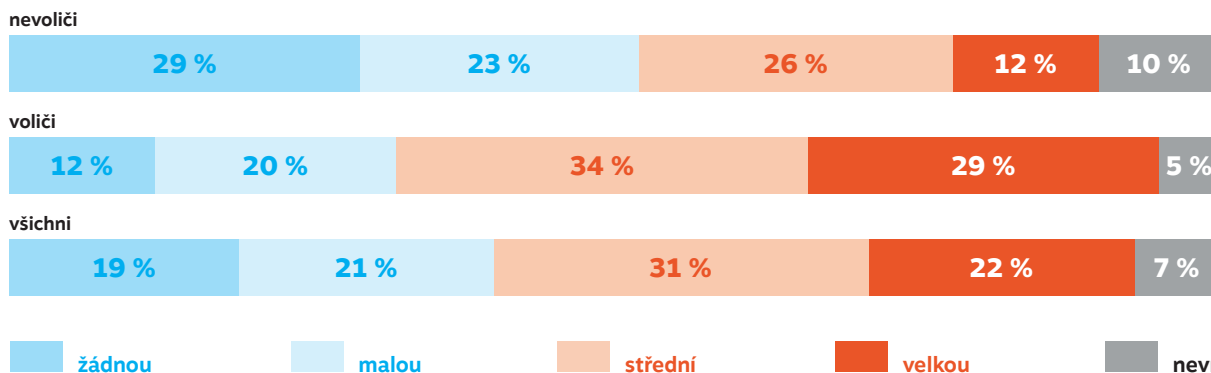

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál listopad 2020, 30. 10.–19. 11. 2020, 896 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 116: Jakou roli hrálo hodnocení práce kraje během koronavirové krize při volebním rozhodování (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál listopad 2020, 30. 10.–19. 11. 2020, 896 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

GRAF 117: Jakou roli hrálo hodnocení práce kraje v ostatních oblastech při volebním rozhodování (%)

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál listopad 2020*, 30. 10.–19. 11. 2020, 896 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

TABULKA 13: Jakou roli hrálo při volebním rozhodování hodnocení práce krajů a vlády (průměr)

	Role hodnocení vlády		Role hodnocení kraje	
	Koronavirová krize	Ostatní oblasti	Koronavirová krize	Ostatní oblasti
všichni	2,46	2,57	2,42	2,62
volíči	2,50	2,70	2,51	2,84
nevolíči	2,38	2,37	2,28	2,25

Pozn.: Průměry na škále 1 až 4, kde 1 = „žádnou“, 2 = „malou“, 3 = „střední“ a 4 = „velkou“.

ZDROJ: CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost – speciál listopad 2020*, 30. 10.–19. 11. 2020, 896 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

Výsledky zachycené v grafech 114 až 117 a v tabulce 13 ukazují, že ačkoli u všech čtyř zkoumaných faktorů potenciálně ovlivňujících to, jak se lidé rozhodovali, když zvažovali, zda k volbám mají jít a koho volit, se podíl respondentů, kteří těmto faktorům připsali velkou či střední roli, pohyboval zhruba okolo jedné poloviny (45 % až 54 %) a vždy byl statisticky srovnatelný nebo o něco vyšší než podíl těch, kdo zkoumaným faktorům nepřipisovali žádnou, nebo připisovali jen malou roli při svém volebním rozhodování, přesto mezi nimi existují rozdíly, které naznačují, že větší význam sehrávalo hodnocení krajů než vlády a že ostatní oblasti měly o něco větší význam, než otázka reakce na koronavirovou krizi. Za pozornost zde stojí v první řadě skutečnost, že lidé, kteří volit nebyli, u všech čtyř faktorů jejich roli na své volební rozhodnutí hodnotili velmi podobně (všechny čtyři se svými průměry vešly do intervalu 0,13 bodu), zatímco u voličů jsou vidět v tomto hodnocení zřetelné rozdíly. Zároveň, když pomíneme podíl odpovědí „neví“, který byl vyšší u nevoličů, mezi oběma skupinami se neobjevuje vůbec žádný významný rozdíl v tom, jak hodnotily roli

práce vlády v souvislosti s koronavirovou krizí. U hodnocení práce vlády v ostatních oblastech byl naproti tomu rozdíl poměrně zřetelný, ale ani zdaleka tak výrazný jako u analogického hodnocení práce krajů, kterému v průměru volíči přisuzovali vyšší váhu než hodnocení práce vlády. U hodnocení práce krajů v souvislosti s koronavirovou krizí se pak na rozdíl od hodnocení téhož na úrovni vlády mezi volíči a nevolíči menší statisticky významný rozdíl objevil, ale zároveň hodnocení významu reakce na koronavirovou krizi v případě vlády a v případě kraje se u voličů navzájem významně neliší, přičemž obojí zřetelně zaostává za hodnocením významu ostatních oblastí.

V souvislosti s volbami do Poslanecké sněmovny, které proběhly v říjnu 2021, bohužel podobná data nejsou k dispozici, takže o vlivu epidemie COVID-19 na tyto volby můžeme soudit jen podle odpovědí respondentů posledního předvolebního šetření ze září 2021 na dvě otevřené otázky, z nichž jednou byla tradiční, v šetřeních CVVM stabilně pokládaná otázka na dvě nejdůležitější společenská témata³¹, druhou pak představovala otázka pokládaná všem dotázaným, kteří nevyloučili svou

³¹ Otázka: „Jaká jsou podle Vás v současné době dvě nejdůležitější celospolečenská témata? Vyjmenujte je v pořadí, jak jsou důležitá pro Vás osobně.“

volební účast, na to jaká témata jsou pro ně nejdůležitější při rozhodování o tom, kterou stranu, hnutí či koalici budou volit.³² To, jak silně v té době³³ téma pandemie, protiepidemických opatření, ale také očkování proti onemocnění COVID-19 ve společnosti rezonovalo, vypovídá skutečnost, že je mezi dvě nejdůležitější celospolečenská témata zařadilo 52 % všech dotázaných. Přitom však v prvním výzkumu realizovaném po volbách, který probíhal v listopadu a v prosinci 2021, COVID-19 mezi dvě nejdůležitější celospolečenská témata v identické otázce zařadilo 76 % respondentů, tedy o 24 procentních bodů

více. Daný vzestup bezpochyby souvisel s vyvrcholením nové epidemické vlny, která v předvolebním období teprve nastupovala. Ve druhé z uvedených otázek z posledního předvolebního šetření zkoumající to, která témata jsou nejdůležitější pro rozhodování o volbě strany, hnutí či koalice, uvedlo COVID-19 10 % těch dotázaných, kteří nevyloučili svoji účast ve volbách ($N=680$). Téma COVID-19 jako celospolečensky nejdůležitější přitom relativně silněji rezonovalo mezi ženami (57 % *oproti* 47 % *u mužů*) a z hlediska stranických preferencí se toto téma častěji objevovalo mezi rozhodnými nevoliči (61 %).

³² Otázka: „Která dvě témata jsou pro Vás nejdůležitější, když se rozhodujete, kterou politickou stranu, hnutí nebo koalici volit v těchto volbách do Poslanecké sněmovny?“

³³ Výzkum probíhal ve dnech od 11. září do 8. října 2021.

/ 8 /

Závěr

> V PRŮBĚHU OBDOBÍ EPIDEMIE OD JARA 2020 DO KONCE ROKU 2021 PROŠLO VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ V ČESKÉ REPUBLICE VÝRAZNÝMI ZMĚNAMI, DO KTERÝCH SE PROMÍTAL VÝVOJ SITUACE V SOUVISLOSTI SE SAMOTNOU EPIDEMIÍ, ALE ROVNĚŽ V SOUVISLOSTI S JEJÍMI DOPADY A S DOPADY PROTIEPIDEMICKÝCH OPATŘENÍ DO SOCIÁLNĚEKONOMICKÉ OBLASTI.

Během první jarní vlny, kterou Česká republika na rozdíl od řady jiných zemí díky včasnému přijetí razantních protiepidemických opatření zvládla jen s minimálními počty obětí, **bylo zejména hodnocení reakce státu na epidemickou situaci vysoce příznivé. Byla zde poměrně vysoká důvěra v přijímaná opatření, jejich průměrnost a účinnost i ochota se těmto opatřením podřizovat a dodržovat různá nařízení a doporučení ohledně ochrany vlastního zdraví a udržování sociální distance jako prostředku bránícího šíření nákazy. V ekonomické oblasti, kterou do příchodu pandemie hodnotila česká veřejnost převážně pozitivně, což se ale s nástupem pandemie rychle změnilo, bylo hodnocení reakce státu přijímajícího různá opatření na podporu ekonomiky zasažené krizí vyvolané jak samotnou pandemií, tak i protiepidemickými opatřeními, již méně jednoznačné, ale i zde pozitivní hodnocení převládalo.**

Situace se ovšem začala měnit už během letních měsíců roku 2020 a k jejímu zásadnímu obratu došlo v průběhu druhé podzimní a zimní vlny epidemie, kterou Česká republika zvládala mnohem hůře a která si kromě jiného vyžádala značné množství obětí a vedla ve svých vrcholných fázích ke kritickému zatížení zdravotnického systému. Paradoxně k tomu mohla přispět i relativní úspěšnost země v průběhu jarní vlny, která u mnohých mohla vyvolávat dojem, že se nic nedělo a že přijatá opatření byla neadekvátní a bezdůvodně zatěžující ekonomiku i normální každodenní život obyvatel. Velmi brzy začal silit tlak na rozvolnění přijatých opatření, což se i stalo, a pod vlivem momentálních nálad, jež se ozývaly ze strany části veřejnosti, ale i z opozice a médií či od různých osobností vystupujících v roli odborníků, během letních měsíců a ještě i začátkem podzimu někteří představitelé vlády v čele s premiérem pronášeli optimistické a ničím nepodložené výroky o tom, že na podzim se už situace z jara provázená četnými restriktivními opatřeními nebude opakovat a že Česká republika je připravena případnou další vlnu epidemie zvládnout jemnějšími, sofistikovanějšími prostředky. Když pak na podzim roku 2020 po delším váhání a oddalování nevyhnutelného rozhodnutí v reakci na prudce rostoucí čísla nových případů nákazy vláda znovu zavedla restrikce, které oproti jaru byly ještě přísnější, přijímala to veřejnost již výrazně kritičtěji, přičemž část vinila vládu z toho, že příliš zasahuje do práv občanů a část jí vyčítala to, že nechala situaci s epidemií dojít příliš daleko, než se odhodlala k zásahu, který přišel pozdě a byl nedostačující. Hodnocení reakce vlády a důvěra v účinnost jejích opatření pak i nadále klesaly spolu s tím, jak během podzimních a zejména zimních měsíců rostly počty obětí epidemie. To se projevilo například v hodnocení tzv. protiepidemického systému, k němuž se většina veřejného mínění stavěla negativně. V tomto období se zároveň otevřela otázka, která rovněž vyvolávala silné emoce a poskytla další prostor pro politické střety, jež dříve provázely diskusi o protiepidemických opatřeních a opakovaně prodlužo-

vaném nouzovém stavu, v jehož rámci byla protiepidemická opatření zaváděna, a sice otázka očkování proti COVID-19. Většina občanů se sice chtěla nechat očkovat, ale poměrně významná menšina očkování odmítala, i když postupem času se tato menšina zvolna zmenšovala. Zejména v prvních měsících roku 2021 byl ze strany veřejnosti velice kriticky hodnocen průběh očkování, ale v polovině roku spolu s tím, jak očkování pokročilo, se toto hodnocení výrazně zlepšilo. Po překonání nejkritičtějšího období v průběhu podzimní a zimní vlny epidemie se začalo zlepšovat i hodnocení reakce státu na pandemii, ačkoli k vysoce pozitivnímu hodnocení účinnosti přijímaných opatření z první poloviny roku 2020 se toto zlepšené hodnocení ani zdaleka nepřiblížovalo. Po celou dobu zůstávaly převážně kladně hodnoceny složky, které se s epidemií vypořádávaly v první linii, což byli hlavně zdravotníci, ale i Hasičský záchranný sbor, policie, armáda či hygienické stanice, i když u některých z nich se oproti jaru 2020 objevily zřetelné propady pozitivního hodnocení, jež postihly zejména vládu a ústřední krizový štáb. Převážně pozitivně zůstala hodnocena i činnost samospráv na místní i regionální úrovni a přes rostoucí kritičnost ve vztahu k nim také působení obyčejných lidí. Vláda, ústřední krizový štáb a média, jež byly hodnoceny na jaře 2020 také převážně příznivě, se v hodnocení během druhé vlny pandemie propadly do záporu a převážně kriticky veřejnost hodnotila i Evropskou unii nebo Světovou zdravotnickou organizaci.

Situace okolo pandemie a její vnímání se zřetelně promítaly i do hodnocení politické situace a měly zřejmě nezanedbatelný vliv na průběh a výsledky voleb, které se uskutečnily v období let 2020 a 2021. Ačkoli epidemická situace a s ní spojená omezení objektivně mohla vytvářet překážky volební účasti, přičemž nezanedbatelná část nevoličů svoji neúčast zdůvodňovala buď obavami z možné nákazy, nebo vynuceným pobytem v karanténě, volební účast jak v krajských volbách v roce 2020, tak i ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2021 byla zřetelně vyšší než v kterýchkoli analogických volbách konaných po roce 2008. Pandemie a názory na její řešení spolu s politickou polarizací, která se objevila v souvislosti s řadou sporných otázek, mohly sehrát významnou roli jako jeden z mobilizačních faktorů zvyšujících volební účast.

Seznam tiskových zpráv vydaných k jednotlivým tématům

Vydáno	Název tiskové zprávy	Dostupná na webu
2020		
16. 6.	Nový typ koronaviru – zájem, zkušenosti a změny chování české veřejnosti – Naše společnost – speciál – květen 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5213-novy-typ-koronaviru-zajem-zkusenosti-a-zmeny-chovani-ceske-verejnosti-nase-spolecnost-special-kveten-2020
17. 6.	Veřejnost o ekonomickém dopadu epidemie COVID-19 – Naše společnost – speciál – květen 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ekonomicke/prace-prijmy-zivotni-uroven/5215-verejnost-o-ekonomickem-dopadu-epidemie-covid-19-nase-spolecnost-special-kveten-2020
19. 6.	Obavy veřejnosti spojené se šířením koronaviru – Naše společnost – speciál – květen 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/vztahy-a-zivotni-postoje/5219-obavy-verejnosti-spojene-se-sirenim-koronaviru-nase-spolecnost-special-kveten-2020
23. 6.	Hodnocení reakce státu a jeho institucí na epidemii COVID-19 – Naše společnost – speciál – květen 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/politicke/instituce-a-politici/5221-hodnoceni-reakce-statu-a-jeho-instituci-na-epidemii-covid-19-nase-spolecnost-special-kveten-2020
3. 7.	Nový typ koronaviru – zájem, zkušenosti a změny chování české veřejnosti – Naše společnost – speciál – červen 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/politicke/instituce-a-politici/5221-hodnoceni-reakce-statu-a-jeho-instituci-na-epidemii-covid-19-nase-spolecnost-special-kveten-2020
7. 7.	Veřejnost k zavedení opatření k ochraně zdraví při další případné pandemii – Naše společnost – speciál – červen 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/en/press-releases/other/health-leisure-time/5226-public-to-adopt-health-protection-measures-in-case-of-another-possible-pandemic-our-society-special-june-2020
9. 7.	Hodnocení reakce a připravenosti státu a jeho institucí na epidemii COVID-19 – Naše společnost – speciál – červen 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/politicke/instituce-a-politici/5227-hodnoceni-reakce-a-pripravenosti-statu-a-jeho-instituci-na-epidemii-covid-19-nase-spolecnost-special-cerven-2020
10. 7.	Obavy veřejnosti o zdraví spojené se šířením koronaviru a finanční situace domácností – Naše společnost – speciál – červen 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/vztahy-a-zivotni-postoje/5229-obavy-verejnosti-o-zdravi-spojene-se-sirenim-koronaviru-a-financni-situace-domacnosti-nase-spolecnost-special-cerven-2020
15. 7.	Názory české veřejnosti na pandemii nemoci COVID-19 – Naše společnost – speciál – červen 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/vztahy-a-zivotni-postoje/5235-nazory-ceske-verejnosti-na-pandemii-nemoci-covid-19-nase-spolecnost-special-cerven-2020
21. 7.	Nový typ koronaviru – zájem, zkušenosti a obavy české veřejnosti – červen 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5241-novy-typ-koronaviru-zajem-zkusenosti-a-obavy-ceske-verejnosti-cerven-2020
24. 7.	Hodnocení reakce a připravenosti státu a jeho institucí na epidemii COVID-19 – Naše společnost – červen 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/politicke/instituce-a-politici/5245-hodnoceni-reakce-a-pripravenosti-statu-a-jeho-instituci-na-epidemii-covid-19-nase-spolecnost-cerven-2020
20. 8.	Hodnocení reakce a připravenosti státu a jeho institucí na epidemii COVID-19 – Naše společnost – červenec 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/politicke/instituce-a-politici/5261-hodnoceni-reakce-a-pripravenosti-statu-a-jeho-instituci-na-epidemii-covid-19-nase-spolecnost-cervenec-2020
21. 8.	Nový typ koronaviru – zájem, zkušenosti a obavy české veřejnosti – červenec 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5263-novy-typ-koronaviru-zajem-zkusenosti-a-obavy-ceske-verejnosti-cervenec-2020
12. 10.	Hodnocení reakce a připravenosti státu a jeho institucí na epidemii COVID-19 – Naše společnost – září 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/politicke/instituce-a-politici/5299-hodnoceni-reakce-a-pripravenosti-statu-a-jeho-instituci-na-epidemii-covid-19-nase-spolecnost-zari-2020

Vydáno	Název tiskové zprávy	Dostupná na webu
2020		
14. 10.	Občané o dopadech epidemie COVID-19 na jejich zaměstnání – červenec 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ekonomicke/prace-prijmy-zivotni-uroven/5301-obcane-o-dopadech-epidemie-covid-19-na-jejich-zamestnani-červenec-2020
15. 10.	Postoje české veřejnosti k nošení roušek – září 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5303-postoje-ceske-verejnosti-k-noseni-rousek-zari-2020
15. 10.	Nový typ koronaviru – zájem, obavy a očekávání české veřejnosti – září 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5305-novy-typ-koronaviru-zajem-obavy-a-ocekavani-ceske-verejnosti-zari-2020
3. 12.	Nový typ koronaviru – zájem, chování a očekávání české veřejnosti – Naše společnost – speciál – listopad 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5333-novy-typ-koronaviru-zajem-chovani-a-ocekavani-ceske-verejnosti-nase-spolecnost-special-listopad-2020
9. 12.	Nový typ koronaviru – média a informace o něm – Naše společnost – speciál – listopad 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/media/5337-novy-typ-koronaviru-media-a-informace-o-nem-nase-spolecnost-special-listopad-2020
15. 12.	Hodnocení připravenosti státu a jeho institucí na epidemii COVID-19 a míra obav spojená s COVIDem – Naše společnost – speciál – listopad 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/politicke/institute-a-politici/5339-hodnoceni-pripravenosti-statu-a-jeho-instituci-na-epidemii-covid-19-a-mira-obav-spojena-s-covidem-nase-spolecnost-special-listopad-2020
22. 12.	Nový typ koronaviru – zájem, chování a očekávání české veřejnosti – Naše společnost – speciál – prosinec 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5341-novy-typ-koronaviru-zajem-chovani-a-ocekavani-ceske-verejnosti-nase-spolecnost-special-prosinec-2020
18. 6.	Spokojenost s různými aspekty osobního života – Naše společnost – speciál – květen 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/vztahy-a-zivotni-postoje/5217-spokojenost-s-ruznymi-aspekty-osobniho-zivota-nase-spolecnost-special-kveten-2020
13. 7.	Spokojenost s různými aspekty osobního života – Naše společnost – speciál – červen 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/vztahy-a-zivotni-postoje/5233-spokojenost-s-ruznymi-aspekty-osobniho-zivota-nase-spolecnost-special-červen-2020
30. 12.	Spokojenost se životem a s jeho různými aspekty – Naše společnost – speciál – prosinec 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/vztahy-a-zivotni-postoje/5343-spokojenost-se-zivotem-a-s-jeho-ruznymi-aspekty-nase-spolecnost-special-prosinec-2020

Vydáno	Název tiskové zprávy	Dostupná na webu
2021		
4. 1.	Nový typ koronaviru – obavy, média a informace o něm – Naše společnost – speciál – prosinec 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5345-novy-typ-koronaviru-obavy-media-a-informace-o-nem-nase-spolecnost-special-prosinec-2020
14. 1.	Hodnocení reakce státu a jeho institucí na epidemii COVID-19 – Naše společnost – speciál – prosinec 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/politicke/institute-a-politici/5349-hodnoceni-reakce-statu-a-jeho-instituci-na-epidemii-covid-19-nase-spolecnost-special-prosinec-2020
4. 3.	Nový typ koronaviru – zájem, chování a očekávání české veřejnosti – Naše společnost – speciál – únor 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5362-novy-typ-koronaviru-zajem-chovani-a-ocekavani-ceske-verejnosti-nase-spolecnost-special-unor-2021
8. 3.	Názory české veřejnosti na principy a používání Protiepidemického systému (tzv. PES) – Naše společnost – speciál – únor 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/politicke/politicke-ostatni/5364-nazory-ceske-verejnosti-na-principy-a-pouzivani-protiepidemickeho-systemu-tzv-pes-nase-spolecnost-special-unor-2021

Vydáno	Název tiskové zprávy	Dostupná na webu
2021		
16. 3.	Veřejnost o očkování, včetně očkování proti onemocnění COVID-19 – Naše společnost – speciál – únor 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5366-verejnost-o-ockovani-vcetne-ockovani-proti-onemocneni-covid-19-nase-spolecnost-special-unor-2021
22. 3.	COVID 19 a finanční situace domácností a dopad na zaměstnání – Naše společnost – speciál – únor 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ekonomicke/prace-prijmy-zivotni-uroven/5368-covid-19-a-financni-situace-domacnosti-a-dopad-na-zamestnani-nase-spolecnost-special-unor-2021
25. 3.	Nový typ koronaviru – obavy, média, informace a narativy – Naše společnost – speciál – únor 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5370-novy-typ-koronaviru-obavy-media-informace-a-narativy-nase-spolecnost-special-unor-2021
26. 3.	Hodnocení reakce státu na epidemii COVID-19 – Naše společnost – speciál – únor 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/politicke/institute-a-politici/5372-hodnoceni-reakce-statu-na-epidemii-covid-19-nase-spolecnost-special-unor-2021
30. 4.	Nový typ koronaviru – zájem a očekávání české veřejnosti – Naše společnost – speciál – duben 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5375-novy-typ-koronaviru-zajem-a-ockavani-ceske-verejnosti-nase-spolecnost-special-duben-2021
6. 5.	COVID 19, finanční situace domácností a distanční výuka – Naše společnost – speciál – duben 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/ostatni-ruzne/5377-covid-19-financni-situace-domacnosti-a-distančni-vyuka-nase-spolecnost-special-duben-2021
7. 5.	Hodnocení reakce institucí na epidemii COVID-19 a dodržování opatření proti šíření koronaviru – Naše společnost – speciál – duben 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/politicke/institute-a-politici/5379-hodnoceni-reakce-instituci-na-epidemii-covid-19-a-dodrzovani-opatreni-proti-sireni-koronaviru-nase-spolecnost-special-duben-2021
10. 5.	Veřejnost o očkování proti onemocnění COVID-19 – Naše společnost – speciál – duben 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5381-verejnost-o-ockovani-proti-onemocneni-covid-19-nase-spolecnost-special-duben-2021
12. 5.	Hodnocení reakce státu na epidemii COVID-19 – Naše společnost – speciál – duben 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/politicke/institute-a-politici/5383-hodnoceni-reakce-statu-na-epidemii-covid-19-nase-spolecnost-special-duben-2021
19. 5.	Nový typ koronaviru – obavy, média a informace – Naše společnost – speciál – duben 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5385-novy-typ-koronaviru-obavy-media-a-informace-nase-spolecnost-special-duben-2021
19. 7.	Nový typ koronaviru – zájem, očekávání a postoje k opatření – červen 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5411-novy-typ-koronaviru-zajem-ockavani-a-postoje-k-opatreni-cerven-2021
23. 7.	Veřejnost o testování a očkování proti onemocnění COVID-19 – červen 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5415-verejnost-o-testovani-a-ockovani-proti-onemocneni-covid-19-cerven-2021
25. 8.	Nový typ koronaviru – zájem, očekávání a očkování – červenec 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5466-novy-typ-koronaviru-zajem-ockavani-a-ockovani-cervenec-2021
13. 1.	Ohlédnutí za volbami do zastupitelstev krajů – Naše společnost – speciál – listopad 2020	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/politicke/volby-a-strany/5347-ohlédnutí-za-volbami-do-zastupitelstev-kraju-nase-spolecnost-special-listopad-2020

Vydáno	Název tiskové zprávy	Dostupná na webu
2022		
17. 1.	Nový typ koronaviru – zájem, obavy a očekávání české veřejnosti – listopad/prosinec 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5521-novy-typ-koronaviru-zajem-obavy-a-ockavani-ceske-verejnosti-listopad-prosinec-2021
1. 2.	Nový typ koronaviru – očkování a testování – listopad/prosinec 2021	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/zdravi-volny-cas/5527-ovy-typ-koronaviru-ockovani-a-testovani-listopad-prosinec-2021
31. 10.	Životní spokojenost Čechů v průběhu času – Výzkum doby covidové a postcovidové	https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/ostatni/vztahy-a-zivotni-postoje/5608-zivotni-spokojenost-cechu-v-prubehu-casu-vyzkum-doby-covidove-a-postcovidove

Přehled realizovaných výzkumů

V průběhu let 2020 a 2021 provedlo CVVM celkem 13 výzkumů zaměřených na otázky spojené s českou společností během pandemie.

Kromě 7 pravidelných šetření Naše společnost, byla během pandemického období prováděna také speciální-

mi šetření ve spolupráci s výzkumnou agenturou Median. Během let 2020 a 2021 jsme provedli 6 těchto speciálních výzkumů.

Podrobný rozpis jednotlivých šetření včetně základních technických parametrů uvádíme níže.

2020

Naše společnost – speciál – květen 2020

7.–23. 5. 2020, 1043 respondentů starších 18 let, kombinace dotazování CAWI a CATI.

Naše společnost – červen 2020

20. 6.–2. 7. 2020, 1013 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Naše společnost – speciál – červen 2020

4.–17. 6. 2020, 1011 respondentů starších 18 let, kombinace dotazování CAWI a CATI.

Naše společnost – červenec 2020

18.–29. 7. 2020, 972 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Naše společnost – září 2020

5.–20. 9. 2020, 951 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Naše společnost – speciál – listopad 2020

30. 10.–19. 11. 2020, 1022 respondentů starších 18 let, kombinace dotazování CAWI a CATI.

Naše společnost – speciál – prosinec 2020

20. 11.–8. 12. 2020, 1024 respondentů starších 18 let, kombinace dotazování CAWI a CATI.

2021

Naše společnost – speciál – únor 2021

2. 2.–16. 2. 2021, 1035 respondentů starších 18 let, kombinace dotazování CAWI a CATI.

Naše společnost – speciál – duben 2021

26. 3.–15. 4. 2021, 1025 respondentů starších 18 let, kombinace dotazování CAWI a CATI.

Naše společnost – červen 2021

29. 5.–13. 6. 2021, 957 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Naše společnost – červenec 2021

26. 6.–11. 7. 2021, 904 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Naše společnost – srpen / září 2021

28. 8.–20. 9. 2021, 951 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Naše společnost – listopad / prosinec 2021

13. 11.–27. 12. 2021, 874 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

2022

Výzkum doby covidové a postcovidové

14. 7.–4. 9. 2022, 821 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.
